د لوړو زده کړو وزارت

سلام پوهنتون

د اقتصاد پوهنځی

د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام تحصیلي نصاب

نصاب تحصیلی برنامهٔ لیسانس ادارهٔ تجارت

Bachelor of Business Administration

Program Curriculum

کال ۱۴۴۷ هـ . ق

حقوقي پاڼه

د تحصيلي نصاب نوم: د سوداګرۍ اداري د ليسانس پروګرام تحصيلي نصاب

اړوند رياست: سلام پوهنتون

ډيزاينر: سلام پوهنتون

ويب سايټ: https://salam.edu.af

ايميل آدرس: salamuk@salam.edu.af

اړيکو شمېره: ۰۲۰۲۲۳۰٦٦۴

د چاپ ځای: انتشارات پوهنتون سلام، کابل، افغانستان

د چاپ کال: ۱۴۴۷هـ.ق / ۱۴۰۴ هـ.ش

بسم الله الرحمن الرحيم

د پوهنتون د رئیس پیغام

اداري علوم د بشري تمدن یو له اساسي او اړینو علومو څخه دی. دې علم ته اړتیا د ټولنې د سازماني او اداري ستونزو د حل له امله ده، ځکه چې په هر عصر او هرځای کې خلک او ټولنه، ښه اداره، سمې مشرۍ، اغیزمنې پانګونې، ښه پلان جوړونې د منابعو عادلانه ویش او د منابعو په برخه کې علمي او عملي لارښوونو ته اړتیا لري، او دا موخې د اداري علومو له لارې تر لاسه کېدلی شي.

د اسلام له نظره هم، اداره او مدیریت یو مهم علم دی او په شرعي نصوصو کې د "احسان" او "اتقان" (کمال او ښه والی) د مفهومونو سره تړل شوی دی. د رسول الله صلی الله علیه وسلم مقدس حدیث شریف، چې فرمایي: «إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ» (بېشکه الله په هر کار کې احسان (ښه والی) لازمي کړی دی)، د اداري علومو لپاره یو کلیدي بنسټ برابروي. همدارنګه، د هغه صلی الله علیه وسلم بل ارزښتمن حدیث چې فرمایي: «إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا أَنْ يُتْقِنَهُ» (بېشکه الله تعالی دا خوښوي چې کله ستاسو څخه څوک یو کار کوي، نو چې په ښه توګه (محکم ډول او کامله توګه) یې وکړي)، د اداري علم روح تشکیلوي. دا احادیث ښیي چې هر عمل او هر کار باید په ښه کیفیت او بشپړ ډول سرته ورسېږي، او موږ ټول په دې پوهېږو چې یو عمل هغه وخت تر ټولو په ښه توګه سرته رسېږي چې انسان یې په منظمه اداري توګه، د پلان، نظم او دقت سره ترسره کړي. ځکه په اداره او اداري علومو کې په اتقان سره د کار په سرته رسولو، د کار په کیفیت، د پروسو په دوامداره ښه والی او د پایلو په چټکۍ او اغیزمنتیا باندې ټینګار کېږي.

په افغانستان کې اوسمهال د داسې مسلکي او وړتیا درلودونکو خلکو شدیده اړتیا ده چې واقعي اداري مهارتونه ولري. د هېواد د بیارغونې، پرمختګ او ثبات لپاره اړینه ده چې موږ د دولتي ادارو، خصوصي شرکتونو، غیردولتي سازمانونو او د ټولنیز ژوند د بېلابېلو اړخونو د ښې اداري او مدیریت لپاره وړ افراد ولرو. د همدې اساسي اړتیاو د پوره کولو لپاره، سلام پوهنتون هڅه کوي چې د اداري علومو دا علم داسې طراحي او وړاندې کړي چې د اسلامي شریعت د ارزښتونو په رڼا کې د معاصر ژوند پیچلې اړتیاوې پوره کړي. ددې پوهنتون هدف داسې مدیران روزل دي چې نه یواځې د نړیوالو اداري تیوریو او مهارتونو مسلکي پوهه ولري، بلکې د امانت، عدل، مسئولیت او احسان په ځیر اسلامي اخلاقي اصولو ته په ژمنتیا د کارونو اداره وکړی شي.

د اداري علومو د لیسانس (BBA) نصاب د همدغه مهم ماموریت د ترسره کولو لپاره طراحي شوی دی. دا نصاب د مدیریت، حسابداری، مالي چارو، بازار موندنې، انساني منابعو، سوداګریزو قوانینو او د ستراتیژیکو پلان جوړونو په ځیر موضوعات په ځان کې رانغاړي. د دې نصاب په پایله کې زده کونکي د اداره کولو، پراختیایي پروژو رامنځته کولو، اقتصادي ستونزو د حل لپاره نوښتګرې او مسلکي وړتیاوې ترلاسه کوي، ترڅو د افغانستان د راتلونکي د جوړولو او د هېواد د اقتصادي پرمختګ او د ټولنې د اداري چارو په سنبالښت کې مرسته وکړي.

په پایله کې، د BBA نصاب د علمي پوهې او عملي مهارتونو یوه بشپړه پروګرام دی چې د اسلامي ارزښتونو په رڼا کې د یوې اغیزمنې، مسؤلیتپالې او عدالت بنسټې اداري د جوړولو لپاره د کار خلک روزي، او په دې ډګر کې د افغانستان او د افغاني ټولنې د اړتیاو د پوره کولو هڅه کوي.

د الله تعالی له دربار څخه دعا کوم چې د ژوند په هر ډګر کې د خپل دین د ارزښتونو سره سم د خدمت توفیق را په برخه کړي.

په درنښت
دکتور مصباح الله عبدالباقی
د سلام پوهنتون رئیس

سریزه

د سوداګرۍ اداري د لیسانس برنامې د تحصیلي نصاب طرحه د سلام پوهنتون د اقتصاد پوهنځي د سوداګرۍ اداري د ډیپارتمنت لپاره د متخصصو استادانو د یوې کمیټې له‌خوا ترتیب شوې ده، چې د دکتورا او ماسټرۍ درجې لرونکي لوړې زده کړې او پراخه تجربې لري. وروسته، د ډیپارتمنت د نصاب کمیټې، د ډیپارتمنت علمي شورا، د پوهنځي د نصاب کمیټې، د پوهنځي علمي شورا، او د پوهنتون د نصاب کمیټې خپلې نظریې وړاندې کړې، او د لازمو اصلاحاتو وروسته دا نصاب د پوهنتون د علمي شورا له‌خوا په رسمي ډول تصویب شو. دا لومړی ځل دی چې دغه تحصیلي نصاب تدوین شوی او اوس مهال د بیاکتنې جدي اړتیا نه لري. له همدې امله، دغه نصاب د تحصیلي نصاب د پرمختګ او بیاکتنې په لړ کې نه شاملېږي. البته، په تدریجي توګه او د محصلانو د فراغت وروسته به د دې نصاب د پراختیا او غنا لپاره د بیاکتنې اړتیا رامنځته شي، چې په دې بهیر کې د استادانو، محصلانو، سکتوري ادارو او مسلکي کسانو نظریات هم راټولېږي. موږ په پام کې لرو چې د نصاب د تدوین د پروسې له نهایي کېدو وروسته، دغه نصاب د ازمایښت په ډول تطبیق کړو او د عملي تطبیق پایلې یې په دقت سره وڅېړو. په دې توګه به د نصاب د مفرداتو او د مضامینو اړونده معلوماتو کیفیت په تدریجي ډول لوړ شي، چې دا به په پایله کې د نصاب د پرمختګ او دوامدارې بیاکتنې لپاره ګټور ثابت شي. همدارنګه، موږ هڅه کوو چې په دې برخه کې ځانګړي درسي کتابونه او لارښودونه ولیکو، په دې کتابونو کې نوي مطالب او معاصر علمي معلومات راټول کړو او د ټولنې د علمي اړتیاوو د پوره کولو لپاره یې خپاره کړو. له بلې خوا، زموږ استادان د دې نصاب د لا غنا او علمي ودې لپاره تحقیقي مقالې، سیمینارونه، کنفرانسونه او نورې علمي برنامې ترسره کوي، څو د سلام پوهنتون د سوداګرۍ اداري د لیسانس د تحصیلي نصاب وده او پرمختګ یقیني شي.

د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام اړوند علمي کادرونه مکلف دي چې له یوې خوا د نصاب په مؤثر تطبیق کې هڅه وکړي، او له بلې خوا د دې نصاب د پرمختګ او بیاکتنې په بهیر کې فعاله ونډه واخلي. ځکه چې د ټولنیزو علومو معلومات په چټکۍ سره بدلېږي، نو موږ باید له نړیوالو علمي بدلونونو سره هم‌مهاله او هم‌ګام پاتې شو، څو د پرمختګ له کاروانه وروسته نه شو.د همدې دلیل له مخې، د دې پروګرام د اغېزمن تطبیق او دوامدار پرمختګ مسئولیت خورا درونده دی او جدي پاملرنه غواړي. موږ هڅه کړې ده، او لا به زیاته هڅه وکړو، څو د نړیوالو منل شوو اصولو او معیارونو په پام کې نیولو سره د دې برنامې تدوین او تطبیق ترسره کړو. په نصاب کې تر ډېره بریده نړیوال معیارونه رعایت شوي دي، او د هېواد د لوړو زده‌کړو محترم وزارت لارښوونې په کلکه مراعات شوې دي.

په پای کې، له ټولو مسئولینو، استادانو او کارمندانو څخه چې د دې مهم علمي سند په ترتیب او تدوین کې یې ونډه اخیستې ده، مننه او قدرداني کوو. له لوی خدای (ج) څخه ورته د خیر په عمل کې توفیق او په همدې لاره کې استقامت غواړو.

د یو پرمختللي، متمدن، او له جهالت او تعصب څخه د پاک افغانستان په هیله.

په درنښت

لړليک

عنوانونه **صفحي**

مقدمه ۳

د پروګرام پېژندنه ٤

لرليد ۵

ماموريت ۵

ارزښتونه ۵

د اړتيا ارزونه ۵

د زده کړې موخې ۸

د زده کړې تمه شوي پايلې ۸

د درسي نصاب د پلي کولو شرطونه ۹

د ټاکل شوو مفرداتو مطابق د درسي کتابونو او محتوا د تدوين اصول او معيارونه ۱۱

د درسي نصاب ځانګړتياوې ۱۲

تحصيلي ستراتيژي ۱۲

الف: د پروګرام موده ۱۲

ب: د مضامينو کټګوري ۱۳

ج: د مضمون د کود پېژندنه ۱۶

د: د تدريس او زده کړې ميتودولوژي / کړنلاره ۱۶

ه: د زده کوونکو ارزونه ۱۷

الف: د مضامينو سمستروار جدول په پښتو ژبه ۲۱

ب: د مضامينو سمستروار جدول په دري ژبه ۳۱

ج: د مضامینو سمسترواړ جدول په انګلیسی ژبه ٤١

لومړی برخه: د اساسي مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونیز پلانونه ٥٣

د (سوداګرۍ ریاضي) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٥٥

د (مدیریت اساسات) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٦٠

د (کوچني اقتصاد) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٦٥

د (لوي اقتصاد) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٦٩

د (سوداګریز روابط) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٧٣

د (تشریحی احصائیه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٧٨

د (اټکلی احصائیه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٨٣

د (اساسي ریاضي) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٨٨

د (پیسې او بانکداري) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٩٣

د (نړیواله سوداګري) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ٩٧

دویمه برخه : د مسلکي مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونیز پلانونه ١٠٣

د (مالي محاسبه - ١) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١٠٥

د (مالی محاسبه - ٢) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١١٠

د (سوداګرۍ پیژندنه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١١٤

د (بازارموندنې اصول) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١١٨

د (مصرفي محاسبه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١٢٣

د (بازار موندنې مدیریت) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١٢٧

د (سوداګرۍ اخلاق) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١٣٢

د (سوداګرۍ مالي) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان ١٣٧

د (بشري سرچينو مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱٤۲
د (سوداګريز حقوق) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱٤۸
د (مالي مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱۵۳
د (مالي بازارونه او ادارات) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱٦۰
د (کوچني او منځي کاروبارونه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱٦٤
د (تشبثات) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱٦۹
د (ستراتيژيک مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱۷٤
د (اداري رفتار) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱۸۰
د (پانګې مديريت او پورټفوليو تحليل) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱۸۵
د (حسابداری معلوماتي سيستمونه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱۹۱
د (پروژې مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۱۹٦
د (بدلون مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۰۱
د (شرکت مالې امور) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۰۵
د (اسلامی بانکداري او مالي) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۱۲
د (نړيوال مالي مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۱۷
د (رهبري) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۲۲
دريمه برخه : د انتخابی مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونيز پلانونه ۲۲۷
د (ټولنپوهنه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۲۹
د (روانشناسي) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۳۵
څلورمه برخه: د تول شموله مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونيز پلانونه ۲۳۹
د: (اسلام اعتقادی نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲٤۱

د (تلاوت او تجويد) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲٤۹
د (اسلام عبادتي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۵۵
د (سيرت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲٦۱
د (اسلام اخلاقي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲٦۷
د (اسلام ټولنيز نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۷۲
د (فکري پوهنې) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۷۹
د (اديان او مذاهب) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۸٦
د (اسلام سياسي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۹۲
د (اسلام اداری نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۲۹۹
د (اسلام اقتصادي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۰۳
د (قرآن او عصری علوم) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۰۹
د (اسلامي تمدن) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۱۵
د (انګليسي ژبه - ۱) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۲۱
د (انګليسی ژبه - ۲) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۲٦
د (کمپيوټر اساسات) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۳۱
د (محيط زيست اساسات) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۳۷
پنځمه برخه: د پايانامه لپاره اونيز درسي مفردات او کاري پلان ۳٤۳
د (سوداګری څېړنې ميتودونه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳٤۵
د (مونوګراف) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان ۳۵۱
د برنامې د تصويب مرحلې ۳۵۹

لومړی برخه: عمومیات

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على أشرف الأنبياء والمرسلين و على آله و أصحابه أجمعين و من تبعهم بإحسان إلى يوم الدين.

د لوی خدای جل جلاله شکر او حمد ادا کوو، چې مور ته يې دا وياړ راپه برخه کړ، څو د علم او پوهې د ارتقا او د سوداګرۍ د زده کړې او څېړنې په برخه کې يو بنسټيز او اغېزناک ګام واخلو. هيله‌مند يو چې دا هڅه به نه يوازې زمور د ټولنې په خير تمامه شي، بلکې د سوداګرۍ او اقتصاد په برخو کې به د علمي پرمختګ لپاره لاره نوره هم هواره کړي.

لکه څنګه چې نړۍ په معاصر عصر کې د بې‌ساري بدلون، چټک پرمختګ او سختې سيالۍ شاهده ده، نو د لوړو زده کړو د بنسټونو لپاره اړينه ده چې د سوداګرۍ د اداري لپاره يو عصري، جامع او اغېزناک نصاب چمتو کړي. د همدې اړتيا پر بنسټ، د سلام پوهنتون د اقتصاد پوهنځي د ياد نصاب د جوړولو ابتکار ترسره کړ، چې له مخې به يې محصلين، ښوونکي او څېړونکي يو داسې علمي سند ته لاسرسی وموميِ، چې د تدريس، تحليل او څېړنې په چارو کې وضاحت، موثريت او نظم رامنځته کړي، او د تدريس د کيفيت د لوړوالي لامل وګرځي.

د ياد نصاب مواد د علمي، مسلکي او اړونده مضامينو پر بنسټ په دقت سره ترتيب شوي، څو د سوداګرۍ اړوند اساسي او فرعي برخې په متوازن ډول تر پوښښ لاندې راولي. د نصاب د جوړولو بهير څو مهم پړاوونه درلودل، چې پکې د اړتياوو تحليلي ارزونه، د معلوماتو راټولول، د محتوا تنظيم، د پايلو ارزونه، او د ملي او نړيوالو معيارونو رعايت شامل وو. دا ټول پړاوونه د لوړو زده کړو وزارت د نصاب د اصلاحاتو او د عصري کولو تګلارې سره سم ترسره شوي دي.

د نصاب د رسمي ارزونې او تصويب بهير له سوداګرۍ اداري ديپارتمنټ د نصاب کميتی څخه پيل شو، وروسته د سوداګرۍ اداري ديپارتمنت علمی شورا د پوهنځي نصاب کميتی، د پوهنځی علمي شورا، د پوهنتون نصاب کميتی او د پوهنتون علمي شورا له لورې تصويب شو.

مور تمه لرو چې د لوړو زده کړو وزارت له لورې هم دا نصاب په رسمي توګه تأييد شي چې تر څو عملي پړاو ته داخل شي او د سوداګرۍ د اداري په برخه کې د يو معياري، علم‌محوره او روښانه راتلونکي بنسټ کېږدي.

د پروګرام پېژندنه

د سوداګرۍ د اداري کریکولم د سوداګرۍ د مدیریت په برخه کې د لیسانس ځلورکلنې دورې لپاره چمتو شوی دی. دا مسلکي کریکولم زده کړیالانو ته د محاسبې، مالي امورو، بازارموندنې او د بشري مدیریت او رهبریت په برخه کې درسي مفردات او مواد وړاندې کوي چې په توسط یې زده کړیالان کولای شي د کاروبار د مدیریت لپاره خانونه چمتو کړي. هغه زده کونکي که اوغواړي چې د یوې اداري او کاروبار د رهبریت او مدیریت په برخه کې مسلکي زده کړې ترلاسه کړي د ۱۲ ټولګي له بشپړولو وروسته کولای شي چې دا کریکولم تعقیب کړي. د لیسانس دا کریکولم د زده کونکو سره مرسته کوي چې د سوداګرۍ د اداري او مدیریت بېلابېل اړخونه د درسي لیکچرونو او عملي پروژو له لارې وپېژني. دا کریکولم به زده کونکي د سوداګرۍ د اداري، بازار، بازارموندنې او نورو مختلفو اړخونو سره اشنا کړي. زده کونکي به وکولای شي چې د سوداګرۍ په کړنو کې د فکر کولو مهم مهارتونه، د معلوماتو ارزونه، د ستونزو حل کول او د سوداګرۍ په برخه کې سمې پرېکړې تصور او زده کړای شي. د دې کریکولم د لارې به زده کونکي زده کړي چې څنګه د یو کاروبار ټول متعلقینو او شریکانو سره په معامله کې د سوداګرۍ اخلاقي مفاهیم پلي کړي، همدارنګې زده کونکي به د سازماني اهدافو په ترلاسه کولو کې د ډله ایز ډول حرکت کولو په اهمیت پوهه شي او د ټیم د اغېزمن کارکولو لپاره به اړین مهارتونه وکاروي.

دا پروګرام په پښتو، دري او انګلیسي ژبو کې په لاندې ډول نومول شوې ده.

۱. د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام (پښتو)

۲. لیسانس ادارۀ تجارت (دری)

۳. Bachelor of Business Administration (انګلیسی) چې مخفف به یې (BBA) لیکل کیږي.

د دې پروګرام درسي نصاب د لوړو زده کړو وزارت د لیسانس د نصاب د پراختیا د رهنمود پر بنسټ ترتیب شوی دی. د دې لپاره چې موجوده پروګرام د نړیوالو معیارونو سره سمون ولري، د درسي نصاب ټاکل شوي مضامین او د ترتیب پروسه یې د څو غوره بهرنیو پوهنتونونو سره پرتله شوې ده. دلته به یو څو نمونې د هغو پوهنتونونو وړاندې کړو چې د دې پروګرام نصاب د هغوی د نصابونو سره تطبیق کوي.

شماره	پوهنتون	رشته	لینک	تحت چتر
۱	اسلامي نړیوال پوهنتون اسلام اباد	BBA	https://www.iiu.edu.pk/faculties/faculty-of-management-sciences/academic-programs/scheme-of-studies-for-bba-4-years-program.	سوداګریز مدیریت
۲	د بحرین پوهنتون کالج (بحرین)	BBA	https://ucb.edu.bh/department-of-business-administration.	سوداګریز مدیریت
۳	د مالایا پوهنتون	BBA	https://fpe.um.edu.my/bachelor-of-business-administration-bba.	سوداګریز مدیریت
۴	د لیورپول پوهنتون ، انګلستان	BBA	https://www.liverpool.ac.uk/courses/undergraduate/business-and-management.	سوداګریز مدیریت

لرليد

د سوداګرۍ اداري د ليسانس پروګرام غواړي چې په افغانستان کې په لوړ کيفيت سره په اداري او اقتصادي علومو کې د متخصصينو د روزلو داسې پروګرام واوسي چې هېواد، سيمې او نړۍ ته په دې ډګر کې اغېزمن کدرونه وړاندې کړي.

ماموريت

په اداري او اقتصادي علومو کې ټولنې ته داسې مسلکي افراد وړاندې کول چې د سوداګرۍ په برخه کې د بازار اړتياوې پوره کړي او د هېواد په اقتصادي وده کې مرسته وکړي.

ارزښتونه

١. د ديني او ملي ارزښتونو او اسلامي شعايرو ساتنه، درناوی او مراعت کول.
٢. د عقيدوي، فکري، اخلاقي، علمي او مسلکي روحيې هر اړخيز پياوړتيا.
٣. د اخلاص، تقوا او د عباداتو د ترسره کولو روحيه پياوړې کول.
٤. د اسلام ارزښتونو ته د ژمنو کادرونو روزنې ته پاملرنه.
٥. د اسلامي اخوت، وحدت، شفقت، همدردۍ، خدمتګارۍ، متقابل احترام او ايثار روحيه پياوړې کول.
٦. په ژوند کې د شرعي احکامو عملي کول او د هغوی په اړه د باور پياوړتيا.
٧. د ديني او عصري علومو ترمنځ د اړيکې پياوړتيا او ترمنځ يې د دينی اصولو او عصري اړتياوو په اساس توازن رامنځته کول.
٨. د انسان د روح، عقل او بدن د اړتياوو ترمنځ د اړيکې پياوړتيا او تر منځ يې د وحي او الهي احکامو پر اساس توازن رامنځته کول.

د اړتيا ارزونه

الف. اوسنی وضعيت

په افغانستان کې د اقتصادي، تجارتي، مالي او خدماتي فعاليتونو د پراختيا له زياتېدو سره، يو له اساسي ننګونو څخه په دولتي او خصوصي ادارو کې د مسلکي بشري ځواک کمښت په ځانګړي ډول د اداري او تجارت په برخه کې دی. د دولتي ادارو، خصوصي شرکتونو، بانکونو، مالي مؤسسو او غيردولتي سازمانونو يوه ستره برخه هغه کسانو ته سپارل شوې چې په مديريت، اداره او تجارت کې منظم او معياري اکادميک تعليم نه لري؛ دا وضعيت د پلان جوړونې په ضعف، د توليد او خدمتونو په ټيټې کچې، په اداري او مالي چارو کې د شفافيت په نشتوالي او په بازار کې د سالمې سيالۍ په ناتوانۍ تمامېږي.

د اداري او تجارت رشته د اداري او اقتصادي علومو له بنسټيزو ځانګو څخه ده چې د سازماني او تجارتي ژوند مهم اړخونه تنظيموي؛ لکه د بشري منابعو مديريت، بازاريابي او پلور، مالي مديريت او حسابداری، عملياتي مديريت، بانکداري، کارآفريني او د وړو او منځنيو تشبثاتو اداره. د هېواد د اقتصاد ورځ تر بلې زيات تړاو له دغو برخو سره، او د بازار کار له لوري د متخصصو کدرونو پرله‌پسې اړتيا دا ځرګندوي چې د ليسانس اداري او تجارت د پروګرام ايجاد او پياوړتيا يوه جدي اړتيا ده. د همدې اړتيا پر بنسټ، سلام پوهنتون دغه پروګرام د خپلو اکادميکو لومړيتوبونو له جملې څخه ګڼي، څو مسلکي او متعهد کدرونه وروزي، د افغانستان د علمي ټولنې او د کار بازار اړتياوو ته ځواب ووايي او ځوانانو ته د معياري لوړو زده کړو زمينه برابره کړي.

ب. د پروګرام اړتیا او اهمیت

د اداري او تجارت رشته په دولتي او خصوصي سکتورونو کې د اداري، مدیریتي او تجارتي فعالیتونو پراخ ساحه تر پوښښ لاندې نیسي؛ له اداري جوړښت طرحه، د بشري منابعو مشرتابه او تنظیم، ستراتیژیک پلان جوړونې او د پروژو مدیریت څخه نیولې، تر بازاریابۍ، پلور، د مراجعینو خدمت، مالي مدیریت او حسابداري او د بازار تحلیل پورې. هر اداري او تجارتي تصمیم چې د سازمانونو په سطحه نیول کېږي، مستقیم اقتصادي او مدیریتي اغېز لري او د دې لپاره د مسلکي پوهې او مهارتونو شتون حتمي دی.

په وروستیو لسیزو کې د افغانستان د بازار کار په بېلابېلو سکتورونو کې د مسلکي مدیرانو، مجربو اداري کارکوونکو، مالي متخصصانو او حسابدارانو، د بشري منابعو مسوولینو، د بازاریابۍ مدیرانو او کارآفرینانو اړتیا په دوامداره توګه لوړه شوې ده. د تجارتي چاپېریال چټکو بدلونونو، د سیالۍ د فضا پراختیا، نویو ټکنالوژیو او عصري د اداري او حسابدهۍ معیارونو ته په کتو، د لیسانس په کچه د اداري او تجارت د مسلکي ځواک روزنه اوس له هر بل وخت څخه زیاته مهمه احساسېږي.

په همدې رڼا کې، د لیسانس اداري او تجارت د پروګرام ایجاد او تطبیق له لاندې اړخونو څخه ځانګړې اړتیا او اهمیت لري:

١. په دولتي او خصوصي ادارو کې د مدیریت، اداري، حسابداري، مالي چارو، بازاریابۍ او بشري منابعو په برخو کې د مسلکي کډرونو د کمښت جبران.
٢. د داسې مسلکي مدیرانو او اداري کارکوونکو روزنه چې د معاصرو مدیریتي اصولو او د ښه حکومتدارۍ د معیارونو پر بنسټ وکولای شي سازمانونه او مؤسسې په مؤثره او ځواب‌ګو ډول اداره کړي.
٣. په ملي او محلي کچه د کارآفرینۍ د ودې او د وړو او منځنیو تشبثاتو د ایجاد او پراختیا لپاره د زمینې برابرول، تر څو خصوصي سکتور پیاوړی او دوامدار کار فرصتونه رامنځته شي.
٤. د حسابداري، مالي راپور ورکولو، د منابعو د مدیریت او د داخلي کنټرول سیستمونو له لارې د اداري او مالي شفافیت د لوړولو لپاره د مسلکي کډرونو روزنه.
٥. په دولتي او غیردولتي ادارو کې د اقتصادي او مدیریتي پالیسیو د طرحې او عملي کولو په برخه کې د علمي او تخنیکي اړتیاوو پوره کول.
٦. د مدیریت، اداري او تجارت له اړوندو رشته‌وو سره په تړاو د لوړو زده کړو (ماستري او دوکتورا) لپاره د دوامداري تحصیل بنسټ برابرول.

ج. اړتیا سنجۍ پایلې

د ټولنې او د کار بازار د علمي او عملي اړتیاوو د دقیقې پېژندنې لپاره، د سلام پوهنتون اړوند پوهنځي په وروستیو کلونو کې د معیاري میتودونو (پوښتنلیکونو وېش، مرکې او مشورتي ناستې) له لارې له درې اصلي ډلو څخه نظر غوښتنه کړې ده: محصلان او فارغان، استادان، او دولتي او خصوصي کارفرما اداري. د دې اړتیا سنجونې لنډیز په لاندې ډول وړاندې کېږي:

١ .د محصلانو او فارغانو د نظرپوښتنې راپور

د اداري او تجارت دیپارتمنت، د خپلو موخو او تصویب شویو پلانونو له مخې، د تحصیل د کیفیت د لوړولو او د پروګرام د محتوا د بازار د حقیقي اړتیاوو سره د برابرولو په موخه، د اقتصاد، اداري او تجارت، مدیریت، بانکداري او ورته رشته‌وو له محصلانو او فارغانو څخه په سلام پوهنتون او ځینو نورو مؤسسو کې نظر اخیستی دی.

د ځوابونو د تحلیل له مخې، له اتیا سلنې (٪۸۰) څخه ډېر محصلان او فارغان، د لیسانس اداري او تجارت د پروګرام ایجاد «ضروري» او «په بشپړ ډول د بازار د اړتیاوو سره سم» ارزولی او ځرګنده کړې یې ده چې دغه پروګرام کولی شي په بانکونو، تجارتي شرکتونو، مالي مؤسسو، دولتي ادارو او غیردولتي سازمانونو کې د هغوی د استخدام فرصتونه په ځرګند ډول زیات کړي. همدارنګه، ډېرې ځواب ویونکو ټینګار کړی چې د پروګرام په نصاب کې باید عملي مهارتونو ته خانګړې پاملرنه وشي؛ لکه د حسابداری او مدیریتي سافټویرونو کارول، د بازاریابی تخنیکونه، د پروژې مدیریت او د اغېزمنې اړیکې مهارتونه.

۲ .د استادانو د نظرپوښتنې راپور

یاد دیپارتمنت د تخصصي لیدلورو د ترلاسه کولو لپاره، د سلام پوهنتون او ځینو نورو پوهنتونونو د اقتصاد، اداري او تجارت، مدیریت او ورته پوهنځیو له استادانو څخه نظر غوښتنه کړې ده.

د دې نظرپوښتنې پایلې ښیي چې له پنځه اتیا سلنې (٪۸۵) څخه ډېر استادان، د هېواد د اوسنیو شرایطو لپاره د لیسانس اداري او تجارت د پروګرام ایجاد او تطبیق «ضروري» او «لوړ لومړیتوب» ګڼي. استادانو ځرګنده کړې چې دا پروګرام کولی شي د مسلکي مدیرانو، مالي متخصصانو او ځوانو کارآفرینانو په روزنه کې اساسي رول ولوبوي، د لیسانس په کچه د مدیریت او تجارت په برخه کې د علمي څېړنو او مطالعو زمینه برابره کړي او په پایله کې د دولتي او خصوصي بنسټونو اداره او مدیریت ته د پام وړ ښه والی ور وبښي.

۳ .د کارفرما ادارو (دولتي او خصوصي سکتور) د اړتیا سنجونې راپور

د بازار د حقیقي اړتیاوو د سنجولو په موخه، د اداري او تجارت دیپارتمنت له یو شمېر دولتي او خصوصي ادارو؛ لکه اړوندو اقتصادي وزارتونو او دولتي ادارو، بانکونو، مخابراتي شرکتونو، تجارتي او تولیدي شرکتونو، د تجارت او صنایعو خونې، غیردولتي مؤسسو او ځینو تعلیمي او تحصیلي مرکزونو څخه نظر غوښتنه کړې ده.

تر لاسه شوې پایلې ځرګندوي چې له پنځه اویا سلنې (٪۷۵) څخه ډېر مسؤلان او استازي، په خپلو ادارو کې د مدیریت، حسابداری، مالي چارو، بشري منابعو او بازاریابی په برخو کې د مسلکي کدرونو له ځرګند کمښت څخه یادونه کوي او باور لري چې د لیسانس اداري او تجارت فارغان کولی شي د دې خلا یوه مهمه برخه ډکه کړي. همدارنګه، یادو ادارو د اداري او تجارت رشته «کارا»، «اغېزمنه» او «له اوسنیو او راتلونکو بازاري اړتیاوو سره برابره» بللې او په هېواد کې په لوړو زده کړو مؤسسو کې د داسې پروګرامونو د ایجاد او پراختیا پر اهمیت یې ټینګار کړی دی.

پایله

د بازار کار له موجود وضعیت، د محصلانو او فارغانو له لیدلورو، د استادانو له نظریاتو او د کارفرما ادارو له پایلو سره په کتو، په سلام پوهنتون کې د لیسانس اداري او تجارت د پروګرام ایجاد یوه بېړنۍ او مهمه علمي، اقتصادي او ټولنیزه اړتیا ګڼل کېږي. تمه ده چې دغه پروګرام به وکولای شي په بېلابېلو اداري او تجارتي برخو کې د مسلکي بشري ځواک د کمښت په کمولو، د هېواد د مدیریتي او اقتصادي ظرفیتونو په پیاوړتیا او په دولتي او خصوصي سکتور کې د دوامدارو کاري فرصتونو په رامنځته کولو او د خدمتونو د کیفیت په لوړولو کې مهم رول ولوبوي.

د زده کړې موخې

د اداري او تجارت د لیسانس پروګرام تعلیمي موخې په لاندې ډول دي:

- زده‌کوونکي به د اداري او تجارت بنسټیز مفاهیم زده کړي او د اقتصادي پراختیا په برخه کې د هغوی اهمیت وپېژني.
- زده‌کوونکي به د مسلکي اخلاقو، شفافیت او د اسلامي ارزښتونو په رڼا کې د تجارتي فعالیتونو مفهوم درک کړي.
- زده‌کوونکي به په ابتدایي ډول د پلان جوړونې، سازماندهۍ، او اداري دندو ترسره کولو مهارت ولري.
- زده‌کوونکي به د حسابداری، مالي مدیریت، او بودیجې جوړونې بنسټیز پوهه ترلاسه کړي.
- زده‌کوونکي به د بازارموندنې اصول، د پیرودونکو اړتیاوې، او د محصولاتو د معرفۍ ابتدایي ستراتیژۍ زده کړي.
- زده‌کوونکي به د بشري منابعو مدیریت او کار ټیمونو اصول زده کړي.
- زده‌کوونکي به د رهبرۍ ابتدایي مهارتونه او په کاري چاپېریال کې مؤثره اړیکې زده کړي.
- زده‌کوونکي به د سوداګریزو مسایلو د تحلیل لپاره له بنسټیزو احصایوي او تحلیلي طریقو ګټه پورته کړي.
- زده‌کوونکي به د کوچنیو پروژو مدیریت او د سرچینو تنظیم اصول زده کړي.
- زده‌کوونکي به د ډیجیټل بازارموندنې بنسټیزې طریقې زده کړي او د اسلامي اقتصاد او بانکداری اصول ورسره اشنا شي.
- زده‌کوونکي به د مالیاتو، محاسبې او سوداګریزو قوانینو ابتدایي پوهه ترلاسه کړي.
- زده‌کوونکي به وکولای شي د کوچنیو تشبثاتو پلانونه جوړ کړي.
- زده‌کوونکي به د مسلکي اخلاقو، ټولنیزې مسؤلیت او د اسلامي ارزښتونو پر اساس خپله دنده ترسره کړي.

د زده کړې تمه شوي پایلې

فارغ زده کوونکي به وتوانیږي چې:

- د پیچلو سازماني ننګونو د حل لپاره اخلاقي، نوښتګر او هراړخیزې حل‌لارې طرحه او تطبیق کړي.
- سازمانونه د بدلون، ناڅرګندتیا او پیچلتیا په شرایطو کې په ستراتیژیک او مسؤلانه ډول رهبري کړي.
- د سوداګرۍ د ستونزو د تحلیل لپاره کمیي ماډلونه او تحلیلي وسایل وکاروي او د شواهدو پر بنسټ پرېکړې وکړي.
- د نړیوال اقتصادي او سوداګریز چاپېریال د بدلونونو ارزونه ترسره کړي او پر بنسټ یې ستراتیژیک تصمیمونه ونیسي.
- د خطر، پانګوالی، بودیجې او پانګې جوړښت په برخو کې د پرېکړو د ملاتړ لپاره مالي تحلیلونه ترسره کړي.
- مالي او محاسبوي معلومات تشریح کړي، او د دې معلوماتو ارزښت، اعتبار او محدودیتونه وپېژني.
- د څېړنیزو میتودونو، د معلوماتو راټولولو تخنیکونو، او احصایوي وسایلو له لارې سوداګریزې ستونزې تحلیل کړي.
- څېړنیز راپورونه د علمي معیارونو مطابق چمتو کړي او موندنې یې د تدریس، پالیسۍ جوړونې او مسلکي پرېکړو لپاره وکاروي.
- د مصرفوونکو چلند، د بازار د تمایلاتو او د پېرېدونکو د ارزښت پر بنسټ د بازارموندنې ستراتیژۍ جوړې او ارزونه یې ترسره کړي.
- د انساني سرچینو، سازماني چلند او ټیمي همکارۍ د ښه والي لپاره نوښتګر اقدامات تر سره کړي.
- د اسلامي اقتصاد اصول او د شریعت پر بنسټ مالي کړنلارې د معاصرې سوداګرۍ په عملیاتو کې پلي کړي.
- د ډیجیټل بازارموندنې ستراتیژۍ او نوې ټکنالوجي د سوداګریز فعالیت د پیاوړتیا لپاره وکاروي.
- د ستراتیژیک مدیریت اصول، نوښت، او د کړنو د ارزونې وسیلې د سوداګریزو ستراتیژیو په جوړولو، پلي کولو او ارزونو کې وکاروي.

- نړیوال بازارونه، سیالي او د بیې ټاکلو ماډلونه تحلیل کړي، ترڅو د سوداګرۍ د پراختیا فرصتونه وپیژني او تعقیب یې کړي.
- د سوداګرۍ په برخه کې د اخلاقي معیارونو، نړیوالو ارزښتونو، او ټولنیزو مسؤلیتونو ته ژمنتیا وښیي.

د درسي نصاب د پلي کولو شرطونه

د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام د اغیزمن تطبیق په موخه د اقتصاد پوهنحی لاندې امکانات په لاس کې لري.

د پروګرام قانوني مجوز

د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام د ۱۴۳۰ هـ.ق د شوال د ۲۱ نېټې سره سم، چې د ۱۳۸۸ هـ.ش د ۰۷/۱۸ نېټې سره برابره ده، د محترم وزارت تحصیلات عالی هېواد د عالي شورا په ۲۷۷۱ نمبر پروتوکول کې مطرح او تأیید شو.

بشري سرچینې

الف) استادان

شمیره	شهرت		تحصیلات			دندي ټرون		خرګندونې
	نوم	تخلص	د تحصیل درجه	تحصیلی رشته	علمي رتبه	دایمي	قرارداد	
۱	ډاکتر عبدالله	صادق	دکتور	د مدیریت علوم	پوهنمل	هو		
۲	ډاکتر محمد قاسم	ایاز	دکتور	د مدیریت علوم(دبشري سرچینو مدیریت)	پوهنمل	هو		
۳	ډاکتر عبدالقهار	صافی	دکتور	د مدیریت علوم(د بشري سرچینو مدیریت)	پوهنمل	هو		
۴	استاد صفی الله	شینواری	ماستر	د سوداګرۍ اداري	نه لري	هو		
۵	استاد محمد طارق		ماستر	اقتصاد	نه لري	هو		
٦	استاد ذبیح الله	وهاب	ماستر	د سوداګرۍ اداري	نه لري	هو		

ب) وړ او با تجربه تخنیکران

په د برنامه کی د ور او مسلکی تخنیکرانو ته اړتیا نه ښکاري.

شمیره	شهرت		تحصیلات			دندي ټرون		خرګندونې
	نوم	تخلص	د تحصیل درجه	تحصیلی رشته	علمي رتبه	دایمي	قرارداد	

ج) اداري کارکونکو

شمیره	شهرت		تحصیلات			دندي ترون		څرګندونې
	نوم	تخلص	دتحصیل درجه	تحصیلی رشته	کاری تجربه	دایمي	قرارداد	
۱	ذبیح الله	وهاب	ماستر	د سوداګری اداري ماستر	۵ کال	هو		
۲	اسد الله	فیضان	لیسانس	شرعیات	۴ کال	هو		
۳	محمد طیب	روحانی	بکلوریا	دولسم تولګی	۷ کال	هو		

د) د کتابتون او معلوماتی تکنالوژی مسؤلین

شمیره	شهرت		تحصیلات			دندي ترون		څرګندونې
	نوم	تخلص	د تحصیل درجه	تحصیلی رشته	کاری تجربه	دایمي	قرارداد	
۱	عبدالرحمن	حسن خیل	ماستر	د اسلامی تعلیمات	۱۰ کال	هو		
۲	داد الله	همت	لیسانس	کتابتون او معلوماتی ساینس	۱ کال	هو		
۳	عبدالقاهر	ضیاء	لیسانس	کمپیوتر ساینس	۳ کال	هو		
۴	محمد اقبال	نوری	لیسانس	کمپیوتر ساینس	۳ کال		هو	

د فزیکي منابع

۱ . ودانی: سلام پوهنتون د نړیوالو پوهنتونونو د معیارونو پر بنسټ دوه مجهزې او لوړپوړې ودانۍ لري، چې په کې د اقتصاد پوهنځي په شمول ټولو پوهنځیو لپاره د تعلیمي او څېړنیزو فعالیتونو لپاره ټول اړین امکانات، لکه پرمختللي ټولګي، مجهز لابراتوارونه، او نور عصري علمي تجهیزات لري. د سلام پوهنتون ودانۍ په داسې ستراتېژیک موقعیت کې واقع دي چې محصلین کولی شي په اسانه او په چټکۍ سره ورته لاسرسی ولري.

۲ . ټولګي: د اقتصاد پوهنځی د عصري ټولګیو ټولې اړتیاوې لري ، پوهنځی دا مهال لاندې اسانتیاوي لري: د کنفرانس خونې د لوی اندازې خونې د لیکچر سټایل لارښوونې او روزنې لپاره ډیزاین شوي. د کنفرانس خونې د منځنۍ اندازې لارښوونې خونې. یادي خونې د ناستې د ترتیب پورې اړه لري ، دا خونې ممکن د لیکچر سټایل یا د ګردي میز بحثونو او یاهم د لري ځای څخه د کنفرانسونو لپاره. لارښوونو لپاره وکارول شی د سیمینار خونې د کوچنۍ اندازې لارښوونې خونې چې معمولا د لږ شمیر خلکو د ځای پر ځای کولو لپاره کارول کیږي. آډیو/ليد سره مجهز خونې: د غږ/ليد او انټرنیټ میشته لارښوونو لپاره مجهزې خونې د کمپیوټر روزنې خونې: د هر زده کونکي لپاره د کمپیوټر کاري سټیشنونو او انټرنیټ لاسرسي سره سمبال خونه.

۳ . کتابتون: د سلام پوهنتون مرکزي کتابتون له ۷۰۰۰ څخه ډېر کتابونه لري، چې پکې ټول د درسي نصاب کتابونه، تخصصي او عمومي منابع شامل دي. د نوي تعلیمي کتابونو او معتبرو حوالهيي منابعو وروستۍ نسخې په دوامداره توګه د کتابتون ټولګي ته اضافه کیږي، تر څو د زده‌کوونکو، استادانو او څېړونکو علمي او تحقیقي اړتیاوې پوره کړي. په د اداره او تجارت برخه کې، کتابتون ۲۵۹۸ عنوانه منابع لري، چې له دې جملې څخه ۱۶۳۷ چاپي کتابونه او ۹۶۱ الکترونیکي منابع د زده‌کوونکو او څېړونکو په لاسرسي کې دي. سربېره پر دې، د سلام پوهنتون خپل ډیجیټل کتابتون لري، چې له ۴۰۰۰ څخه زیاتو علمي ژورنالونو او ۱۰،۰۰۰ برقي کتابونو ته لاسرسی برابروي. همدارنګه، د اداره او تجارت برخه د زده‌کوونکو او کارمندانو لپاره د د درسي کتابونو، تعلیمي منابعو او سټیشنري توکو د برابرولو په موخه خپل جلا کتاب پلورنځی لري، او دغه سیستم د نورو پوهنځیو زده‌کوونکو او کارمندانو لپاره هم پلي کیږي.

۴ . کمپیوټر او انټرنیټ: د سلام پوهنتون د تعلیمي کارونې د موخې لپاره د اصلي کیمپس په اوږدو کې یو شمیر کمپیوټر لابراتوارونه جوړ کړي دي. په کتابتون کې هم د عمومي تعلیمي کارونې لپاره کمپیوټرونه شتون لري. د دې برنامه سربیره لابراتوارونه هم چمتو شوي دي کوم چې د دوی ځانګړي اړتیاو لپاره تنظیم شوي.

کافي موده

دسوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام په داسې توګه تنظیم شوی چې دټاکلي نصاب د تدریس لپاره به کافي وخت ولري.

که د هر ډول ستونزې له امله تدریسي کریډیټونه ضایع شي، نو دا زیان به د کورس په جریان کې هرومرو جبرانېږي. شل فیصده ازموینې به په داسې ډول تنظیمېږي چې ټول ټاکل شوي تدریسي ساعتونه یوازې تدریس ته ځانګړي پاتې شي او د تدریس د مهالویش د خنډ باعث ونه ګرځي.

د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام د رسمي درسي وخت څخه علاوه د محصلینو د مسلکي ودې او د عملي مهارتونو د لوړولو په موخه ښلا ښل پروګرامونه لري، د ښلګې په توګه د عملي نندارتونو چمتو کول، عملي ساحو ته لېږل، د محصلینو ترمنځ رقابتي پروګرامونه چمتو کول او داسې نور.

د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام درسونه به په اوونۍ کې (٦) ورځو پورې ترسره کېږي، چې د هرې ورځې درسي ساعتونه به لږ تر لږه (٦) کریډیټه او ډېر نه ډېر (٩) کریډیټه وي. همداراز، د درسي ساعتونو ترمنځ او د لمانځه لپاره وقفه به په پام کې نیول کېږي.

د ټاکل شوو مفرداتو مطابق د درسي کتابونو او محتوا د تدوین اصول او معیارونه

١. درسي محتوا باید د اسلامي اصولو، دیني او ملي ارزښتونو ته په پام سره داسې ترتیب شي چې موضوعات او بڼه یې د شرعي احکامو او د حنفي فقهې سره سمون ولري، اداري سیستم، نومونه او اصطلاحات یې فساد ته لاره نه هواروي او د شرعي روحیې او اهدافو سره په ټکر کې نه وي.
٢. درسي محتوا باید داسې ترتیب شي چې د ديني اصالت مطابق وي او دنیاوي اړتیاوو او عصریتوب ته هم پکې پاملرنه وشي، د ټولو علومو او فنونو وروستي لاسته راوړنې او نوښتونه پکې ځای شي، او نړیوال معیارونه چې د شرعي احکامو سره په ټکر کې نه وي هم پکې په پام کې ونیول شي.
٣. زده کړې د انسان فطرت تکمیلوي، ښو صفاتو ته وده ورکوي، او په پایله کې د اخلاص، تقوا، عبادت، اسلامي وروروليۍ، یووالي، خواخوږۍ، خدمت، درناوي او ایثار روحیه پیاوړې کوي. په حقیقت کې زده کړې راتلونکی نسل داسې روزي چې د هېواد او ټولنې لپاره یو نمونه او مقتدا وګرځي. له همدې امله، درسي محتوا او مواد باید داسې ترتیب شي چې له یوې خوا دا اړتیاوې پوره کړي او له بلې خوا، علم د مادي شتمنیو د راټولولو پر ځای، د یو فضیلت په توګه د زده‌کوونکو په ذهنونو کې ځای پر ځای کړي.
٤. د ساینسي، ټولنیزو، ادبي او بشري علومو درسي محتوا باید داسې ترتیب شي چې عقیدوي، فکري او اخلاقي برخې یې د اسلامي عقیدې او اخلاقي نظامونو سره سمون ولري، د هغې بنسټونه، سرچینې او ځانګړتیاوې د اسلامي شریعت مطابق وي. همداراز، د حقوقو، اقتصاد، سیاست، اداره، مدیریت، پالیسي، قانون، انسان‌پوهنې، ټولنپوهنې، اړواپوهنې، هنر او روزنیزو علومو محتوا باید د حنفي فقهې مطابق وي.
٥. د ټولنیزو او ادبي علومو درسي محتوا باید داسې ترتیب شي چې د اسلامي علومو، فنونو، تاریخ، کلتور، ارزښتونو، ویاړونو او شخصیتونو اړوند بسیا او مستند معلومات ولري، او د نړۍ د مادي او معنوي پرمختګ په دواړو برخو کې د مسلمانانو رول

څرګند کړي. محصلينو ته بايد داسې احساس ورکړي چې اسلام يو کامل او شامل دين دی، چې د ژوند په ټولو برخو کې ځانګړي نظامونه، اصول او لارښوونې لري، کوم چې په هر وخت او هر ځای کې د عمل وړ او تطبيقېدونکي دي.

٦. درسي محتوا بايد داسې ترتيب شي چې محصلين مستقيم له لرغوني يونان څخه د نشأة ثانيه (رنسانس، د لويديځ دوهم ځل پرمختګ) پراو ته ونه‌کښل شي او داسې تلقين ورته ونه‌شي چې ګويا ټوله نړۍ د منځنيو پېړيو (قرون وسطى) پر مهال په تياره کې وه. ځکه حقيقت داسې نه و، دا دوره يوازې د لويديځوالو لپاره تياره وه، حال دا چې مسلمانانو په همدې دوران کې سترې علمي او تجربوي لاسته راوړنې درلودې، چې تاريخ يې شاهد دی.

٧. د ساينسي او تجربوي علومو درسي محتوا بايد داسې ترتيب شي چې د علمي حقايقو، ساينسي واقعيتونو، اټکلونو او فرضيو ترمنځ روښانه تفکيک وشي. ځکه هغه موارد چې پر حقايقو ولاړ وي،د اسلام خلاف نه دي،خو اټکلونه او قياسونه کېدای شي د اسلام سره ټکر ولري. استادان او مؤلفين بايد د قرآن کريم هغه آيتونه، چې د کايناتو په اړه دي،د ساينسي اټکلونو او فرضيو د تاييد لپاره بې‌ځايه استعمال نه کړي. ځکه دا کار نه يوازې قرآن ته کوم خدمت نه کوي،بلکې دا اټکلونه ناسم ثابتېدای شي،او د قرآن کريم په اړه شکونه رامنځته کولی شي.

٨. د ساينسي او تجربوي علومو نصاب بايد د تاريخي پس منظر له مخې د مسلمانو علمي شخصيتونو رول وښيي، او دا روښانه کړي چې مسلمانانو عالمانو د نړۍ لپاره د تجربې او علمي تحقيق اصول وضع کړل، او د لويديځ او اروپا تحقيقات هم د همدې اصولو پر بنسټ ولاړ دي.

٩. د طبيعي او ساينسي علومو په هغه مواردو کې، چې له کايناتو، طبيعي پېښو او آفتونو سره تړاو لري، بايد يوازې مادي اړخ ته اشاره ونه‌شي، بلکې الهي او شرعي اړخ يې هم وخېړل شي.

١٠. د ساينس، طبيعي علومو، ژبو او نورو اړينو علومو او فنونو درسي کتابونه بايد داسې ترتيب شي، چې د دې علومو اړوند د نورو ملتونو له تجربو ګټه واخيستل شي، خو عقيدوي، فکري او کلتوري مسايل انتقال نه‌شي.

د درسي نصاب ځانګړتياوې

د يو پروګرام تحصيلی نصاب بايد لاندې ځانګړتياوې ولري، چې په ترتيب سره د نصاب په بسته کې ذکر شوي وي:

١ . د يادې شوي پروګرام نصاب د اسلامي شريعت او ملي او ديني ارزښتونو پر بنسټ تدوين شوی دی.
٢ . په يادې شوې نصاب کې، د شرعي احکامو او اسلامي قوانينو په رعايت سره، د اړوندې رشتې متناسب نړيوال معيارونه په پام کې نيول او کارول شوي دي.
٣ . د دغه پروګرام درسي مفردات او منابع د همدې رشتې د متخصص استادانو له خوا، چې د دوکتورا تر کچې لوړې زده کړې لري، د نوې او بااعتباره علمي منابعو پر بنسټ ترتيب او تهيه شوي دي».

تحصيلي ستراتيژي

الف: د پروګرام موده

د سوداګری اداری ليسانس د برنامه نصاب به لږترلږه په ٤ او حد اکثر په ٧ کلونو کي تدريس شی چی اته سمسترونه پکی شامل دی. لومړی سمستر يوه اساسي دوه مسلکي او دره ټول شمول لري. دوهم سمستر دوه اساسی دره مسلکي او دوه ټول شمول لري. دريم سمستر دوه اساسی دره مسلکي او دوه ټول شمول لري. څلورم سمستر يوه اساسي پنځه مسلکي او يوه ټول شمول لري. پنځم سمستر اشپږ مسلکي او يوه ټول شمول لری. اووم سمستر پنځه مسلکی او يوه ټول شمول لری. اتم سمستر څلور مسلکي او يوه ټول شمول لري.

ب: د مضامينو کټګوري

د سوداګرۍ اداري د ليسانس برنامې نصاب په ۱۰ اساسي مضمونونه، ۲۶ مسلکي مضمونونه ، ۲ انتخابي مضمونونه، ۱۸ ټول شموله مضمونونه او ۲ پايان‌نامه مضمونونه لري. کې ۱۵۳ کريډټونه کيږي.

1. د اساسي مضامينو جدول

شمیره	د مضمون نوم			کود	کریدیت
	پښتو	دري	English		
۱	اساسی ریاضی	ریاضی اساسی	Basic Math	B.BA.0122	۳
۲	سوداګرۍ ریاضی	ریاضی تجارتی	Business Mathematics	B.BA.0223	۳
۳	د مدیریت اساسات	اساسات مدیریت	Principles of Management	B.BA.0227	۳
۴	کوچنی اقتصاد	اقتصاد خُرد	Microeconomics	B.BA.0232	۳
۵	سوداګریز روابط	ارتباطات تجارتی	Business Communication	B.BA.0321	۳
٦	تشريحي احصائيه	احصائیه توصیفی	Descriptive Statistics	B.BA.0324	۳
۷	لوي اقتصاد	اقتصاد کلان	Macroeconomics	B.BA.0334	۳
۸	اټکلي احصائيه	احصائیه استنباطی	Inferential Statistics	B.BA.0425	۳
۹	پيسې او بانکداري	پول و بانکداری	Money and Banking	B.BA.0436	۳
۱۰	نړيواله سوداګرۍ	تجارت بین المللی	International Business	B.BA.0647	۳
				ټول کريډيټونه	**۳۰**
				فيصدي	۱۹.٦۱٪

۲. د مسلکي مضامينو جدول

شمیره	د مضمون نوم			کودِ	کریدیت
	پښتو	دري	English		
۱	مالي محاسبه- ۱	محاسبه مالی- ۱	Financial Accounting –I	B.BA.0126	۳
۲	د سوداګرۍ معرفي	معرفی تجارت	Introductions to Business	B.BA.0128	۳
۳	مالي محاسبه- ۲	محاسبه مالی- ۲	Financial Accounting –II	B.BA.0226	۳
۴	د بازار موندنې اساسات	اصول بازاریابی	Principles of Marketing	B.BA.0329	۳
۵	مصرفي محاسبه	محاسبه مصرفی	Cost Accounting	B.BA.0335	۳
٦	د بازار موندني مديريت	مدیریت بازاریابی	Marketing Management	B.BA.0437	۳
۷	د سوداګرۍ مالي تمويل	تمویل مالی تجارت	Business Finance	B.BA.0439	۳
۸	سوداګريز اخلاق	اخلاق تجارت	Business Ethics	B.BA.0452	۳
۹	د سوداګرۍ حقوق	حقوق تجارت	Business Law	B.BA.0538	۳
۱۰	د بشري سرچينو مديريت	مدیریت منابع بشری	Human Resource Management	B.BA.0540	۳

۱۱	مالي مديريت	مدیریت مالی	Financial Management	B.BA.0541	۳
۱۲	کوچني او منځني کاروبارونه	تشبثات کوچک و متوسط	Small and Medium Enterprises	B.BA.0542	۳
۱۳	مالي بازارونه او ادارات	بازارها و موسسات مالی	Financial Market and Institutions	B.BA.0543	۳
۱۴	د افغانستان اقتصاد	اقتصاد افغانستان	Afghanistan Economy	B.BA.0631	۳
۱۵	تشبثات	کارآفرینی	Entrepreneurship	B.BA.0644	۳
۱۶	ستراتیژیک مدیریت	مدیریت استراتژیک	Strategic Management	B.BA.0645	۳
۱۷	مالی تفتیش	تفتیش مالی	Auditing	B.BA.0646	۳
۱۸	اداري چلند	رفتار سازمانی	Organizational Behavior	B.BA.0648	۳
۱۹	د پروژې مدیریت	مدیریت پروژه	Project Management	B.BA.0749	۳
۲۰	دحسابداری معلوماتي سیستمونه	سیستم های معلومات حسابداری	Accounting Information System	B.BA.0751	۳
۲۱	د پانګونې مدیریت او د پورټفولیو تحلیل	تحلیل پرتفولیو و سبد سرمایه گذاری	Investment & Porotfolio Analysis	B.BA.0754	۳
۲۲	د بدلون مدیریت	مدیریت تغییر	Change Management	B.BA.0755	۳
۲۳	د شرکت مالي امور	امور مالی شرکت ها	Corporate Finance	B.BA.0856	۳
۲۴	رهبری	رهبری	Leadership	B.BA.0857	۳
۲۵	نړیوال مالي مدیریت	مدیریت مالی بین المللی	International Financial Management	B.BA.0858	۳
۲۶	اسلامی بانکداري او مالي	مالی و بانکداری اسلامی	Islamic Banking & Finance	B.BA.0859	۳
				ټول کریډیټونه	**۷۸**
				فیصدي	۵۰.۹۸٪

۳. د انتخابی مضامینو جدول

شمیره	د مضمون نوم			کوډ	کریډیټ
	پښتو	دري	English		
۱	ټولنپوهنه	جامعه شناسی	Sociology	B.BA.0453	۲
۲	روانشناسي	روانشناسی	Psychology	B.BA.0533	۲
				مجموعه	**۴**
				فیصدی	۲.۶۱٪

٤. ټول شموله مضامینو جدول

شمیره	د مضمون نوم			کوډ	کریډیټ
	پښتو	دري	English		
١	د اسلام اعتقادي نظام	نظام اعتقادی اسلام	Islamic Belief System	SL.IC.0171	٢
٢	تلاوت او تجوید	تلاوت و تجوید	Recitation & Tajwid	SL.IC.0172	١
٣	د اسلام د عبادتي نظام	نظام عبادتی اسلام	Worship system in Islam	SL.IC.0273	٢
٤	سیرت	سیرت	Biography	SL.IC.0274	٢
٥	د اسلام اخلاقي نظام	نظام اخلاقی اسلام	Islamic Moral System	SL.IC.0375	٢
٦	د اسلام ټولنیز نظام	نظام اجتماعی اسلام	Islamic Social System	SL.IC.0376	٢
٧	فکری روزنه	تربیه فکری	Intellectual Training	SL.IC.0477	٢
٨	ادیان او مذاهب	ادیان و مذاهب	Religions and Denominations	SL.IC.0478	١
٩	د اسلام سیاسي نظام	نظام سیاسی اسلام	Islamic Political System	SL.IC.0579	٢
١٠	د اسلام اداري نظام	نظام اداری اسلام	Islamic Administrative System	SL.IC.0580	٢
١١	د اسلام اقتصادي نظام	نظام اقتصادی اسلام	Islamic Economic System	SL.IC.0681	٢
١٢	قرآن او معاصر علوم	قرآن و علوم معاصر	Quran and Contemporary Science	SL.IC.0782	٢
١٣	اسلامي تمدن	تمدن اسلامی	Islamic Civilization	SL.IC.0883	٢
١٤	د افغانستان تاریخ	تاریخ افغانستان	History of Afghanistan	B.BA.0314	٢
١٥	انګلیسی ژبه- ١	زبان انگلیسی- ١	English Language-I	B.BA.0115	٢
١٦	د کمپیوتر اساسات	اساسات کمپیوتر	Computer Basics	B.CS.0102	٣
١٧	انګلیسی ژبه- ٢	زبان انگلیسی- ٢	English Language-II	B.BA.0220	٢
١٨	د محیط زیست اساسات	اساسات محیط زیست	Environmental Science Basics	B.BA.0217	٢
				ټول کریدیتونه	**٣٥**
				فیصدی	٢٢.٨٨٪

٥. مونوګراف

شمیره	د مضمون نوم			کوډ	کریدیت
	پښتو	دري	English		
١	د سوداګرۍ څېړنې میتودونه	روش های تحقیق تجاری	Business Research Methods	B.BA.0750	٣
٢	مونوګراف	پایانامه	Monograph	B.BA.0850	٣
				مجموعه	٦
				فیصدی	٣.٩٢٪

٦. د پروګرام د عمومي جدول جوړښت

ښيې	د مختلفو کټګوريو مضامين	د کريډيټونو شمېر	د کريډيټونو شمېر په فيصدۍ کې
١	د اساسي مضامينو کريډيټونو شمېر	٣٠	١٩.٦١٪
٢	د مسلکي مضامينو کريډيټونو شمېر	٧٨	٥٠.٩٨٪
٣	ټول شموله مضامينو کريډيټونو شمېر	٣٥	٢٢.٨٨٪
٤	انتخابي مضامينو کريډيټونو شمېر	٤	٢.٦١٪
٥	د مونوګراف کريډيټونو شمېر	٦	٣.٩٢٪
	د ټول کريډيټونو مجموعي شمېر	**١٥٣**	**١٠٠٪**

ج: د مضمون د کود پيژندنه

د مضامينو کوډونه: ټولو مضامينو ته کوډونه د پوهنتون د کريديت د سيستم د پاليسۍ مطابق ورکړای شوي دي.

(**B.BA.0101**) کوډ په لاندې دول تشريح شوی دی.

(**B**) دا حروف هدف د ليسانس پروګرام دی.

(**BA**) دا دوه حروف هدف د سوداګرۍ د اداري ډيپارټمنټ ده.

(**01**) دا دوه عدده هدف لومړنی سمستر دی.

(**01**) دا اخري عدده هدف د مضمون نمبر دی.

د: د تدريس او زده کړې ميتودولوژي / کړنلاره

د تدريس طريقې په لاندې برخو ويشل شويدې:

١. استاذ محوره طريقه

٢. شاګرد محوره طريقه

٣. په تکنالوجي متمرکزه طريقه

(Students Centered Learning/ Outcome Based Education, E-Learning)

٤. لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه

٥. دمحصل محوري ميتود له مخې د درسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه

٦. کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې

٧. ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)، د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه

ه: د زده کوونکو ارزونه

۱ . د شاګرد د ارزونې اصول په لاندې ډول دي.

حاضري او صنفي فعاليت	۱۰ نمره
کورنۍ دندې او پريزينټيشن، عملي دندې	۱۰ نمره
د نيمه سمستر ازموينه	۲۰ نمره
د اخري سمستر ازموينه	٦۰ نمره

۲ . زده کوونکي د لاندې اصولو په اساس ارزيابي کيږي.

- د سمستر په پيل کې زده کوونکو سره د ارزونې معيارونه / اصول شريکيږي تر څو په هغه اصولو او مشخصاتو پوه شي د کوم په واسطه چې د دوی درجه بندي کيږي.
- يو زده کوونکی بايد په هر مضمون کې ٪٦۰ نمرې ولري او کم تر کم بايد د ټولو مضامينو سلنه ئی ٦٥ که يو شاګرد په يو مضمون کې ناکام شي نو نوموړی شاګرد به هغه کورس تکراروي.
- که چيرته يو زده کوونکی په تولو مضامينو کی ٪٦٥ نمرې ترلاسه نه کړي نو هغه به د علمي څارنې لاندې نيول کيږي.
- که چيرته يو زده کوونکی په دوو پرله پسې سمسترونو کی د کمترينو ضروریاتو په ترلاسه کولو بريالی نشي نو د نوموړې برنامې نه به اخراجيږي.

۳ . په اخره کې د زده کوونکي درجه بندي په لاندې ډول کيږی.

درجه	سطحه	فيصدی
A	اعلی	٪ ۱۰۰ - ۹۰
B	ډير ښه	٪ ۸۹ - ۸۰
C	ښه	٪ ۷۹ - ۷۰
D	مناسب	٪ ٦۹ – ٥٥
F	ناکام	٪ ٥٥ کم ناکام

دویمه برخه: د سمستروار مضامینو جدولونه

الف: د مضامینو سمستروار جدول په پښتو ژبه

کال (اول) سمستر (اول)									
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	انګلیسی ژبه-۱	B.BA.0115	ټول شموله	۲	۱	۲		۳	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نه لري	
۲	د کمپیوټر اساسات	B.CS.0102	ټول شموله	۲	۱	۲		۳	د کمپیوټر ساینس ډیپارټمنټ	نه لري	
۳	مالي محاسبه-۱	B.BA.0121	مسلکي	۳	۱	۴		۵	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نه لري	
۴	اساسي ریاضي	B.BA.0122	اساسی	۳	۱	۴		۵	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نه لري	
۵	د سوداګرۍ پیژندنه	B.BA.0128	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نه لري	
٦	د اسلام اعتقادي نظام	SL.IC.0171	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نه لري	
۷	تلاوت او تجوید	SL.IC.0172	ټول شموله	۱	۰	۲		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نه لري	
ټولټال				۱٦	۸	۱٦		۲۴			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
ټولټال										

کال (اول) سمستر (دویم)										
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	انګلیسی ژبه - ۲	B.BA.0220	ټول شموله	۲	۱	۲		۳	د سوداګری اداري دیپارټمنټ	انګلیسی ژبه	
۲	مالي محاسبه- ۲	B.BA.0226	مسلکي	۳	۱	۴		۵	د سوداګری اداري دیپارټمنټ	مالي محاسبه ۱	
۳	د مدیریت اساسات	B.BA.0227	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګری اداري دیپارټمنټ	نلري	
۴	د سوداګرۍ ریاضي	B.BA.0223	اساسي	۲	۱	۲		۳	د سوداګری اداري دیپارټمنټ	اساسی ریاضی	
۵	کوچنی اقتصاد	B.BA.0232	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګری اداري دیپارټمنټ	د سوداګرۍ پیژندنه	
٦	د اسلام د عبادت نظام	SL.IC.0273	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
۷	د چاپیریال علوم اساسات	B.BA.0217	ټول شموله	۱	۲	۰		۲	د سوداګری اداري دیپارټمنټ	نلري	
۸	سیرت	SL.IC.0274	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال				۱۸	۱۳	۱۲		۲۵			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
ټولټال										

کال (دویم) سمستر (دریم)										
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	سوداګریزې اریکې	B.BA.0321	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ پیژندنه	
۲	تشریحي احصائیه	B.BA.0324	اساسي	۳	۱	۴		۵	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
۳	لوي اقتصاد	B.BA.0334	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	کوچنی اقتصاد	
۴	د بازار موندنې اساسات	B.BA.0329	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ پیژندنه	
۵	مصرفي محاسبه	B.BA.0335	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي محاسبه ۲	
٦	د افغانستان تاریخ	B.BA.0314	ټول شموله	۱	۱	۰		۱	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
۷	د اسلام اخلاقي نظام	SL.IC.0375	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
۸	د اسلام ټولنیز نظام	SL.IC.0376	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال				۲۰	۱۴	۱۲		۲٦			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
ټولټال										

کال (دویم) سمستر (څلورم)									
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	پیسي او بانکداري	B.BA.0436	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	لوي اقتصاد	
۲	د بازار موندني مدیریت	B.BA.0437	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	د بازار موندنې اساسات	
۳	اټکلي احصائیه	B.BA.0425	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	تشریحي احصائیه	
۴	سوداګریز اخلاق	B.BA.0452	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	سوداګریزې اریکې	
۵	د سوداګرۍ تمویل	B.BA.0439	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مصرفي محاسبه	
٦	ټولنپوهنه	B.BA.0453	انتخابی	۲	۱	۲		۳	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
۷	فکرۍ روزنه	SL.IC.0477	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
۸	دینونه او مذهبونه	SL.IC.0478	ټول شموله	۱	۱	۰		۱	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال				۲۰	۱۴	۱۲		۲٦			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	ټولنپوهنه	B.BA.0453	۲	۱	۲		۳	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال			۲	۱	۲		۳			

کال (درېیم) سمستر (پنځم)									
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	د بشري سرچینو مدیریت	B.BA.0540	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	د مدیریت اساسات	
۲	د سوداګرۍ حقوق	B.BA.0538	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	د سوداګرۍ پیژندنه	
۳	مالي مدیریت	B.BA.0541	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	د سوداګرۍ تمویل	
۴	کوچني او منځني کاروبارونه	B.BA.0542	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	کوچنی اقتصاد	
۵	روانشناسي	B.BA.0533	انتخابی	۲	۱	۲		۳	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	نلري	
٦	مالي بازارونه او ادارات	B.BA.0543	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	پیسي او بانکداري	
۷	د اسلام سیاسي نظام	SL.IC.0579	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
۸	د اسلام اداري نظام	SL.IC.0580	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال				۲۱	۱۵	۱۲		۲۷			

د انتخابي مضمونونو څانګړې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	روانشناسي	B.BA.0533	۲	۱	۲		۳	د سوداګرۍ اداري دیپارټمنټ	نلري	
ټولټال			۲	۱	۲		۳			

کال (درېیم) سمستر (شپږم)										
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	تشبثات	B.BA.0644	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	د بازار موندنې مدیریت	
۲	ستراتیژیک مدیریت	B.BA.0645	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي بازارونه او ادارات	
۳	تفتیش	B.BA.0646	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي بازارونه او ادارات	
۴	نړیواله سوداګرۍ	B.BA.0647	اساسي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي مدیریت	
۵	اداري رفتار	B.BA.0648	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي بازارونه او ادارات	
٦	د افغانستان اقتصاد	B.BA.0631	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
۷	د اسلام اقتصادي نظام	SL.IC.0681	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال				۲۰	۱۴	۱۲		۲٦			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
ټولټال										

کال (څلورم) سمستر (اووم)									
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	د پروژې مدیریت	B.BA.0749	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مصرفي محاسبه	
۲	د پانګونې مدیریت او د پورټفولیو تحلیل	B.BA.0754	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي مدیریت	
۳	د بدلون مدیریت	B.BA.0755	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
۴	د څېړنې میتودونه	B.BA.0750	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نړیواله سوداګرۍ	
۵	د حسابداری معلوماتي سیستمونه	B.BA.0751	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي مدیریت	
٦	قرآن او معاصر علوم	SL.IC.0782	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
ټولټال				۱۷	۱۲	۱۰		۲۲			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
ټولټال										

کال (څلورم) سمستر (اتم)										
ګڼه	مضمون	کوډ	د مضمون کټګوري	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
					نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
۱	د شرکت مالي امور	B.BA.0856	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	مالي بازارونه او ادارات	
۲	رهبریت	B.BA.0857	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	نلري	
۳	نړیوال مالي مدیریت	B.BA.0858	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ تمویل	
۴	اسلامي تمدن	SL.IC.0883	ټول شموله	۲	۲	۰		۲	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
۵	اسلامی بانکداري او مالي	B.BA.0859	مسلکي	۳	۲	۲		۴	د اسلامي ثقافت ډیپارټمنټ	نلري	
٦	مونوګراف	B.BA.0850	پایان نامه	۳	۰	٦		٦	د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ	د څېړنې میتودونه	
ټولټال				۱۷	۱۰	۱۴		۲۴			

د انتخابي مضمونونو څانګړنې									
ګڼه	مضمون	کوډ	د کریډیټونو شمیر	اونیز درسي ساعتونه				د تدریس مسؤوله څانګه	مخ اړي مضمونونه	کتنې
				نظري	عملي	ساحوي	ټولټال			
ټولټال										

ب: د مضامينو سمستروار جدول په دري ژبه

سال (اول) سمستر (اول)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	زبان انگلیسی- ۱	B.BA.0115	همه شمول	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۲	اساسات کمپیوتر	B.CS.0102	همه شمول	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت کمپیوتر ساینس	ندارد	
۳	محاسبه مالی- ۱	B.BA.0121	مسلکی	۳	۱	۴		۵	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۴	ریاضی اساسی	B.BA.0122	اساسی	۳	۱	۴		۵	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۵	معرفی تجارت	B.BA.0128	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
٦	نظام اعتقادی اسلام	SL.IC.0171	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
۷	تلاوت و تجوید	SL.IC.0172	همه شمول	۱	۰	۲		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				١٦	۸	١٦		۲۴			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
مجموعه										

سال (اول) سمستر (دوم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	زبان انگلیسی-۲	B.BA.0220	همه شمول	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت اداره تجارت	زبان انگلیسی	
۲	محاسبه مالی- ۲	B.BA.0226	مسلکی	۳	۱	۴		۵	دیپارتمنت کمپیوتر ساینس	محاسبه مالی - ۱	
۳	اساسات مدیریت	B.BA.0227	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۴	ریاضی تجارتی	B.BA.0223	اساسی	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت اداره تجارت	ریاضی اساسی	
۵	اقتصاد خرد	B.BA.0232	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	معرفی تجارت	
٦	نظام عبادتی اسلام	SL.IC.0273	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
۷	اساسات محیط زیست	B.BA.0217	همه شمول	۱	۲	۰		۲	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۸	سیرت	SL.IC.0274	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				۱۸	۱۳	۱۲		۲۵			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
مجموعه										

سال (دوم) سمستر (سوم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	ارتباطات تجارتی	B.BA.0321	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	معرفی تجارت	
۲	احصائیه توصیفی	B.BA.0324	اساسی	۳	۱	۴		۵	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۳	اقتصاد کلان	B.BA.0334	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	اقتصاد خرد	
۴	اساسات و اصول بازاریابی	B.BA.0329	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	معرفی تجارت	
۵	محاسبه مصرفی	B.BA.0335	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	محاسبه مالی- ۲	
٦	تاریخ افغانستان	B.BA.0314	همه شمول	۱	۱	۰		۱	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۷	نظام اخلاقی اسلام	SL.IC.0375	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
۸	نظام اجتماعی اسلام	SL.IC.0376	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				۲۰	۱۴	۱۲		۲٦			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
مجموعه										

سال (دوم) سمستر (چهارم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	پول و بانکداری	B.BA.0436	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	اقتصاد کلان	
۲	مدیریت بازاریابی	B.BA.0437	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	اساسات بازاریابی	
۳	احصائیه استنباطی	B.BA.0425	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	احصائیه تشریحی	
۴	اخلاق تجارت	B.BA.0452	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	ارتباطات تجارتی	
۵	امور مالی تجارت	B.BA.0439	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	محاسبه مصرفی	
٦	جامعه شناسی	B.BA.0453	انتخابی	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۷	تربیه فکری	SL.IC.0477	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
۸	ادیان ومذاهب	SL.IC.0478	همه شمول	۱	۱	۰		۱	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				۲۰	۱۴	۱۲		۲٦			

مشخصات مضامین انتخابی										
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
۱	جامعه شناسی	B.BA.0453	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
مجموعه			۲	۱	۲		۳			

سال (سوم) سمستر (پنجم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	مدیریت منابع بشری	B.BA.0540	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	اساسات مدیریت	
۲	حقوق تجارت	B.BA.0538	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	معرفی تجارت	
۳	مدیریت مالی	B.BA.0541	مسلکي	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	امور مالی تجارت	
۴	تشبثات کوچک و متوسط	B.BA.0542	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	اقتصاد خرد	
۵	روانشناسی	B.BA.0533	انتخابی	۲	۱	۲		۳	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
٦	بازارها و موسسات مالی	B.BA.0543	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	پول و بانکداری	
۷	نظلم سیاسی اسلام	SL.IC.0579	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
۸	نظام اداری اسلام	SL.IC.0580	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				۲۱	۱۵	۱۲		۲۷			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
۱	روانشناسی	B.BA.0533	۲	۱	۲		۳	د سوداگری اداري دیپارتمنت	نلري	
مجموعه			۲	۱	۲		۳			

سال (سوم) سمستر (ششم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	کارآفرینی	B.BA.0644	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	مدیریت بازاریابی	
۲	مدیریت استراتیژیک	B.BA.0645	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	بازارها و موسسات مالی	
۳	تفتیش	B.BA.0646	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	بازارها و موسسات مالی	
۴	تجارت بین المللی	B.BA.0647	اساسی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	مدیریت مالی	
۵	رفتار سازمانی	B.BA.0648	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	بازارها و موسسات مالی	
٦	اقتصاد افغانستان	B.BA.0631	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۷	نظام اقتصادی اسلام	SL.IC.0681	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				۲۰	۱۴	۱۲		۲٦			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
مجموعه										

سال (چهارم) سمستر (هفتم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	مدیریت پروژه	B.BA.0749	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	محاسبه مصرفی	
۲	تحلیل سرمایه گذاری	B.BA.0754	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	مدیریت مالی	
۳	مدیریت تغییر	B.BA.0755	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	ندارد	
۴	روش های تحقیق تجاری	B.BA.0750	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	تجارت بین المللی	
۵	سیستم های معلومات حسابداری	B.BA.0751	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره تجارت	مدیریت مالی	
٦	قرآن و علوم معاصر	SL.IC.0782	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
مجموعه				۱۷	۱۲	۱۰		۲۲			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
مجموعه										

سال (چهارم) سمستر (هشتم)										
شماره	مضمون	کود نمبر	کتگوری مضمون	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
					نظری	عملی	ساحوی	مجموع			
۱	امور مالی شرکت	B.BA.0856	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره و تجارت	بازارها و موسسات مالی	
۲	رهبریت	B.BA.0857	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره و تجارت	ندارد	
۳	مدیریت مالی بین المللی	B.BA.0855	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت اداره و تجارت	امور مالی تجارت	
۴	تمدن اسلامی	SL.IC.0883	همه شمول	۲	۲	۰		۲	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
۵	مالی و بانکداری اسلامی	B.BA.0813	مسلکی	۳	۲	۲		۴	دیپارتمنت ثقافت اسلامی	ندارد	
٦	مونوگراف	B.BA.0850	مسلکی	۳	۰	٦		۳	دیپارتمنت اداره و تجارت	روش های تحقیق تجاری	
مجموعه				۱۷	۱۰	۱۴		۲۴			

مشخصات مضامین انتخابی									
شماره	مضمون	کود	تعداد کریدیت	ساعات درسی هفته وار				دیپارتمنت (های) مسئول تدریس	مضامین پیش نیاز	ملاحظات
				نظري	عملي	ساحوي	مجموع			
مجموعه										

ج: د مضامینو سمستروار جدول په انګلیسی ژبه

Semester (1) Year (1th)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	English Language- I	B.BA.0115	University Inclusive	2	1	2		3	Department of Business Administration	Nil	
2	Computer Basic	B.CS.0102	University Inclusive	2	1	2		3	Computer Science Department	Nil	
3	Financial Accounting- I	B.BA.0121	Professional	3	1	4		5	Department of Business Administration	Nil	
4	Basic Math	B.BA.0122	Core	3	1	4		5	Department of Business Administration	Nil	
5	Introduction to Business	B.BA.0128	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Nil	
6	Islamic Belief System	SL.IC.0171	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
7	Recitation & Tajwid	SL.IC.0172	Inclusive	1	0	2		2	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**16**	**8**	**16**		**24**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
Total											

Semester (2) Year (1th)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	English Language- II	B.BA.0220	Inclusive	2	1	2		3	Department of Business Administration	English Language-I	
2	Financial Accounting-II	B.BA.0226	Professional	3	1	4		5	Department of Business Administration	Financial Accounting- I	
3	Principles of Management	B.BA.0227	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Nil	
4	Business Mathematics	B.BA.0223	Core	2	1	2		3	Department of Business Administration	Basic Math	
5	Micro Economics	B.BA.0232	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Introduction to Business	
6	Worship System in Islam	SL.IC.0273	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
7	Environmental Science Basics	B.BA.0217	Inclusive	1	2	0		2	Department of Business Administration	Nil	
8	Biography	SL.IC.0274	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**18**	**13**	**12**		**25**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
Total											

Semester (3) Year (2nd)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Business Communication	B.BA.0321	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Introduction to Business	
2	Descriptive Statistics	B.BA.0324	Core	3	1	4		5	Department of Business Administration	Nil	
3	Macro Economics	B.BA.0334	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Micro Economics	
4	Principles of Marketing	B.BA.0329	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Introduction to Business	
5	Cost Accounting	B.BA.0335	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Accounting-II	
6	History of Afghanistan	B.BA.0314	Inclusive	1	1	0		1	Department of Business Administration	Nil	
7	Islamic Moral System	SL.IC.0375	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
8	Islamic Social System	SL.IC.0376	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**20**	**14**	**12**		**26**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
Total											

Semester (4) Year (2nd)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Money & Banking	B.BA.0436	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Macroeconomics	
2	Marketing Management	B.BA.0437	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Principles of Marketing	
3	Inferential Statistic	B.BA.0425	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Descriptive Statistic	
4	Business Ethics	B.BA.0452	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Business Communication	
5	Business Finance	B.BA.0439	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Cost Accounting	
6	Sociology	B.BA.0453	Elective	2	1	2		3	Department of Business Administration	Nil	
7	Intellectual Training	SL.IC.0477	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
8	Religion & Denominations	SL.IC.0478	Inclusive	1	1	0		1	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**20**	**14**	**12**		**26**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Sociology	B.BA.0453	Elective	2	1	2		3	Department of Business Administration	Nil	
Total				**2**	**1**	**2**		**3**			

Semester (5) Year (3th)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Human Resource Management	B.BA.0540	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Principles of Management	
2	Business Law	B.BA.0538	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Introduction to Business	
3	Financial Management	B.BA.0541	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Business Finance	
4	Small & Medium Enterprises	B.BA.0542	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Microeconomics	
5	Psychology	B.BA.0533	Elective	2	1	2		3	Department of Business Administration	Nil	
6	Financial Market & Institution	B.BA.0543	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Money & Banking	
7	Islamic Political System	SL.IC.0579	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
8	Islamic Administrative System	SL.IC.0580	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**21**	**15**	**12**		**27**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Psychology	B.BA.0533	Elective	2	1	2		3	Department of Business Administration	Nil	
Total				**2**	**1**	**2**		**3**			

Semester (6) Year (3th)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Entrepreneurship	B.BA.0644	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Marketing Management	
2	Strategic Management	B.BA.0645	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Market & Institution	
3	Auditing	B.BA.0646	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Market & Institution	
4	International Business	B.BA.0647	Core	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Management	
5	Organizational Behavior	B.BA.0648	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Market & Institution	
6	Afghanistan Economy	B.BA.0631	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Nil	
7	Islamic Economic System	SL.IC.0681	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**20**	**14**	**12**		**26**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequest subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
Total											

Semester (7) Year (4th)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Project Management	B.BA.0749	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Cost Accounting	
2	Investment & Portfolio Analysis	B.BA.0754	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Management	
3	Change Management	B.BA.0755	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Nil	
4	Business Research Method	B.BA.0750	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	International Business	
5	Accounting Information System	B.BA.0751	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Management	
6	Quran & Contemporary Science	SL.IC.0782	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
Total				**17**	**12**	**10**		**22**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequest subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
Total											

Semester (8) Year (4th)											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s)**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
1	Corporate Finance	B.BA.0856	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Financial Market & Institution	
2	Leadership	B.BA.0857	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Nil	
3	International Finance	B.BA.0858	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Business Finance	
4	Islamic Civilization	SL.IC.0883	Inclusive	2	2	0		2	Department of Islamic Culture	Nil	
5	Islamic Banking & Finance	B.BA.0813	Professional	3	2	2		4	Department of Business Administration	Nil	
6	Monograph	B.BA.0850	Monograph	3	0	6		6	Department of Business Administration	Business Research Method	
Total				**17**	**10**	**14**		**24**			

Elective courses specification											
NO	**Subject**	**Code**	**Subject Category**	**Number of Credits**	**Hours Week**				**In charge Department(s))**	**Prerequisite subject(s)**	**Remarks**
					Theory	**Practical**	**Field**	**Total**			
Total											

دريمه برخه: د مضامينو مفردات او اونيز درسي پلانونه

لومړی برخه: د اساسي مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونيز پلانونه

د (سوداګرۍ ریاضي) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0223
د کریډیټونو شمیر	۲
کټګوري	اساسي
مخکینی مضمون	اساسی ریاضی
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه شرحه

ریاضیات یوه ډېره پراخه موضوع ده چې د کمپیوټر ساینس، انجینرۍ علومو او سوداګریزو مدیریت کې ډېره ګټوره تطبیق لري. په ځانګړي توګه د سوداګرۍ ریاضیات د سوداګرۍ مدیریت زده کوونکو لپاره اړین دی ترڅو خپل پوهه ژوره کړي او د سوداګریزو پریکړو د پرېکړې په پروسه کې د ریاضیاتي مهارتونو په کارولو سره د ګټورو سوداګریزو پایلو څخه ډاډ ترلاسه کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس د مطالعې له لارې محصلان به په لاندې موضوعاتو لاس وموميِ:

- د سوداګریزو او اقتصادي چارو لپاره د ریاضیاتو بنسټیز مفاهیم او اصولو سره آشنایي.
- د مالي او سوداګریزو ستونزو د تحلیل او حل لپاره اړین محاسباتي مهارتونه زده کول.
- د سوداګریزو پریکړو په اړه د ریاضیاتو میتودونو د استفادې وړتیا ترلاسه کول.
- د ریاضیاتو تطبیقاتو پیژندنه لکه ګټه، سود، تخفیف، قسطونه، پانګونه او بودیجه بندي.
- د سوداګریزو فعالیتونو په تحلیل کې د تحلیل، دقت او منطقي محاسباتو څواک لوړول.
- د مدیریت، حسابداری او اقتصاد په برخو کې د ریاضیاتو ابزارو د استفادې لپاره محصلین چمتو کول.
- د ریاضي فارمولونو او اړیکو په کارولو سره د بازار او سوداګرۍ د حقیقي مسایلو حلولو څرنګوالي زده کړه.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصلان باید وکولای شي لاندې کړنې په عملي توګه ترسره کړي:

- د سوداګریزو ریاضیاتو بنسټیز مفاهیم تشریح کړي.
- د سود، ساده او مرکب سود اړوند مسایل حل کړي.
- د نقدي، قسطي او نسیه قیمتونه پرتله او تحلیل کړي.
- د سوداګریزو او نقدي تخفیفونو محاسبه وکړي.

- د پانګونو اوسنی او راتلونکي ارزښتونه تعیین کړي.
- د پورونو قسطونه او د هغوی د بیا تادیه جدولونه ترتیب کړي.
- د بودیجه بندي او مالي پلان جوړونې لپاره د ریاضیاتو اصول استعمال کړي.
- د ریاضیاتو اړیکو او فارمولونو په کارولو سره سوداګریزې ستونزې حل کړي.
- په مالي او سوداګریزو پریکړو کې د ریاضیاتي محاسبو څخه ګټه واخلي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول.
- سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث.ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.

د محصلینو د ارزونې طریقې

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

اول څپرکی: د دندو او معادلو پېژندنه

- د دندو عمومي پېژندنه
- خطي دندې او د هغوی کارونې
- دوهم درجه دندې او د هغوی ګرافونه
- څوحدي، اسي او لوګارېتمي دندې
- د لوګارېتمي جدولونو کارونه او د منځګړتوب طریقې
- د لوګارېتم قاعدې او د هغوی عملي مثالونه

دویمه څپرکی: د معادلو حل او کارونې

- خطي معادلې او د هغوی حل
- د معادلو سیستمونه او د هغوی حل
- دوهم درجه معادلې، د فکتور کولو طریقه
- د مربع بشپړولو طریقه
- د دوهم درجه فورمول له لارې حل، د دوهم درجه معادلو عملي کارونې
- د هم‌مهاله معادلو حل

دریمه څپرکی: مېټرېکس او د هغې کارونې

- د مېټرېکس پېژندنه، د مېټرېکس ډولونه
- د مېټرېکس جمع او ضرب، د مېټرېکس معکوس پیدا کول
- د معادلو حل د مېټرېکس په کارولو سره
- د مېټرېکس عملي کارونې په سوداګرۍ او مالي چارو کې

څلورمه څپرکی: ګټه، تخفیف او سود

- سلنه او زیاتوالی
- ساده ګټه او د هغې فورمولونه
- ساده تخفیف او د معاملې د اسنادو تخفیف، مرکب ګټه او مرکب مقدار
- د دورو شمېر او د ګټې اندازه
- مؤثره ګټه او د هغې محاسبه

پنځمه څپرکی: افتراق، انتګرال او لړۍ

- د افتراق پېژندنه او قواعد
- د لوګارېتمي او اسي دندو مشتق
- د انتګرال پېژندنه او بنسټیز فورمولونه
- د نامعین انتګرالونو کارونې
- د معین انتګرالونو کارونې
- حسابي لړۍ او سلسله، او د هغې مجموعه
- د حسابي لړۍ عملي کارونې
- هندسي لړۍ او سلسله، او د هغې مجموعه
- د هندسي لړۍ عملي کارونې
- نااندولۍ او د هغې ګرافونه

د (سوداګرۍ ریاضی) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د دندو پېژندنه، خطي دندې د خطي دندو کارونې	۳	۱	۲	
دوهمه	بېلابېلې ریاضي دندې لکه دوهم درجه دندې، ځوحدي دندې او د هغوی ګرافونه اُسّي او لوګارېتمي دندې	۳	۱	۲	

دربیمه	د لوګارېتمي جدولونو کارونه، د منځګړتوب طریقې او د لوګارېتم قاعدې	۳	۱	۲	
څلورمه	خطي معادلې د خطي معادلو حل	۳	۱	۲	
پنځمه	دوهم درجه معادلې، د دوهم درجه معادلو حل	۳	۱	۲	
شپږمه	د فکتور کولو طریقه د مربع بشپړولو طریقه	۳	۱	۲	
اوومه	د دوهم درجه فورمول طریقه د دوهم درجه معادلو کارونې د هم‌مهاله معادلو حل	۳	۱	۲	
اتمه	مېټرېکس الجبرا، د مېټرېکس جمع او ضرب د مېټرېکس معکوس او د معادلو حل د مېټرېکس له لارې	۳	۱	۲	
نهمه	سلنه زیاتوالی، ساده ګټه ساده تخفیف، د معاملې د اسنادو تخفیف	۳	۱	۲	
لسمه	مرکب ګټه، د مرکب مقدار فورمولونه د دورو شمېر او د ګټې اندازه، مؤثره ګټه	۳	۱	۲	
یولسمه	افتراق، د مشتق قواعد د لوګارېتمي او اسي دندو مشتق	۳	۱	۲	
دولسمه	انتګرال، د انتګرال فورمولونه د نامعین انتګرالونو کارونې	۳	۱	۲	

دیارلسمه	معین انتگـرالونه د معین انتگـرالونو کارونې	۳	۱	۲	
څوارلسمه	حسابي لړۍ او سلسله، د حسابي سلسلې مجموعه د حسابي لړۍ او سلسلې کارونې	۳	۱	۲	
پنځهلسمه	هندسي لړۍ او سلسله، د هندسي سلسلې مجموعه د هندسي لړۍ او سلسلې کارونې	۳	۱	۲	
شپاړسمه	نااندولي او ګرافونه	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کـړو وزارت تـر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او پـه عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضـمون محتـوا د وروسـتیو پرمختګونـو سره سـم ترتیـب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Mathematics for Business and Economics by Robert H Nicholson 2. Business Mathematics 3rd Addition by Mirza Muhammad Hasan 3. Applied mathematics for business and economics and social sciences.
مرستندوی سرچینی	4. Mathematics for business and economics. By Alpha.C.Chiang 5. Mathematics for Economics and Business 6. Essential Mathematics for Economic Analysis

د (مدیریت اساسات) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0227
د کریډیټونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا یو ابتدایي کورس دی چې د سازمانونو د مدیریت په اړه معلومات وړاندې کوي. کورس د مدیریت اصولو لارښوونې وړاندې کوي چې د ټولو ډولونو شرکتونو لپاره عمومي تطبیق لري. د مدیریت فلسفه او بنسټیز پریکړې نیونې، د پلان جوړونې، تنظیم، رهبري او کنټرول اصول، او وروستي مفاهیم په دې کورس کې زده کیږي. دا درس زده کوونکي ته اجازه ورکوي چې په مؤثره توګه د نورو سره او د هغوی له لارې په سازمان کې کار وکړي. همدارنګه، دا کورس زده کوونکي هڅوي چې د لویدیځ مدیریت اصولو او نظریو ته په ځایی چاپیریال کې پلي کولو او تحقیق کولو باندې تمرکز وکړي. برسېره پر دې، دا کورس د اسلامي مدیریت په اړه هم بحث کوي او د سوداګرۍ او سازمانونو لپاره د اسلامي مدیریت اصول وړاندې کوي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې مضمون د مطالعې له لارې محصلین به لاندې اهداف ترلاسه کړي:

- د لویدیځ مدیریت اصولو او نظریاتو په محلي شرایطو کې د تطبیق پوهه ترلاسه کړي.
- د سوداګرۍ او سازمانونو د اسلامي مدیریت نظریه او د هغې اصول وپیژني او د دې مفاهیمو عملي کارونې وکړي.
- ځو مختلفو برخو په یوځای کولو کې مهارت پیدا کړي.
- د یو مدیریتي وضعیت ژور تحلیل وړاندې کړي چې معمولا د مطالعاتو په بڼه ورکول کیږي او د عمل پلان لپاره وړاندیزونه وکړي.
- د یوې ټولیزې رویکړې د پلي کولو اړتیا وپیژني ترڅو د فعالیتونو ښه والی رامنځته کړي، پرځای د یوې ځانګړې پاملرنې.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلین باید لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د مدیریت بنسټیز مفاهیم، د مدیرانو دنده او د هغوی رول په سازمانونو کې تشریح کړي.

- د پلان جوړونې، تنظیم، رهبري او کنټرول پروسې وپیژني او د مختلفو کاري چاپیریالونو کې یې تحلیل کړي.
- د مدیریت نظریې او سبکونه درک کړي او هغه په مختلفو سازمانونو کې پلي کړي.
- د بشري منابعو، مالي منابعو او عملیاتي منابعو ترمنځ اړیکې تحلیل کړي ترڅو د سازمان کړنې ښه کړي.
- د مدیریت په ځایي وضعیتونو کې د پریکړې نیونې او ستونزې حل کولو مهارتونه وکاروي.
- د اخلاق، ټولنیزې مسؤلیتونو او د اسلامي اصولو اهمیت وپیژني او په مدیریتي فعالیتونو کې یې تطبیق کړي.
- د ټیم کار، ګروپي رهبري او د سازماني شخړو مدیریت مهارتونه وښیي.
- د مدیریت ابزار او تکنیکونه وکاروي ترڅو د سازمان مؤثریت او تولیدي ظرفیت لوړ کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د مدیریت بنسټونه او تیورۍ

- د مدیریت ساینس، تیوري او عمل، د مدیریت مفهوم او دندې
- د مدیرانو رول، ډولونه او کچې (لوړ پوړي، منځني او لومړۍ کرښې مدیران)
- د مدیرانو وړتیاوې (انساني، تخنیکي، مفهومي)
- د تولید، اغیزمنتیا او موثریت مفهوم، مدیریت د ساینس او هنر ترمنځ اړیکه
- د مدیریت د افکارو وده او د علمي مدیریت لاره

دویمه څپرکی: د معاصر مدیریت نظریې او رولونه

- د عصري مدیریت عملیاتي نظریه، د چلند ساینس لاره، د مینټزبرګ د مدیر رولونه
- بین‌الشخصي رولونه (رهبر، اړیکه ساتونکی، رسمي مشر)، معلوماتي رولونه (اخیستونکی، خپرونکی، ویاند)
- د پرېکړې رولونه (مبتکر، سرچینې وېشونکی، ګډوډي حل کوونکی)
- سازمان د پرانستې سیستم په توګه (ورودي، بدلون، وتون)

دریمه څپرکی: د چاپېریال، پلان جوړونې او پریکړې بهیر

- مدیریت او ټولنه
- د داخلي او خارجي چاپېریال فکتورونه
- ټیکنالوژیکي او ایکولوژیکي چاپېریال
- د مدیر ټولنیزه مسؤلیت او اخلاقي چلند، د پلان جوړونې اساسات او د هدف پر بنسټ مدیریت
- د پلان ډولونه (ماموریت، ستراتیژي، تګلاره، قاعده، پروسیجر، بودیجه، میتود)
- د پلان جوړونې مرحلې او ستراتیژیک پلان جوړونه
- د پریکړې نیولو بهیر، د پریکړې ډولونه (برنامه‌لرونکي او بې‌برنامه)
- د مدیرانو رول په پریکړه نیولو کې، د منطقي پریکړې مرحلې

څلورمه څپرکی: د سازمان جوړښت او د انساني منابعو مدیریت

- د سازمان طبیعت او جوړښت، د رسمي او غیر رسمي اړیکو مفهوم
- د مدیریت د کنټرول ساحه (تنګه او پراخه ساحه)، د تمرکز او غیر تمرکز مفاهیم
- د واک، مسؤلیت او صلاحیت دندې، د دایرې او کارکوونکو واکونه
- د څانګو جوړښت (دندوي، محصولي، بهیر، او پیرودونکي پر بنسټ)
- د کارکوونکو ټاکنه او د HRM پېژندنه، د HRM اهمیت او برخې
- د بشري منابعو پلان جوړونه، جذب، ټاکنه، روزنه او هڅونه

پنځمه څپرکی: رهبري، هڅونه او د انسان چلند

- د هڅونې مفهوم او انساني فکتور
- د هڅونې تیورۍ X) او Y تیوري، د مازلو اړتیاوو تیوري، د تمې او د عدالت تیورۍ
- د هڅونې تخنیکونه (داخلي او خارجي عوامل)
- د رهبري مفهوم او اهمیت، د رهبر ځانګړتیاوې (فزیکي، اخلاقي، ذهني، ټولنیزې)
- د رهبرۍ سبکونه (استبدادي، مشارکتي، ازاد

د (مدیریت اساسات) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د مدیریت ساینس، تیوري او عمل ،څه شی دی مدیریت ،د مدیریت مفهوم ،د مدیریت دندې ، د POLCA مفهوم په مدیریت کې ، د مدیرانو مطالعه ، د مدیرانو کچې ، لوړ پوړي مدیران ، منځني مدیران ، لومړۍ کرښې مدیران	۴	۲	۲	
دوهمه	د مدیرانو دندې او د سازماني سلسلې جوړښت ، د مدیرانو وړتیاوې ، د انساني مهارت مفهوم ، د تخنیکي مهارت مفهوم ، د مفهومي مهارت مفهوم ، مهارتونه او سازماني سلسله ، د تولید مفکوره ، اغېزمنتیا او موثریت ، مدیریت ساینس که هنر ، د ساینس عناصر، د هنر عناصر	۴	۲	۲	

دریمه	د مدیریت د افکارو ارتقا ، د مدیریت ونډه ، د ساینسي مدیریت تګلاره	۴	۲	۲	
څلورمه	د معاصر مدیریت عملیاتي تیوري ، د سلوکي علومو تګلاره	۴	۲	۲	
پنځمه	د مینټزبرګ د مدیرانو رولونه ، د اړیکو رول ، د نمایندګي رول ، د اړیکې رول ، د مشرتابه رول ، د معلوماتي رولونه: د ترلاسه کوونکي رول، د خپروونکي رول، د ویاند رول ، د پرېکړې رولونه: د ګډوډۍ حل کوونکی، متشبث، د سرچینو وېشونکی ، سازمان د یو پرانستي سیستم په توګه (ورودي، محصولي او د بدلون بهیر)	۴	۲	۲	
شپږمه	مدیریت او ټولنه ، څو اړخیزه ټولنه ، داخلي چاپېریال ، خارجي چاپېریال ، د چاپېریال فکتورونه ، تخنیکي چاپېریال ، ایکولوژیکي چاپېریال ، د مدیر ټولنیز مسؤلیت ، په مدیریت کې اخلاق ، د مدیرانو ټولنیز مسؤلیت	۴	۲	۲	
اومه	د پلان جوړونې بنسټونه او د هدف له مخې مدیریت – د پلان جوړونې بهیر تعریف ، د پلان ډولونه ، د ماموریت پلان ، د هدف پلان ، د ستراتیژۍ پلان ، د تګلارې پلان ، د قاعدې پلان	۴	۲	۲	
اتمه	د طرزالعمل پلان ، د بودیجې پلان ، د میتود پلان ، د پلان جوړونې ګامونه ، د ستراتیژیک پلان جوړونې بهیر ، د هدف له مخې مدیریت	۴	۲	۲	
نهمه	د پرېکړې نیولو بهیر ، د پرېکړې نیولو بهیر څه شی دی ، د پرېکړې ډولونه ، پروګرام شوې پرېکړه ، غیر پروګرام شوې پرېکړه ، د مدیرانو رول په پرېکړه نیولو کې ، مدیران د پرېکړې نیوونکي په توګه ، د منطقي پرېکړې نیولو ګامونه	۴	۲	۲	
لسمه	د تنظیم طبیعت ، د سازمان مفهوم ، د تنظیم بهیر ، د سازمان جوړښت ، رسمي سازمان/اړیکې ، غیر رسمي سازمان/اړیکې ، د کنټرول یا مدیریت ساحه ، د مدیریت د ساحې ډولونه ، تنګه ساحه ، پراخه ساحه ، د تنظیم بنسټونه ، د تمرکز نه شتون مفهوم ، د تمرکز مفهوم ، د امر سلسله ، صلاحیت ، مسؤلیت ، واک سپارل، د لیکې او کارکوونکو صلاحیت	۴	۲	۲	
یوولسمه	د څانګې جوړونې مفهوم ، د څانګې جوړونې میتودونه او ډولونه ، دندیزه څانګه ، د محصول پر بنسټ څانګه ، د بهیر پر بنسټ څانګه ، د پېرودونکي پر بنسټ څانګه	۴	۲	۲	
دولسمه	د کارکوونکو استخدام بهیر ، د بشري منابعو مدیریت پېژندنه ، د بشري منابعو مدیریت اهمیت ، د بشري منابعو اجزا ، د استخدام دنده ، د بشري منابعو پلان جوړونې بهیر ، د جلب بهیر ، د ټاکنې بهیر ، روزنه ، هڅونه ، ساتنه	۴	۲	۲	

	دهڅونې دنده ،انساني فکتور او هڅونه ، د هڅونې نظريې د ماسلو د اړتياوو تيوري ، د هدف د تمې تيوري ، د عدالت تيور	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د مشرتابه دنده ، مشري ، د مشرتابه مانا ، د مشرتابه ځانګړتياوې ، فزيکي ځانګړتياوې ، اخلاقي ځانګړتياوې ، ذهني ځانګړتياوې ، ټولنيزې ځانګړتياوې	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د مشرتابه سبکونه ، استبدادي سبک ، مشارکتي سبک ، ازاد يا بې‌واکه سبک ، د مشرتابه جال سبک ، معاملاتي مشران ، بدلون راوړونکي مشران	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر ځارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Mary Coulter & Robbins, Management, International Ed. 2. Management a Global and Entrepreneurial Perspective 12th edition by Heinz Whlhrich, Mark v.Cananice and Harold Koontz 3. Fundamentals of Management: Essential Concepts and Applications, Latest Edition, Pearson Education.
مرستندوی سرچينی	*4.* Management, Latest Edition, Cengage Learning *5.* Management, Latest Edition, Prentice Hall *6.* Management, Latest Edition, Cengage/South-Western

د (کوچني اقتصاد) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0232
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ پيژندنه
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه پيژندنه

دا کورس د دې لپاره ډيزاين شوی چې د مايکرو اقتصاد کليدي مفکورې او تخنيکونه معرفي کړي چې د مايکرو چوکاټ دننه د منطقي اقتصادي پريکړې کولو لپاره د وسيلو په توګه پلي کيږي. د کورس موخه دا ده چې د ريښتينې نړۍ سوداګريزو شرايطو ته د اقتصادي تحليلونو مطابقت او ګټورتيا وښيي. په شرکت کې د غوره پريکړو کولو او د نورو سوداګرۍ سره ستراتيژيکو اړيکو باندې ټينګار کيږي. د کورس هدف د مايکرو اکنامکس معرفي کول دي. د کوچني اقتصاد تيوري په کارولو سره، زده کونکي به وکوالی شي د تقاضا او عرضې مفکورې، په بازار کې د نرخ ټاکل، ثابت چلند او د بازار جوړښت درک کړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د منابعو د تخصيص او ويش اقتصادي ستونزه.
- هغه عوامل چې تقاضا او عرضه ټاکي.
- د عرضې او تقاضا د انعطاف مفهوم.
- په ثابت چلند باندې د بازار د جوړښت اغيزې تحليل کړئ.
- د موثريت په وده او مخنيوي کې د حکومت رول او موثريت تحليل کړئ.
- د کار او پانګې لپاره د ترلاسه شوي غوښتنې مفهوم.
- د خارجي اغيزو شتون، د عايد ويش او "عادلانهتوب.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصل بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کولو توان ولري:

- د عرضه، تقاضا، بازار توازن، حساسيت (کشش)، لګښت او عايد مفاهيم تشريح کول.
- د مصرفوونکو او توليدوونکو رفتار تحليل کول د اقتصادي مودلونو په چوکاټ کې.

- د مختلفو بازارونو جوړښتونه پيژندل او تحليل کول (کامل رقابت، انحصار، انحصاري رقابت، او اوليګوپولي) او د دې جوړښتونو اغيزې پر قيمت او توليد.
- د دولت رول په اقتصاد خرد کې درک کول، چې په کې مالياتونه، سبسيدونه او مقررات شامل دي، او د دې اغيزې پر ټولنيز هوسايني وضاحت ورکول.
- د اقتصادي ستونزو د حل لپاره د ګرافونو، ساده معادلو او تحليلي وسيلو کارول.
- د اقتصادي پريکړو لپاره د معلوماتو او منطقي تحليل پراساس تصميم نيولو وړتيا ترلاسه کول.
- د اقتصاد او مديريت په راتلونکو کورسونو لپاره تياری، او د اقتصادي مفاهيمو کارول د حقيقي مسايلو تحليل کې.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د اقتصاد بنسټيز مفاهيم

- د اقتصاد طبيعت او موضوع
- کوچنی او لوی اقتصاد
- مثبت او معياري اقتصاد
- د سرچينو د وېش ستونزه
- د اقتصاد اړيکه له سوداګرۍ سره

دوهمه څپرکی: د تقاضا او عرضې تحليل

- د تقاضا مفهوم او دنده
- د تقاضا بدلونونه
- د عرضې بدلونونه
- د عرضې دنده
- د بازار د توازن اصل

دریمه څپرکی: د مصرف کوونکي او ګټې تحلیل

- د کاردینل لاره او د مصرف کوونکي توازن
- د اوږدینل لاره او د مصرف کوونکي توازن
- د بیې، عاید او بدیل اغیزې پر مصرف کوونکي توازن

څلورمه څپرکی: د تولید تحلیل

- د تولید بنسټیز مفاهیم
- ټولیز، منځنۍ او حدي محصول
- د کچې حاصل
- لنډمهاله او اوږدمهاله تولید
- د لږ لګښت لرونکي فکتور ترکیب
- د تولیدوونکي توازن

پنځمه څپرکی: د لګښت، عاید او بازار جوړښتونه

- د لګښت بېلابیل مفاهیم
- د تولید لګښت: لنډمهاله او اوږدمهاله
- ټولیز، منځنۍ او حدي عایدات، د ګټې اعظمي کول
- بازار او د هغه بڼې، د بشپړ رقابت، انحصار، دوه انحصار، څو انحصار او ناپوهي رقابت لاندې بیه او تولید

د (کوچنۍ اقتصاد) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	بنسټیز اقتصادي مفاهیم، اقتصاد: بنسټیز موضوعات او طبیعت	۴	۲	۲	
دوهمه	کوچنی اقتصاد او لوی اقتصاد، مثبت اقتصاد او معیاري اقتصاد	۴	۲	۲	
دریمه	د سرچینو د وېش اقتصادي ستونزه اقتصاد او د سوداګریزو سازمانونو ټراو	۴	۲	۲	
څلورمه	د تقاضا او عرضې تحلیل، د تقاضا دنده	۴	۲	۲	
پنځمه	د تقاضا بدلونونه	۴	۲	۲	
شپږمه	د عرضې بدلونونه	۴	۲	۲	
اوومه	د عرضې دنده	۴	۲	۲	
اتمه	د ګټې د تحلیل لارې، کاردینل لاره او د مصرف کوونکي توازن	۴	۲	۲	
نهمه	اوږدینل لاره او د مصرف کوونکي توازن	۴	۲	۲	
لسمه	په مصرف کوونکي توازن د بیې، عاید او بدیل اغیزې	۴	۲	۲	
یوولسمه	د تولید تحلیل،د تولید بنسټیز مفاهیم ټولیز، اوسط او حدي محصول، د کچې عایدات	۴	۲	۲	

دولسمه	لنډمهاله او اوږدمهاله تولید، د ټیټ لګښت فکتور ترکیب د تولید کوونکي توازن	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د لګښت او عاید تحلیل، د لګښت بېلابیل مفاهیم د تولید لګښت: لنډمهاله لګښت، اوږدمهاله لګښت	۴	۲	۲	
څوارلسمه	عاید او د عاید منحني: ټولیز، اوسط او حدي عایدات د ګټې اعظمي کول	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د بازار جوړښتونه او بیې ټاکنه، بازار او د هغه بڼې د بشپړ رقابت لاندې بیه او تولید	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د انحصارځو انحصار او ناپوهیز رقابت لاندې بیه او تولید	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. David M. Winch, Micro Economics: Problems and Solutions (Latest Edition) 2. Ruffin and Gregory, Principles of Economics, Illionois: Scott Foresman and Company, 3. Samuelson and Nordhaus, Economics, New Delhi, Tata McGraw Hill, (Latest Edition).
مرستندوی سرچینی	4. Scott and Nigro: Principles of Economics, New York; Macmillan Publishing Co 5. M.C. Connell & Brue, Economic 15th Edition. McGraw Hill, INC 6. Muhammad Husain Choudhry, Economic Theory Volume 1, Lahore 2002.

د (لوي اقتصاد) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0334
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	کوچني اقتصاد اصول
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

د زده کونکو ته په مجموعي کچه د ګډ اقتصاد د کار کولو په اړه پوهه ورکړي چې د مجموعي محصول او عاید د ټاکلو، کلیدي لویو اقتصادي ستونزو او د پالیسۍ بحثونو لاندې دي. بنسټیز موضوعات د دې لپاره پراخ شوي تر څو معلومه کړي چې څنګه د ملي عاید ډیسپلین، په ټرلي او خلاص اقتصاد کې لوی اقتصاد، د لوی اقتصاد د ثبات پالیسي، لوی اقتصادي برخې (مصرف، سپما، خصوصي پانګه اچونه، سود او نور)، عامه مالیه، پیسې او بانکداري د دودیز لوی اقتصاد سره اړیکه نیسي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې مضمون د مطالعه کولو سره، محصلان لاندې اهدافو ته رسیدلي شي:

- د اقتصادي اصطلاحاتو سره اشنایي او آسانه کارول.
- د تحلیلي لیدلوري سره اشنایي چې اقتصادي پوهان د کمبود د ستونزې پر وړاندې غوره کوي.
- د کلان اقتصاد نظریې او تطبیق څخه یو شهودي درک ترلاسه کول.
- د اقتصادي مسایلو د تحلیل له لارې د ښه انتقادي فکر کولو مهارت ترلاسه کول.
- د تجارت، دولت، پوهنتون یا نورو برخو کې د احتمالي مسلکونو لپاره یو بنسټ جوړول.
- د نړۍ په چاپیریال کې د اقتصاد په اړه یوه آګاهانه پېژندګلوي رامنځته کول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي:

- د کلان اقتصاد اساسي مفاهیم تشریح کړي چې پکې د ناخالص ملي تولید(GDP) ، ملي عاید، تورم، بېکارۍ او د توازن پیسې شاملې دي.
- د کلان اقتصادي متغیرونو ترمنځ اړیکې تحلیل کړي لکه تولید، مصرف، پانګونه، سپما او بهرنی تجارت.

- د ټولیز عرضه او تقاضا د تعیین کوونکو عواملو پیژندنه وکړي او د دې عوامل د عمومي قیمتونو او د شغل په کچه باندې د اغیزو تحلیل وکړي.
- د دولت د مالي او پولي پالیسیو رول ارزوي په اقتصادي ثبات او وده کې.
- د بودیجې کسر، مالیاتونو، د سود نرخ او د پیسو حجم د اقتصادي فعالیتونو پر اغیزو تحلیل وکړي.
- د کلان اقتصاد لویو تیوریو (کینزی، کلاسیک، مونیټریسټ او معاصر تیوری) تشریح کړي او د دې تیوریو لیدلوري پرتله کړي.
- د کلان اقتصادي مودلونو څخه استفاده وکړي ترڅو د هیواد اقتصادي وضعیت وړاندوینه او تحلیل کړي.
- د ملي اقتصاد او نړیوال اقتصاد ترمنځ اړیکې وڅېړي او د نړیوالې سوداګرۍ او بهرنې پانګونې د اقتصادي ودې پر اغیزو تحلیل وکړي.
- د محصلانو وړتیا پیاوړې کړي تر څو د کلان اقتصادي معلوماتو او شاخصونو څخه ګټه پورته کړي او د افغانستان او نړۍ اقتصادي وضعیت تحلیل کړي.
- د کلان اقتصاد مفاهیمو لپاره د تحقیقاتو، پالیسي تحلیل او مدیریتي تصمیم نیولو په لوړو سطحو کې د کارونې لپاره تیاری ولري.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: بنسټیز مفاهیم د عمومي اقتصاد

- موخې او وسایل د عمومي اقتصاد
- د اقتصاد د پالیسیو وسایل
- ټولیزه غوښتنه او عرض

دوهمه څپرکی: د اقتصادي فعالیت اندازه کول

- د ملي عاید مفاهیم او د هغې د اندازه کولو طریقې
- GDP، NDP، GNP، NNP،شخصي عاید او د مصرفېدونکي شخصي عاید مفاهیم
- د GDP بیې شاخص (Deflator) او حقیقي GDP
- ملي عاید د اقتصادي هوسایني د اندازه کولو په توګه

دریمه څپرکی: مصرف او پانګونه

- مصرف، عاید او سپما
- د مصرف او سپما دندې
- حاشیوي او منځني تمایلونه د مصرف او سپما
- د مصرف او پانګونې ټاکوونکي عوامل سود، (MEC)

څلورمه څپرکی: د عاید او استخدام ټاکنه او ضرب کوونکي

- کلاسیک، کینزین او وروسته له کینز نظریې
- د پانګونې ضرب کوونکی
- د مالیې، بهرني تجارت او لوړ ضرب کوونکي

پنځمه څپرکی: مالي او پولي پالیسي، انفلاسیون او سوداګریز دورانې پراو

- مالي او پولي پالیسي
- انفلاسیون، ډولونه او تشې
- انفلاسیون او بې‌روزګاري
- د سوداګري دوراني پراوونه، نظریې او پرېکړې
- خلاص اقتصاد، د تادیاتو توازن، ګډوډي او درملنې

د (لوي اقتصاد) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د اقتصاد د عمومي مفاهیم کلیدي ټکی د عمومي اقتصاد اهداف او وسایل	۴	۲	۲	
دوهمه	د عمومي اقتصاد د پالیسیو وسایل، ټولیزه غوښتنه او عرض	۴	۲	۲	
دریمه	د اقتصادي فعالیت اندازه کول، د ملي عاید مفاهیم د ملي عاید اندازه کول، GDP، NDP، GNPاو NNP، شخصي عاید او د شخصي عاید مصرفېدونکي برخه	۴	۲	۲	
څلورمه	د GDP د بیې شاخص او حقیقي GDP ملي عاید د اقتصادي هوسایني د اندازه کولو په توګه	۴	۲	۲	
پنځمه	مصرف او پانګونه، مصرف، عاید او سپما،د مصرف دنده، د سپما دنده، د مصرف حاشیوي تمایل او منځنی، د مصرف تمایل	۴	۲	۲	

شپږمه	د سپما حاشيوي تمايل او منځنی، د سپما تمايل د مصرف ټاکوونکي عوامل د پانګونې ټاکوونکي عوامل) د سود کچه، (MEC	۴	۲	۲	
اوومه	د عايد او استخدام ټاکنه، کلاسيک نظريه، عصري نظريه (کينزين)، له کينز وروسته نظريه	۴	۲	۲	
اتمه	ضرب کوونکی او چټک کوونکيد پانګونې ضرب کوونکی	۴	۲	۲	
نهمه	د مالیې ضرب کوونکی، د بهرني تجارت ضرب کوونکی او لوړ ضرب کوونکی	۴	۲	۲	
لسمه	مالي او پولي پاليسي، مالي پاليسي، پولي پاليسي	۴	۲	۲	
يوولسمه	انفلاسيون، طبيعت او ډولونه، انفلاسيون او ضد انفلاسيون تشې انفلاسيون او بې‌روزګاري	۴	۲	۲	
دولسمه	د سوداګرۍ دوراني پراو، د سوداګرۍ دوراني پراو مفهوم د سوداګرۍ د پراوونو نظريې	۴	۲	۲	
ديارلسمه	د سوداګرۍ دوراني پراو او د سوداګرۍ پرېکړې	۴	۲	۲	
څوارلسمه	خلاص اقتصاد او د تادياتو توازن، د تادياتو د توازن حسابونه .	۴	۲	۲	
پنځلسمه	بې‌توازني او د تادياتو د توازن ګډوډي، لاملونه او درملنې	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Dornbush and Fischer Macroeconomics, McGraw Hill, New York. (Latest Edition) 2. Ruffin & Gregory, Principles of Economics, Scott, Foresman& Company. 3. Muhammad Husain Choudhry, Economic Theory Volume 2,Caravan Book House.
مرستندوی سرچينی	4. Mc Connell & Brue, Economic, McGraw Hill, INC (Latest Edition) 5. Samuelson and Nordhaus, Economics, McGraw Hill, New York. (Latest Edition)

د (سوداګریز روابط) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0321
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ پیژندنه
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

مورږ ټول له یو بل سره اړیکې نیسو. اړیکه د انسان په ټولو فعالیتونو کې لوی رول لوبوي. دا زمورږ د کلتور برخه ده.

د سوداګریزې ټولنې دننه، عامه او خصوصي سازمانونو، او د مسلکونو ارتباط د متقابل عمل، خبرتیا، لارښوونې او هڅونې د ځانګړو فعالیتونو سره تړاو لري. هغه خلک چې په دې فعالیتونو کې د ښودلو وړ مهارتونه لري په کار ګمارل کیږي، انعام ورکول کیږي او وده ورکول کیږي. که چیرې سوداګرۍ په مخ په زیاتیدونکي رقابتي او معلوماتي چاپیریال کې ژوندي پاتې شي دوی به روزنې ته اړتیا ولري. اړیکه نیونکي، هغوی چې کولی شي خبرې، لیکل او له نورو سره په اغیزمنه او مسلکي توګه اړیکه ونیسي. د دې کورس موخه دا ده چې برخه اخیستونکو ته د مسلکي سوداګرۍ اړیکو مفاهیمو او اصولو پرمختللي پوهاوی چمتو کړي او د تمرین او فیډبیک له لارې په خپلمنځي ، خبرې او سوداګرۍ پورې اړوند ارتباطاتو کې د دوی مهارتونو پراختیا ملاتړ وکړي. د کورس ګډونوال به وهڅول شي چې په کورس کې په فعاله توګه د دوی د ګروپ پریزنټیشنونو، انعکاسونو او اکادمیک لیکلو له لارې برخه واخلي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د ځان پوهاوي کچه او پوهه چې څنګه ځان پوهاوی په اړیکه اغیزه کوي.
- د سوداګریزو اړیکو په اړه تحلیلي وړتیا.
- د نورو سره د خبرو اترو وړتیا او په ځانګړې توګه د دوی د شخړو د حل او د خبرو اترو مهارتونه.
- د ټیم د غړي په توګه د خبرو اترو وړتیا او په ټیمونو کې د اړیکو ستونزې پیژندل او حل کول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلین باید لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د سوداګریزو اړیکو بنسټیز مفاهیم تشخیص او تشریح کړي او د هغې په سازماني او اقتصادي چاپیریال کې د اهمیت پوهه ولري.
- د راپورونو، مکتوبونو، ایمیلونو او سوداګریزو اسنادو مسلکي او معیاري ترتیب او وړاندې کول زده کړي.
- د شفاهي اړیکو اصول د مؤثرو وړاندې کولو، رسمي غونډو او سوداګریزو مذاکراتو له لارې تطبیق کړي.
- د فعال اورېدلو او مؤثره فیډبک ورکولو مهارتونه وکاروي ترڅو د کاري اړیکو ښه والی او ګډه پوهه لوړه کړي.
- د معاصرو ټکنالوجیو (ایمیل، پریزینټیشن، ډیجیټل رسنۍ) څخه د سوداګریزو اړیکو په پروسو کې ګټه واخلي.
- د خو کلتوري او خو ژبنیو چاپیریالونو کې د اړیکو ستونزې تحلیل او حل کړي په داسې حال کې چې د اخلاقي اصولو او متقابل درناوي ته پام وکړي.
- د ټیمي کار مهارتونه پراختیا ورکړي د شفافو اړیکو، د شخړو د مدیریت او د همکارانو تر منځ د باور جوړولو له لارې.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %).
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %).
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %).
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %).

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: بنسټیزې اړیکې په سازمانونو کې

- د اړیکې مفهوم او ارزښت په سازمانونو کې
- د اړیکې بنسټیز بهیر
- د مؤثرې اړیکې عناصر (استونکی، ترلاسه کوونکی، پیغام، فیدبک، خنډونه)
- ژبه او د هغې رول په اړیکو کې
- غیرلفظي اړیکه، د اورېدنې مهارتونه
- د کلتور او تنوع رول په کاري چاپیریال کې
- د سازمان دننه د اړیکې ځانګړتیاوې

دویمه څپرکی: د سوداګریزو اړیکو طریقې

- لیکلې اړیکه
- شفاهي اړیکه
- برېښنایي اړیکه

- د اړیکې ګټې په مسلک کې
- د نړیوال بازار د اړیکې ننګونې

دریمه څپرکی: بین‌کلتوري او نړیوالې اړیکې

- د بین‌کلتوري اړیکو پېژندنه
- د کلتور مفهوم
- د بین‌کلتوري اړیکې ماډل
- د ملي کلتور متغیرونه
- د زده‌کړې، قانون، اقتصاد، سیاست، دین، ټولنیز نورمونه او ژبه

څلورمه څپرکی: د ټکنالوژۍ او معلوماتو مدیریت

- د سازمانونو دننه د معلوماتو مدیریت
- د ټکنالوژۍ د پرمختګ تاریخچه
- د نویو ټکنالوژیو له خوا رامنځته شوې ننګونې
- برېښنالیک، د انټرنټ پوهه او امنیت
- نورې اړیکې ټکنالوژۍ، د سازمانونو څخه بهر د معلوماتو مدیریت
- د کړکېچ د اړیکې مدیریت

پنځمه څپرکی: د مؤثرې وړاندې کولو او خبرو مهارتونه

- د سوداګریزو پیغامونو د چمتو کولو بهیر
- د شفاهي وړاندې کولو د ښه کولو ستراتیژۍ
- د غېرلفظي وړاندې کولو د ښه کولو ستراتیژۍ
- د ستېج وېرې د کمولو ستراتیژۍ
- د مرکې د برابرولو اصول او مسؤلیتونه
- ځانافشا او باور جوړونه
- د ډلې په وړاندې کولو کې کار کول
- شخړې حل او خبرواترو مهارتونه
- د شخصیت جوړونه او اغېزناک څرګندېدنه

د (سوداګریز روابط) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	ارتباطات په سازمانونو کې د بنسټیزې اړیکې (مخابرې) بهیر ژبه غېرلفظي اړیکه (ناوړه مخابره) اوربدنه د کلتور او تنوع رول په کاري چاپېریال کې د اړیکې پر بهیر د سوداګریزو سازمانونو دننه د اړیکې ځانګړتیاوې	۴	۲	۲	

دوهمه	د سوداګریزو سازمانونو د اړیکو میتودونه لیکلې اړیکه شفاهي اړیکه برېښنایي (الکترونیکي) اړیکه	۴	۲	۲	
درېیمه	په مسلک کې د مؤثرې اړیکې ګټې په نړیوال بازار کې د اړیکې ننګونې	۴	۲	۲	
څلورمه	د بین‌کلتوري اړیکې شالید د کلتور مفهوم د بین‌کلتوري اړیکې ماډل د ملي کلتور متغیرونه ښوونه او روزنه / قانون او مقررات / اقتصاد / سیاست / دین / ټولنیز نورمونه / ژبه	۴	۲	۲	
پنځمه	د سوداګریزو اړیکو او ټکنالوژۍ ترمنځ تړاو د سازمانونو دننه د معلوماتو مدیریت د ټکنالوژیکي پرمختګونو تاریخچه	۴	۲	۲	
شپږمه	نویو ټکنالوژیو له خوا رامنځته شوې ننګونې برېښنالیک (ای‌میل) د انټرنټ درک کول د امنیت ټینګښت نورې د اړیکو ټکنالوژۍ	۴	۲	۲	
اوومه	د سازمانونو څخه بهر د معلوماتو مدیریت د کړکېچ (بحران) د اړیکې مدیریت د مؤثرو سوداګریزو پیغامونو د چمتو کولو بهیر	۴	۲	۲	
اتمه	د شفاهي وړاندې کولو د ښه کولو ستراتیژۍ د مؤثرې غېرلفظي وړاندې کولو ستراتیژۍ د ستېج وېرې د کمولو ستراتیژۍ د ناارامۍ نښې	۴	۲	۲	
نهمه	مرکه (انټرویو) د مرکې موخې د مرکه‌کوونکي مسؤلیتونه د مرکې اخیستونکي مسؤلیتونه تلفوني اړیکه	۴	۲	۲	

لسمه	د مؤثرو سوداګریزو پیغامونو د چمتو کولو بهیر پنځه د پلان جوړونې پراوونه غیرمستقیم (استنتاجي) تګلاره پیلونه او پای د پیل فقرو / د پای فقرو جوړښت	۴	۲	۲	
یولسمه	ځانافشا او باور د وړاندې کولو یا مقالې لپاره د ډلو جوړول؛ ځانافشا او باور	۴	۲	۲	
دولسمه	قانع کوونکې اړیکه ډلېزې وړاندې کول؛ قانع کوونکې اړیکه	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د شخړې حل او خبرواترو (مذاکراتو) مدیریت ډلېزې وړاندې کول؛ شخړه او خبرې اترې	۴	۲	۲	
څوارلسمه	په ډلو کې د بریا لپاره کار کول ډلېزې وړاندې کول؛ په ډلو کې کار کول	۴	۲	۲	
پنځهلسمه	د باور جوړونه، څنګه اغېزناک ښکاره شو، شخصیت	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د پروژې وړاندې کول	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Effective Business Communication 7th Edition By: Herta A. Murphy 2. Business Communication: Process and Product 3. Business Communication: Building Critical Skills
مرستندوی سرچینی	4. Essentials of Business Communication 5. Business Communication Today 6. Excellence in Business Communication

د (تشریحی احصائیه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0324
د کریډیټونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

د کورس اصلي اهداف د احصایې په پلي کولو کې د زده کونکو وړتیا لوړول دي ترڅو د سوداګرۍ مدیریت ستونزې حل کړي، او د نورو پرمختللو سوداګرۍ تحلیلونو لپاره د دوي د کمیتي مهارت کچه ښه کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د سوداګرۍ په چاپیریال کې د معلوماتو توضیحات او د معلوماتو وړاندي کول.
- د مرکزي تمایل اندازه کول. د نسبي پراګندګۍ اندازه کول. د شاخص شمیرې کارول.
- د احتمالي بنسټیزې مفکورې او احتمالي ویش د سوداګرۍ پریکړه کولو کې د مرستې په توګه.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلین باید لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د احصائیه بنسټیز مفاهیم لکه ډاټا، متغیر، ټولنه او نمونه تشریح کړي.
- د ډاټا راټولولو، تنظیمولو او طبقه بندۍ کولو مهارتونه ترلاسه کړي او د مختلفو جدولونو او ګرافونو له لارې یې ښودنه وکړي.
- د مرکزي تمایل شاخصونه (منځنی، میانه، او مد) او د پراخیدو شاخصونه (واریانس، معیاري انحراف، او د بدلون ضریب) محاسبه او تفسیر کړي.
- د احتمالاتو اصول تشریح او د هغې کارول په اقتصادي او ټولنیزو مسایلو کې تطبیق کړي.
- د احصائیوي توزیعونو (لکه نورمال توزیع او د دوه جملهای توزیع) پېژندنه او د ډاټا تحلیل کې یې کارول وکړي.
- د نمونې اخیستو طریقې عملي کړي او د نمونې ډاټا پراساس د ټولنې پارامیټرونه اټکل کړي.
- د مفروضو ازموینې ترسره کړي ترڅو د منځنۍ او تناسبونو پرتله کولو او د هغوی پایلو تفسیر وکړي.

- د متغیرونو ترمنځ اړیکې د همبستګۍ او ساده رګرېشن له لارې تحلیل کړي.
- د احصائیوي سافټویرونو لکه Excel یا SPSS څخه د ډاټا تحلیل او د پایلو وړاندې کولو لپاره ګټه واخلي.
- د احصائیوي مفاهیمو او میتودونو څخه په ساینسي تحقیقاتو، اقتصادي پریکړو او د حقیقي نړۍ ستونزو د حلولو لپاره استفاده وکړي.
-

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: پېژندنه او د احصایې بنسټیز مفاهیم

- پېژندنه او تعریف
- تشریحي احصایه، استنباطي احصایه
- د احصایې کارونې په سوداګرۍ کې، معلومات او د هغوی ډولونه (لومړني او ثانوي معلومات)

دویمه څپرکی: د معلوماتو راټولول او ډولونه

- د معلوماتو د راټولولو طریقې
- مستقیمه څېړنه، غیرمستقیمه څېړنه
- د پوښتنلیک طریقه، متغیرونه او د هغوی ډولونه، بې‌درېځ متغیر، پیوسته متغیر
- مقداري متغیر، کیفي متغیر

دریمه څپرکی: د معلوماتو لنډول او وړاندې کول

- د معلوماتو ډولونه، ساده معلومات، د تکرار معلومات
- ګروپي معلومات، د معلوماتو ترتیب او د تکرار وېش
- نسبي تکرار وېش، ټولیز تکرار وېش، د ټولګي وقفه، نښه، سرحدونه او حدود
- ګرافیکي وړاندې کول، دایروي چارت، ستنې چارت، هستوګرام او پولیګون

څلورمه څپرکی: د مرکزي تمایل او خپرېدو اندازه

- د مرکزي تمایل اندازه د ګروپي او نه ګروپي معلوماتو لپاره
- حسابي اوسط، هندسي اوسط، هارمونیک اوسط، منځنی
- تر ټولو ډېره تکرار شوې شمېره، د خپرېدو اندازه د ګروپي او نه ګروپي معلوماتو لپاره
- واټن، د اوسط مطلق انحراف، تفاوت، معیاري انحراف، نسبي خپرېدنه

پنځمه څپرکی: شاخص شمېرې، مجموعې، بدلون او احتمال

- د شاخص شمېرې تعریف او ډولونه
- بېوزن ټولیز شاخص، وزن لرونکی ټولیز شاخص
- د نسبي منځګړتیا طریقې، د کمیت او ارزښت شاخصونه
- مجموعې او د هغوی عملیات، بنسټیزې او فرعي مجموعې
- د وین ډیاګرام، بدلون او ترکیب، د پرلهپسې پېښو اصل
- ترکیب او د دایروي ترتیب بدلون، احتمال او د هغه قوانین
- بنسټیز مفاهیم، د احتمال د جمع او ضرب قاعدې، د احتمال وېش او ډولونه، تصادفي متغیرونه

د (تشریحی احصائیه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	مقدمه، تعریف توصیفی احصائیه او استنباطي احصائیه د احصائیې تطبیقات په سوداګرۍ کې معلومات، ابتدایي معلومات، ثانوي معلومات	۵	۱	۴	
دوهمه	د معلوماتو د راټولولو طریقې مستقیمه تحقیق، غیر مستقیمه تحقیق د پوښتنلیک طریقه ، متغیرونه، د متغیرونو ډولونه، بېدرېځ متغیر، پیوسته متغیر، مقداري متغیر، کیفي متغیر	۵	۱	۴	
دریمه	د معلوماتو لنډول او وړاندې کول معلومات ، د معلوماتو ډولونه ساده معلومات ،د فریکونسي معلومات ګروپي معلومات ،د معلوماتو ترتیب او د فریکونسي وېش نسبي فریکونسي وېش، ټولیز فریکونسي وېش د ټولګي وقفه ، د ټولګي نښه ،د ټولګي سرحدونه د ټولګي حدود	۵	۱	۴	

څلورمه	د معلوماتو لنډول او وړاندې کول ګرافيکي استازيتوب، دايروي چارت د فريکونسي ستنې چارت د فريکونسي هستوګرام، د فريکونسي پوليګون	۵	۱	۴	
پنځمه	د مرکزي تمايل اندازه د ګروپي او نه ګروپي معلوماتو لپاره	۵	۱	۴	
شپږمه	حسابي اوسط ، هندسي اوسط ، هارمونيک اوسط منځنی تر ټولو ډېره تکرار شوې شمېره	۵	۱	۴	
اوومه	دخپرېدو اندازه د ګروپي او نه ګروپي معلوماتو لپاره واټن	۵	۱	۴	
اتمه	د اوسط مطلق انحراف تفاوت ، معياري انحراف نسبي خپرېدنه	۵	۱	۴	
نهمه	شاخص شمېرې ، د شاخص شمېرې تعريف بې‌وزن ټوليز شاخص، وزن لرونکی ټوليز شاخص	۵	۱	۴	
لسمه	د نسبي منځګړتيا طريقې ، د کميت او ارزښت شاخصونه	۵	۱	۴	
يولسمه	مجموعې ، بنسټيزې مجموعې او فرعي مجموعې د مجموعو عمليات، د وين ډياګرام	۵	۱	۴	
دولسمه	بدلون او ترکيب، د پرله‌پسې پېښو اصل	۵	۱	۴	
ديارلسمه	د يوې مجموعې د عناصرو د ټول يا برخې د بدلون ترتيب، د څيزونو د دايروي ترتيب بدلون ترکيب	۵	۱	۴	
څوارلسمه	احتمال او د احتمال قوانين بنسټيز مفاهيم د احتمال د جمع قاعدې ، احتمالات د احتمال د ضرب قاعده	۵	۱	۴	

پنځلسمه	د احتمال وېش، بنسټيز مفهوم	۵	۱	۴	
شپاړسمه	د احتمال وېش ډولونه ، تصادفي متغيرونه	۵	۱	۴	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچینی	1. David, S Moore et.al, Introduction to the Practice of Statistics, 6th Edition WH. Freeman. Levin Richard, Statistics for Management, 4thEd; McGraw Hill. 2. Engle wood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall International, 1987.
مرستندوی سرچینی	3. Michael J. Evans & Jeffrey S. Rosenthal, Probability and Statistics, WH Freeman 4. Starr K. Martian Sobal Gross Marion, Statistics for Business and Economics, 1st Ed; 5. York, McGraw Hill, International, 1983. Walpole, R, Introduction to Statistics, Edition 3 Shaum and Seigel, Statistics for Business (Latest Edition)

د (اټکلی احصائیه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0425
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخکینی مضمون	تشریحي احصائیه
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

د کورس اصلي اهداف د احصایې په پلي کولو کې د زده کونکو وړتیا لوړول دي ترڅو د سوداګرۍ مدیریت ستونزې حل کړي او د نورو پرمختللو سوداګرۍ تحلیلونو لپاره د دوی د کمیتي پیچلتیا کچه ښه کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د نمونې اخیستلو په اړه پوه شئ
- اټکل، د فرضیې ازموینه
- رجعت او اارتباطی تحلیل، د وخت لړۍ او دوره

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلین باید لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د احصائیې بنسټیز مفاهیم او د هغې رول په مختلفو علومو کې تشریح کړي.
- ډاټا راټول کړي، طبقه بندي کړي او په جدولونو او ګرافونو کې یې تنظیم کړي.
- د مرکزي تمایل او پراخیدو شاخصونه محاسبه او تفسیر کړي.
- د کمی او کیفی ډاټا ترمنځ توپیر وکړی او د تحلیل مناسبې لارې چارې وټاکي.
- د احتمالاتو اصول په احصائیوي مسایلو کې په سمه توګه تطبیق کړي.
- د متغیرونو ترمنځ اړیکې (همبستګي او رګرېشن) تحلیل کړي.
- د فرضیو د ازموینې لپاره اړینې احصائیوي ازموینې وټاکي او عملي کړي.
- د احصائیوي تحلیلونو څخه ترلاسه شوي پایلې تفسیر کړي او د ساینسي او عملي پریکړو کې یې تطبیق کړي.
- په ټولو تحقیق او احصائیوي تحلیلونو کې د دقت، بې‌طرفی او علمي اصولو مراعات وکړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملتي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)،د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلينو د ارزونې طريقې

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

اول څپرکی: د نمونه اخيستنې او احصايې بنسټيز مفاهيم

- نمونه اخيستنه او د تيورۍ مفهوم
- توصيفي احصايه او استنباطي احصايه
- احصايوي ټولنه او د ټولنې اندازه
- نمونه او د نمونې اندازه. پيرامېټر او احصايوي شاخص

دويمه څپرکی: د نمونه اخيستنې ډولونه او د نمونې وېش

- د نمونه اخيستنې مفهوم، د نمونه اخيستنې ډولونه، احتمالي نمونه اخيستنه
- غير احتمالي نمونه اخيستنه، طبقوي نمونه اخيستنه، ډلېز نمونه اخيستنه
- کوتا نمونه اخيستنه، واورين نمونه اخيستنه، منظم نمونه اخيستنه
- د سرو زرو کاسې طريقه، د آسانتيا نمونه اخيستنه
- د قضاوت پر بنسټ نمونه اخيستنه، د اوسط او معياري انحراف د نمونې وېش
- نمونه اخيستنه د ځايناستو سره، نمونه اخيستنه د ځايناستو پرته
- د اوسط د نمونې وېش د ځايناستو سره، د اوسط د نمونې وېش د ځايناستو پرته
- د نسبت د وېش نمونه اخيستنه او معياري انحراف، د نسبت د نمونې وېش د بديل سره
- د نسبت د نمونې وېش بې له بديل څخه

دريمه څپرکی: احصايوي استنباط او د اټکل مفاهيم

- احصايوي استنباط د اټکل له لارې
- اټکل، اټکل کوونکی، اټکل شوې اندازه.، اټکل د باور د واټن له لارې، د باور واټن
- د منځنۍ لپاره د باور واټن، د نسبت لپاره د باور واټن
- د دوو ټوليزو منځنيو د توپير لپاره د باور واټن.، د دوو ټوليزو نسبتونو د توپير لپاره د باور واټن

څلورمه څپرکی: د فرضيې ازموينه

- د فرضيې ازموينه، فرضيه، د فرضيې ازموينه، د فرضيې ډولونه
- صفر فرضيه، بديله فرضيه، مرکبه فرضيه، ساده فرضيه
- د ازموينې احصايه، د منلو او ردولو ساحه، يوه‌لږه‌لوری ازموينه، دوه‌لوری ازموينه
- انتقادي سيمه، د ساده منځنۍ لپاره فرضيه، د ساده نسبت لپاره فرضيه
- د دوو ټولیزو منځنيو د توپير لپاره فرضيه، د دوو ټولیزو نسبتونو د توپير لپاره فرضيه
- د واريانس د ازموينې فرضيه، د واريانس نسبت، د ښه‌والي د مناسب والي ازموينې
- د خپلواکۍ ازموينه، کای مربع ازموينه، ۲×۲ احتمالي جدول، لوړ مرتبه احتمالي جدول

څلورمه څپرکی: د وخت لړۍ او راګرځونې تحليل

- د وخت لړۍ تحليل، خوځنده منځنۍ
- فصلي تکرارونه، د تمايل او فصلي بدلونونو اندازه
- په وړاندوينې کې د وخت لړۍ تحليل، د راګرځونې او اړيکې تحليل
- خطي راګرځونه، د اړيکې ضريب، د ټاکنې ضريب، د معياري تېروتنې محاسبه

د (اټکلی احصائیه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	نمونه اخيستنه او د تيورۍ مفهوم توصيفي احصايه او استنباطي احصايه احصايوي ټولنه، د ټولنې اندازه نمونه، د نمونې اندازه پيرامېټر، احصايوي شاخص	۴	۲	۲	
دوهمه	د نمونه اخيستنې مفهوم د نمونه اخيستنې ډولونه احتمالي نمونه اخيستنه غير احتمالي نمونه اخيستنه طبقوي نمونه اخيستنه ډلېز نمونه اخيستنه، کوټا نمونه اخيستنه واورين نمونه اخيستنه منظم نمونه اخيستنه د سرو زرو کاسې طريقه د آسانتيا نمونه اخيستنه د قضاوت پر بنسټ نمونه اخيستنه	۴	۲	۲	

درېیمه	د اوسط او معیاري انحراف د نمونې وېش نمونه اخیستنه د ځایناستو سره نمونه اخیستنه د ځایناستو پرته د اوسط د نمونې وېش د ځایناستو سره د اوسط د نمونې وېش د ځایناستو پرته	۴	۲	۲	
څلورمه	د منځنۍ د وېش نمونه اخیستنه بې له بدیل څخه معیاري انحراف، د نمونې وېش د بدیل سره د نمونې وېش بې له بدیل څخه	۴	۲	۲	
پنځمه	د نسبت د وېش نمونه اخیستنه او معیاري انحراف د نسبت د نمونې وېش د بدیل سره د نسبت د نمونې وېش بې له بدیل څخه	۴	۲	۲	
شپږمه	معیاري انحراف، د نمونې وېش د بدیل سره د نمونې وېش بې له بدیل څخه	۴	۲	۲	
اوومه	احصایوي استنباط د اټکل له لارې، اټکل اټکل کوونکی اټکل شوې اندازه اټکل د باور د واټن له لارې	۴	۲	۲	
اتمه	د باور واټن ، د منځنۍ لپاره د باور واټن د نسبت لپاره د باور واټن د دوو ټولیزو منځنیو د توپیر لپاره د باور واټن د دوو ټولیزو نسبتونو د توپیر لپاره د باور واټن	۴	۲	۲	
نهمه	د فرضیې ازموینه ، فرضیه، د فرضیې ازموینه د فرضیې ډولونه، صفر فرضیه ، بدیله فرضیه مرکبه فرضیه)	۴	۲	۲	
لسمه	ساده فرضیه ،د ازموینې احصایه د منلو او ردولو ساحه ،یوه‌لږه‌لوری ازموینه دوه‌لوری ازموینه انتقادي سیمه	۴	۲	۲	
یولسمه	د فرضیې ازموینه، د ساده منځنۍ لپاره فرضیه د ساده نسبت لپاره فرضیه	۴	۲	۲	
دولسمه	د دوو ټولیزو منځنیو د توپیر لپاره فرضیه د دوو ټولیزو نسبتونو د توپیر لپاره فرضیه	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د واریانس د ازموینې فرضیه د واریانس نسبت	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د ښه‌والي د مناسب والي ازموینې د خپلواکۍ ازموینه ، کای مربع ازموینه ۲×۲ احتمالي جدول ، لوړ مرتبه احتمالي جدول	۴	۲	۲	

پنځهلسمه	د وخت لړۍ تحليل خوځنده منځنۍ فصلي تکرارونه ،د تمايل او فصلي بدلونونو اندازه په وړاندوينې کې د وخت لړۍ تحليل	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د راګرځونې او اړيکې تحليل خطي راګرځونه د اړيکې ضريب ، د ټاکنې ضريب د معياري تېروتنې محاسبه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچینی	1. David, S Moore et.al, Introduction to the Practice of Statistics 6th Edition WH.Freeman. Levin I. Richard., Statistics for Management, 4th ed; McGraw Hill. 2. Engle wood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall International, 1987.
مرستندوی سرچینی	3. Michael J. Evans & Jeffrey S. Rosenthal, Probability and Statistics , WH Freeman 4. Starr K. Martian &Sobal Gross Marion, Statistics for Business and Economics, 1st Ed; New York, McGraw Hill, International, 1983 5. Walpole, R, Introduction to Statistics, Edition 3 6. Shaum and Seigel, Statistics for Business (Latest Edition)

د (اساسي رياضي) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0122
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اول

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس د رياضيکي مفاهيمو، اصولو او تخنيکونو څخه جوړ شوی چې د سوداګرۍ مديريت کې ګټور دي. د کورس اصلي هدف د سوداګرۍ مديريت ستونزو په حل کې د رياضيکي مفاهيمو په پلي کولو کې د زده کونکو وړتيا لوړول او د دوی د کميتي چلند کچې ته وده ورکول دي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د رياضي د فعاليتونو او د هغو د ډولونو تشريح وکړي او د اقتصادي موضوعاتو په حل کې يې تطبيق کړي.
- د خطي او څلور اړخيزو مساواتو د جوړولو او حل کولو وړتيا ترلاسه کړي او د پايلو تحليل وکړي.
- د ميټريس بنسټيز مفاهيم وپېژني او د اقتصادي معلوماتو د تنظيم او تحليل لپاره يې وکاروي.
- د ټاکونکي (Determinant) مفهوم درک کړي او د اقتصادي اړيکو په ماډل کولو کې يې عملي استعمال وښيي.
- د رياضي د مختلفو وسيلو په کارولو سره د اقتصادي مسلو د حل، تحليل او پرېکړې کولو وړتيا ترلاسه کړي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلانو ته بايد لاندې فعاليتونه عملي توګه سرته ورسوي:

- د رياضياتو بنسټيز مفاهيم لکه جبري معادلې، د توابعو او حدودو تشريح وکړي.
- د حساب ديفرانسيل او انټګريال بنسټيز مفاهيم درک کړي او په اقتصادي مسلو کې يې تطبيق کړي.
- د اقتصادي متغيرو (لکه غوښتنه او عرضه) ترمنځ رياضيکي اړيکه وضاحت کړي.
- ابتدايی جبري او هندسي مسلې حل کړي او پايلې تحليل کړي.
- د اقتصادي معلوماتو د تحليل لپاره د رياضياتو وسايل وکاروي.
- ساده اقتصادي مشکلات د معادلو او ګرافونو په وسيله ماډل کړي.

- د اقتصاد په برخه کې د علمي پريکړې لپاره د رياضياتو اهميت ومني.
- د اقتصادي موضوعاتو په حل کې د فرمولونو او محاسبو په استعمال کې خپل اعتماد په ځان کې پيدا کړي.
- د دقيقيت، ترتيب او منطقي سوچ مهارتونه د مسلو په حل کې تقويه کړي.
- په فردي او گروپي توگه د رياضي تمرينونه حل کولو وړتيا وښيي.
- په راتلونکيو اقتصادي کورسونو (لکه اقتصاد مايکرو، اقتصاد ماکرو، احصائيه) کې د رياضياتو کارول زده کړي.
- د ساده محاسبوي سافټويرونو لکهEXCEL څخه د ابتدايی عددي مسلو د حل لپاره گټه پورته کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولگي پر بنسټ پروژې
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)، د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: رياضي نښې او بنسټيز مفاهيم

- د جمع او ضرب مقدمه
- د سبسکرايب شوي متغيرو پېژندنه
- د يوې متغير لرونکې خطي معادله

دويمه څپرکی: مربعي معادلې

- د مربعي معادلې حل د فکتوريزيشن ميتود له لارې
- د مربعي معادلې حل د مربع بشپړولو ميتود له لارې
- د مربعي معادلې حل د مربعي فورمول له لارې، د مربعي معادلې تطبيقات

دريمه څپرکی: خطي معادلې

- د خطي معادلو ځانگړتياوې، گرافيکي ځانگړتياوې
- د خطي معادلې ليکل
- د تمايل قطعه فورمول، تمايل او د نقطې فورمول
- د مستقيم خط معادله ټاکل، د دوه نقطو فورمول

څلورمه څپرکی: د خطي معادلو سیستمونه او د هغوی تطبیقات

- د خطي معادلو سیستمونه او د هغوی تطبیقات، مقدمه
- د دوه متغیرو معادلاتو سیستم، د درې متغیرو معادلاتو سیستم
- د له منځه وړلو میتود
- د ګاوس جوردن له لارې له منځه وړلو میتود، د ګاوس جوردن له لارې د ماتریسونو انورژن میتود
- د خطي معادلو او د معادلو سیستمونو تطبیقات

پنځمه څپرکی: ماتریسونه او تعیینونکي

- د ماتریسونو پېژندنه، د ماتریسونو ډولونه
- د ماتریس عملیات، د ماتریس معکوس
- تعیینونکی او د هغه ځانګړتیاوې
- د کوفاکټ میتود
- د تعیینونکو ځانګړتیاوې، تعیینونکي او غیر یوازنی والي
- ځانګړي تعیینونکي، د خطي معادلو حل د تعیینونکو له لارې، چارمر قاعده، د ماتریسونو معکوس میتود

د (اساسي ریاضي) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	ریاضي نبنې، د جمع او ضرب مقدمه د سبسکرایب شوي متغیرو پېژندنه د یوې متغیر لرونکې خطي معادله	۵	۱	۴	
دوهمه اونۍ	د مربعې معادلې حل د فکتوریزیشن میتود له لارې د مربعې معادلې حل د مربع بشپړولو میتود له لارې د مربعې معادلې حل د مربعې فورمول له لارې د مربعې معادلې تطبیقات	۵	۱	۴	
دوهمه	خطي معادلې، د خطي معادلو ځانګړتیاوې ګرافیکي ځانګړتیاوې، د خطي معادلې لیکل د تمایل قطعه فورمول، تمایل او د نقطې فورمول	۵	۱	۴	
دریمه	د خطي معادلو سیستمونه او د هغوی تطبیقات، مقدمه د دوه متغیرو معادلاتو سیستم	۵	۱	۴	

څلورمه	د له منځه وړلو میتود، د دوه نقطو فورمول	۵	۱	۴	
پنځمه	د مستقیم خط معادله ټاکل	۵	۱	۴	
شپږمه	د ګاوس جوردن له لارې له منځه وړلو میتود	۵	۱	۴	
اوومه	د ګاوس جوردن له لارې د ماتریسونو انورژن میتود	۵	۱	۴	
اتمه	د درې متغیرو معادلاتو سیستم	۵	۱	۴	
نهمه	د ګاوس جوردن له لارې له منځه وړلو میتود	۵	۱	۴	
لسمه	د خطي معادلو او د معادلو سیستمونو تطبیقات	۵	۱	۴	
یولسمه	ماتریسونه، د ماتریسونو پېژندنه د ماتریسونو ډولونه، د ماتریس عملیات	۵	۱	۴	
دولسمه	د ماتریس معکوس،تعیینونکی او د هغه ځانګړتیاوې	۵	۱	۴	
دیارلسمه	د کوفاکټ میتود	۵	۱	۴	
څوارلسمه	تعیینونکي، د تعیینونکو ځانګړتیاوې	۵	۱	۴	
پنځهلسمه	تعیینونکي او غیر یوازنۍ والي، ځانګړي تعیینونکي د خطي معادلو حل د تعیینونکو له لارې، چارمر قاعده	۵	۱	۴	

شپاړسمه	تعیینونکي، د خطي معادلو حل د تعیینونکو له لارې د ماتریسونو معکوس میتود	۵	۱	۴	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Cheryl Cleaves, Business Math's, Pearson (Latest Edition) 2. Burton, Shelton, Business Math's using Excel, South-Western Cengage Learning Budnick. 3. Mathematics for Business Economics and Social Science.
مرستندوی سرچینی	4. Mathematics for Economics and Business 5. A Textbook of Business Mathematics 6. Mathematics for Business and Economics

د (پیسې او بانکداري) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0436
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	لوي اقتصاد
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

د وروستي مالي بحران په پایله کې، پولي سیستم د تاریخي شرایطو څخه وده کړې. اقتصادي تحلیل مور ته قناعت راکوي چې تر یوې اندازې پورې زمور بنسټونه د هغه څه پرته بل څه نشي کیدای کوم چې اوس دي. د مثال په توګه، مور ممکن د کاغذې اسعارو څخه کار وانخلو، مګر په ښکاره ډول د هر اقتصادي سیستم د چلولو لپاره د تبادلې یو ډول وسیله اړینه ده. یوځل چې کنوانسیونونه خپل ځان د ادارو په توګه رامینځته کړي ، دوی حکم کوي چې په حقیقت کې کوم اهداف ترسره کیدی شي. د دې کورس یوه مهمه موخه زمور د لوی اقتصاد په برخه کې د اصلي مالي بنیادونو څېړنه ده. دا کورس د پیسو او مالي بنیادونو په اړه عمومي لید وړاندې کوي. د پیسو بنسټونه یوازې هغه وخت درک کیدی شي چې یو څوک د دوی سره تړلي اقتصادي تغیرات پیژني.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې مضمون د مطالعه کولو سره، محصلان لاندې اهدافو ته رسیدلي شي:

- د پیسو مفهوم، د پیسو تقاضا او عرضه.
- د پیسو تیورۍ په ریښتیني متغیرونو باندې د پیسو د تغیراتو اغیزې.
- د مرکزي بانک رول او د پولي سیاست وسایل.
- د سوداګریز کسر مفهوم، د تبادلې نرخونه، او د پانګې د جریان اغیزې (او د پانګې وتل).
- د پیسو او بانکداري په اړه اسلامي لید.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د پیسو بنسټیز مفاهیم، د هغې د دندو او اقتصادي فعالیتونو کې د اهمیت تشریح کول.
- د تجارتي بانکونو او مرکزي بانک جوړښت او رول په ملي مالي نظام کې پیژندل.

- د پیسو د جوړولو، پیسو د وړاندې کولو بهیر او د هغې د اقتصاد پر اغیزو تحلیل کول.
- د پولي سیاست او د هغې اغیزو د پیژندلو او تشریح کولو لپاره د پولي وسیلو کارول او د تورم، بېکارۍ او اقتصادي وده باندې د دې اثرات تحلیل کول.
- د مالي بازارونو رول او د بانکونو او اعتبار موسسو سره د هغوی اړیکې تحلیل کول.
- د سود نرخونو، بانکي ذخایرو او اعتباراتو د بدلونونو پر اقتصادي ثبات باندې د تاثیراتو تحلیل کول.
- د پیسو نظریاتو او مودلونو څخه ګټه اخیستل ترڅو د بانکي او اقتصادي پالیسیو په اړه ښه پوهه ترلاسه کړي.
- د افغانستان د بانکي نظام ننګونې او فرصتونه تحلیل کړي او د نړیوالو تجربو سره پرتله کړي.
- د پیسو او بانکي معلوماتو څخه په سوداګریزو او مالي پریکړو کې کار اخیستل.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول)،د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د پیسو پېژندنه او دندې

- د پیسو طبیعت او د هغې اقتصادي اهمیت، د پیسو تعریف او د بشري مبادلې په تاریخ کې رول
- د پیسو اساسي دندې لکه د تبادلې وسیله، د ارزښت واحد، او د سپما وسیله
- د پیسو ډولونه او د فیات پیسو ارتقا له فلزي پیسو تر برېښنایي پیسو پورې

دوهمه څپرکی: د پیسو دندې او د تبادلې سیستم

- د پیسو بېلابېلې دندې او د اقتصاد په ثبات کې اغېز
- د تبادلې یا بارټر سیستم تشریح او د هغې د ناکامۍ علتونه
- د پیسو او بارټر ترمنځ پرتله او د پیسو د را منځته کېدو اړتیا، د معاصر اقتصاد لپاره د پیسو د کارونې اهمیت

دریمه څپرکی: د پیسو عرضه او د ایجاد بهیر

- د پیسو د عرضې کچې او د M1 ، M2، M3، M4مفاهیم
- د پیسو د ایجاد بهیر د بانکونو له لارې او د زیرمو رول
- د پیسو د عرضې سرچینې لکه مرکزي بانک، تجارتي بانکونه او مالي موسسې
- د پیسو عرضې او د اقتصادي فعالیت ترمنځ اړیکه

څلورمه څپرکی: د بانک حسابونه او ځانګړتیاوې

- د بانک حسابونو ډولونه: جاري، ثابت امانتي او ګډ حساب
- د هر حساب ځانګړتیاوې، د کارونې بڼه او ګټې
- د حسابونو د پرانیستلو پروسه او د بانکداری اصول، د حسابونو رول د سپما او پانګونې په زیاتولو کې

پنځمه څپرکی: مرکزي او تجارتي بانکداري

- د مرکزي بانک اساسي دندې لکه د پیسو چاپ، زیرمې او مالي ثبات
- د مرکزي زیرمو سیستم او د پیسو د جریان کنټرول
- د تجارتي بانکونو دندې او د تادیې سیستمونه، د پورونو سیاستونه او د بانکونو د نظارت وسایل

شپږمه څپرکی: بهرنی اسعار، نړیواله سوداګري او اسلامي لیدلوری

- د بهرنی اسعارو نرخ ټاکنه او د تبادلې میکانیزم، د نړیوالې سوداګرۍ نظریې او د صادراتو او وارداتو اصول
- د اعتبار لیکونه، سوداګریزه تمویل او د بانکي همکاریو طریقې
- د پیسو او بانکداری اسلامي لیدلوری، سود، او د اسلامي مالي اصول

د (پیسې او بانکداري) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	پیسه: طبیعت، تعریف او دندې	۴	۲	۲	
دوهمه	د پیسو ډولونه، د فیات پیسو ارتقا	۴	۲	۲	
دریمه	د پیسو دندې او د تبادلې یا بارټر سیستم، د پیسو بېلابېلې دندې	۴	۲	۲	
څلورمه	د تبادلې سیستم او نیمګړتیاوې یې	۴	۲	۲	
پنځمه	د پیسو عرضه: د پیسو ډولونه:، له M1 تر M4 پورې مفهوم	۴	۲	۲	
شپږمه	د پیسو د ایجاد بهیر او سرچینې.	۴	۲	۲	
اوومه	د بانکونو د حسابونو ډولونه، جاري حساب ثابت امانتي حساب او ګډ حساب	۴	۲	۲	
اتمه	د حسابونو ځانګړتیاوې او ګټې	۴	۲	۲	
نهمه	مرکزي بانکداري،د مرکزي بانک دندې،د مرکزي زیرمو سیستم	۴	۲	۲	
لسمه	عصري بانکداري او د پیسو ایجاد، د مرکزي بانک له خوا د پور او پیسو کنټرول او د هغې لپاره کارېدونکي وسایل	۴	۲	۲	

یوولسمه	تجارتي بانکداري، تجارتي بانک او د هغه دندې، تجارتي بانکونه او د تادیې سیستمتجارتي بانکونه او د پیسو ذخیره	۴	۲	۲	
دولسمه	د بانکونو جوړښت او سازمانونه، سوداګریزو شرکتونو ته پور ورکول، پالیسی او کړنلارې	۴	۲	۲	
دیارلسمه	بهرنی اسعار او سوداګري، د بهرنی اسعارو ټاکنه	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د نړیوالې سوداګری نظریه،واردات/صادرات او د اعتبار لیکونه سوداګریزه تمویل	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د پیسو او بانکداری اسلامي لیدلوری	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د پای پروژه او پریزینټېشن وړاندې کول	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستی لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Money, Banking and Finance by Bruck, Connie 7th Edition 2. The Economics of Money, Banking, and Financial Markets Frederic S. Mishkin 3. Money and Banking Robert E. Wright
مرستندوی سرچینی	4. Money, Banking and the Financial System Glenn Hubbard Anthony Patrick 5. Money, Banking, Financial Markets & Institution 6. The Principles of Banking Moorad Choudhry

د (نړیواله سوداګري) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0647
د کریډیټونو شمیر	۳
کټګوري	اساسي
مخ اړی مضمون	مالي مدیریت
سمستر	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس د نړیوالو تادیاتو، نړیوالې سوداګرۍ، او د پانګونې تحلیل په برخو کې د مدیر لید وړاندې کوي. هغه موادو او مفاهیمو باندې چې د څو ملي تصدیو ستراتیژۍ، جوړښت، کړنې او اغیزې روښانه کوي ټینګار کیږي. هغه موضوعات چې تر پوښښ لاندې نیول کیږي عبارت دي له د نړیوالې سوداګرۍ مدیریت طبیعت؛ د مختلفو کلتوري شالیدونو سره پیرودونکو ته بازار موندنه؛ په مختلفو سیاسي او قانوني چاپیریالونو کې عملیات؛ په نړیوال بازار کې مالیه؛ بشري منابع او د مختلفو کلتوري شالیدونو کارمندان؛ او د نړیوالو شرکتونو ستراتیژي او جوړښت.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې مضمون د مطالعې له لارې، محصلان به لاندې موخو ته ورسېږي:

- د نړیوالې سوداګرۍ لپاره د نړۍ پرمختګونو او بنسټونو او په بهرني چاپیریال کې د مدیریت لپاره کلتوري شرایطو پوهه رامینځته کړئ.
- د لویو اقتصادي او سیاسي بدلونونو په اړه پوهاوی رامینځته کړئ چې د نړیوال کیدو په دوره کې او د نړیوال کیدو څخه وروسته رامینځته شوي او د نړیوالې سوداګرۍ او پانګونې سیاسي اقتصاد څېړنه.
- د سوداګرۍ او د پانګې اچونې چاپیریال تشریح کړئ چیرې چې نړیوال سوداګریزې راکړې ورکړې ترسره کیږي.
- د نړیوال پولي چوکاټ په اړه پوهاوی رامینځته کړئ چیرې چې نړیوال سوداګریزې راکړې ورکړې ترسره کیږي.
- د بهرنیو اسعارو بازار په اړه پوهه رامینځته کړئ چیرې چې نړیوال سوداګریزې راکړې ورکړې اغیزمن کیدی شي.
- د نړیوالو سوداګریزو راکړو ورکړو په اړه د نړیوال پانګې بازار د ګټو او خطرونو درک کول؛
- هغه ستراتیژۍ او جوړښتونه معاینه کړي چې شرکتونه د نړیوال سوداګرۍ چاپیریال کې د اغیزمنې سیالۍ کولو لپاره تطابق کوي.
- د سیاسي خطرونو اداره کولو، خبرو اترو، پلان جوړولو، د نړیوالو عملیاتو تنظیمولو، تصمیم نیولو او کنټرول په برخو کې د نړیوال مدیریت ستراتیژۍ او دندې معاینه کړئ؛
- د نړیوال کیدو په دوره کې د ټولنیز مسؤلیت او اخلاقو په برخو کې د نړیوالې سوداګرۍ او مدیریت افقونو پوهه رامینځته کول.

- د ریښتیني نړۍ اوسني پیښو او مثالونو سره راټول شویو د قوي څېړنې پراساس معلوماتو ترکیب چمتو کړئ چې د مهمو نړیوالو موضوعاتو تشریح او تقویه کولو کې مرسته کوي.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل باید وکولای شي لاندې عملي فعالیتونه ترسره کړي:

- د نړیوال تجارت اساسي مفاهیم او د نسبي برتري او سوداګرۍ تیورۍ تشریح کړي.
- د تعرفو (Tariffs) ، سبسایډیو، تجارتي محدودیتونو او د دولت د پالیسیو اغېزې د بهرني تجارت پر بهیر تحلیل کړي.
- د هغو نړیوالو سازمانونو او بنسټونو رول وپېژني او توضیح کړي چې د نړیوالې سوداګرۍ په برخه کې فعالیت کوي.
- د سرحدونو هاخوا د سوداګرۍ فرصتونه او ننګونې وارزوي او د صادراتو او وارداتو د ودې لپاره عملي حلالارې وړاندې کړي.
- د نړیوالو اقتصادي معلوماتو او شاخصونو څخه د تجارتي پرېکړو د تحلیل لپاره استفاده وکړي.
- د نړیوال تجارت په بهیر کې د اخلاقي اصولو او اسلامي ارزښتونو د تطبیق وړتیا ولري او د بېلابېلو کلتورونو او بازارونو سره اغېزمن تعامل وکړي.
- د نړیوال تجارت په برخه کې تحلیلي او عملي راپورونه ترتیب او وړاندې کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول) ،د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څېړکی: د نړیوال کاروبار بنسټونه

- د نړیوال کاروبار مفهوم او اهمیت
- ولې نړیوال کاروبار زده کړو، د نړیوال کېدو بهیر، د نړیوال کېدو تیورۍ
- سیمه‌ییز سوداګریز بلاکونه، د نړیوال کاروبار د ودې عوامل

دوهمه څپرکی: د کلتور او نړیوال کاروبار اړیکه

- د کلتور اهمیت په نړیوال سوداګرۍ کې
- د کلتور عناصر او جوړښت، د کلتوري توپیرونو ارزونه
- کلتور او څو ملي شرکتونه(MNCs) ، د کلتور اغېز پر سوداګریز چلند او پرېکړو

دریمه څپرکی: نړیوال اقتصادي چاپېریال

- اقتصادي نظامونه او جوړښت
- نړیوال اقتصادي سازمانونهWTO ، UNO، IBRD، IMF، OPEC، EU
- د نړیوالې سوداګرۍ تیورۍ، د نړیوالې پانګونې تیورۍ
- د تادیاتو توازن، وړه سوداګري او محافظتي تګلارې
- د محافظت تخنیکونه، د خدمتونو نړیوال تجارت

څلورمه څپرکی: نړیوال سیاسي او حقوقي چاپېریال

- سیاسي عوامل او د هغوی اغېز په نړیوال کاروبار
- نړیوال حقوقي چاپېریال
- د قوانینو شخړې او منځګړیتوب
- یوشان نړیوال قوانین
- اقتصادي او سیاسي یووالی(Integration)
- د نړیوالو تړونونو او قانوني چوکاټونو اهمیت

پنځمه څپرکی: څو ملي شرکتونه او بهرنۍ پانګونه

- د څو ملي شرکتونو ګټې او زیانونه
- د څو ملي شرکتونو د فعالیتونو کنټرول
- د څو ملي شرکتونو او ملي حکومت ترمنځ شخړې
- د کوربه هېواد د کنټرول تخنیکونه
- د UNCTAD او OECD کوډونه
- د مستقیمې بهرنۍ پانګونې رجحانات او دلیلونه
- د مستقیمې پانګونې ستراتیژۍ
- پېرود، ادغام او د معاملاتو لګښت تحلیل

شپږمه څپرکی: نړیوال مالي، ټکنالوژي او لوژستیک مدیریت

- د ټکنالوژۍ د انتقال دلیلونه
- اجازه لیک (Licensing) او امتیاز ورکول(Franchising)
- د اختراع او سوداګریز نښې قانوني ساتنه
- د فکري ملکیت نړیوال تړونونه
- نړیوال ترانسپورت او توزیع (سمندري، هوایي، ریل، سړک)
- د INCOTERMS ، ګودامونو او توزیع چینلو اهمیت

- د نړیوال مالي نظام بنسټونه
- د اسعارو تبادله او د خطر مدیریت
- نړیوال پانګه‌مار بازارونه
- د نړیوال کاروبار د ننوتلو بڼې (صادرات، ګډې پانګونې، فرعي شرکتونه)
- نړیوال مارکیټ څېړنه او وېش

د (نړیواله سوداګري) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د نړیوال کاروبار طبیعت ولې نړیوال کاروبار زده کړو د نړیوال کېدو بهیر د نړیوال کېدو تیورۍ سیمه‌ییز سوداګریز بلاکونه	۴	۲	۲	
دوهمه	د نړیوال کېدو بهیر د نړیوال کېدو تیورۍ سیمه‌ییز سوداګریز بلاکونه	۴	۲	۲	
دریمه	د نړیوال کاروبار باندې د کلتور اغېز د کلتور اهمیت، د کلتور عناصر	۴	۲	۲	
څلورمه	د کلتوري توپیرونو ارزونه کلتور او څو ملي شرکتونه	۴	۲	۲	
پنځمه	نړیوال اقتصادي چاپېریال اقتصادي نظامونه، اقتصادي جوړښت نړیوال سازمانونه(WTO) ، UNO، IBRD، IMF، OPEC، (EU	۴	۲	۲	
شپږمه	د نړیوالې سوداګرۍ تیورۍ د نړیوالې پانګونې تیورۍ، د تادیاتو توازن وړه سوداګري (Free Trade) او محافظتي سوداګري(Protection) د محافظت تخنیکونه، د خدمتونو سوداګري	۴	۲	۲	
اوومه	نړیوال سیاسي او حقوقي چاپېریال سیاسي عوامل، نړیوال حقوقي چاپېریال د قوانینو شخړې، منځګړیتوب(Arbitration) یوشان قوانین، اقتصادي او سیاسي یووالی	۴	۲	۲	

اتمه	چند ملي شرکتونه (Multinational Companies) د څو ملي شرکتونو ګټې او زیانونه د څو ملي شرکتونو د فعالیتونو کنټرول د څو ملي شرکتونو او ملي حکومت ترمنځ شخړې د کوربه هېواد د کنټرول تخنیکونه د UNCTAD کوډونه، د OECD کوډونه	۴	۲	۲	
نهمه	د مستقیمې بهرنۍ پانګونې ستراتیژۍ پېرود او ادغام (Acquisitions, Mergers & Takeovers) د معاملاتو لګښت تحلیل (Transaction Cost Analysis)	۴	۲	۲	
لسمه	نړیوال ټکنالوژي انتقال، د ټکنالوژۍ د انتقال دلیلونه اجازه لیک (Licensing) او امتیاز ورکول (Franchising)	۴	۲	۲	
یوولسمه	نړیوال ټکنالوژي انتقال، د ټکنالوژۍ د انتقال دلیلونه اجازه لیک (Licensing) او امتیاز ورکول (Franchising)	۴	۲	۲	
دولسمه	د امتیاز ورکولو قانوني اړخونه د اختراع د سرغړونې موضوعات د سوداګریز نښې (Trademark) ساتنه د فکري ملکیت (Intellectual Property) په اړه نړیوال ټرونونه	۴	۲	۲	
دیارلسمه	نړیوال ترانسپورت او توزیع د سمندري ترانسپورت، هوایي، ریل او سړک ترانسپورت نړیوال سوداګریز شرایط (INCOTERMS) ګودامونه (Warehousing) د توزیع چینلې، د استازو او توزیع کوونکو کارول د استازو قراردادونه، د توزیع ځانګړې ستونزې	۴	۲	۲	
څوارلسمه	نړیوال مالي مدیریت، نړیوال مالي نظام د اسعارو تبادله (Exchange Rates) نړیوال پانګه‌مار بازارونه (International Capital Markets) د بهرنۍ اسعارو د خطر مدیریت د تبادلې بلونه، د اعتبار لیکونه او فکتورینګ (Bills of Exchange, Letters of Credit, Factoring)	۴	۲	۲	
پنځلسمه	نړیوال کاروباري ننوتنې (Entries) صادرات (Exporting)	۴	۲	۲	

	ګډې پانګونې (Joint Ventures) فرعي شرکتونه (Subsidiaries) د صادراتو د بازار موندنې موقعیت ټاکل (Locating Export Markets)				
شپاړسمه	نړیوال مارکیټ څېړنه (International Marketing Research) نړیوال بازار وېش (Segmentation) وروستۍ پروژه (راپور او وړاندې کول)	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Roger Bennett. International Business 2nd edition, Financial Times Pitman publishing. 2. Czinkota, Michael. R Ronkainen, Ilkka.A(2001) Global Business,3rd Edn, South-Western. 3. Claude M. Jonnard, International Business and Trade: Theory, Practice, and Policy, International Business Series.
مرستندوی سرچینی	4. International Business: The New Realities (Cavusgil, Knight & Riesenberger) . 5. International Business (Collinson, Narula & Rugman). 6. International Business Strategy: Theory and Practice (Buckley & Ghauri).

دويمه برخه : د مسلکي مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونيز پلانونه

د (مالي محاسبه - ۱) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0126
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اول

د مضمون لنډه پېژندنه

د مالي محاسبې زده کونکو ته د مالي راپور ورکولو پروسې او فعالیت پیژندنه چمتو کړي.
پداسې حال کې چې د کورس لویه برخه د مالی محاسبې د پروسې پوهه ده، د زده کړیلانو لید په پام کې نیولو سره، موږ به په ننني ټولنه کې د محاسبې د رول اهمیت په اړه هم پوه شو.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د محاسبې او مالي راپورونو ژبه وپیژني.
- د محاسبې په سایکل پوه شي.
- د ژورنال، لیجر او فرعي کتابونو چمتو کول او رول، د بیلانس شیټ چمتو کول، د ګټې او تاوان حساب او د پیسو جریان بیان جوړول زده کړي.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلین باید لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د مالي حسابداری بنسټیز اصول او مفاهیم او اړوند معیارونه تشریح کړي.
- د سوداګریزو معاملو ثبت او طبقه بندي کولو مهارت ترلاسه کړي او د حسابداري دفترونه او اسناد ترتیب کړي.
- د مالي بیلانس، د عاید او لګښت راپور، او د نغدو پیسو جریانونه تیاره او تحلیل کړي.
- د حسابداری مسایل وپیژني او د باور وړ مالي راپورونه وړاندې کړي.
- د مالي معلوماتو څخه د مدیریتي پریکړو او پانګونې د ملاتړ لپاره استفاده وکړي.
- د مالي معلوماتو تیاري او وړاندې کولو کې د اخلاقي اصولو او مسلکي معیارونو مراعات وکړي.
- د مالي معلوماتو تحلیل او تفسیر وړتیا ولري ترڅو د سازمان کړنې ښه کړي او اقتصادي پریکړې ونیسي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د محاسبې بنسټونه او رول

- محاسبې او د هغې رول
- د محاسبې وده، د محاسبې نظریه او مفهومي چوکاټ
- محاسبه تعریف شوې، ولې محاسبه زده کړو
- مالی راپورونه، د محاسبې اصلي برخې، محاسبه د مسلک په توګه

دویمه څپرکی: د محاسبې اصول او مفاهیم

- د محاسبې بنسټیز مفاهیم
- د وجود مفهوم
- د اعتبار (یا موضوعیت) اصل
- د لګښت اصل
- د دوامداره فعالیت فرضیه، د ثابتې اسعارو فرضیه
- اخلاق د محاسبې تر ټولو اساسي اصل
- د مالی راپورونو کیفي ځانګړتیاوې

دریمه څپرکی: د ثبت بهیر او د معاملو تحلیل

- د ثبت بهیر
- د پیژندنې مسأله
- د ارزښت ټاکلو مسأله
- د طبقه بندۍ مسأله، د معاملو تحلیل، ژورنال، لیجر، د حسابونو توازن
- د ثبت په بهیر کې د تېروتنو موندل او اصلاح کول، د ګټې او زیان حساب او بیلانس شیټ چمتو کول

څلورمه څپرکی: د تعدیلاتو، ټرلو او مالی راپورونو چمتو کول

- د تعدیل او ټرلو راجسټریشنونه
- د تعدیل راجسټریشنونو اړتیا، د تعدیل راجسټریشنونو ثبت
- د تعدیل شوي آزمایښتي توازن چمتو کول
- د ټرلو راجسټریشنونو ثبت
- د ټرلو وروسته آزمایښتي توازن چمتو کول
- کاري جدول چمتو کول، د مالی راپورونو چمتو کول

پنځمه څپرکی: پرمختللې محاسبې موضوعات

- د سوداګریز سازمان لپاره محاسبه
- د پیرود او پلور محاسبه، بیرته راستنول او تخفیفونه
- د دوراني او دوامداره سیستمونه
- د خانګو حسابونه، د محاسبې سیستمونه او فرعي ژورنالونه
- نقدې او موقتي پانګه اچونه، د بانک مطابقت
- د ملکیت، فابریکې او تجهیزاتو محاسبه
- د ارزښت کمولو میتودونه
- بیا ارزونه، او غیر محسوسه شتمنۍ

د (مالي محاسبه - ۱) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه		
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	محاسبې او د هغې رول، د محاسبې وده د محاسبې نظریه او مفهومي چوکاټ محاسبه تعریف شوې ولې محاسبه زده کړو مالی راپورونه د محاسبې اصلي برخې محاسبه د مسلک په توګه	۵	۱	۴	
دوهمه	د محاسبې بنسټیز مفاهیم، د وجود مفهوم د اعتبار (یا موضوعیت) اصل د لګښت اصل د دوامداره فعالیت فرضیه د ثابتې اسعارو فرضیه اخلاق – د محاسبې تر ټولو اساسي اصل د مالی راپورونو کیفي خانګړتیاوې	۵	۱	۴	

دریمه	د ثبت بهیر د پیژندنې مسأله د ارزښت ټاکلو مسأله	۵	۱	۴	
څلورمه	د طبقه بندی مسأله د ثبت بهیر د معاملو تحلیل ژورنال، لیجر، د حسابونو توازن	۵	۱	۴	
پنځمه	د ثبت په بهیر کې د تېروتنو موندل او اصلاح کول د ګټې او زیان حساب او بیلانس شیټ چمتو کول	۵	۱	۴	
شپږمه	د تعدیل او ټرلو راجسټریشنونه د تعدیل راجسټریشنونو اړتیا د تعدیل راجسټریشنونو ثبت د تعدیل شوي آزمایښتي توازن چمتو کول	۵	۱	۴	
اوومه	د ټرلو راجسټریشنونو ثبت د ټرلو وروسته آزمایښتي توازن چمتو کول کاري جدول چمتو کول د مالی راپورونو چمتو کول	۵	۱	۴	
اتمه	د سوداګریز سازمان لپاره محاسبه د پیرود دنده د پیرود او پلور محاسبه بیرته راستنول او تخفیفونه	۵	۱	۴	
نهمه	د دورانې سیستم، د دوامداره سیستم، کاري جدول د مالی راپورونو چمتو کول د څانګو حسابونه	۵	۱	۴	
لسمه	د محاسبې سیستمونه سیستم جوړول	۵	۱	۴	
یولسمه	فرعي ژورنالونه فرعي لیجرونه نقدي کتاب، کوچنۍ نقدې کتاب، کنټرول حسابونه	۵	۱	۴	
دولسمه	نقدې او موقتي پانګه اچونه د نقدې ماهیت او جوړښت د نقدې مدیریت او کنټرول	۵	۱	۴	

دیارلسمه	د بانک حساب ساتل د بانک مطابقت لنډمهاله پانګه اچونه	۵	۱	۴	
څوارلسمه	د ملکیت، فابریکې او تجهیزاتو لپاره محاسبه ملکیت، فابریکه او تجهیزات	۵	۱	۴	
پنځلسمه	ټولیزه پیرود وروستۍ لګښتونه د ارزښت کمولو میتودونه	۵	۱	۴	
شپاړسمه	د بیا ارزونې پروسه د ګټور ژوند بیاکتنه غیر محسوسه شتمنۍ او استهلاک زوالېدونکي شتمنۍ او مصرف	۵	۱	۴	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Williams, Haka, Bettner: Financial & Managerial Accounting,Latest Edition, Prentice Hall 2. Professor Muhammad Ammanullah Khan: Financial Accounting, Latest Edition 3. Frank Wood"s: Business Accounting 1, Eleventh Edition 4. Meigs and Meigs, Accounting for Business Decision, 9th Edition/Latest Edition
مرستندوی سرچینی	5. Accounting, The Financial Chapters, Latest Edition, Pearson Education 6. Financial Accounting: Tools for Business Decision Making, Latest Edition

د (مالی محاسبه - ۲) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0226
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي محاسبه - ۱
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه

د مالي محاسبې مضمون د اقتصاد او مدیریت د څانګو له بنسټیزو مضامینو څخه دی چې د مالي معاملو د ثبت، طبقه بندی، لنډیز او راپور ورکولو اصول، مفاهیم او میتودونه تشریح کوي. دا مضمون محصلین د مالي حسابداری له چوکاټونو سره آشنا کوي او د مالي راپورونو د جوړولو (ترازنامه، د ګټې او تاوان راپور، د پانګې د بدلون راپور، او د نغدو پیسو د جریان راپور) او د هغوی د تحلیل څرنګوالی ور زده کوي. همدارنګه، مالي محاسبه د مالي حالت او د یوې اقتصادي مؤسسې د فعالیتونو د پایلو د معلوماتو د وړاندې کولو اصلي وسیله ده چې د داخلي او خارجي استفادې کوونکو (مدیرانو، پانګه‌والو، دولت او نورو ذی‌نفعانو) له‌خوا کارول کېږي

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د شرکتونو جوړول او د عامه نقل شوي شرکتونو مهم مالي بیانات (د بیلانس شیټ، د عاید بیان/د ګټې او زیان حساب، د نغدو پیسو بیان، د مالک د مساوات بیان).
- حسابونو ته د شرکت کلنی راپور او یادداشتونه څرګند کړي.
- د شراکت او غیر انتفاعي سازمانونو حساب ورکول.
- د متحدو بیانونو محاسبه.
- د اجارې او ثابتو شتمنیو حساب ورکول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره محصلین باید لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د مالي معاملو د سم ثبت، طبقه بندی او لنډیز وړتیا ولري.
- د ترازنامې، د ګټې او تاوان راپور، او نورو مالي راپورونو د جوړولو وړتیا ترلاسه کړي.

- د مالي راپورونو له لارې د يوې مؤسسې مالي وضعيت او کړنې تحليل کړي.
- د مالي راپور ورکولو په پروسه کې د شفافيت، دقت او امانتداری اهميت درک کړي.
- له خپلو زده کړو څخه په حسابداری او مالي مديريت برخو کې په مسلکي او عملي ژوند کې ګټه واخلي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)،د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: شرکتونه او د هغوی مالي جوړښت

- د شرکت مفهوم او ډولونه
- د عامه محدود شرکت جوړول
- د ونډو ډولونه او ځانګړنې
- عادي او ترجيحي ونډې
- د ونډو خپرول او د بازار ارزښت
- د ونډو پانګه او د اضافي پانګې مفهوم

دويمه څپرکی: د شرکتونو وروستي حسابونه او مالي راپورونه

- د شرکت وروستي حسابونو چمتو کول
- د ګټې او تاوان حساب او د تخصيص حساب
- بيلانس شيټ او کلنی خپور شوی راپور
- د مالي راپورونو د جوړښت او تحليل بنسټونه
- د پانګې بدلون او بونس ونډې
- د حقونو ونډې او د ونډو وېش

دریمه څپرکی: د عاید، پانګې او ګټې وېش محاسبه

- د ونډو د ګټې محاسبه
- د پورونو او باندونو محاسبه
- د پورونو خپرول
- قابل خلاصوله پانګه
- د نغدو جریاناتو چمتو کول او تفسیر

څلورمه څپرکی: د نړیوالو محاسبوي معیارونو پلي کول

- مهم نړیوال محاسبوي معیارونه
- ذخایر او توکي
- د عاید پېژندنه
- څېړنه او پرمختګ
- غیر محسوسه شتمنۍ او د بیا ارزونې بهیر
- د شتمنیو زیان
- د بیلانس وروسته پېښې

پنځمه څپرکی: د مالي راپورونو تحلیل او یوځای شوي حسابونه

- د مالي راپورونو تحلیل
- د نسبتونو تحلیل
- د تمایل تحلیل
- د عمومي انداز تحلیل
- د یوځای شوو شرکتونو محاسبه، د شراکتونو محاسبه

د (مالی محاسبه - ۲) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د شرکتونو لپاره محاسبه، شرکت، د شرکت ډولونه د عامه محدود شرکت جوړول، د ونډو ډولونه عادي ونډې، ترجیحي ونډې، د ونډو خپرول، د ونډو د بازار ارزښت، د ونډو پانګه او د ونډو اضافي پانګه	۵	۱	۴	
دوهمه	د ونډو د خپرولو لپاره محاسبه	۵	۱	۴	
دریمه	د شرکت وروستي حسابونه، وروستي حسابونه چمتو کول	۵	۱	۴	
څلورمه	د ګټې او تاوان حساب، د تخصیص حساب بیلانس شیټ، کلنی خپور شوی راپور	۵	۱	۴	
پنځمه	د شرکت وروستي حسابونه	۵	۱	۴	
شپږمه	د پانګې بدلون، بونس ونډې، د حقونو ونډې، د ونډو وېش	۵	۱	۴	
اومه	د ونډو د ګټې لپاره محاسبه	۵	۱	۴	

اتمه	د بانډونو او قرض لیکونو لپاره محاسبه د بانډونو او قرض لیکونو خپرول، قابل خلاصون پانګه	۵	۱	۴	
نهمه	د نغدو جریانونو چمتو کول او تفسیر	۵	۱	۴	
لسمه	مهم نړیوال محاسبوي معیارونه (IAS) او مالي راپور معیارونه ،ذخایر، د عاید پېژندنه، څېړنه او پرمختګ	۵	۱	۴	
یوولسمه	غیر محسوسه شتمنی، د شتمنیو بیا ارزونه	۵	۱	۴	
دولسمه	د شتمنیو زیان ، د بیلانس وروسته پېښې	۵	۱	۴	
دیارلسمه	د مالي راپورونو تحلیل، نسبتونه	۵	۱	۴	
څلوارلسمه	د تمایل تحلیل ، د عام انداز تحلیل	۵	۱	۴	
پنځلمه	د یوځای شوو راپورونو لپاره محاسبه	۵	۱	۴	
شپارسمه	د شراکتونو لپاره محاسبه	۵	۱	۴	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. By Williams, Haka, Bettner: Financial & Managerial Accounting, Latest Edition. Publisher Prentice Hall Professor Muhammad Ammanullah Khan 2. Financial Accounting, Latest Edition, Frank wood, Business Accounting –II, (Latest Edition)
مرستندوی سرچینی	3. Miegs and Meigs, Accounting for Business Decision, 12th/Latest Edition 4. Financial & Managerial Accounting, Carl S. Warren

د (سوداګرۍ پیژندنه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0128
د کریډیټونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اول

د مضمون لنډه پیژندنه

تجارت یو چټک او پوخ موضوع ده. هغه کسان چې په تجارت بوخت دي او هغه چې غواړي په دې حرفه کې شامل شي باید د سوداګرۍ او اداري نوي بدلونونه او بنسټیز مفاهیم وپیژني. د تجارت په اړه یوه مقدماتي لارښونه، په ځانګړي توګه د سوداګرۍ د مدیریت د ځانګې د محصلانو لپاره جوړه شوې ده ترڅو هغوی د سوداګرۍ او اړوند اړتیاوو په اړه بنسټیز پوهه ترلاسه کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د د دې کورس له لوستلو وروسته به زده کوونکی په دې پوه شي:

- د سوداګرۍ د مالکیت لویو ډولونو ګټې او زیانونه پرتله کړي او د دې موضوع په اړه بحث وکړي چې ولې ډېرې خلک د کارآفرینۍ خطرونه په خپل سر منلو ته تیار دي.
- په تجارتي سازمانونو کې د مدیریت اړتیا او د دې مدیریت رول په ساختار جوړونې او د محصولاتو او خدماتو د تولید پروسه کې چې د پیرودونکو خوښي راوړي، پوه شي.
- د سوداګرۍ او منابعو د ساتنې لپاره د مدیریت رول او د ملاتړکونکي کاري چاپیریال جوړولو په اړه وضاحت ورکړي.
- د بازارموندنې فعالیت تشریح کړي او د محصول ستراتیژۍ، ترویج ستراتیژۍ، وېش ستراتیژۍ او بیه بندۍ ستراتیژۍ په پروسو کې دخیل مفاهیم او پروسې تشریح کړي.
- د معلوماتو د مدیریت لپاره د ټکنالوژۍ کارونې لارې چارې وموميي او د مالي معلوماتو د مدیریت کې د حسابداري رول درک کړي.
- د مالي مدیریت فعالیت تشریح کړي او د پیسو او مالي بنسټونو رول وښیي، او همدارنګه د سوداګرۍ د مدیریت او لنډمهاله او اوږدمهاله وجوهاتو د تخصیص اړوند مفاهیم او پروسې تشریح کړي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصل بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کولو توان ولري:

- د تجارت اساسي مفاهيم تشريح کړي، د اقتصاد په برخه کې د دې اهميت او په ملي او نړيواله پرمختګ کې د دې ځای څرګند کړي.
- د سوداګرۍ مختلف ډولونه (کوچني، متوسط او لوی) پيژني او د دوی جوړښت او فعاليتونو پرتله کړي.
- د سوداګرۍ داخلي او خارجي چاپيريال تحليل کړي او د دې د سوداګريزو فعاليتونو پر وړاندې اغېز څرګند کړي.
- د سوداګرۍ اصلي دندو لکه بازارموندنه، توليد، مالي، بشري منابعو او مديريت سره اشنا شي.
- د تجارتي اخلاقو، ټولنيز مسئوليتونو او اسلامي اصولو په اړه پوهه ولري.
- د يوه سوداګرۍ د جوړېدو، وده او پرمختګ پروسه او د هغې د ژوند دورې مرحلې تشريح کړي.
- په عصري نړيواله شته او ټکنالوژۍ کې د سوداګرۍ فرصتونه او ننګونې وپيژني.
- د سوداګرۍ د بنسټيزو مفاهيمو څخه د ابتدايي مديريتي او پانګونې پريکړو په کولو کې ګټه پورته کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د سوداګرۍ بنسټونه

- د سوداګرۍ تعريف، د سوداګرۍ ځانګړتياوې، د سوداګرۍ اهميت او ساحه، د سوداګرۍ موخې
- د بريالي سوداګر ځانګړتياوې

دوهمه څپرکی: د سوداګرۍ چاپېريال او ستونزې

- د سوداګرۍ ستونزې، د سوداګرۍ انتخاب، د محصول تقاضا، د سوداګرۍ د واحد اندازه، د پانګې برابرول
- ځای ټاکل، د فزيکي اسانتياوو ټاکنه، د پلان ترتيب

- د کارکوونکو ټاکنه، د دفتر وسایل، د قانوني غوښتنو پوره کول
- اقتصادي چاپېریال (کوچنی او لوی اقتصاد)، اقتصادي نظام او نړیوال اقتصادي کېدل

دریمه څپرکی: د سوداګرۍ د تنظیم بڼې

- یوازینی مالکیت تعریف، ګټې او زیانونه
- شراکت تعریف، ځانګړتیاوې، ګټې او زیانونه، ترون، د شریکانو ډولونه
- ګډه سټاکي کمپنۍ ځانګړتیاوې، وېش، ګټې او زیانونه، د ګډې سټاکي کمپنۍ او شراکت ترمنځ توپیر

څلورمه څپرکی: د سوداګرۍ اداره او مالي سیستم

- د اداري تعریف او دندې، د بشري سرچینو اداره موخې او د ټاکنې بهیر
- محاسبه مانا، ځانګې، دندې او دوران، مالي چارې مفهوم، اړتیاوې او ډولونه

پنځمه څپرکی: د بازار موندنې، اعلان، بیمې او ګودامداری بنسټونه

- بازار موندنه تعریف، پرمختګ، د بازارونو وېش
- د بازار موندنې دندې بازاري ترکیب (محصول، بیه، ځای، تبلیغ)
- اعلان تعریف، ګټې او رسنۍ، بیمه تعریف، ګټې، اصول او ډولونه (د ژوند، اور او سمندري بیمه)
- ګودامداري تعریف، اهمیت، دندې او ډولونه

د (سوداګرۍ پیژندنه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د سوداګرۍ پېژندنه،د سوداګرۍ تعریف، د سوداګرۍ ځانګړتیاوې د سوداګرۍ اهمیت او ساحه، د سوداګرۍ موخې د بریالي سوداګر ځانګړتیاوې	۴	۲	۲	
دوهمه	د سوداګرۍ ستونزې،د سوداګرۍ انتخاب، د محصول تقاضا، د سوداګرۍ د واحد اندازه،د پانګې برابرول، ځای ټاکل، د فزیکي اسانتیاوو ټاکنه، د پلان ترتیب، د کارکوونکو ټاکنه، د دفتر وسایل د قانوني غوښتنو پوره کول	۴	۲	۲	
دریمه	د سوداګرۍ اقتصادي چاپېریال،د کوچني اقتصاد چاپېریال، د لوی اقتصاد چاپېریال، اقتصادي نظام، نړیوال اقتصادي کېدل	۴	۲	۲	
څلورمه	د سوداګرۍ د تنظیم ډولونه،یوازینی مالکیت، تعریف، د یوازیني مالکیت ګټې او زیانونه	۴	۲	۲	

پنځمه	شراکت،تعریف، د شراکت ځانګړتیاوې، د شراکت ګټې او زیانونه د شراکت ټرون، د شریکانو ډولونه	۴	۲	۲	
شپږمه	ګډه سټاکي کمپنۍ،ګډه سټاکي کمپنۍ او د هغې ځانګړتیاوې د شرکتونو وېش، د شرکت ګټې او زیانونه د ګډې سټاکي کمپنۍ او شراکت ترمنځ توپیر	۴	۲	۲	
اومه	د سوداګرۍ اداره، د اداري تعریف، د اداري دندې	۴	۲	۲	
اتمه	د بشري سرچینو اداره،تعریف، د بشري سرچینو د اداري موخې د کارکوونکو د ټاکنې بهیر	۴	۲	۲	
نهمه	د سوداګرۍ محاسبه د محاسبې مانا، د محاسبې ځانګړ محاسبې دندې، د محاسبې دوران	۴	۲	۲	
لسمه	د سوداګرۍ مالي چارې، د سوداګرۍ د مالي چارو مفهوم، د سوداګرۍ مالي اړتیاوې،د سوداګرۍ د مالیې ډولونه –عمومي کتنه	۴	۲	۲	
یوولسمه	په سوداګرۍ کې بازار موندنه د بازار موندنې تعریف،د بازار موندنې پرمختګ،د بازارونو وېش	۴	۲	۲	
دولسمه	د بازار موندنې دندې، بازاري ترکیب، محصول، بیه، ځای، تبلیغ	۴	۲	۲	
دیارلسمه	اعلان،تعریف، د اعلان ګټې، د اعلان رسنۍ	۴	۲	۲	
څوارلسمه	بیمه، تعریف، د بیمې ګټې، د بیمې اصول	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د بیمې ډولونهد ژوند بیمه، د اور بیمه، د سمندري بیمه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	ګودامداري، تعریف، اهمیت، دندې، د ګودام ډولونه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر ځارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. INTRODUCTION TO BUSINESS, by Prof. Fazli Wahid. 2. Introduction to Business by M. SaeedNasir 3. Management a functional approach by Joseph M. Putti
مرستندوی سرچینی	4. A PRACTICAL TO BUSINESS by Koonts and Flums 5. Fundamentals Of Business By AskanZaidi 6. Human Resource and Personnel Mgmt by William B Werthe, Jr. Keith Davis

د (بازارموندنې اصول) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0329
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ پیژندنه
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس د بازار موندنې بنسټونو د معرفي کولو لپاره ډیزاین شوی؛ ځکه چې دوی د ټولې سوداګرۍ تصدۍ پورې اړه لري. دا کورس به د بازارموندنې کلیدي مفاهیمو د پوهاوي په پراختیا تمرکز وکړي. د دې کورس موخه، په ځانګړې توګه، د بازار موندنې مفکورې پوهه لوړول دي لکه څنګه چې د تصمیم نیولو پروسې کې پلي کیږي د تاکتیکي بازار موندنې ګډو پریکړو باندې له تمرکز سره. سربیره پردې دا به زده کونکو ته د بازارموندنې پریکړو ارزولو او د بازارموندنې بریالي نوښتونو رامینځته کولو لپاره جامع چوکاټ چمتو کړي. له همدې امله کورس به د محصول او خدماتو په اړه د بازارموندنې اصولو په اړه پوهاوی وړاندې کړي پشمول د پلان جوړولو پروسه، د بازارموندنې دندو تنظیم کول او د بازار موندنې پریکړو پلي کول د اخلاقي ، قانوني او ټولنیز حالت په پام کې نیولو سره.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې مضمون د مطالعه کولو سره، محصلان لاندې اهدافو ته رسیدلي شي:

- د بازار او مشتریانو په اړه پوهه شي.
- د بازار موندنې په ترکیب کې د عناصرو او د بازار موندنې په پریکړو کې د هغوی د تطبیق په اړه پوه شئ.
- د بازارموندنې د اړیکو فعالیتونه طرحه کړی شي.
- د بازارموندنې په برخه کې د ټولنیز مسؤلیت او اخلاقو په اړه بحث وکړی شي.
- د بازارموندنې او د پیرودونکي ارزښت رامینځته کولو کې د پیرودونکي اړیکو اهمیت باندې پوهیدل.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د مدیریت بنسټیز مفاهیم او اصول تشریح کړي او د دې نقش په سازمانونو کې وضاحت ورکړي.

- د مدیریت اصلي دندې (پلان جوړونه، سازمان جوړونه، رهبري او کنترول) تشخیص او تحلیل کړي.
- د مختلفو مدیریت تیوریو او سبکونه پرتله کړي او د هغوی پلي کولو څرنګوالی د مختلفو شرایطو په توګه تحلیل کړي.
- د بشري، مالي او عملیاتي منابعو ترمنځ اړیکې تحلیل کړي ترڅو د سازمان کړنې ښه کړي.
- په حقیقي کاري چاپېریال کې د تصمیم نیولو، ستونزو حل کولو او رهبري مهارتونه پلي کړي.
- د مدیریت فعالیتونو کې د اخلاقي اصولو، ټولنیزې مسئولیتونو او اسلامي ارزښتونو رعایت وکړي.
- د مدیریت تخنیکونه او وسیلې په کار واچوي ترڅو د سازمان د تولید او اغېزمنتیا په ښه کولو کې مرسته وکړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه:

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د بازار موندنې بنسټیز مفاهیم

- د بازار موندنې پېژندنه، بازار موندنه او ټولنه
- د بازار موندنې اهمیت، ساحه او تعریف
- د بازار موندنې طبیعت او مفهوم

دوهمه څپرکی:د بازار موندنې چاپېریال او ستراتیژي

- د بازار موندنې چاپېریال، ماکرو او مایکرو چاپېریال
- د چاپېریال څارنه او ارزونه
- ستراټژیک پلان جوړونه، ستراټژیک د بازار موندنې پلان جوړونه
- د بازار د غوښتنې اټکل

دریمه څپرکی: د مصرفوونکي چلند او د بازار وېش

- د مصرفوونکي د پرېکړې بهیر او اغېزمن فکتورونه
- د پېرلو د پرېکړو لپاره معلومات

- د ټولنيزو او رواني فکتورونو اغېز
- د بازار وېش فکتورونه او د هدف بازار ټاکنه
- د موقعيت او هدف بازار د ستراتيژيو پراختيا

څلورمه څپرکی: محصولات، بيې او توزيع

- د محصولاتو او خدمتونو تعريف او وېشنيزې
- د محصول پراختيا او د ژوند پړاوونه
- د بيې اهميت، فکتورونه او د بيې ستراتيژۍ
- د بيې تخنيکونه او د هغو پلي کول
- د توزيع چينلونه، د پرچون او عمده پلور تمايلات

پنځمه څپرکی:

- د ترويج اهميت، موخې او بوديجه
- د اړيکو چينلونه او د وړانديز ګډه تګلاره
- اعلان او تبليغ، پلان جوړونه او ارزونه
- د وړانديز حقوقي چاپېريال
- د بربېنايي سوداګرۍ پېژندنه، اصول او د بازار کارونې

د (بازارموندنې اساسات) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د بازار موندنې پېژندنه بازار موندنه او ټولنه د بازار موندنې اهميت او ساحه د بازار موندنې تعريف د بازار موندنې طبيعت او مفهوم	۴	۲	۲	
دوهمه	د بازار موندنې چاپېريال د بازار موندنې چاپېريال بهرنی (ماکرو) چاپېريال داخلي (مايکرو) چاپېريال د چاپېريال څارنه او ارزونه	۴	۲	۲	
دريمه	بازار موندنه او ستراتيژي ستراټېژيک پلان جوړونه ستراټېژيک د بازار موندنې پلان جوړونه د بازار د غوښتنې اټکل	۴	۲	۲	

څلورمه	د بازار موندنې پرېکړې هغه معلومات چې د بازار موندنې د پرېکړو لپاره اړین دي د معلوماتو د ترلاسه کولو دلیلونه د بازار موندنې څېړنه	۴	۲	۲	
پنځمه	د مصرفوونکي چلند د پېرلو د پرېکړو لپاره معلومات د مصرفوونکي د پرېکړې بهیر د ټولنیزو او رواني فکتورونو اغېز د بازار د اغېزو تحلیل	۴	۲	۲	
شپږمه	د بازار وېش او هدف ټاکنه د وېش فکتورونه د هدف بازار ټاکنه د موقعیت او هدف بازار د ستراتیژیو پراختیا	۴	۲	۲	
اوومه	محصولات او خدمتونه، د محصولاتو او خدمتونو تعریف د مصرفوونکو د توکو وېشنیزه د سوداګریزو توکو وېشنیزه	۴	۲	۲	
اتمه	د محصول پراختیا او ژوند پړاو د محصول د پراختیا بهیر او سوداګریزول د محصول د ژوند پړاوونه او د هغو اغېزې	۴	۲	۲	
نهمه	بیه ټاکنه، د بیې عمومي کتنه د بیې اهمیت، د ماتې او ګټې تحلیل هغه فکتورونه چې د بیې پرېکړې اغېزمنوي	۴	۲	۲	
لسمه	د بیې ټاکنه او اړوند ستراتیژۍ د بیې ټاکلو موخې، د پلور پر بنسټ موخې د ګټې پر بنسټ موخې د موجود حالت بیه ټاکنه، د بیې ستراتیژي	۴	۲	۲	
یوولسمه	د بیې تخنیکونه او د هغو پلي کول پر لګښت ولاړه بیه ټاکنه د لګښت جمع بیه ټاکنه ، هدفمند بیه ټاکنه	۴	۲	۲	
دولسمه	توزیع د توزیع د چینلونو اهمیت د توزیع د چینل ټاکنه د پرچون دندې په توزیع کې په عمده او پرچون پلور کې وروستي تمایلات	۴	۲	۲	

دیارلسمه	وړاندیز (ترویج) د وړاندیز اهمیت او ډولونه د اړیکو چینلونه موخې، بودیجه او د وړاندیز ګډه تګلاره د وړاندیز حقوقي چاپېریال	۴	۲	۲	
څوارلسمه	اعلان او تبلیغ د اعلان او تبلیغ ساحه د اعلان او تبلیغ څانګړتیاوې د اعلان پلان جوړونه، طرحه او پلي کول د وړاندیزي پلان د بریا او ناکامۍ ارزونه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د بربښنایي سوداګرۍ پېژندنه پېژندنه بیلابیل تمایلات	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د بربښنایي سوداګرۍ اصول په بازار کې د بربښنایي سوداګرۍ کارونې	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Kotler, Principles of Marketing (Latest Edition) 2. David Jobber, Principles of Marketing (Latest Edition) 3. Jerome McCarthy & William, D. Pareanth, Basics Marketing, (Latest Edition)
مرستندوی سرچینی	4. Principles of Marketing, Global Edition (19th Edition) (Philip Kotler & Gary Armstrong) 5. Principles of Marketing – Canadian Edition (Anthony Francescucci ،Joanne McNeish 6. Principles of Marketing (5.0)

د (مصرفي محاسبه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0335
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي محاسبه – ۲
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

کورس د تولید، داخلي راپور ورکولو، بهرني راپور ورکولو او همدارنګه د مدیریت پریکړې کولو لپاره د معلوماتو چمتو کولو لپاره د یوې وسیلې په توګه د لګښت محاسبې څرګندوي. د پراخ کورس اهداف د زده کونکو سره مرسته کول دي چې د لګښت محاسبې مرکزي مفاهیمو ، د مدیریت پریکړې کولو لپاره د راپورونو چمتو کولو د معلوماتو تحلیل ترسره کولو میتودونه باندې پوه شي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې مضمون د مطالعه کولو سره، محصلان لاندې اهدافو ته رسیدلي شي:

- د تولید په پروسه کې د لومړي ګام په توګه د لګښت محاسبې اهمیت.
- د لګښت محاسبه او په یوه سازمان کې د هغې هدف تشریح کول.
- په مختلفو ځانګو کې د ټول لګښت په راټولولو کې دخیل ګامونه.
- مالي محاسبه او د لګښت محاسبه؛د لوړ مدیریت د پریکړې کولو لپاره د لګښت معلومات.
- د محصول لګښت چمتو کول او د پروسې لګښت تحلیل.
- د تولید لګښت او د پلورل شوو توکو لګښت بیانات مالي بیاناتو ته د راتلونکي راپور ورکولو لپاره.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د مصارفو مختلف ډولونه (ثابت، متغیر، مستقیم او غیرمستقیم) تشخیص، طبقه‌بندي او تحلیل کړي.
- د محصولاتو او خدماتو د بهای تمامې محاسبه کولو وړتیا ولري، د مختلفو مصرفو اندازه کولو سیستمونو پراساس (لکه د تولید فرمایشي سیستم، تولیدي مرحلې او نور).

- د مدیریت پریکړو لکه بیه بندي، د تولید ترکیب انتخاب او د مصارفو کنترول لپاره د مصرفي معلوماتو څخه ګټه پورته کړي.
- د مصارفو اندازه کولو او مالي حسابداری ترمنځ توپیر درک کړي او د هر یوه رول د ادارو په مدیریت کې تشریح کړي.
- د مصرفي راپورونو ډیزاین او کارولو وړتیا ترلاسه کړي، ترڅو د مختلفو کتګوری او واحدونو فعالیت و ارزوي.
- د مصارفو کمولو او کنترول اهمیت په اړه پوهه ترلاسه کړي او پوه شي چې دا څنګه د اقتصادي موسساتو کارایي او ګټې زیاتوي.
- د عصري مصرف اندازه کولو میتودونو لکه د فعالیت پراساس لګښت (ABC) او د معیاري لګښتونو لګښت په حقیقي سوداګریزو شرایطو کې وکاروي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د لګښت حسابداری پېژندنه او بنسټونه

- د لګښت حسابداری مفهوم، موخې او اهمیت
- د مالي راپورونو پېژندنه او د پلان جوړونې بنسټونه
- د لګښتونو مفاهیم او د کارونې ساحې

دوهمه څپرکی: د لګښتونو ډولونه او طبقه بندي

- د لګښتونو ځانګړتیاوې او طبقه بندي
- ثابت، متغیر، مستقیم او غیر مستقیم لګښتونه
- د لګښتونو د تحلیل بنسټیز اصول

دریمه څپرکی: د دندې او بهیر پر بنسټ لګښت محاسبه

- د دندې پر بنسټ د لګښت محاسبې اصول
- د عملي مثالونو او تمرینونو تحلیل
- د بهیر یا پروسې پر بنسټ لګښت محاسبې مفاهیم

څلورمه څپرکی: د فابریکې لګښتونه او کنټرول

- د فابریکې د عمومي لګښت مفهوم او ډولونه
- د پلان جوړونې او کنټرول لارې
- د ګډو او فرعي محصولاتو لګښت محاسبه

پنځمه څپرکی: د موادو او کار پلان جوړونه

- د موادو پلان جوړونه او د ضایعې کمول
- د عملې او معاشونو حساب
- د وخت مدیریت او تولیدي موثریت

شپږمه څپرکی: د لګښت تحلیل او عملي تطبیق

- د ارزښت، لګښت او ګټې تحلیل
- د توپیر لرونکي لګښت تحلیل
- د عملي قضیې مطالعه او د پای پروژه وړاندې کول

د (مصرفي محاسبه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د لګښت حسابداری پېژندنه،مفاهیم، موخې او اهمیت	۴	۲	۲	
دوهمه	د مالي راپورونو پېژندنه ، د پلان جوړونې او کنټرول بنسټونه	۴	۲	۲	
دریمه	د لګښتونو مفاهیم، ځانګړتیاوې او د کارونې ساحې	۴	۲	۲	
څلورمه	د لګښتونو طبقه بندي، ثابت، متغیر، مستقیم او غیر مستقیم لګښتونه	۴	۲	۲	
پنځمه	د دندې پر بنسټ د لګښت محاسبې اصول، برخه ۱	۴	۲	۲	
شپږمه	د دندې پر بنسټ د لګښت محاسبې عملي مثالونه او تمرینونه برخه ۲	۴	۲	۲	
اوومه	د بهیر یا پروسې پر بنسټ لګښت محاسبه برخه ۱	۴	۲	۲	
اتمه	د بهیر پر بنسټ لګښت محاسبې عملي تمرینونه برخه ۲	۴	۲	۲	
نهمه	د فابریکې د عمومي لګښت پلان جوړونه او کنټرول،مفهوم او ډولونه	۴	۲	۲	
لسمه	د ګډو او فرعي محصولاتو لګښت محاسبه	۴	۲	۲	
یوولسمه	د موادو پلان جوړونه، د موادو کنټرول، او د ضایعې کمول	۴	۲	۲	

دولسمه	د کار یا عملي پلان جوړونه، د معاشونو حساب او د وخت مدیریت	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د ارزښت، لګښت او ګټې تحلیل – د پرېکړو لپاره تطبیق	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د توپیر لرونکي لګښت تحلیل	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د عملي تطبیق بحث ، د شرکت د لګښتونو تحلیل یا د قضیې مطالعه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د پای پروژه او پریزینټېشن وړاندې کول ، د لګښت حسابداری تولیز تکرار	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Matz Usury latest Edition, Cost Accounting: Planning and Control 2. Matz, Hammer Usry (1985) 9th edition Cost Accounting South-western Publishing Co 3. Garrison H. Ray, Noreen W. Eric (2004) 10th edition Managerial Accounting
مرستندوی سرچینی	4. Managerial Accounting for Managers Eric Noreen ،Peter Brewer ،Ray Garrison 5. Cost and Management Accounting S.P. Jain 6. Cost Accounting V. Rajasekaran

د (بازار موندنې مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0437
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د بازار موندنې اساسات
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

د بازارموندنې مديريت کورس د مديريتي ليد څخه د بازارموندنې پريکړو لپاره د منطق او د سوداګرۍ اهدافو ترلاسه کولو لپاره د بازارموندنې ترکيب د مينځلو په اړه پوهه چمتو کولو لپاره چمتو شوی. په عملي ډول د بازارموندنې مديريت فعاليتونه په بر کې نيسي لکه د غوښتنې رامينځته کول او محرک ، موقعيت ، د محصول توپير ، او د نورو په مينځ کې د محصول او برانډ مديريت. دا ټول فعاليتونه پلان جوړونه، تحليل، او پريکړه کولو ته شامل دي. دا کورس به د تيوري او عمل ايوځای والی ته اړتيا ولري. زده کونکي بايد د تحليلي تخنيکونو پراساس د بازار موندنې ستراتيژيکي پريکړې وکړي چې دوی پدې کورس کې زده کړي دي. دوی بايد د بازار موندنې پلان جوړ کړي چې د يو ښه مفهوم چوکاټ پر بنسټ ولاړوي او د هغې په عملي تطبيق باندې تمرکز وکړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې مضمون د مطالعه کولو سره، محصلان لاندې اهدافو ته رسيدلي شي:

- په بازار کې د بازارموندنې د اغيزمن مديريت ماهيت او هدف تعريف کړئ.
- د بازار موندنې مفکورې، پروسې او فعاليتونه په مناسب ډول د سوداګرۍ چاپيريال کې پيژندل او پلي کول.
- د محيطي فکتورونو پيژندنه او تحليل (داخلي او بهرني) چې د بازارموندنې مديريت لپاره اغيز لري او د بازار موندنې په پريکړو اغيزه کوي.
- د پيرودونکو اړتياو او غوښتنو کې د تشو د پيژندلو او تحليل لپاره هڅه کول ترڅو د سيالۍ ګټې له لارې د پيرودونکي ارزښت رامينځته کولو لپاره مناسبه ستراتيژي وړاندیز شي.
- د کلتوري تنوع، مذهب او انسانيت په اخلاقي معيارونو کې په بازار کې د بازار موندنې مفکورې پلي کول او عملي کول.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د بازاريابۍ بنسټيز مفاهيم، د هغې د پرمختګ بهير او د سازمانونو په وده او بريا کې د هغې رول سره اشنا شي.
- د بازار چاپيريال (داخلي او خارجي) تحليل کولو وړتيا ترلاسه کړي او د فرصتونو او ګواښونو پيژندنه وکړي.
- د بازار کتګورۍ، هدف بازار انتخاب او د محصول/خدمت موقعيت ټاکلو مهارت ترلاسه کړي.
- د بازار مکس (محصول، قيمت، توزيع او ترويج) اجزا ډيزاين او مديريت کړي.
- د بازار تحقيق اهميت درک کړي او د بازار معلومات په بازارموندنې پريکړو کې د کارولو وړتيا ولري.
- د مختلفو رقابتي او چاپيريالي شرايطو لپاره د مناسب بازارموندنې ستراتيژۍ وړاندیز او ترتيب کړي.
- پوه شي چې بازارموندنه يوازې د پلور فعاليت نه ده، بلکه يوه پروسه ده چې ارزښت رامنځته کوي او د مشتريانو سره اوږدمهاله اړيکې جوړوي.
- د مختلفو محصولاتو او خدماتو لپاره د بازارموندنې پلان ډيزاين کولو وړتيا پيدا کړي.
- د بازارموندنې فعاليتونو کې د مسلکي اخلاقو او ټولنيزې مسئوليتۍ اهميت درک کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د بازاريابۍ بنسټونه او ارتقا

- د بازاريابۍ تعريفونه او د هغې ارتقا
- د بازاريابۍ مفهوم او ټولنيزه مسؤليت
- د بازاريابۍ اهميت او ساحه، د بازاريابۍ اساسي دندې
- د معاصر بازاريابۍ فلسفې او نظريات

دوهمه څپرکی: د بازاریابی معلوماتي سیستمونه

- د بازاریابی معلوماتي سیستمونه، د بازاریابی معلوماتو سیستم مفهوم او برخې
- د بازاریابی استخباراتي سیستم، د بازاریابی د څېړنې سیستم، د تحلیلي بازاریابی سیستم
- د بازاریابی د پرېکړو ملاتړ سیستم (Decision Support System)
- د معلوماتو راټولولو او تحلیل اهمیت

دریمه څپرکی: د مصرفوونکو بازارونه او د چلند تحلیل

- د مصرفوونکو او سازماني بازار تحلیل، د مصرفوونکو بازارونه او د هغوی چلند
- ډیموګرافیک ابعاد او د مصرفوونکو ځانګړتیاوې
- د مصرفوونکي د پرېکړې نیولو پروسه، د اخیستونکي د چلند اغېزمن عوامل
- صنعتي بازار، بیاپلورونکي بازار او د حکومت بازار، د سازماني بازارونو اخیستنې اهداف او جوړښتونه

څلورمه څپرکی: د بازار تقسیم، هدف ټاکنه او محصول ستراتیژی

- د STP بازاریابي (Segmentation, Targeting, Positioning)
- د بازاریابی فرصتونو او هدف بازارونو کتنه
- د مصرفوونکو او صنعتي بازارونو د تقسیم ابعاد
- د بازار هدف ټاکل او د محصول موقعیت ټاکل، د محصول بازار ستراتیژی
- د محصول پلان جوړونې اساسي مفهومونه، د محصول د ژوند دوره: مرحلې او بازاریابی ستراتیژی
- د نوي محصول پلان جوړونه او پراختیا، د محصول مخلوط ستراتیژی، نښه کول، بسته بندي او لیبل کول

پنځمه څپرکی: د قیمت او وېش ستراتیژی

- د قیمت ستراتیژی او پالیسی، د قیمت ټاکلو کړنلاره او میتودونه
- د قیمت تطبیق ستراتیژی، یو قیمت او انعطاف منونکی قیمت پالیسی
- د محصول د ژوند دورې پر مهال د قیمت کچه پالیسی
- د قیمت بدلون پیل کول او ځواب ورکول، د بازاریابی د کانال پرېکړې
- د کانال ډیزاین پرېکړې، د کانال مدیریت او دینامیک

شپږمه څپرکی: د تبلیغ، خرڅلاو او د اړیکو مدیریت

- د تبلیغاتي ستراتیژی
- اغېزمنه اعلاناتي پروګرامونه
- د خرڅلاو ترویج (Sales Promotion)
- د عامه اړیکو پروګرامونه (Public Relations)
- ستراتیژیک شخصي پلور پروسه
- د خرڅلاو ځواک ستراتیژیک مدیریت
- وروستی پروژه او پریزینټېشن وړاندې کول

د (بازار موندنې مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	تعریفونه او د بازاریابۍ مدیریت ارتقا، د بازاریابۍ مفهوم او ټولنیزه مسؤلیت، د بازاریابۍ اهمیت او ساحه، د بازاریابۍ اساسي دندې.	۴	۲	۲	
دوهمه	د بازاریابۍ معلوماتو سیستم مفهوم او برخې د بازاریابۍ استخباراتي سیستم، د بازاریابۍ د څېړنې سیستم د تحلیلي بازاریابۍ سیستم، د بازاریابۍ د پرېکړو ملاتړ سیستم	۴	۲	۲	
دریمه	د مصرفوونکو بازارونه او د مصرفوونکو چلند تحلیل، ډیموګرافیک ابعاد	۴	۲	۲	
څلورمه	د مصرفوونکي د پرېکړې پروسه، د اخیستونکي د پرېکړې پروسه	۴	۲	۲	
پنځمه	صنعتي بازار، بیاپلورونکي بازار او د حکومت بازار د سازماني بازارونو اخیستنې اهداف او جوړښتونه	۴	۲	۲	
شپږمه	STPبازاریابي، د بازاریابۍ فرصتونو او هدف بازارونو کتنه	۴	۲	۲	
اوومه	د مصرفوونکو او صنعتي بازارونو د تقسیم ابعاد، د بازار هدف ټاکل او د محصول موقعیت	۴	۲	۲	
اتمه	د محصول بازار ستراتیژۍ، د محصول پلان جوړونې اساسي مفهومونه د محصول د ژوند دوره: مرحلې او بازاریابۍ ستراتیژۍ	۴	۲	۲	
نهمه	د نوي محصول پلان جوړونه او پراختیا د محصول مخلوط ستراتیژۍ، نښه کول، بسته بندي او لیبل کول	۴	۲	۲	

لسمه	د قیمت ستراتیژۍ او پالیسی،د قیمت ټاکلو کړنلاره، د قیمت ټاکلو میتودونه د قیمت تطبیق ستراتیژۍ، یو قیمت او انعطاف منونکی قیمت پالیسۍ	۴	۲	۲	
یوولسمه	د محصول د ژوند دورې پر مهال د قیمت کچه پالیسۍ د قیمت بدلون پیل کول او ځواب ورکول	۴	۲	۲	
دولسمه	د بازاریابۍ د کانال پرېکړې، د کانال ډیزاین پرېکړې	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د کانال مدیریت پرېکړې او د کانال دینامیک	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د تبلیغاتي ستراتیژۍ، اغېزمنه اعلاناتي پروګرامونه، د خرڅلاو ترویج او د عامه اړیکو پروګرامونه.	۴	۲	۲	
پنځلسمه	ستراتیژیک شخصي پلور پروسه،ستراتیژیک د خرڅلاو ځواک مدیریت	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د پای پروژه او پریزینټېشن وړاندې کول	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Philip Kotler, Marketing Management, Analysis, Planning, Control, Prentice Hall 2. William J. Stanton & Charles Futrell, Fundamentals of Marketing, McGraw Hill. 3. JagdeshSheth and Dennis E. Garrett, Marketing Management: A Comprehensive Reader.
مرستندوی سرچینی	4. E. Jerome McCarthy & William. D.Pareanth, Basic Marketing: Managerial Approach. 5. Marketing Management (4th Edition) Greg W. Marshall Mark W. Johnston

د (سوداګرۍ اخلاق) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0452
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	سوداګريزې اريکې
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

د سوداګرۍ اخلاق د سوداګرۍ فعاليتونو او کړنو اخلاقي تحليل دی. په سوداګريزو اخلاقو کې، موږ د اخلاقي اصولو او ارزښتونو په رڼا کې سوداګريزې کړنې او پريکړې په پام کې نيسو، او پوښتنه کوو چې ايا د سوداګرۍ په فعاليت کې اخلاقي انګيزې به سوداګرۍ ښه او بريالۍ کړي.

په دې کورس کې شامل شوو نظرونو کې دا پوښتنه ده چې ايا کوم اخلاقي ارزښتونه دمخه په سوداګرۍ او بازار په فعاليت کې نغښتي دي؟ يا ايا په سوداګرۍ کې د اخلاقو معرفي کول به په سوداګرۍ کې د بنسټيز بدلون لامل شي؟ برسيره پردې، موږ غواړو ارزونه وکړو چې سوداګرۍ څنګه زموږ په انفرادي او ټولنيز ژوند اغيزه کوي؟ او پوښتنه وکړئ چې سوداګرۍ او د هغې ارزښتونه (کولی شي) زموږ په ټولنه کې څه رول لوبوي.

ځينې وختونه دا کورس به د سوداګرۍ ژوند او عملونو په رغنده انتقاد کې ښکيل وي؛ که څه هم د دې اصلي تمرکز به د سوداګرۍ ناکامۍ يا بدۍ نه وي، بلکې په ټولنه کې د هغې موخې او رولونه، هغه فعاليتونه چې دا اهداف او رولونه تعريفوي، هغه اړيکې چې دا زموږ ټولنيزې ټولنې او زموږ د هر ژوند سره لري او بايد ولري تعريفوي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- په سوداګرۍ کې د اخلاقو رول او هدف معاينه کول.
- د اخلاقي استدلال، د قضيې تحليل، او د اخلاقي ستونزو د حل کولو ميتودونه وړاندې کول.
- د اخلاقي ارزښتونو وړاندې کول چې په ځانګړې توګه د سوداګرۍ فعاليت سره تړاو لري د انساني کرامت،صداقت، انصاف، او د باور پراختيا ته درناوی.
- د کارپوريټ ټولنيز مسؤليت مفهوم وړاندې کول، او د اخلاقي سوداګرۍ فعاليت سره د هغې تړاو پلټل.
- د اخلاقي مکلفيتونو او اخلاقي نظرياتو څېړنه چې د کارمندانو ترمنځ په اړيکو کې شتون لري.
- د دې تحقيق لپاره چې ايا اخلاق د سيالۍ، بازار موندنې، پلور، او اعلاناتو په اړه کوم حدود ټاکي.

- د چاپیریال او نورو هیوادونو خلکو ته د سوداګرۍ هر ډول اخلاقي مکلفیتونو ته پام کول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اخلاق، ارزښتونو او اصولو اساسي مفاهیم په تجارتي او سازماني چاپیریالونو کې تشریح کړي.
- د تجارت په چاپیریال کې رایج اخلاقي مسایل لکه فساد، تبعیض، تضاد منافع او نابرابري تحلیل او پیژني.
- د شرکتونو ټولنیزې مسئولیتۍ (CSR) رول او تاثیرات د تجارتي اړیکو او پایدار پرمختګ په ښه کولو کې ارزوي.
- په فردي او سازماني پریکړو کې اخلاقي اصول تطبیق کړي.
- د اسلامي احکامو او ارزښتونو رول په سالم او عادلانه تجارتي فعالیتونو کې تحلیل کړي.
- د تجارت د واقعي چالشونو اخلاقي مثالونه تحلیل کړي او د عملي حل لارې وړاندې کړي.
- د اخلاقي قضاوت او انتقادي فکر کولو مهارتونه پراخه کړي ترڅو د کاري ستونزو سره ښه مقابله وکړي.
- د کاري چاپیریال او تجارتي اړیکو کې د مسئولیت، باور او شفافیت روحیه رامنځته کړي.
- د مسلکي اخلاقو او انساني ارزښتونو د ترویج لپاره په ټولنه او سازمانونو کې فعال رول ترسره کولو لپاره چمتو شي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول)د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د اخلاقو پېژندنه او بنسټونه

- اخلاق د انساني چلند بنسټیزه برخه ده چې د سم او ناسمو پرېکړو معیار ټاکي
- د اخلاقو تعریف او معنا، او د سوداګرۍ په برخه کې د اخلاقو اهمیت تشریح کېږي
- نورماتیف او تشریحي څېړنه د اخلاقي ستونزو د ارزونې لپاره کارول کېږي
- د اخلاقي مسایلو ډولونه شامل دي: سیستماتیک، شرکت پورې تړلي، او فردي مسایل

دوهمه څپرکی: اخلاق، معیارونه او تیوری

- د اخلاقو او اخلاقیت ترمنځ توپیر او د اخلاقي او غیر اخلاقي معیارونو مفهوم
- اخلاق او آداب، د قانون او دین سره تړاو، او د نسبي نظر تیوري
- د سوداګرۍ سره د نسبي نظر تطبیق او د وجدان د اصولو مفهوم
- د اخلاقي تیوریو نورماتیف ډولونه، د پایلو تیوري، ایګویزم او د ګټې تیوري

دریمه څپرکی: د حقوقو مفهوم او ډولونه

- د حقوقو اساسي مفهوم او د حقوقو اصول تشریح کېږي
- د حقوقو ډولونه لکه قانوني، قراردادي، د ژوند، د آزادۍ او اخلاقي حقوق
- د آزادۍ د وینا حق، د دین د آزادۍ حق، د زده کړې حق او د سازمانونو حقوق
- د ګټې او عدالت تیورۍ په کارولو سره د حقونو ساتنه او ارزونه

څلورمه څپرکی: عدالت او فضیلت اخلاق

- د عدالت تیورۍ او ډولونه لکه توزیعي، جبرانوي او تاواني عدالت
- د پاملرنې اخلاق او د فضیلت اخلاق د انساني چلند د ښه والي لپاره
- شرکتونه او د هغوی ټولنیزه مسؤلیت، د ټولنیزې مسؤلیت تنګ او پراخ لیدلوري
- د حکومت لاس او د نه ښکاره لاس استدلالونه د شرکتونو په اخلاقو کې رول لري

پنځمه څپرکی: شرکتونه، شریکان او مسؤلیتونه

- شرکتونه او د هغوی شریکان، داخلي او بهرني شریکان
- د شرکت مسؤلیتونه د داخلي شریکانو پر وړاندې او د بهرني شریکانو پر وړاندې
- د شرکتونو د چاپیریال ساتنه او د ایکولوژۍ اخلاق.د هوا، اوبو او ځمکې ککړتیا او د چاپیریال قوانین

شپږمه څپرکی: شرکت، اعلان، دندې تبعیض او اسلام

- د شرکت مسؤلیتونه د مصرفوونکو پر وړاندې او د اعلان برخې
- د اعلان استدلالونه، فریب، غیر واضحه والی، او د محصول خوندیتوب مسؤلی
- د دندو تبعیض طبیعت، ډولونه او قوانین، د کارکوونکو حقوق او مسؤلیتونه
- اسلام او اخلاق، د اسلامي اصولو پر بنسټ د سوداګرۍ چلند او اخلاقي معیارونه

د (سوداګرۍ اخلاق) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	پیژندنه، د اخلاقو طبیعت، اخلاق څه ته وایي، د اخلاقو معنا د سوداګرۍ اخلاق، نورماتیف او تشریحي څېړنه	۴	۲	۲	

دوهمه	د اخلاقي مسایلو ډولونه، سیستماتیک مسایل شرکت پورې تړلي مسایل، فردي مسایل	۴	۲	۲	
دریمه	اخلاق او اخلاقیت، اخلاقي او غیر اخلاقي معیارونه اخلاق او آداب، اخلاق او قانون او دین، د نسبي نظر تیوري د سوداګرۍ سره د نسبي نظر تیوري،د اخلاقي اصول او د وجدان مفهوم	۴	۲	۲	
څلورمه	د اخلاقو نورماتیف تیورۍ،د پایلو تیوري، خپلمنځي یا ایګویزم تیوري	۴	۲	۲	
پنځمه	د ګټې تیوري، د ګټې تیوري او سازمان	۴	۲	۲	
شپږمه	د حقوقو مفهوم، د حقوقو اصول، د حقوقو ډولونه، د آزادۍ د وینا حق، د دین د آزادۍ حق، د زده کړې حق، قانوني حقوق، قراردادي حقوق، د ژوند حقوق، د آزادۍ حق، اخلاقي حقوق	۴	۲	۲	
اووه	دعدالت تیورۍ، د عدالت ډولونه، توزیعي عدالت،جبرانوي عدالت تاواني عدالت، د پاملرنې اخلاق او د فضیلت اخلاق	۴	۲	۲	
اته	شرکتونه او اخلاق، د شرکتونو ټولنیزه مسؤلیت د ټولنیزې مسؤلیت نظریات، تنګ نظر، پراخ نظر	۴	۲	۲	
نهمه	د نه ښکاره لاس استدلالونه، د حکومت لاس استدلال په شرکت کې د اخلاقو انستیتوشن کول، د اخلاقو کوډ	۴	۲	۲	
لسمه	شرکت، شریکان او د مدیریت لیدلوری، شریکان، د شریکانو ډولونه، داخلي شریکان، بهرني شریکان، شرکت مسؤلیتونه د داخلي شریکانو پر وړاندې، شرکت مسؤلیتونه د بهرني شریکانو پر وړاندې	۴	۲	۲	
یوولسمه	شرکت او چاپیریال ککړتیا، د ایکولوژۍ اخلاق د هوا ککړتیا، د اوبو ککړتیا، د ځمکې ککړتیا، د چاپیریال قوانین	۴	۲	۲	

دولسمه	شرکت او اعلان، د مصرفوونکو پر وړاندې مسؤلیتونه اعلان، د اعلان برخې، د اعلان استدلالونه د اعلان فریب او ناعادلانه والی، غیر واضحه والی، حقایق پټول مبالغه کول، د محصول د خوندیتوب لپاره د شرکت مسؤلیت	۴	۲	۲	
دیارلسمه	شرکتونه، دندې تبعیض او اخلاق، د دندو تبعیض طبیعت، د تبعیض ډولونه، نسلي تبعیض، د جنس پر بنسټ، د عمر پر بنسټ، د دین پر بنسټ، د معلولیت پر بنسټ، د ملیت پر بنسټ	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د تبعیض بڼې، جلا او قصدي تبعیض، انستیټوشنالیزه او قصدي تبعیض، جلا او غیر قصدي تبعیض، د تبعیض قوانین	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د کارګمارونکي او کارکوونکي حقوق، د کارګمارونکي مسؤلیتونه د کارکوونکو پر وړاندې، د کارکوونکو حقوق په کاري چاپیریال کې	۴	۲	۲	
شپاړسمه	اسلام او اخلاق	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر خارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Business Ethics A takeholder and issue management Approach 4th edition by joseph w.weiss 2. Ferrell, O.C., Fraedrich, John, and Ferrell, Linda . Business Ethics, Ethical Decision Making.
مرستندوی سرچینی	3. Business Ethics: A Stakeholder and Issue Management Approach 4. Business Ethics: Ethical Decision Making

د (سوداګرۍ مالي) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0439
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مصرفي محاسبه
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

د سوداګرۍ مالي کورس هدف د سوداګرۍ مالي چارو خورا لومړنيو مفاهيمو او وسيلو په اړه پوهه ورکول دي. دا افرادو او شرکتونو ته د سوداګرۍ مالي مهارتونو په اهميت باندې ټينګار کوي. دا په يوه اداره کې د مالي فعاليت سره ، د مالي مدير رول او مالي چاپېريال په کوم کې چې شرکت فعاليت کوي معامله کوي. مالي چاپېريال د مالي او پانګوالو بازارونو پوهاوی او د لوی اقتصادي فکتورونو پراخه ليد سره چې په سوداګرۍ اغيزه کوي د پوښښ لاندې راولي. ټينګار به د پانګې اچونې، تمويل او عملياتي پريکړو د پلان کولواو ارزونې لپاره د مهارتونو په وده کې پاتې وي

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د سوداګرۍ مالي او مالي مدير دندې.
- د مالي تيوري اساسات او د شرکتونو مالي پريکړو لپاره د هغې غوښتنليکونه.
- د مالي بيانونو تحليل.
- د پانګې اچونې پريکړو لپاره د پيسو د وخت ارزښت وسيلې او تخنيکونه.
- د پورټ فوليو مديريت لپاره د خطر او بيرته ستنيدو مفهوم.
- د پانګې د جوړښت اصول.
- د پانګې د لګښت مفهوم.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د تجارت تمويل بنسټيز مفاهيم تشريح کړي او د دې اهميت د سازمانونو په بريا کې توضيح کړي.
- د تمويل مختلف منابع لکه سهام، قرضه‌ها، سود تقسيم‌نشده او نور مالي ابزارونه پيژني او تحليل کړي.
- د پانګونې پروژو ارزولو لپاره د سرمايې بودیجې جوړولو طريقې وکاروي.
- د يوه شرکت د سرمايې جوړښت تحليل کړي او د قرضو او سهامو ترمنځ توازن مشخص کړي.
- د نغدي جريان مؤثره مديريت لپاره د سرمايه په ګردش کې اصول پلي کړي.
- د مالي خطرونو ارزونه وکړي او د دې خطرونو د کمولو لپاره لارې چارې پيشنهاد کړي.
- د ريسک او عايد معيارونه وکاروي ترڅو مالي پريکړې وکړي.
- د تمويل تجارتي معلومات د واقعي شرايطو سره تطبيق کړي، د نړيوالو معيارونو او اسلامي احکامو په پام کې نيولو سره.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د سوداګرۍ مالي پېژندنه

- د مالیې لنډه پېژندنه
- د سوداګرۍ ماليه او د مالي مدير رول او دنده
- د سوداګرۍ د تنظيم بڼې او جوړښتونه
- د سوداګرۍ مالي موخې او د اداري ستونزې

دوهمه څپرکی: د مالي راپورونو او نغدو بهیرونو پېژندنه

- ترازنامه یا د شتمنیو او پورونو جدول
- د عاید راپور او د ګټې او تاوان حساب
- مالیات او نغدي بهیرونه
- د مالي راپورونو شننه، پرتله کول او د شرکت د ثبات ارزونه

دریمه څپرکی: د پیسو د وخت ارزښت

- د پیسو د وخت ارزښت مفهوم او اهمیت
- راتلونکی ارزښت او اوسنی ارزښت
- د راتلونکي او اوسني ارزښت ترمنځ اړیکه او د قسطونو حساب
- د مرکب ګټې اغېز، انفلاسیون او د پیسو د ارزښت بدلون

څلورمه څپرکی: د بانډونو او ونډو ارزونه

- د بانډونو تعریف، ډولونه او ځانګړتیاوې
- د بانډ ارزوني بهیر او د تمه شوې ګټې محاسبه
- د بانډ خطرونه او د پانګې د خوندي کولو لارې
- د ونډو پېژندنه، بیه ټاکنه او د عاید د ودې اړیک

پنځمه څپرکی: د پانګې ارزونه، خطر او ګټه

- د خالص اوسني ارزښت طریقه او د بیرته ستنیدو وخت
- د داخلي عاید کچه او د ګټې شاخص
- د خطر او تمه شوې ګټې محاسبه د واریانس له مخې
- د پانګې تنوع او د ګډ خطر کمول

شپږمه څپرکی: د اسلامي مالیې بنسټونه او د پانګې لګښت

- د اسلامي مالي نظام بنسټیز اصول او ډولونه
- شراکت، مرابحه، اجاره او مضاربه
- د اسلامي او دودیز مالي سیستم ترمنځ پرتله
- د پانګې لګښت، جوړښت او د پور او ونډو تناسب اغېز

د (سوداګرۍ مالي) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د سوداګرۍ مالي پېژندنه د مالیې لنډه پېژندنه د سوداګرۍ مالیه او د مالي مدیر رول او دنده د سوداګرۍ د تنظیم بڼې او جوړښتونه د سوداګرۍ مالي موخې او د استازولۍ یا اداري ستونزې	۴	۲	۲	
دوهمه	د مالي راپورونو او نغدو بهیرونو پېژندنه ترازنامه یا د شتمنیو او پورونو جدول د عاید راپور او د ګټې او تاوان حساب، مالیات او نغدي بهیرونه	۴	۲	۲	
دریمه	د مالي راپورونو شننه او پرتله کول معیاري مالي راپورونه، د نسبتونو تحلیل، د شرکت د ودې او ثبات ارزونه، او د مالي معلوماتو د کارونې لارې	۴	۲	۲	
څلورمه	د پیسو د وخت ارزښت د پیسو د وخت ارزښت مفهوم او اهمیت راتلونکی ارزښت او اوسنی ارزښت	۴	۲	۲	
پنځمه	د راتلونکي او اوسني ارزښت ترمنځ اړیکه او د قسطونو حساب د لوړې مرکب ګټې اغیز، انفلاسیون او د پیسو د ارزښت کمښدل	۴	۲	۲	
شپږمه	د بانډونو ارزونه د بانډونو تعریف، ډولونه او ځانګړتیاوې د بانډ ارزونې بهیر او د پانګې اچونې عاید اندازه کول د بانډ ارزښت او د تمه شوې ګټې اړیکه د بانډ د عایداتو خطرونه او د پانګې د خوندي کولو لارې	۴	۲	۲	
اوومه	د ونډو ارزونه د ونډو یا سهمونو پېژندنه او ځانګړتیاوې د پانګې اچونې ګټې او د سهم قیمت ټاکنه د عوایدو د ودې او د سهم بیې ترمنځ اړیکه	۴	۲	۲	
اتمه	د ګټې پر بنسټ د سهم بیه او د پانګه اچونې تمه شوې ګټه ممتازه ونډې، ځانګړتیاوې او د هغوی د ارزونې طریقه د شرکت ټول ارزښت او د پانګې ارزونه	۴	۲	۲	
نهمه	د پانګې ارزونې معیارونه د خالص اوسني ارزښت طریقه، د بیرته ستنیدو وخت، د حسابي عاید اوسط	۴	۲	۲	
لسمه	د داخلي عاید کچه او د ګټې شاخص د پانګې بودیجې جوړونې عملي پلي کول	۴	۲	۲	

یوولسمه	اسلامي مالیه مشترکه شراکت، مرابحه، اجاره، مضاربه	۴	۲	۲	
دولسمه	د اسلامي مالي نظام پرتله له دودیز مالي سیستم سره	۴	۲	۲	
دیارلسمه	خطر او ګټه، د تمه شوې ګټې او خطر تعریف د تمه شوې ګټې او خطر محاسبه د واریانس او معیاري انحراف له مخې	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د پانګې ګډې ګټې او ګډ خطر، د نظامي او غیرنظامي خطر توپیر تنوع او د پانګې د خطر کمول	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د پانګې لګښت د پانګې د لګښت مفهوم او ډولونه د انفرادي او منځني لګښتونو محاسبه د پانګې جوړښت او د پور او ونډو تناسب اغیز	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د مالیې رول په پانګه جوړونه کې د شرکت ارزښت، مالي فشار او ورشکستګۍ خطر د سوداګرۍ د ثابتې تبادلې تیوري، د تمې له مخې د ترتیب تیوري، او د شخصي مالیې اغیزونه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Jemes C. Vanhorne: Fundamentals of Financial Management 2. Ross, Westerfield, Jordan: Corporate Finance Essentials. 3. Eugene F. Brigham: Fundamentals of Financial Management
مرستندوی سرچینی	4. Brealey, R. A. & Myers, Principles of corporate finance. 5. Corporate Finance and Investment Decisions & Strategies Pierre Vernimmen 6. Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies Tim Koller ،Marc

د (بشري سرچينو مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0540
د کريډيټونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د مديريت اساسات
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس په اصل کې د دې لپاره طرحه شوی چې زده کونکو ته د بشري منابعو مديريت کليدي دندو لومړني پوهه چمتو کړي، چې پکې د HR پلان جوړونه ، استخدام او انتخاب ، جبران ، د فعاليت ارزونه ، او روزنه او پراختيا شامل دي. ځرنګه چې بشري سرچينې رقابتي ګټه وړاندې کوي چې په پای کې د هرې ادارې په بريا او اغيزمنتوب کې حياتي رول لري ، دا کورس د نن ورځې سازمانونو کې د بشري سرچينو مديريت او د دوی غوښتنليکونو د لومړنيو مفاهيمو په پوهيدو ټينګار کوي. کورس د دې لپاره طرحه شوی چې زده کونکي په دې پوه شي چې ايا د لويديځ بشري سرچينو د مديريت تيوري او کړنې د ځايی ترتيباتو سره کوم تړاو لري. کورس به د بشري منابعو د اداره کولو په اړه د اسلامي ليد په اړه هم بحث وکړي. دا به د بشري منابعو د مديريت په اساسي اصولو رڼا واچوي چې د قرآن او سنت لخوا ورکړل شوي. زده کونکي به هم وهڅول شي چې د بشري منابعو تمرينونوپرتله او توپير وکړي چې د دوی په درسي کتابونو کې وړاندیز شوي او هغه کړنې پيشهناد کړي چې د ځايي ليد څخه د بريا ترلاسه کولو لپاره مهمې دي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د فعاليتونو او پريکړو په اړه ژوره پوهه ښکاره کړئ چې د استخدام، انتخاب، روزنې، روغتيا او خوندیتوب، د کارموندنې قوانين، هڅونې، او د کارمندانو توليد په شمول د استخدام اړيکو او مديريت ته خبر ورکوي.
- د بشري منابعو مديريت په تيوريو او عملونو په تړاو پوهيدل، چې په لويديځ چاپيريالونو په داخلي کلتورونو کې رامينځته شوي.
- د ګمارنې، انتخاب، اود کارمندانو د فعاليت ارزونې لپاره مختلف ډولونه او يادداشتونه جوړ او ډيزاين کړئ.
- د اسلام له نظره د بشري منابعو د اداره کولو په اړه درک.
- په مسلکي شرايطو کې د رهبرۍ ښودنه او ارزونه وکولی شي د مناسبو ستايلونو د ټاکلو او ارزولو په واسطه، او د اړونده متخصصينو ونډه اخيستنه او بحث کول، د مسلکي همکارانو سره اړيکه او ارزونه، او د ملاتړ کونکي ټيم اداره کول او ارزول.

- د حالاتو او پریکړو اخلاقي اغیزې وپیژنئ او بحث وکړئ، او مناسب مسلکي دریځونه رامینځته کړئ.
- د رواني ارزونې تخنیکونو په کارولو سره د پرسونل په انتخاب کې برخه واخلئ.
- په کار کې د بشري حقونو اړوند ستونزو په اړه داخلي څېړنې ترسره کړئ، او پایلې یې په مؤثره توګه همکارانو ته واستوئ. او د HRM تیوریو ترمنځ توپیر، د دوی مطابقت او د داخلي شرایطو څخه د پلي کولو په اړه پوهیدل.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د بشري منابعو مدیریت بنسټیز مفاهیم، د دې اهمیت او رول په سازمانونو کې تشریح کړي.
- د نیروی کار جذب، ګمارنه او انتخاب بهیر تحلیل او تشریح کړي.
- د کارکوونکو مهارتونو د پراختیا، روزنې او پرمختګ لپاره د مناسبې ستراتیژۍ وړاندیز وکړي.
- د کارکوونکو د فعالیت ارزونې سیسټمونه تشریح کړي او په واقعي شرایطو کې یې وکاروي.
- د نیروی کار د انګیزې، ساتنې او حفظ کولو لپاره ستراتیژۍ ډیزاین کړي.
- د کاري اړیکو اصول، د شخړو حل او د مؤثرې اړیکو په اړه وضاحت ورکړي.
- د کار قوانینو، حقوقو او امتیازاتو سره آشنا شي او دا اصول د منابعو په پریکړو کې په پام کې ونیسي.
- د بشري منابعو مدیریت کې د اخلاقو او ټولنیزې مسئولیتۍ اهمیت درک کړي.
- د منابعو بشري رول په سازمان کې د ستراتیژیکو اهدافو په ترلاسه کولو کې تحلیل کړي.
- د ټیم کاري مهارتونه او رهبري په بشري منابعو مدیریت کې وښیي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول)، د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د بشري سرچینو د مدیریت بنسټیز مفاهیم

- د بشري سرچینو د مدیریت مفهوم، د بشري سرچینو مدیریت څه شی دی
- ولې د بشري سرچینو مدیریت مهم دی، د بشري سرچینو د مدیریت ننګونې

دوهمه څپرکی:د بشري سرچینو مدیریت او د مدیریت چاپېریال

- د بشري سرچینو مدیریت او عمومي مدیریت
- د مدیریت دندې
- نړیوال او سیمه‌ییز د بشري سرچینو د مدیریت کړنلارې، د بشري سرچینو د مدیریت بنسټیز فلسفه

دریمه څپرکی: د بشري سرچینو پلان جوړونه او استخدام

- د استخدام پلان جوړونه او د دندې تحلیل
- د بشري سرچینو پلان جوړونه
- استخدام (ستافینګ)، د استخدام ازموینې او د مرکې تخنیکونه

څلورمه څپرکی: د کارکوونکو روزنه، پرمختګ او ټولنیز کېدل

- د کارکوونکو ټولنیز کول او لارښوونه
- د روزنې ډولونه او تخنیکونه
- په دنده کې او د دندې څخه بهر روزنه OJT او OFF JT
- د روزنې ارزونه او پرمختیایي پروګرامونه

پنځمه څپرکی: د فعالیت ارزونه او د معاوضې سیستم

- د کارکوونکو د فعالیت ارزونه
- د فعالیت معیارونه او بهیر
- د معاوضې ډولونه او د معاش سیستم
- د امتیازاتو، بونس او ګټو مدیریت

شپږمه څپرکی: د بشري اړیکو، انضباط او مسلک مدیریت

- انضباطي مسایل او د انضباط اصول
- د کارکوونکو اړیکې او د کار ځای چلند
- د مسلک مدیریت او پرمختیا
- د استخدام حقونه او د کار قانونونه

د (بشري سرچینو مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د بشري سرچینو د مدیریت مفهوم د بشري سرچینو مدیریت څه شی دی ولې د بشري سرچینو مدیریت مهم دی	۴	۲	۲	
دوهمه	د بشري سرچینو د مدیریت ننګونې د بشري سرچینو مدیریت او عمومي مدیریت	۴	۲	۲	

	د مدیریت دندې نړیوال او سیمه‌ییز د بشري سرچینو د مدیریت کړنلارې				
دریمه	د بشري سرچینو د مدیریت بنسټیز فلسفه د بشري سرچینو د مدیریت موخې شخصي موخې، ټولنیزې موخې، فعالې موخې	۴	۲	۲	
څلورمه	د بشري سرچینو د مدیریت دندې د بشري سرچینو د مدیریت متحرک چاپېریال نړیوال کېدل، ټکنالوژي، د کاري ځواک تنوع	۴	۲	۲	
پنځمه	د بومي لیدلوري په بشري سرچینو مدیریت کې د استخدام حقونو قانون او د بشري سرچینو د مدیریت کړنلارې، د محرمیت قانون د ۱۹۷۴ کال د بې‌مخدره کارځای قانون د ۱۹۸۸ کال د دروغ‌پېژندنې د ساتنې قانون د ۱۹۸۸ کال	۴	۲	۲	
شپږمه	انضباطي مسایل هغه فکتورونه چې د انضباط پر مهال باید په پام کې ونیول شي،په کارځای کې انضباطي ستونزې، انضباطي لارښوونې	۴	۲	۲	
اوومه	د استخدام پلان جوړونه او د دندې تحلیل، د استخدام پلان تعریف، د دندې تحلیل ترسره کول، د دندې د تحلیل طریقې	۴	۲	۲	
اتمه	د بشري سرچینو پلان جوړونه، د ځای ناستې جدول د ځای ناستې پلان جوړونه، د بشري ځواک زېرمه د بشري سرچینو د معلوماتو سیستم (HRIS) مفهوم د دندې تشریح، د دندې مشخصات	۴	۲	۲	
نهمه	استخدام (ستافینګ)، د کارکوونکو استخدام او انتخاب د استخدام تخنیکونه، د استخدام سرچینې داخلي لټون، د کارکوونکو سپارښتنې (ریکمینډېشنونه)	۴	۲	۲	
لسمه	بهرنی لټونونه اعلانونه، د استخدام اداري، ښوونځي، پوهنتونونه او کالجونه، مستقیم غوښتونکي (واک-انز) پخواني کارکوونکي، د انتخاب ازموینې او د مرکې تخنیکونه لومړنی سکرینینګ، د استخدام ازموینې لیکلي ازموینې، جسمي ازموینې مکمله مرکه، د شالید پلټنه، مشروط دندې وړاندیز طبي/فزیکي معاینه، د دندې وړاندیز	۴	۲	۲	
یوولسمه	د کارکوونکو ټولنیز کول او لارښوونه د ټولنیز کېدو بهیر، د راتګ دمخه پړاو	۴	۲	۲	

	د مقابلې پړاو، د بدلون پړاو د لارښوونې بهیر، ولې لارښوونه مهمه ده لارښوونه او د بشري سرچینو مدیریت				
دولسمه	روزنه او پرمختګ، د کارکوونکو روزنه د روزنې ډولونه په دنده کې روزنه(OJT Training) د دندې څخه بهر روزنه(OFF JT Training) د روزنې تخنیکونه	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د OJT روزنې طریقې د دندې تبادله(Job Rotation) ښوونه او لارښونه(Coaching/Understudy Approach) د OFF JT روزنې طریقې د قضیې مطالعې طریقه(Case Study Method)	۴	۲	۲	
څوارلسمه	لوبې، سیمینارونه/کارګاوې د پوهنتون پروګرامونه، د رول لوبول په کور دننه پرمختګ، تمثیلونه(Simulations) د کارکوونکو د فعالیت ارزونه د فعالیت تعریف، د فعالیت ارزونې، د فعالیت مدیریت د ارزونې بهیر د فعالیت معیارونه د کارکوونکو سره یوځای ټاکل په ګډه د اندازه کېدونکو موخو ټاکل د حقیقي فعالیت اندازه کول حقیقي فعالیت د معیارونو سره پرتله کول د کارکوونکي سره د ارزونې خبرې کول که اړتیا وي، اصلاحي اقدام کول، د ارزونې طریقې	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د مطلق معیارونو پر بنسټ ارزونه د مقالې ارزونه، د مهمو پېښو ارزونه د چک‌لېست ارزونه، د صفتونو د درجه بندۍ ارزونه د نسبي معیارونو پر بنسټ ارزونه انفرادي درجه بندي، جوړه‌جوړه پرتله د موخو په کارولو سره د کارکوونکو ارزونه معاشونه او امتیازات، د معاوضې مدیریت د معاوضې ډولونه،مالي معاوضه د کړنې پر بنسټ معاش(Pay for Performance) د وړتیا پر بنسټ معاش(Merit Pay) ، بونس د وړتیا پر بنسټ تادیه(Competency Base Pay)	۴	۲	۲	

شپاړسمه	د کړنې ستاینه، د ګټو ډولونه بیمه د کورنۍ اړوند ګټې د کارکوونکي امنیتي ګټې د عاید امنیت، د تقاعد امنیت د رخصتۍ ګټې په کار کې د وقفې وختونه د ناروغۍ ورځني معاشونه، رخصتۍ او تعطیلات د کار مهالویش ګټې انعطاف منونکی وخت(Flextime) د دندې شریکول(Job Sharing) د کارکوونکو خدمتونه، تعلیمي مرسته، مالي خدمتونه ټولنیز خدمتونه، د وخت نه مخکې تقاعد اختیارونه د معلولیت تقاعد ګټې د تقاعد پلانونه، د تقاعد پلان ډولونه د ونډې لرونکی پلان(Contributory Plan) د ونډې نه لرونکی پلان(Noncontributory Plan) د مسلک مدیریت او د کارکوونکو اړیکې	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Managing Human Resources. (Fourth ed.) By Luis R. Gomez Mejia, David B. 2. Human Resource Management (12th Edition) Raymond Noe ،John 3. Fundamentals of Human Resource Management Gary Dessler
مرستندوی سرچینی	4. Human Resource Management: Gaining a Competitive Advantage (13th Edition) Raymond 5. Managing Human Resources (8th Edition) Scott Snell ،Shad Morris ،George Bohlander 6. Human Resource Management (15th Edition)

د (سوداګریز حقوق) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0538
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ پیژندنه
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پیژندنه

د سوداګرۍ د حقوقو مضمون محصلانو ته هغه قانوني پوهه او معلومات ورپه برخه کوي چې د اقتصادي او تجارتي فعالیتونو د تنظیم لپاره ضروري دي. په دې مضمون کې محصلان د سوداګرۍ د حقوقو بنسټیز مفاهیم،دتجارتي معاملو ډولونه، تجارتي اسناد، قراردادونه، شرکتونه، ورشکستګي، فکري ملکیت، او د قانون رول د سوداګرو اومصرفوونکو د حقونو د ساتنې په برخه کې زده کوي.

سربېره پر دې، د اسلامي شریعت احکام او ارزښتونه په تجارتي معاملو کې څېړل کېږي، تر څو محصلان وکولای شي ملي او نړیوال قوانین په عملي توګه تطبیق کړي.

دغه مضمون محصلان دې ته چمتو کوي چې د سوداګرۍ په چاپېریال کې قانوني مسایل تحلیل کړي، د سوداګرو او مؤسسو تر منځ حقوقي اړیکې درک کړي، او د سوداګریزو فعالیتونو په اړه سمه او قانوني پرېکړه وکړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د سوداګرۍ د حقوقو له اصولو او بنسټیزو مفاهیمو سره بلدتیا او د هغوی رول په اقتصادي او اداري فعالیتونو کې پیژندل.
- د تجارتي معاملو، قراردادونو، تجارتي اسنادو او د اړخونو حقوقي مسؤلیتونو تشریح.
- د شرکتونو جوړښت، د ورشکستګۍ قوانین او د فکري ملکیت حقوقو پیژندنه.
- د ملي او نړیوالو قوانینو د عملي تطبیق وړتیا په سوداګریزو او اقتصادي شرایطو کې.
- د اسلامي شریعت احکامو او ارزښتونو تطبیق په سوداګریزو معاملو او فعالیتونو کې.
- د محصلانو د قانوني تحلیل او پرېکړې نیولو وړتیا پیاوړې کول د سوداګرۍ په برخه کې.
- د ټرون د عناصرو په ګوته کول.
- د قرارداد د محکمې د سیستم جوړښت تشریح کړئ.
- په ملي او نړیوالو کاري چاپېریالونو کې د قوانینو، شرایطو او مقرراتو پیژندل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د سوداګرۍ د حقوقو بنسټيز اصول او مفاهيم تشريح کول او د هغوی رول په اقتصادي نظام کې درک کول.
- د تجارتي معاملو او قراردادونو ډولونه پېژندل، تشريح کول او د اړخونو حقوقي مسؤليتونه ارزول.
- د شرکتونو جوړښت، د ورشکستګۍ قوانين او د فکري ملکيت حقوق تحليل کول.
- د ملي او نړيوالو قوانينو کارونه د ريښتينو سوداګريزو ستونزو د حل لپاره.
- د اسلامي شريعت احکامو او ارزښتونو تطبيق په تجارتي فعاليتونو او قانوني پرېکړو کې.
- د سوداګريزو حقوقي ننګونو ارزونه او د عملي او منطقي حل لارې وړاندې کول.
- د کوچنيو او لويو تجارتي فعاليتونو لپاره د قانوني مشورې او لارښوونې وړتيا ترلاسه کول.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)، د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د قرارداد بنسټيز مفاهيم

- د قرارداد تعريف او د موافقې مفهوم، د قرارداد د تطبيق وړتيا او اړين عناصر
- د قرارداد ډولونه د اعتبار، جوړښت او اجرا له مخې
- عرض يا وړاندیز، د عرض اړين شرايط او لغوه کول

دوهمه څپرکی: منل، اړيکه او د قرارداد اجرا

- منل يا قبولي او د منلو اړين شرايط
- د عرض، منلو او لغوه کولو اړيکه او وخت
- د يو واحد وعدې او ګډو وعدو اجرا
- د متقابلو ژمنو د اجرا ترتيب او طريقه

دریمه څپرکی: د قرارداد ماتېدل او قانوني دعوې

- د قرارداد نقض او پای ته رسېدل
- د فسخ او تاوان غوښتنې دعوې
- د Quantum Merit او ځانګړې اجرا دعوې
- د انجنکشن یا بندیز غوښتنې دعوې

څلورمه څپرکی: د تاوان، ضمانت او د مسؤلیت ختمېدل

- د تاوان قرارداد او د ضمانت قرارداد تعریف
- د ضمانت اړین عناصر
- د تاوان او ضمانت تر منځ توپیر، د ضامن د مسؤلیت ختمېدو حالتونه

پنځمه څپرکی: د امانت، وکالت او د خرڅلاو قراردادونه

- د امانت قرارداد تعریف، اړخونه او اړین ځانګړتیاوې
- د امانت ورکوونکي او اخیستونکي دندې او مسؤلیتونه
- د وکالت تعریف، جوړېدل او پای ته رسېدل
- د خرڅلاو قرارداد، شرایط او د خرڅ او موافقې تر منځ توپیر

شپږمه څپرکی: د تجارتي اسنادو او کارګر قوانینو بنسټونه

- د نه‌قابل انکار اسناد تعریف او ډولونه
- د Promissory Note ، Bill of Exchange او Cheque توپیرونه
- د فابریکو قانون: د کارګرانو روغتیا، امنیت او کاري ساعتونه
- د صنعتي اړیکو فرمان: اتحادیې، شخړې، کارګر محکمې او غیرقانوني اعتصابون

د (سوداګریز حقوق) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د قرارداد قانون د قرارداد تعریف، موافقه د تطبیق وړتیا د قرارداد اړین عناصر د اعتبار له مخې د قرارداد ډولونه	۴	۲	۲	
دوهمه	د جوړښت له مخې د اجرا له مخې پیشنهاد یا عرض د بااعتباره عرض اړین عناصر، د عرض لغوه کول	۴	۲	۲	

دریمه	منل تعریف د بااعتباره منلو اړین عناصر د منلو لغوه کول، د عرض، منلو او لغوه کولو اړیکه	۴	۲	۲	
څلورمه	د قرارداد اجرا د یوازیني ژمنې اجرا د ګډو ژمنو اجرا، د متقابلو ژمنو د اجرا ترتیب، د اجرا طریقه	۴	۲	۲	
پنځمه	د قرارداد ماتېدل د قرارداد لغوه کول د تاوان لپاره دعوه د Quantum Merit دعوه، د ځانګړې اجرا دعوه د منع امر (Injunction) دعوه	۴	۲	۲	
شپږمه	تاوان او تضمین د تاوان قرارداد د تضمین قرارداد، د تضمین د قرارداد اړین عناصر د تاوان او تضمین ترمنځ توپیر د تضمین ورکوونکي د مسؤلیت پای ته رسېدل	۴	۲	۲	
اووه	د ضمانت قرارداد (Bailment) تعریف او اړخونه د ضمانت د قرارداد اړین ځانګړتیاوې د ضمانت اخیستونکي دندې د ضمانت ورکوونکي دندې، د ضمانت پای ته رسېدل	۴	۲	۲	
اته	د استازولی قرارداد (Agency) د استازي او اصیل پېژندنه د استازولی اړین عناصر د استازولی جوړېدل، د څرګند او ضمني ټرون له لارې د اړتیا له مخې، د تصویب او قانوني عمل له مخې	۴	۲	۲	
نهمه	د استازي دندې د اصیل دندې، د استازولی پای ته رسېدل د مالونو د خرڅلاو قرارداد تعریف او اړین عناصر	۴	۲	۲	
لسمه	د خرڅلاو او د خرڅلاو د موافقې ترمنځ توپیر د مالونو ډولونه، شرطونه او ضمانتونه د شرطونو او ضمانتونو ترمنځ توپیر د مشخصو مالونو د ملکیت انتقال د نامعین او راتلونکو مالونو د ملکیت انتقال	۴	۲	۲	

یوولسمه	د ناپیریدل شوي پلورونکي تعریف او ځانګړتیاوې د ناپیریدل شوي پلورونکي حقونه د مالونو او پیرودونکي پر وړاندې د سوداګریزو اسنادو (Negotiable Instruments) تعریف او ځانګړتیاوې، د ژمنلیک (Promissory Note) تعریف او اړخونه	۴	۲	۲	
دولسمه	د ژمنلیک اړین عناصر د تبادلې بل (Bill of Exchange) تعریف او اړخونه د تبادلې بل اړین عناصر	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د ژمنلیک او تبادلې بل ترمنځ توپیر د چک تعریف او اړخونه، د چک او تبادلې بل ترمنځ توپیر	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د فابریکو قانون، تفتیش کوونکي، صلاحیتونه او دندې د کارکوونکو روغتیا او اړوند مواد د کارکوونکو خوندیتوب او اړوند مواد د کار ساعتونه، ماشوم کارکوونکي او ښځینه کارکوونکي	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د صنعتي اړیکو فرمان د کارګر اتحادیې تعریف او ثبت، د کارکوونکو ناعادلانه چلند د مزدور ناعادلانه چلند ګډ استازیتوب لرونکی(Collective Bargaining Agent)	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د کار محکمه، دندې، واکونه او کړنلاره NIRC، دندې او پروسه، په مدیریت کې د کارکوونکو ګډون غیر قانوني اعتصابونه او تړل(Lockout)	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. BUSINESS LAW, Khalid Mehmood Cheema, 2004 Edition 2. MERCANTILE LAW, I.R Hashmi 3. MERCANTILE LAW, M.C. Shukla Latest Acts And PublicationsBBA Major courses (Core)
مرستندوی سرچینی	4. Business Law Kapoor N.D. Sultan Chand & Sons. 5. A Textbook of Mercantile Law (Commercial Law) P.P.S. Gogna

د (مالي مديريت) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0541
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ تمویل
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه

د دې واحد موخه دا ده چې د سوداګرۍ مالي ماډل کې د پوښښ پراخولو له لارې په کارپوریټ مالي چارو کې موثریت رامینځته کړي ترڅو د مالي درې نورې دندې شاملې کړي - مالي پلان جوړونه، کنټرول، د کاري پانګو مدیریت او د مالي سرچینې. دا د ستراتیژیکو تصمیم نیولو تخنیکونو باندې ټینګار کوي کوم چې د سهم لرونکو ګټو ته غوره خدمت کوي کوم چې د شرکت ارزښت اعظمي کول دي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د مالي پلان جوړونې او کنټرول رول - د مالي وړاندوینې او د نغدو بودیجې وسیلې - د شرکت لنډمهاله مالي اړتیاو لپاره پلان جوړولو کې.
- کاري پانګه او د هغې برخې، د مختلفو تخنیکونو غوښتلیکونه چې مدیران یې د کاري پانګې د مختلفو اړخونو اداره کولو لپاره کارولی شي نغدې ا او په پیسو د بدلولو قابلیت، کریډیټ او د ترلاسه کولو وړموجوده لست.
- د تمویل لنډ مهاله سرچینې.
- اوږد مهاله تمویل - د پانګونې پانګه، مساوات، پورونه او نور.
- د پانګې د جوړښت بیلابیلې نظریې، د غوره پانګې جوړښت په اړه د دوی وړاندوینې او د شرکتونو په پانګې جوړښت کې د پور کارولو محدودیتونه.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس تر بشپړولو وروسته محصلان باید وکولای شي لاندې فعالیتونه په عملي توګه ترسره کړي:

- د مالي مدیریت بنسټیز مفاهیم او تطبیقات تشریح کړي.
- د مالي مدیریت رول د سازماني ستراتېژیکو پرېکړو په جوړولو کې وڅېړي.

- د یوې شرکت مالي بیلانسونه (مالی راپورونه) ولولي، تحلیل یې کړي او پر بنسټ یې پرېکړه وکړي.
- د مالي تمویل بېلابېل انتخابونه (داخلي او خارجي) وارزوي.
- د پانګونې پروژې د سرمایه‌گذاری د بودیجې جوړونې د میتودونو په کارولو سره وارزوي.
- د پانګونې د خطر (ریسک) او عاید (بازده) ترمنځ تحلیل او مقایسه وکړي.
- د شتمنیو، پورونو او د کاري سرمایه د مدیریت په برخه کې مناسبه پرېکړه وکړي.
- د مالي پرېکړو په ترسره کولو کې د اخلاقو او شفافیت اهمیت درک کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د مالي مدیریت معنا او حدود

- مالیه او مالي مدیریت، د مالي مدیریت حدود
- د سوداګریزو سازمانونو سازمانول
- د مالي فعالیت تنظیم
- مالي مدیریت په پرتله د نورو مدیریتي فعالیتونو سره
- د مالي مدیر او مالي چاپیریال، مالي بازارونه، مالي موسسې، د مالي مدیر رولونه
- د شرکت اهداف، د اجنټۍ ستونزې او د هغو کمول

دوهمه څپرکی: د وخت ارزښت(Time Value of Money)

- د یوې واحدې پیسې د راتلونکي ارزښت (FV) یا اوسني ارزښت (PV) محاسبه
- د یوې واحدې پیسې لپاره د سود نرخ یا وخت موده محاسبه
- د عاید یا مخکینۍ عاید ارزښت محاسبه
- د عاید، سود، یا وخت موده د عاید یا مخکینۍ عاید ستونزو لپاره محاسبه
- په تلپاتې پیسو (Perpetuity) کې د ارزښت، نقد جریان، یا سود نرخ محاسبه

- د بې مساوي نقدو جريانونو FV يا PV محاسبه
- د ټولو FV او PV محاسبې د کلني کمپاونډ نه د نورو دورو لپاره تطبيقول
- د وخت ارزښت د مختلفو ستونزو لپاره حل محاسبه

دريمه څپرکی: باندونه او سهمونه

- څوک باندونه صادروي
- د باندونو مهم ځانګړتياوې
- د باند ارزښت ټاکنه
- د باند عايدات
- نيم کلن سود لرونکي باندونه
- د باند خطر ارزونه
- د ډيفالټ خطر، د باند بازارونه
- د عامه سهم لرونکو قانوني حقوق او امتيازات، د عامه سهم ډولونه
- د عامه سهم بازار، د عامه سهم ارزښت ټاکنه
- د سهم بازار توازن
- حقيقي سهم نرخونه او عايدات
- ترجيحي سهمونه

څلورمه څپرکی: خطر، عايد او پانګونې ارزونه

- د يواځې خطر
- د خطر او عايد تر منځ توازن
- په پورټفوليو کې خطر
- د خطر او عايد اړيکه
- فزيکي شتمنۍ په مقابل کې امنيتونه
- د بيټا او CAPM په اړه څېړنې اندېښنې
- بدلونپذيري په مقابل کې خطر
- د پانګونې پروژې ډولونه
- د پانګونې پروسه
- غير تخفيفي ارزونې تخنيکونه
- تخفيفي نقد جريان تخنيکونه
- د NPV او IRR ميتودونو پرتله

پنځمه څپرکی: د نقدو جريانونو او پانګې مديريت

- د سوداګريزو فعاليتونو لپاره د نقدو جريانونو اهميت
- د عملياتي، پانګونې، او مالي کولو نقدو جريانونو عناصر
- د مستقيم او غير مستقيم ميتودونو په کارولو سره د نقدو جريانونو بيان محاسبه او تشريح وړيا نقد جريان محاسبه

- دLIFO ، FIFO، او اوسط لګښت میتودونو په کارولو سره د پای ذخایرو او د توکو خرڅلاو محاسبه
- د ذخایرو میتود انتخاب اغیز د ګټې، مایعیت، فعالیت، او سولونسي تناسبونو باندې
- د نیولو موده عاید، حاصل، حسابي او هندسي منځنۍ عاید محاسبه
- د سهم یا بازار لړۍ لپاره تمه شوې عاید محاسبه
- د پانګې لګښت محاسبه
- د هدف یا غوره پانګې جوړښت تعریف
- د شرکت د اوسط وزن لرونکي پانګې لګښت محاسبه
- د پانګې بودیجه جوړونې میتودونه) تادیه موده، NPV، IRR، (MIRR
- د نامساوي مودو پروژو پرتله کول
- د پروژې درې ډوله خطرونه او خطر تحلیل تخنیکونه
- د پانګې جوړښت، د پور زیاتوالی، EPS، سهم قیمت او مالیاتو اغیز

شپږمه څپرکی: مالي وړاندوینه او روانه شتمنۍ مدیریت

- د پلور وړاندوینه
- د مالي بیان وړاندوینه: ثابت تناسب میتود، AFNفورمول
- کمپیوټري مالي پلان جوړونې ماډلونه
- د کاري پانګې اصطلاحات او بدیل تګلارې
- نقد مدیریت، د نقد بودیجه، بازار وړ امنیتونه
- د موجودي لګښتونه او کنټرول سیسټمونه
- د پور تګلاره او د راټولولو تګلاره
- د روانه شتمنۍ لپاره مناسب تمویل
- لنډمهاله تمویل ګټې او زیانونه
- حسابي پور، سوداګریز پور، د بانک پور لګښت، د بانک غوره کول
- تجارتي پانې کارول

د (مالي مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د مالي مدیریت معنا او حدود مالیه او مالي مدیریت د مالي مدیریت حدود د سوداګریزو سازمانونو سازمانول د مالي فعالیت تنظیم	۴	۲	۲	
دوهمه	مالي مدیریت په پرتله د نورو مدیریتي فعالیتونو سره د مالي مدیر او مالي چاپیریال مالي بازارونه، مالي موسسې، د مالي مدیر رولونه، د شرکت اهداف د اجنټۍ ستونزې او د هغو کمول	۴	۲	۲	

دریمه	د وخت ارزښت د یوې واحدې پیسې د راتلونکي ارزښت (FV) یا اوسني ارزښت (PV) محاسبه د یوې واحدې پیسې لپاره د سود نرخ یا وخت موده محاسبه د عاید یا مخکینۍ عاید ارزښت محاسبه د عاید، سود، یا وخت موده د عاید یا مخکینۍ عاید ستونزو لپاره محاسبه په تلپاتې پیسو (Perpetuity) کې د ارزښت، نقد جریان، یا سود نرخ محاسبه د بې مساوي نقدو جریانونو FV یا PV محاسبه (یعنې جریانونه کمپاونډ یا ډیسکاونټ کول) د ټولو FV او PV محاسبې د کلني کمپاونډ نه د نورو دورو لپاره تطبیقول د وخت ارزښت د مختلفو ستونزو لپاره حل محاسبه	۴	۲	۲	
څلورمه	باندونه او د هغو ارزښت ټاکنه څوک باندونه صادروي د باندونو مهم ځانګړتیاوې د باند ارزښت ټاکنه، د باند عایدات نیم کلن سود لرونکي باندونه، د باند خطر ارزونه، د ډیفالټ خطر، د باند بازارونه	۴	۲	۲	
پنځمه	سهمونه او د هغو ارزښت ټاکنه د عامه سهم لرونکو قانوني حقوق او امتیازات، د عامه سهم ډولونه د عامه سهم بازار، د عامه سهم ارزښت ټاکنه د سهم بازار توازن، حقیقي سهم نرخونه او عایدات، ترجیحي سهمونه	۴	۲	۲	
شپږمه	خطر او عاید د یواځې خطر، د خطر او عاید تر منځ توازن په پورټفولیو کې خطر، د خطر او عاید اړیکه فزیکي شتمنۍ په مقابل کې امنیتونه د بیټا او CAPM په اړه ځینې اندیښنې، بدلونپذیري په مقابل کې خطر	۴	۲	۲	
اوومه	د پانګونې ارزونه د پانګونې پروژې ډولونه، د پانګونې پروسه غیر تخفیفي ارزونې تخنیکونه تخفیفي نقد جریان تخنیکونه، د NPV او IRR میتودونو پرتله	۴	۲	۲	
اتمه	د نقدو جریانونو تحلیل د سوداګریزو فعالیتونو لپاره د نقدو جریانونو اهمیت تشریح کول د عملیاتي نقدو جریانونو عناصر بیانول د پانګونې نقدو جریانونو عناصر بیانول د مالي کولو نقدو جریانونو عناصر بیانول یو توکي د عملیاتي، پانګونې، یا مالي کولو جریان په توګه طبقه بندي کول د مستقیم او غیر مستقیم میتودونو په کارولو سره د نقدو جریانونو بیان محاسبه او تشریح کول، وړیا نقد جریان محاسبه	۴	۲	۲	

نهمه	د ذخایرو تحلیل دLIFO ، FIFO، او اوسط لګښت میتودونو په کارولو سره د پای ذخایرو او د توکو خرڅلاو محاسبه دLIFO ، FIFO، او اوسط لګښت میتودونو د معلوماتو ګټورتیا تشریح د بیو د ثبات او زیاتوالي په وخت کې د LIFO او FIFO اغیز د LIFO څخه FIFO ته د بدلولو اغیز د ذخایرو میتود انتخاب اغیز د ګټې، مایعیت، فعالیت، او سولونسي تناسبونو باندې، د ذخیره کمیدو احتمالي علتونه او د مالي تحلیل اغیز	۴	۲	۲	
لسمه	د پانګونې چاپیریال د نیولو موده عاید محاسبه، د نیولو موده حاصل محاسبه د حسابي او هندسي منځنی عاید محاسبه تمه شوې عاید محاسبه، د عاید واریانس او معیاري انحراف محاسبه د پانګونې لپاره د بدلون همغږی محاسبه د سهم یا بازار لړی لپاره تمه شوې عاید محاسبه	۴	۲	۲	
یوولسمه	د پانګې لګښت، د پانګې لګښت د محاسبې دلیل د پور، ترجیحي سهم، ساتل شوې ګټې، او نوې خپرې شوې سهم برخې لګښتونه محاسبه، د هدف یا غوره پانګې جوړښت تعریف او محاسبه د شرکت د اوسط وزن لرونکي پانګې لګښت محاسبه	۴	۲	۲	
دولسمه	د پانګې بودیجه جوړونې اساسات د پانګې بودیجه تعریف څلور میتودونه: د تادیه موده، تخفیفي تادیه موده، NPV، IRRمحاسبه د NPV پروفایل تشریح، د NPV او IRR میتودونو ګټې او محدودیتونه د MIRR محاسبه، د څو IRR ستونزه تشریح ولې NPV ، IRR، او MIRR ممکن متضاد رتبه بندي وړاندې کړي	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د نقدو جریانونو اټکل او نور موضوعات د نقدو جریانونو او محاسبوي ګټې توپیر کلیدي اصطلاحات: اضافي نقد جریان، تیر لګښت، فرصت لګښت، خارجي اغیز، کینابالیزم د پراختیا پروژه او د ځای ناستې پروژه تعریف د NPV تحلیل د ځای ناستې پروژې لپاره د پیل پانګه، د عملیاتي جریان، او د پای کال جریان محاسبه د نامساوي مودو پروژو پرتله کول	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د خطر تحلیل او غوره پانګې بودیجه د پروژې درې ډوله خطرونه: یواځې، شرکت، او بازار د خطر تحلیل تخنیکونه: حساسیت، سناریو، مونټ کارلو د پانګې بودیجه کې د امنیت بازار کرښه کارول د پروژې بیټا اټکل لپاره میتودونه	۴	۲	۲	

پنځلسمه	د پانګې جوړښت ، هدف او غوره پانګې جوړښت تعریف د پانګې جوړښت تصمیم اغیزمن عوامل د سوداګریز او مالي خطر تشریح، د عملیاتي اهرم او مالي اهرم محاسبه د پور زیاتوالی او د شرکت EPS او سهم قیمت اغیز د مالیاتو او د دیوالتیا لګښت اغیز د MM تیوري او د پور-مبادلې تیوري پرتله	۴	۲	۲	
شپاړسمه	مالي وړاندوینه ، د پلور وړاندوینه د مالي بیان وړاندوینه: ثابت تناسب میتود، AFNفورمول نور میتودونه، کمپیوټري مالي پلان جوړونې ماډلونه د روانه شتمنی مدیریت ، د کاري پانګې اصطلاحات بدیل د روانه شتمنی پانګې تګلارې، د صفر کاري پانګې مفهوم نقد مدیریت، د نقد بودیجه، نقد مدیریت تخنیکونه بازار وړ امنیتونه، د موجودي لګښتونه او کنټرول سیستمونه د غوښتنلیک مدیریت د پور تګلاره، د راټولولو تګلاره، د روانه شتمنی لپاره مناسب تمویل بدیل د روانه شتمنی تمویل تګلارې لنډمهاله تمویل ګټې او زیانونه، حسابي پور، سوداګریز پور د بانک پور لګښت، د بانک غوره کول، تجارتي پانې کارول	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستی لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Fundamentals of Corporate finance. 7th edition. Jordan (2006) 2. Eugene F. Brigham: Fundamentals of Financial Management 3. Jones, Financial Management White, Sondhi and Fried, Analysis of Financial Statement
مرستندوی سرچینی	4. Principles of Corporate Finance Richard A. Brealey ،Stewart C. Myers Franklin Allen. 5. Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies McKinsey 6. Introduction to Financial Management: A Contemporary Approach Saphira

د (مالي بازارونه او ادارات) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0543
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	پيسي او بانکداري
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس به زده کونکو ته د مالي بازارونو پيژندنه او په صنعت کې د ښکيلو ادارو، وسايلو او برخه اخيستونکو ارزونه چمتو کړي. اصلي بازارونه چې ارزول کيږي، په هغې کې مساوات، پيسې، بانډ، راتلونکی، اختيارونه او د تبادلې نرخ بازارونه شامل دي. موضوع په سيستماتيک ډول د اصلي جريان مالي بازارونو څخه هر يو بياکتنه کوي او د مختلف اداری ګډون کونکو او وړانديز شوي مالي وسيلو مختلف ډولونه څيړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د بانکداری سيستم درک کړئ او د بانکونو د پانګې اداره کولو څرنګوالي په تنظيم کولو کې د تنظيم کونکو ارګانونو رول تشريح کړئ.
- د برابري تضمينونو ډولونه تشريح کړئ چې شرکتونه يې د پانګې د لوړولو لپاره کارولی شي او دا چې دا تضمينات څنګه د اسهامو او اسعارو په تبادلې کې ليست او تجارت کيدی شي.
- د ونډو د نرخونو د ټاکلو لپاره د شرکت د ارزونې مختلف تخنيکونه پلي کړئ.
- د پور د مختلفو ډولونو ځانګړتياوې تشريح کړئ او د دوی قيمت معلوم کړئ.
- د سود نرخ څنګه ټاکل کيږي مختلف تيوری تشريح کړئ او د پايښت، خطر، او سود نرخونو ترمنځ اړيکه تشريح کړئ.
- د بهرنيو اسعارو بازار ميخانيکونه او کنوانسيونونه او د بهرنيو اسعارو په سوداګرۍ کې د مختلف برخه اخيستونکو هڅونه درک کړئ.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس تر بشپړولو وروسته، محصلان بايد وکولای شي لاندې فعاليتونه په عملي ډول ترسره کړي:

- د مالي بازارونو اساسي مفاهيم او د هغوی رول په اقتصاد کې تشريح کړي.

- د مالي بازارونو ډولونه (د پیسو بازار، د پانګې بازار، لومړنی او ثانوي بازار) وپیژني او د یو بل سره یې پرتله کړي.
- د مالي مؤسسو لکه بانکونو، د بیمې شرکتونو، د پانګې صندوقونو او نورو مالي بنسټونو دندې او رول تحلیل کړي.
- مالي وسایل (سهمونه، پور باندونه، د خزانې اسناد، مشتقات او نور) وپیژني او د هر یوه فعالیت تشریح کړي.
- د مالي منابعو د عرضې او تقاضا بهیر په بازار کې وڅېړي.
- د مالي او پولي تګلارو اغېز په بازارونو او مالي مؤسسو تحلیل کړي.
- د مالي بازارونو د خطر (ریسک) د مدیریت طریقې وپیژني او په خپلو تحلیلونو کې ترې استفاده وکړي.
- د کورنیو او نړیوالو مالي بازارونو ترمنځ اړیکې تشریح کړي.
- د شفافیت، قوانینو او مالي مقرراتو اغېز د مالي بازارونو په ثبات او کارکردګۍ باندې وارزوي.
- د مالي بازارونو د نوو بدلونونو تحلیل او تفسیر وکړي او د هغو اغېز په د هېواد اقتصاد باندې څرګند کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټشنونه، د سملولو تمرینونه (د رول لوبول) .د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د مالي نظام پېژندنه

- د مالي بازارونو مانا او اهمیت
- ولې مالي بازارونه زده کول ضروري دي
- د مالي نظام جوړښت او د هغه اصلي برخې

دوهمه څپرکی: د مالي نظام عمومي کتنه

- د مالي بازارونو دندې او رول
- د مالي بازارونو جوړښت، مالي منځګړي او د هغوی دندې، د مالي نظام د تنظیم څرنګوالی

دریمه څپرکی: د پیسو بازارونه

- د پیسو بازارونو موخه او اهمیت
- د پیسو بازارونو ګډونوال، د پیسو بازارونو وسایل او ډولونه

څلورمه څپرکی: د سټاک بازار

- د سټاک بازار مفهوم او دنده
- د عادي سټاکونو ارزونه، د ودې بېلابېلې بڼې (صفر، ثابته او څوګونې وده)
- په کراچي سټاک بازار کې د راکړې ورکړې او تصفيې بهير

پنځمه څپرکی: د بهرنۍ تبادلې بازار

- د بهرنۍ تبادلې نرخونه او ډولونه
- بهرنۍ تبادله څنګه ترسره کېږي
- هغه عوامل چې د تبادلې نرخونه اغېزمنوي، د تبادلې نرخونه په لنډ مهال کې

شپږمه څپرکی: مالي مؤسسې او نور بنسټونه

- مخکښ او راتلونکې معاملې
- ګډ صندوقونه او د پورونو اتحاديې
- د بيمې شرکتونه، د پانګې اچونې او تقاعد صندوقونه
- د زده‌کوونکو د دندو او وړاندېزونو موضوعات

د (مالي بازارونه او ادارات) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	پېژندنه د مالي بازارونو مانا، ولې مالي بازارونه زده کول مهم دي د مالي نظام جوړښت	۴	۲	۲	
دوهمه	د مالي نظام عمومي کتنه د مالي بازارونو دندې، د مالي بازارونو جوړښت مالي منځګړي، د مالي نظام د تنظيم طرز	۴	۲	۲	
دريمه	د پيسو بازارونه، د پيسو بازارونو موخه	۴	۲	۲	
څلورمه	د پيسو بازارونو ګډونوال، د پيسو بازارونو وسايل	۴	۲	۲	
پنځمه	د سټاک بازار، د عادي سټاکونو ارزونه	۴	۲	۲	
شپږمه	د صفر ودې بڼه، د ثابتې ودې بڼه او د څو ودې بڼې	۴	۲	۲	
اوومه	د بهرنۍ تبادلې بازار، د بهرنۍ تبادلې نرخونه بهرنۍ تبادله څنګه ترسره کېږي	۴	۲	۲	
اتمه	هغه عوامل چې د تبادلې نرخونه اغېزمنوي د تبادلې نرخونه په لنډ مهال کې	۴	۲	۲	
نهمه	د مالي وسايلو بازار، مخکښ معاملې	۴	۲	۲	
لسمه	راتلونکې او اختياري معاملې	۴	۲	۲	
يوولسمه	مالي مؤسسې، ګډ صندوقونه	۴	۲	۲	

دولسمه	د پورونو اتحاديې	۴	۲	۲	
دیارلسمه	نور مالي بنسټونه، د بيمې شرکتونه	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د پانګې اچونې شرکتونه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د تقاعد صندوقونه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	دندې او وړاندېزونه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Financial Markets and Institutions 7th Edition by Anthony Saunders (Author) 2. Financial Institutions, Markets, and Money.David S. Kidwell 3. Money, Banking, and Financial Markets Stephen G. Cecchetti
مرستندوی سرچینی	4. The Economics of Money,Banking and Financial Markets .Mishkin 5. Money, Banking, and Financial Markets: A Modern Introduction to Macroeconomics Dale K. Cline Sandeep Mazumder 6. Money, Banking, Financial Markets & Institutions Michael Brandl

د (کوچني او منځي کاروبارونه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0542
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	کوچنی اقتصاد
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس محصلانو ته د کوچنيو او منځنيو شرکتونو (SMEs) ماهيت، ارزښت، فعاليتونو او اقتصادي اهميت پېژندنه وړاندې کوي. مضمون د کوچنيو کاروبارونو تعريف، د هغوی د جوړېدو مرحلې، د صنعت انتخاب، د متشبثانو مهارتونه، د نوښت سرچينې، بازار موندنې تګلارې، د مديريت سيستمونه، د سرچينو کارونه، د پيرودونکو اړيکې، د کيفيت لوړولو طريقې او د بريا ستراتيژۍ په يوه منظم چوکاټ کې څېړي.

کورس په ځانګړي ډول په دې تمرکز کوي چې څنګه کوچني او منځني شرکتونه په اقتصاد کې د کار ايجاد، نوښت، توليد، رقابت، او د ټولنې د اقتصادي وده لپاره محرک ځواک ګرځي. محصلان به د عملي بېلګو او واقعي سوداګريزو قضيو په مټ هغه پوهه ترلاسه کړي چې د خپل کاروبار د پيل او مديريت لپاره ورته اړتيا لري.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د کوچني او منځني کاروبارونو تعريف، ځانګړتياوې او اقتصادي ارزښت درک کول.
- د متشبث (Entrepreneur) رول، مهارتونه، شخصي ځانګړتياوې او د بريا معيارونه تشريح کول.
- د کاروبار د پيل لپاره د تصميم نيولو عوامل لکه فرصتونه، فشارونه، د صنعت انتخاب، د ځای ټاکنه او د بازار مطالعه تحليلول.
- د نوښت سرچينې او د نوي سوداګرۍ د رامنځته کولو عملي لارې معرفي کول.
- د بازارموندنې عصري او متشبثانه طريقې (Entrepreneurial Marketing) په SME شرکتونو کې تشريح او تحليلول.
- د کوچنيو شرکتونو لپاره د مديريت سيستمونه لکه MIS ، CRMاو د کيفيت مديريت پېژندل او د هغوی رول ارزول.
- د سرچينو (خلک، عمليات، مالیه، بازار موندنه) مؤثر مديريت څرنګوالی زده کول.
- د نوې سوداګرۍ د ستراتيژيکې بريا هغه عوامل تعريفول چې په بازار کې د دوام او سيالۍ لپاره اړين دي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس تر بشپړولو وروسته، محصلان بايد وکولای شي لاندې فعاليتونه په عملي ډول ترسره کړي:

- د کوچنيو او منځنيو شرکتونو تعريف، ځانګړتياوې او د هغوی اقتصادي اهميت تشريح کړي.
- د متشبث د شخصيت، ليد، نوښت، خطر منلو او بريا اړينو مهارتونو تحليل وکړي.
- وکولای شي د سوداګرۍ د پيل لپاره فرصتونه وپيژني، ارزونه يې وکړي او مناسب صنعت، وخت او ځای انتخاب کړي.
- د نوښت او د کاروبار د ايجاد لپاره د شته اووه (۷) سرچينو تحليل وکړي.
- د بازار موندنې د متشبثانه طريقو لکه Word of Mouth ، Interactive Marketing، 4Isاو Entrepreneurial Marketing عملي پلي کولو وړتيا ولري.
- د کوچنيو شرکتونو لپاره د مديريت معلوماتي سيستمونه(MIS) ، د پيرودونکو اړيکو مديريت (CRM) او د کيفيت مديريت کړنلارې وپيژني او تحليل کړي.
- د سرچينو په مؤثره توګه د وېش، مديريت او د سوداګرۍ د عملياتو په ښه کولو کې عملي وړتيا ترلاسه کړي.
- د SME شرکتونو د بريا د ستراتيژيو ارزونه او د سازمان په کچه پلي کول زده کړي.
- وکولای شي د کوچني شرکت په کچه د کار د ايجاد، مسلکي ودې او اقتصادي پرمختګ په برخه کې د SME رول تشريح او تحليل کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټيشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټيشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) .
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه:

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د کوچنيو او منځنيو شرکتونو بنسټيز مفاهيم

- د کوچنيو او منځنيو شرکتونو تعريف
- د SME پېژندلو معيارونه او ځانګړتياوې
- په اقتصاد کې د SME رول، په پرمختيايي هېوادونو کې د SME ځای
- د SME فرصتونه او ستونزې

دوهمه څپرکی: متشبث او د کاروبار پیل

- د متشبث او متشبثیت تعریف
- د بریالي متشبث ځانګړتیاوې
- د کاروبار د پیل انګیزې
- د Pull او Push عوامل
- د متشبث ماډل او د سوداګرۍ په ایجاد کې یې رول

دریمه څپرکی: د نوي سوداګرۍ رامنځته کېدل

- د سوداګرۍ د ایجاد پړاوونه
- د سوداګرۍ د پیل مناسب وخت، د سوداګرۍ د ځای ټاکنه
- د صنعت او سکتور مناسب انتخاب، په SME کې د نوښت رول

څلورمه څپرکی: نوښت او د ودې فرصتونه

- په SME کې د نوښت اهمیت
- د نوښت اووه سرچینې
- د پریزینټیشن او وړاندې کولو لارې
- کوچني خو نوښتګر شرکتونه
- د خلاقیت له لارې رقابتي برتري جوړول

پنځمه څپرکی: د شرکت مدیریت او سیستمونه

- په SME کې د مدیریت معلوماتي سیستم (MIS)
- د پیرودونکي اړیکو مدیریت (CRM)
- د سرچینو مدیریت: عملیات، انسان، مالیه، بازار موندنه
- په SME کې د کیفیت د مدیریت غوره کړنلارې
- په SME کې د کار ایجاد او مسلکي ودې فرصتونه

شپږمه څپرکی: بازار موندنه او د بریا ستراتیژۍ

- د نښه بازار پېژندنه او Bottom_Up طریقه
- متقابل بازار موندنه
- د متشبثانه بازارموندنې ترکیب
- د خلکو په خوله خپرېدونکې بازارموندنه
- په SME کې د ٤ Psپر ځای ٤ Isکارول
- د SME د بریا او سیالۍ ستراتیژۍ

د (کوچني او منځي کاروبارونه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د کوچنیو او منځنیو کاروبارونو تعریف د تعریف ستونزې په دریمه نړۍ هېوادونو کې رول	۴	۲	۲	
دوهمه	متشبث(Entrepreneur) ، متشبثیت(Entrepreneurship) د بریالي متشبثیت پر لور د نمونې متشبث	۴	۲	۲	
دریمه	د کاروبار د پیل کولو انګېزه د راکښلو (Pull) اغېز د ټیل وهلو (Push) اغېز	۴	۲	۲	
څلورمه	د نوې سوداګرۍ زېږون کوم وخت کاروبار پیل کړو چېرته کاروبار پیل کړو	۴	۲	۲	
پنځمه	کوم سکتور غوره کړو کوچني کاروبارونه په نوښت کې	۴	۲	۲	
شپږمه	د نوښت لپاره اووه سرچینې پریزینټیشن	۴	۲	۲	
اوومه	د کیفیت د مدیریت غوره کړنلارې په کوچنیو او منځنیو کاروبارونو کې	۴	۲	۲	
اتمه	د کار پیدا کول او مسلکي ودې فرصتونه په کوچنیو او منځنیو کاروبارونو کې	۴	۲	۲	
نهمه	د مدیریت معلوماتي سیستم(MIS) د کوچنیو او منځنیو کاروبارونو لپاره	۴	۲	۲	
لسمه	د پیرودونکي د اړیکو مدیریت(CRM) په کوچنیو او منځنیو کاروبارونو کې	۴	۲	۲	
یوولسمه	د بریا ستراتیژۍ په کوچنیو او منځنیو کاروبارونو کې	۴	۲	۲	
دولسمه	د سرچینو کارونه عملیات، خلک، بازار موندنه، مالیه	۴	۲	۲	

دیارلسمه	د نښه بازار پېژندنه له ښکته څخه پورته د بازار ټاکنه، نه له پورته ښکته د موجود هدفونو پېژندنه، نه یوازې نوي پیرودونکي	۴	۲	۲	
څوارلسمه	متقابل بازار موندنه د متشبثانه بازار موندنې ترکیب د خلکو په خوله خپرېدونکې بازارموندنه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د متقابل بازارموندنې اړیکه شخصي میتودونه غیر شخصي میتودونه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د متشبثانه بازار موندنه 4Is د ٤ Ps پر ځای	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Small Business Management: Entrepreneurship and Beyond Timothy S. Hatten 2. Small and Medium Enterprises and Entrepreneurship S.L. Gupta & Shashi K. Gupta 3. Entrepreneurship and Small Business Management Steve Mariotti & Caroline Glackin
مرستندوی سرچینی	4. Small Business and Entrepreneurship – Paul Burns 5. Entrepreneurship and Small Business – David J. Storey 6. Small Business Management: Launching and Growing New Ventures

د (تشبثات) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0644
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د بازار موندني مديريت
سمستر	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه

د کوچنیو سوداګریو په واسطه د نړۍ په اقتصاد کې له نیمایي څخه د ډیرو نوو دندو رامینځته کیدو سره ، د نوو تصدیو په پیل او پراختیا کې ځانګړي ستونزې او تجربې په څرګنده توګه د مطالعې وړ دي. د تشبث دا کورس د دې لپاره طرحه شوی چې ګډون کونکو ته د تشبث او کوچني سوداګرۍ مدیریت مفکورې په اړه عمومي پوهاوی چمتو کړي. برخه اخیستونکي به په خپلو سوداګریو کې پیل کولو ، فعال پاتې کیدو او بریا لپاره چمتو وي. د هغو کسانو لپاره چې د لوی دودیز سوداګرۍ برخه ګرځیدل په پام کې نیسي، پداسې حال کې چې د بل چا لپاره کار کوي، د وړ مسلک اختیار په توګه، تمه کیږي چې پدې کورس کې ګډون به دوی د لویو سوداګریو په فضا کې د فکر کولو او عمل کولو په لور متمرکز کړي. په دې توګه، د دوی د راتلونکي پلانونو او هیلو په پام کې نیولو پرته، دا کورس کولی شي دوی ته په راتلونکي کې د متشبث له نظره، فکر او عمل کولو کې ډیره ګټه ورسوي. دا کورس د ریښتینې نړۍ په پراختیا، د کار وړ، د پلي کولو وړ سوداګرۍ پلان باندې ډیر ټینګار کوي چې مناسب میتودونه، تخنیکونه او مهارتونه پلي کوي چې په بریالیتوب سره د نوي پانګونې پراختیا او ودې لپاره اړین دي. پداسې حال کې چې ځینې نظرونه به وڅیړل شي، د دې کورس لوی تمرکز به دا وي چې ډاډ ترلاسه شي چې د کورس لومړني محصول، د سوداګرۍ پلان، او نورې دندې چې په سمدستي او ریښتینې توګه یې نړۍ غوښتنه لري. دا کورس د خطر او ناکامۍ زده کړه او له هغې څخه وده کوي. دا کورس د زده کړې لپاره دی چې څنګه خپل نظرونه د کار وړ سوداګرۍ مفکورو ته جذب کړئ، کاغذ ته یې ژمن کړئ، او په مناسب ډول یې ګټور کړئ چې ترڅو دا ازموینه وګوري چې ایا دا د بازار غوښتنو سره ودریږي او که نه. زده کونکي باید په لوړه کچه لیکل وکولی شي، د خپلو نظرونو احتمالي استدلال وکړي، او پانګه اچوونکي قانع کړي چې د دوی نظرونه په بازار کې د را ټوکیدلو ارزښت لري.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس عمومي اهداف په لاندې ډول دي:

- د یوې نوې پروژې لپاره مفکوره رامینځته کړئ او د دې وړتیا وڅیړئ او اړوند خطرونو باندې پوه شئ.
- د بازارموندنې،موقعیت،او د پیرودونکو پراختیا اود مالي اړتیاوو تحلیل چمتو کړئ او مالي جوړښت جوړ کړئ.
- د نویو پانګې اچونې لپاره ستراتیژی، په شمول د سهامو د اساس ارزښت زیاتول.

- د نوي شرکت د ټولو اړوندو فعالو ساحو د اجرا کولو او مدیریت لپاره پلان جوړول په شمول د فعالیتونو، د اکمالاتو سلسله، د معلوماتو سیستمونه، بشري سرچینې او نور.
- د دوی د پانګونې لپاره هراړخیز سوداګریز پلان جوړ کړئ.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس تر بشپړولو وروسته، محصلان باید وکولای شي لاندې فعالیتونه په عملي ډول ترسره کړي:

- د متشبثیت بنسټیز مفاهیم او اهمیت د اقتصاد او ټولنې په چوکاټ کې تشریح کړي.
- د متشبثینو ځانګړتیاوې او د هغوی رول د کارموندنې او نوښت په رامنځته کولو کې تحلیل کړي.
- د سوداګریزو فرصتونو پېژندنه وکړي او د هغوی د ګټې اخیستنې لپاره طرح وړاندې کړي.
- د یو کوچني کاروبار لپاره یو ساده او عملي تجارتي پلان (Business Plan) جوړ کړي.
- د متشبثانه پروژې اړینې مالي سرچینې وارزوي او د تمویل لارې چارې وړاندیز کړي.
- د خلاقیت او نوښت رول د کاروبارونو په بریا کې تشریح کړي.
- د متشبثانه فعالیتونو خطرونه (ریسکونه) وپیژني او د هغوی د مدیریت لارې بیان کړي.
- د اخلاقو او ټولنیز مسؤلیت اهمیت په متشبثیت کې توضیح کړي.
- د ټیمي کار، مذاکرې او مؤثر ارتباط وړتیا د متشبثانه پروژو په چوکاټ کې څرګنده کړي.
- د یو کوچني یا منځني کاروبار د پیل او مدیریت وړتیا په واقعي شرایطو کې وښیي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول) ،د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د متشبثۍ مفکوره او پرمختګ

- د متشبثۍ مانا او لیدلوری
- د متشبثۍ پرمختیایي بهیر، د متشبثۍ افسانې او ناسمې اندونې

دوهمه څپرکی: د ستراتیژیک پلان جوړونې بنسټونه

- د سوداګریز پلان جوړونې ستراتیژیکې مسئلې
- د متشبثې پرتله ییزه شننه د نورو هېوادونو سره
- ستراتیژیک اهداف او د سیالانو تحلیل
- د بازار وېش، هدف ټاکنه او موقعیت ټاکنه، د بازارموندنې ګډې ستراتیژۍ

دریمه څپرکی: د متشبث شخصیت او نوښت

- د متشبث لیدلوری، د متشبثې تیاره اړخونه، د متشبث انګېزه او هڅونه
- د نوو نظریو موندنه او د فرصت پېژندنه، خلاق فکر او نوښت، د نوښت بهیر او د متشبث رول

څلورمه څپرکی: د متشبث تصدیو قانوني او مالي اړخونه

- قانوني ستونزې او د فکري ملکیت ساتنه
- د متشبث تصدیو قانوني جوړښتونه (یوه تنه کاروبار، شراکتونه)
- ورشوتوب او د هغه پېژندنه، د پانګې سرچینې، پور او شریک پانګه، د پانګهاچونې بازار او د فرښتې پانګه

پنځمه څپرکی: د متشبثو تصدیو د بازارموندنې او مالي پلان جوړونه

- د بازارموندنې مفکوره او څېړنه، د بازارموندنې پلان او د بیې تګلارې
- د مالي معلوماتو اهمیت او مالي راپورونه، مالي بودیجه جوړول او موقتي راپورونه
- د پانګې بودیجه او د تساوي شننه

شپږمه څپرکی: د سوداګریز پلان او تصدۍ وده

- د سوداګریز پلان مانا او ګټې
- د ښه پلان جوړونې لارې او تېروتنې، د سوداګریز پلان نوي کول او وړاندې کول
- ستراتیژیک پلان جوړونه او د تصدۍ پرمختګ پراوونه
- نړیوال فرصتونه او د متشبث رهبري، د تصدۍ حاصلات او د مدیریت جانشیني

د (تشبثات) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د متشبثې بدلېدونکې مفکوره د متشبثې لیدلوری د متشبثې پرمختیایي بهیر د متشبثې افساني او ناسمې اندونې	۴	۲	۲	
دوهمه	د سوداګریز پلان د جوړولو ستراتیژیکې مسئلې د نورو هېوادونو د متشبثې پرتله ییزه شننه ستراتیژیک اهداف د سیالانو تحلیل	۴	۲	۲	

دریمه	د سوداګرۍ پلان ستراتیژۍ د بازار وېش، هدف ټاکنه او موقعیت ټاکنې ستراتیژي د بازارموندنې ګډې ستراتیژۍ	۴	۲	۲	
څلورمه	په اشخاصو کې د متشبث لیدلوری پېژندل د متشبث لیدلوری،د متشبثۍ تیاره اړخونه د متشبث انګېزه او هڅونه	۴	۲	۲	
پنځمه	نوښت: د نوو نظریو خلاقه لټه د فرصت پېژندنه او د نوو نظریو موندنه د متشبث خیال او خلاقیت د خلاق فکر رول نوښت او متشبث، د نوښت بهیر	۴	۲	۲	
شپږمه	د متشبثو تصدیو لارې د موجودې متشبثې تصدۍ ترلاسه کول د امتیاز لاندې کاروبار کول	۴	۲	۲	
اوومه	د متشبثو تصدیو قانوني ننګونې د متشبث تصدۍ قانوني ستونزې د فکري ملکیت ساتنه: امتیاز، حق چاپ او سوداګریز نښه د متشبث تصدیو قانوني جوړښتونه یوه تنه کاروبار، شراکتونه، د ورشوتوب یا دیوالیه کېدو پېژندنه	۴	۲	۲	
اتمه	د متشبثو تصدیو د پانګې سرچینې د متشبث د پانګې لټون پور پر وړاندې د شریک پانګې توپیر د پانګه‌اچونې بازار غیر رسمي خطرناکه پانګه: د فرښتې پانګه اچونه	۴	۲	۲	
نهمه	د متشبث پلان ارزونه د نوې تصدۍ د پیل ننګونې په نوې سوداګرۍ کې د تېروتنو خطرونه ولې نوې تصدۍ ناکامېږي	۴	۲	۲	
لسمه	د متشبثو تصدیو د بازارموندنې ننګونې د بازارموندنې مفکوره د متشبث لپاره د بازار څېړنه، د بازارموندنې د مفکورې جوړول د بازارموندنې پلان جوړول، د بېې ټاکنې تګلارې	۴	۲	۲	
یوولسمه	د متشبثو تصدیو مالي چمتووالی د مالي معلوماتو اهمیت د متشبث لپاره د مالي راپورونو پېژندنه، مالي بودیجه جوړول موقتي مالي راپورونه، د پانګې بودیجه جوړونه د تساوي (Break-Even) شننه	۴	۲	۲	

دولسمه	د اغېزمن سوداګریز پلان جوړول سوداګریز پلان څه دی هغه ټېروتنې چې باید د پلان جوړولو پر مهال ونه‌شي د سوداګریز پلان ګټې د ښه جوړ شوي پلان د جوړولو لارې د سوداګریز پلان اجزا، د سوداګریز پلان نوي کول د سوداګریز پلان وړاندې کول	۴	۲	۲	
دیارلسمه	ستراتیژیک متشبثه وده ستراتیژیک پلان جوړونه د ستراتیژیک پلان نشتوالی، د ستراتیژیک پلان ارزښت	۴	۲	۲	
خوارلسمه	د تصدۍ د پرمختګ پړاوونه د ودې پړاو درک کول نړیوال چاپېریال او نړیوال فرصتونه په نوي زرلیز کې د متشبث رهبري ترلاسه کول	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د متشبث تصدۍ حاصلات د تصدۍ د حاصلاتو راتلونکي ته تمرکز د مدیریت د جانشینۍ ستراتیژي، د جانشینۍ مهم عوامل	۴	۲	۲	
شپاړسمه	دندې او وړاندېزونه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Entrepreneurship – Theory Process Practice, Donald F. Koratko 8th Edition 2. Entrepreneurship & Small Business Management Robert D. Hisrich 3. Innovation and Entrepreneurship اثر Peter F. Drucker
مرستندوی سرچینی	4. Entrepreneurship: Starting, Developing and Managing a New Enterprise J. Chris 5. Foundations of Entrepreneurship and Small Business Management Jeffry A. 6. New Venture Creation: Entrepreneurship for the 21st Century Jeffry A. Timmons

د (ستراتیژیک مدیریت) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0645
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي بازارونه او ادارات
سمستر	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس په دقت سره طرحه شوی ترڅو زده کونکو ته وړتیا ورکړي چې د سیالي ځواکونو جوړښت او فعالیت تحلیل کړي او په بیلابیلو سوداګرۍ او سازماني شرایطو کې د ستراتیژیکو ګټو ترلاسه کولو لپاره یو شرکت ځای په ځای کړي. د مختلفو سوداګریزو قضیو - مطالعې د ګمارلو له لارې، کورس هڅه کوي چې د سوداګرۍ ستراتیژۍ انتخابونو جوړولو، انتخاب او پلي کولو پورې اړوند عملي مسلو په اړه د پوهې سره یوځای شوي تحلیلي پوهه رامینځته کړي. دا کورس له زده کونکو سره هم مرسته کوي چې د محلي ستراتیژیو سره د لویدیځ ستراتیژیک مدیریت تیورۍ او عملونو په ټراو پوه شي. برسیره پر دې، کورس د سازماني ستراتیژیو د جوړولو، پلي کولو، او اداره کولو په اړه د اسلامي لید په اړه بحث کوي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په پای کې تمه کیږي چې زده کونکي به وکوالی شي:

- د تحلیل یو چوکاټ رامینځته کړئ ترڅو دوی وکولی شي په پیچلي او هراړخیز قضیه کې مرکزي مسلې او ستونزې وپیژني. د بدیل عمل وړاندیز کول؛ او د راتلونکي عمل لپاره ښه ګټور وړاندیزونه وړاندې کړي.
- د مفکورې مهارتونو ته وده ورکړي ترڅو زده کونکي وکولی شي د شرکتونو دمخه زده شوي اړخونه یوځای کړي.
- د ستراتیژیک مدیریت تیورۍ او طرزالعملونو اړونده پوهه چې د لویدیځ اکادمیکانو او متخصصینو لخوا په محلي ستراتیژیوکې په ګوته شوي.
- د ستراتیژیکو پریکړو د جوړولو، پلي کولو او اداره کولو په اړه د اسلامي لیدلوري درک کول.
- د ستراتیژیکو پریکړو لپاره د مسؤلیت لرونکي خلکو فعالیت په کیفیت او کمیتي ډول تحلیل او ارزولو مهارتونو ته وده ورکړئ.
- د تیورۍ او عمل تر مینځ واټن کم کړئ او د دې پوهې رامینځته کول چې کله او څنګه د بازارموندنې ، محاسبې په پخوانیو کورسونو کې زده شوي مفکورې او تخنیکونه پلي کړئ.
- د اوسني او راتلونکي چاپیریال په اړه ښه پوهه رامینځته کړئ چیرې چې شرکتونه باید فعالیت وکړي.
- په اخلاقي ډول د پیچلو مفکورو ستونزو سره د مقابلې لپاره د تحلیلي او تصمیم نیولو مهارتونو ته وده ورکړئ.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې کړنې په عملي توګه ترسره کړي:

- د ستراتيژيک مديريت مفاهيم، اصول او اهميت تشريح کړي.
- د ستراتيژيک مديريت بهير (د ستراتيژۍ تدوين، پلي کول او ارزونه) توضيح کړي.
- هغه داخلي او خارجي فکتورونه وپېژني او تحليل کړي چې د سازمان پر ستراتيژيو اغېز لري.
- د ستراتيژيک تحليل وسايل لکه SWOT ، PEST، د BCG ماتريس او نور په عملي ډول وکاروي.
- د يوې ادارې ماموريت، لید (Vision) او عمومي اهداف طرحه او توضيح کړي.
- ېلابلې ستراتيژيکې بديلې لارې وارزوي او غوره ستراتيژي وټاکي.
- د شرکت، د سوداګريز واحد او د عملياتو په کچه ستراتيژۍ سره جلا او تحليل کړي.
- د مشرتابه، سازماني کلتور او جوړښت اهميت د ستراتيژۍ د بريالي پلي کېدو په برخه کې تشريح کړي.
- د ستراتيژيو د ارزونې او کنټرول طريقې عملي کړي.
- د ستراتيژيک مديريت اغېز د سازمان پر سيالتي فعاليت او دوامدار پرمختګ تحليل کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) .د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د ستراتيژيک مديريت بنسټونه

- د ستراتيژيک مديريت تعريف او بهير، په ستراتيژيک مديريت کې مهم اصطلاحات، د ستراتيژيکو پرېکړو طبيعت
- د ستراتيژۍ مديرانو رول او دندې، د ستراتيژيک پلان جوړونې ګټې او زيانونه

دوهمه څپرکی: د لید، ماموريت او موخو جوړونه

- د کاروبار لید او ماموريت، د لید او ماموريت اهميت
- د ماموريت د بيان برخې، د ماموريت د بيان ليکل او ارزونه، د اوږدمهاله موخو ټاکل

دریمه څپرکی: بهرنی او داخلي ارزونه

- د عملیاتي چاپېریال څارنه
- د سیالۍ څواکونو تحلیل، د صنعت جوړښت او کړنې
- د شرکت وضعیت او مالي تشخیص، د SWOT تحلیل
- د نورو دندو او موجودو ستراتیژیو ارزونه

څلورمه څپرکی: د ستراتیژۍ جوړونه او انتخاب

- د ستراتیژۍ جوړونې سازماني بهیر
- د شرکت، کاروبار کړنې، او دندیزې ستراتیژۍ، هغه عوامل چې ستراتیژي جوړوي، ستراتیژي او اخلاق
- د ستراتیژۍ د جوړونې چوکاټ(SWOT) ، SPACE، BCG، IE، او د لویې ستراتیژۍ ماتریکسونه
- د QSPM ماتریکس، د ستراتیژۍ د انتخاب معیارونه

پنځمه څپرکی: د ستراتیژۍ پلي کول او مشرتابه

- د بدلون د ستراتیژۍ تحلیل، د سازماني جوړښت او کلتور تحلیل
- اغېزمن د انعام ورکولو جوړښت، ستراتیژیک مشرتابه ترسره کول
- کلنۍ موخې او تګلارې، د سرچینو وېش او د شخړو مدیریت

شپږمه څپرکی: د ستراتیژۍ ارزونه او کنټرول

- د ستراتیژۍ د ارزونې چوکاټ، د مؤثرې ارزونې د سیستم ځانګړتیاوې
- بېړنۍ پلان جوړونه(Contingency Planning)
- محاسبه او ارزونه(Auditing)
- ستراتیژیک کنټرول او د مدیریت د معلوماتي سیستم رول
- د ۲۱مې پېړۍ ننګونې په ستراتیژیک مدیریت کې
- د قضیې د مطالعې تحلیل او وړاندې کول

د (ستراتیژیک مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	یوه لنډه کتنه ستراتیژیک مدیریت: تعریف او بهیر په ستراتیژیک مدیریت کې مهم اصطلاحات د ستراتیژیکو پریکړو طبیعت	۴	۲	۲	
دوهمه	د ستراتیژي مدیران: دنده او رولونه د ستراتیژیک پلان جوړونې ګټې او زیانونه	۴	۲	۲	

دریمه	د ستراتیژۍ جوړونه: لید او ماموریت د کاروبار لید او ماموریت د لید او ماموریت اهمیت.	۴	۲	۲	
څلورمه	د ماموریت د بیان برخې د ماموریت د بیان لیکل او ارزونه	۴	۲	۲	
پنځمه	د ستراتیژۍ جوړونه: بهرنی او داخلي ارزونه د عملیاتي چاپېریال څارنه، د سیالۍ څواکونو جوړښتي تحلیل د صنعت جوړښت او عمومي کړنې د انفرادي سیالانو جوړښت او کړنې د شرکت د وضعیت تحلیل مالي تشخیص، د نورو دندو برخو ارزونه د موجودو ستراتیژیو ارزونه SWOTتحلیل	۴	۲	۲	
شپږمه	ستراتیژۍ په عمل کې، د اوږدمهاله موخو ټاکل د ستراتیژیو ډولونه، د ادغام ستراتیژۍ د فشاري یا شدت ستراتیژۍ د تنوع ستراتیژۍ، د دفاعي ستراتیژۍ د مایکل پورټر عمومي ستراتیژۍ د ستراتیژیو د ترلاسه کولو لارې په غیر انتفاعي او دولتي ادارو کې ستراتیژیک مدیریت په وړو شرکتونو کې ستراتیژیک مدیریت	۴	۲	۲	
اوومه	د ستراتیژۍ جوړونه: سازماني بهیر د ستراتیژۍ جوړونې سلسله، د شرکت ستراتیژي د کاروبار کړنې ستراتیژي دندیزې ستراتیژۍ، د عملیاتو ستراتیژۍ هغه عوامل چې ستراتیژي جوړوي ستراتیژي او اخلاق د ستراتیژۍ جوړونې بنسټیزې لارې	۴	۲	۲	
اتمه	د ستراتیژۍ تحلیل او انتخاب د ستراتیژۍ د جوړونې پراخ چوکاټ د داخلونې پړاو د سمون پړاو د SWOT ماتریکس د Space ماتریکس د BCG ماتریکس د IE ماتریکس	۴	۲	۲	

	د لوبې ستراتیژۍ ماتریکس پریکړه د QSPM ماتریکس د ستراتیژۍ د انتخاب معیارونه د ثبات ازموینې د موخو وضاحت مناسب وخت ټاکل انعطاف د مدیریت ژمنتیا د ستراتیژۍ د انتخاب سیاست				
نهمه	د ستراتیژۍ پلي کول د بدلون د ستراتیژۍ تحلیل د سازماني جوړښت تحلیل د سازماني کلتور تحلیل اغېزمن د انعام ورکولو جوړښت رامنځته کول ستراتیژیک مشرتابه ترسره کول د پلي کولو د لارې ټاکل د ستراتیژۍ پلي کول او د پایلو ارزونه کلنۍ موخې او تګلارې د سرچینو وېش د شخړو مدیریت	۴	۲	۲	
لسمه	د ستراتیژیو ارزونه د ارزونې چوکاټ د مؤثرې ارزونې د سیستم ځانګړتیاوې بېرنۍ یا احتمالي پلان جوړونه محاسبه (Auditing) د ۲۱مې پېړۍ ننګونې په ستراتیژیک مدیریت کې	۴	۲	۲	
یوولسمه	ستراتیژیک کنټرول د ستراتیژیک کنټرول بهیر د مدیریت د معلوماتي سیستم (MIS) او ستراتیژیک کنټرول ترمنځ اړیکه لوړ مدیریت او ستراتیژیک کنټرول	۴	۲	۲	
دولسمه	د قضیې د تحلیل چوکاټ د اوسني حالت تشخیص او ثبت د ستراتیژیکو موضوعاتو او کلیدي ستونزو پیژندنه او ثبت د بدیلو عملونو د لارو جوړونه او ارزونه	۴	۲	۲	

	د عمل د پلان او سپارښتنو ټاکنه په قضيوي تحليل کې د ټېروتنو مخنيوی د قضيې د تحليل اړيکه او وړاندې کول د ليکلي راپور چمتو کول شفاهي وړاندې کول او بحث				
ديارلسمه	د قضيې د مطالعې دنده محصلين بايد د کورس په اوږدو کې لسې قضيې مطالعه کړي هره قضيه د دوو تر دريو محصلينو يوې ډلې ته سپارل کېږي د ليکلي تحليل تر وړاندې کولو سربېره، محصلين بايد شفاهي وړاندې کول هم وکړي	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د قضيې د مطالعې دنده محصلين بايد د کورس په اوږدو کې لسې قضيې مطالعه کړي هره قضيه د دوو تر دريو محصلينو يوې ډلې ته سپارل کېږي د ليکلي تحليل تر وړاندې کولو سربېره، محصلين بايد شفاهي وړاندې کول هم وکړي	۴	۲	۲	
پنځلسمه	پروژې وړاندې کول	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د کورس پای او عمومي تکرار	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Certo & Peter;Strategic Management:Concepts & Applications,Random House Business Division. 2. Johnson School, Exploring Corporate Strategy, Prentice Hall 3. Fried. R. David, Strategic Management, Prentice Hall.
مرستندوی سرچينی	4. Williamson & Cooke; Strategic Business Analysis; Butterworth Heinman. 5. Campbell, Stenhouse&Housten; Business Strategy: An Introduction, Butterworth Heinman. 6. SaeedAmjadKhawaja; Managerial Policy; Institute of Management Sciences. 7. Thomous, Strickand, Strategic Management, BPI. IRWIN 8. Hitt, Ireland, and Hoskisson: Strategic Management; McGraw Hill.

د (اداري رفتار) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0648
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي بازارونه او ادارات
سمستر	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه

سازماني چلند (OB) یو څو بعدیزه ساحه ده چې د ډیرو ډیسپلینونو څخه جوړه شوې ده پشمول د ارواپوهنې، ټولنپوهنې، بشر پوهنې، اقتصاد، د سازمان تیوري، احصایې، او ډیرې نورې. په سازمانونو کې د بشري منابعو اغیزمن مدیریت د مختلفو چلندونو او پروسو درک ته اړتیا لري. مدیران باید پوه شي چې ولې خلک د خپلو دندو، د دوی کاري ډلو او د دوی سازمانونو په مطابق چلند کوي. د افرادو د افکارو، هڅونکي چلند په اړه دا پوهه مدیرانو ته توان ورکوي چې نه یوازې په خپل ځان ښه پوه شي، بلکې د مدیریتي تګلارې او رهبرۍ ستایلونه هم باید غوره کړي چې د دوی اغیزمنتوب زیات کړي. د لارښوونې تمرکز به په تدریجي ډول د انفرادي، ډله ایزو او سازماني کچو چلند له لارې حرکت وکړي او د دې کچو ترمنځ به د پیښو خپلمنځي اړیکې معاینه کړي. سربیره پردې، مفکورې لکه هڅونه، اړیکه او مشرتابه او د سازماني چلند سره د دوی تړاو به په تفصیل سره وڅیړل شي. کورس هم د دې لپاره ډیزاین شوی چې زده کونکو سره په دې پوه شي چې ایا د لویدیځ سازماني چلند تیورۍ او کړنې د ځایی چاپیریال سره کوم تړاو لري. په کورس کې به د اسلامي پوهاوي او د انساني چلند د لارښوونو په اړه هم بحث وشي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په بشپړولو سره، زده کونکي باید وکوالی شي:

- په سازماني شرایطو کې د انفرادي چلند او ډله ایزو چلندونو اجزاو باندې پوهیدل.
- په محلي چاپیریالونو کې د لویدیځ متنونو لخوا تاکید شوي د OB نظریو او عملونو په تړاو پوهیدل.
- د اهدافو د لاسته راوړلو لپاره د انساني چلند د پوهیدو او لارښوونې لپاره د اسلامي لیدلوري پوهه.
- د دندې د ناخوښۍ او فشار لاملونه او همدارنګه د دندې د رضایت د ښه کولو او د فشار سره د معاملې میتودونه وپیژنئ.
- په سازماني تولیداتو باندې د افرادو او ټیم چلند اغیزې تحلیل کړی شي.
- د سازماني جوړښت، ډیزاین، کلتور او اغیزو ارزونه.
- د هڅونې او رهبرۍ مختلف تیورۍ ترکیب کړي او د کار ځای ته د دوی غوښتنه درک کړئ.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې عملي فعاليتونه ترسره کړي:

- د سازماني چلند (Organizational Behavior) اساسي مفاهيم او اهميت درک او تشريح کړي.
- د فردي، ډلهييز او سازماني چلند تحليل او توضيح کړي.
- د هڅونې (Motivation) ، دندې رضايت او چلندونو رول په کارکوونکو د فعاليت د ښه کولو په برخه کې تشريح کړي.
- د شخصيت، ادراک او زده کړې اغېزه پر افرادو د سازماني چلند په برخه کې وارزوي.
- د ډلهييزو بهيرونو لکه ټيم کار، اړيکې، ډلهييزه پرېکړه نيونه او مشرتابه تحليل کړي.
- د شخړو سرچينې او د هغې د مديريت طريقې په سازمانونو کې تشريح کړي.
- د ځواک، سياست او سازماني کلتور رول په کارکوونکو د چلند په برخه کې وارزوي.
- د سازماني بدلون او پرمختګ اهميت په چلند او فعاليت د کارکوونکو په ښه کولو کې تشريح کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د سازماني چلند پېژندنه

- د سازماني چلند مفهوم
- د سازماني چلند اهميت
- د اسلامي او بومي ليدلوري څخه سازماني چلند
- د قرآن او سنت له نظره د انساني روان پوهنې پوهه

دوهمه څپرکی: د انفرادي چلند بنسټونه

- بیولوژیکي ځانګړتیاوې
- توانایي
- زده کړه نظرونو او دندې د قناعت موضوع
- د نظرونو ډولونه
- د چلند ډولونه

دریمه څپرکی: ادراک او پرېکړه نیونه

- ادراک او د انفرادي پرېکړې نیونه
- ولې ادراک مهم دی
- د پرېکړې نیونې ډولونه، په پرېکړه نیونه کې تعصبونه او تېروتنې

څلورمه څپرکی: هڅونه

- د هڅونې مفهوم
- د هڅونې د منځپانګې تیورۍ، د هڅونې د بهیر تیورۍ
- د هڅونې له مفهومه تر عملي پلي کېدو پورې
- د هڅونې د مفاهیمو کارول د انعام ورکولو د سیستم په جوړولو کې

پنځمه څپرکی: د ډلې چلند او مشرتابه

- د ډلې چلند بنسټونه
- ډلې په سازمان کې
- د مشرتابه بنسټیزې نظریې
- د ځانګړتیاوو تیورۍ
- د چلند تیورۍ
- په مشرتابه کې معاصرې مسئلې

شپږمه څپرکی: سازمان، قدرت، سیاست او کلتور

- قدرت او سیاست
- د قدرت ډولونه او سرچینې
- سیاست په سازمانونو کې
- شخړه او خبرواتره
- د شخړو ډولونه
- د سازمان جوړښت دندې
- د سازمان جوړښت ډولونه
- د سازمان جوړښت اغېز پر افرادو او ډلو
- د سازماني کلتور موضوع
- د سازماني کلتور او انفرادي چلند اړیکه

د (اداري رفتار) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د سازماني چلند(Organizational Behavior) د سازماني چلند مفهوم د سازماني چلند اهميت	۴	۲	۲	
دوهمه	د انفرادي چلند بنسټونه بيولوژيکي ځانګړتياوې توانايي ، زده کړه	۴	۲	۲	
دريمه	د اسلامي او بومي ليدلوري څخه سازماني چلند د قرآن او سنت له نظره د انساني روان پوهنې پوهه	۴	۲	۲	
څلورمه	د نظرونو او دندې د قناعت موضوع د نظرونو ډولونه د چلند ډولونه	۴	۲	۲	
پنځمه	ادراک او د انفرادي پرېکړې نيونه ولې ادراک مهم دی د پرېکړې نيونې ډولونه په پرېکړه نيونه کې تعصبونه او تېروتنې	۴	۲	۲	
شپږمه	د هڅونې (Motivation) مفهوم د هڅونې د منځپانګې تيورۍ د هڅونې د بهير تيورۍ	۴	۲	۲	
اووم	د هڅونې له مفهومه تر عملي پلي کېدو پورې د هڅونې د مفاهيمو کارول د انعام ورکولو د سيستم په جوړولو کې احساسات او مزاجونه	۴	۲	۲	
اتمه	د ډلې چلند بنسټونه ډلې په سازمان کې	۴	۲	۲	
نهمه	د مشرتابه بنسټيزې نظريې د ځانګړتياوو تيورۍ د چلند تيورۍ	۴	۲	۲	
لسمه	په مشرتابه کې معاصرې مسئلې	۴	۲	۲	
يوولسمه	قدرت او سياست د قدرت ډولونه او سرچينې سياست په سازمانونو کې	۴	۲	۲	
دولسمه	شخړه او خبرواتره د شخړو ډولونه	۴	۲	۲	

دیارلسمه	د سازمان جوړښت دندې د سازمان جوړښت ډولونه د سازمان جوړښت اغیز پر افرادو او ډلو	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د سازماني کلتور موضوع د سازماني کلتور او انفرادي چلند اړیکه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	وروستۍ غونډه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	پروژه او وړاندې کول	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Robbins, P. S., & Judge, T. A. (2009). Organizational Behavior.13th Ed. 2. Organizational Behavior: An Evidence-Based Approach Fred Luthans, Brett C 3. Organizational Behavior: Managing People and Organisations Ricky W. Griffin, Jean
مرستندوی سرچینی	4. Essentials of Organizational Behavior Stephen P. Robbins & Timothy A. Judge 5. Organizational Behavior: A Practical, Problem Solving Approach Angelo Kinicki 6. Organizational Behavior (Global Edition) Stephen P. Robbins & Timothy A. Judge.

د (پانګې مدیریت او پورټفولیو تحلیل) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0754
د کریډیټونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي مدیریت
سمستر	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس د پانګې اچونې په ساحه کې د ښه پوهاوي چمتو کولو لپاره ډیزاین شوی، پداسې حال کې چې په موضوع کې محصلین دلچسپي ته هڅوي. دا پوهه خورا ارزښتناکه ده؛ ځکه چې زده کونکي باید زموږ د ژوند په اوږدو کې د پانګوونې مختلف پریکړې وکړي. د دې کورس اصلي موخه د زده کونکو پوهه لوړول ، د پانګې اچونې فرصتونو درک کول، د پانګې اچونې ښه پریکړې کول او د پانګې اچونې ستونزې او جنجالونه په ګوته کول او پوهیدل چې څنګه ورسره معامله وشي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په بشپړولو سره، زده کونکي باید وکوالی شي:

- د پانګې اچونې نظري جوړښت او د پورټ فولیو تحلیلونو په اړه پوهه رامینځته کړي.
- د پانګې اچونې عملي غوښتنلیکونه او د پورټ فولیو تحلیل رامینځته کول.
- د زده کونکو وړتیا ته وده ورکړي چې د پانګې اچونې وسایط تحقیق وکړي، د ویل شوي وسایطو تحلیل او د پورټ فولیو مدیریت.
- د پانګې اچونې او د پورټ فولیو تحلیلونو په تمرین کې د زده کونکو متمرکز ښکیلتیا باندې تمرکز وکړي.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل باید وکولای شي لاندې عملي فعالیتونه ترسره کړي:

- د پانګونې (Investment) تعریف وکړي او د ژوند په مالي پلان جوړونې کې د هغې اهمیت تشریح کړي.
- د مختلفو شتمنیو ډولونه وپېژني او د هر یو ګټې، زیانونه او د خطر کچه په ساده ژبه تشریح کړي.
- د خطر (Risk) او عاید (Return) اړیکه د څرګندو مثالونو په کارولو سره بیان کړي.
- د مرکب عاید (Compound Interest) محاسبه وکړي او د اوږدمهاله اغېزې ځواک یې څرګند کړي.
- د ځان لپاره د پانګونې لنډمهاله او اوږدمهاله اهداف وټاکي.

- د یوې فرضي موخې (لکه د زده‌کړې یا تقاعد لپاره سپما) لپاره یو ساده او متنوع پانګونې پورټفولیو ډیزاین کړي.
- د پانګونې په بازارونو کې د کلان اقتصادي فکتورونو (لکه د انفلاسیون نرخ او سود نرخ) پېژندنه وکړي او د هغې اغېزه تحلیل کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول)، د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د پانګې اچونې پېژندنه

- سریزه
- د پانګې اچونې طبیعت او مانا
- د پانګې اچونې مالي او اقتصادي مفهوم
- د پانګې اچونې ځانګړنې
- د پانګې اچونې موخې
- پانګه اچونه او سپېکولېشن ترمنځ توپیر، پانګه اچونه او قمار ترمنځ توپیر

دوهمه څپرکی: د پانګه اچوونکو ډولونه او پانګه اچونې لارې

- د پانګه‌اچوونکو ډولونه
- انفرادي او اداري پانګه‌اچوونکي
- د پانګه اچونې لارې او فرصتون

دریمه څپرکی: د پانګې اچونې د ټولګې مدیریت

- د پورټفولیو مدیریت پېژندنه
- د پورټفولیو د مدیریت پړاوونه
- د امنیتي سندونو تحلیل
- د پورټفولیو تحلیل
- د پورټفولیو انتخاب

- د پورټفولیو بیاکتنه
- د پورټفولیو ارزونه
- د پورټفولیو د مدیریت تکامل
- تاریخي حقایق
- د تکامل پړاوونه
- سپېکولېټیف پړاو
- د مسلکیتوب پړاو
- ساینسي پړاو
- د پورټفولیو د مدیریت رول

څلورمه څپرکی: پانګه اچونه او خطر

- پانګه اچونه او خطر
- د خطر مانا
- د خطر عناصر
- سیسټماتیک خطر
- د سود د کچې خطر
- د بازار خطر، د پېرلو ځواک خطر
- غیرسیسټماتیک خطر، د سوداګرۍ خط، مالي خطر

پنځمه څپرکی: بنسټیز تحلیل

- د بنسټیز تحلیل مفهوم
- د اقتصاد – صنعت – شرکت د تحلیل چوکاټ
- اقتصادي تحلیل
- د ملي عاید د ودې کچه
- د سود کچه
- د حکومت عواید، لګښتونه او کسر
- د اسعارو نرخونه
- بنسټیز جوړښت
- اقتصادي او سیاسي ثبات
- اقتصادي وړاندوینه
- د صنعت تحلیل
- د صنعت ژوند دوره
- د صنعت د تحلیل پړاوونه
- د صنعت ځانګړتیاوې
- د عرضې او تقاضا تشه
- په صنعت کې سیالي
- د کارګر وضعیت
- د حکومت چلند

- د خامو موادو عرضه
- د لګښت جوړښت
- د شرکت تحلیل
- د شرکت د تحلیل مفهوم
- مالي راپورونه
- د مالي راپورونو تحلیل او تفسیر

ښپړمه څپرکی: د سټاک ایکسچینج او افغانستان د پانګه اچونې بازار

- د سټاک ایکسچینج تعریف
- د سټاک ایکسچینج دندې
- ګټې او زیانونه
- په سټاک ایکسچینج کې د معاملاتو طریقه
- دلال
- امر
- قرارداد
- ارتباط
- تسویه
- د امنیتي اسنادو پېرودونکي او پلورونکي
- د سپېکولېټور ډولونه
- د امنیتي بیو د بدلون علتونه
- د امر ډولونه
- د افغانستان سټاک مارکېټ

د (پانګې اچونې او پورټفولیو مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	سریزه د پانګې اچونې طبیعت او مانا د پانګې اچونې مالي او اقتصادي مفهوم د پانګې اچونې ځانګړنې	۴	۲	۲	
دوهمه	د پانګې اچونې موخې پانګه اچونه او سپېکولېشن (Speculation) ترمنځ توپیر پانګه اچونه او قمار (Gambling) ترمنځ توپیر	۴	۲	۲	
دریمه	د پانګه‌اچوونکو ډولونه انفرادي او اداري پانګه‌اچوونکي د پانګه اچونې لارې او فرصتونه	۴	۲	۲	

څلورمه	د پانګې اچونې د ټولګې (Portfolio) مدیریت پېژندنه د پورټفولیو د مدیریت پړاوونه د امنیتي سندونو تحلیل (Security Analysis) د پورټفولیو تحلیل د پورټفولیو انتخاب	۴	۲	۲	
پنځمه	د پورټفولیو بیاکتنه، د پورټفولیو ارزونه د پورټفولیو د مدیریت تکامل، تاریخي حقایق	۴	۲	۲	
شپږمه	د تکامل پړاوونه سپیکولېټیف پړاو (Speculative Phase) د مسلکیتوب پړاو (Professionalism Phase) ساینسي پړاو (Scientific Phase) د پورټفولیو د مدیریت رول	۴	۲	۲	
اوومه	پانګه اچونه او خطر (Risk) د خطر مانا، د خطر عناصر سیستماتیک خطر (Systematic Risk) د سود د کچې خطر (Interest Rate Risk) د بازار خطر (Market Risk) د پیرلو ځواک خطر (Purchasing Power Risk)	۴	۲	۲	
اتمه	غیرسیستماتیک خطر (Unsystematic Risk) د سوداګرۍ خطر (Business Risk) مالي خطر (Financial Risk)	۴	۲	۲	
نهمه	بنسټیز تحلیل (Fundamental Analysis) د بنسټیز تحلیل مفهوم د اقتصاد – صنعت – شرکت د تحلیل چوکاټ اقتصادي تحلیل، د ملي عاید د ودې کچه د سود کچه، د حکومت عواید، لګښتونه او کسر د اسعارو نرخونه (Exchange Rates) بنسټیز جوړښت (Infrastructure) اقتصادي او سیاسي ثبات، اقتصادي وړاندوینه	۴	۲	۲	
لسمه	د صنعت او شرکت تحلیل، د صنعت تحلیل د صنعت ژوند دوره (Industry Life Cycle) د صنعت د تحلیل پړاوونه	۴	۲	۲	
یوولسمه	د صنعت ځانګړتیاوې د عرضې او تقاضا تشه (Demand-Supply Gap) په صنعت کې سیالي (Competition) ، د کارګر وضعیت د حکومت چلند د خامو موادو عرضه، د لګښت جوړښت	۴	۲	۲	

دولسمه	د شرکت تحلیل د شرکت د تحلیل مفهوم مالي راپورونه، د مالي راپورونو تحلیل او تفسیر	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د سټاک ایکسچینج (Stock Exchange) تعریف دندې، ګټې او زیانونه	۴	۲	۲	
څوارلسمه	په سټاک ایکسچینج کې د معاملاتو طریقه دلال (Broker) امر (Order) قرارداد (Contract) ارتباط (Communication) تسویه (Settlement)	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د امنیتي اسنادو پېرودونکي او پلورونکي د سپېکولېټور ډولونه د امنیتي بیو د بدلون علتونه د امر ډولونه د افغانستان سټاک مارکېټ	۴	۲	۲	
شپاړسمه	پرزنتیشن				

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Investment: analysis and management by charles p.jones, 8th edition. 2. Success in investment by r.g winfield and s.j curry, published by john murrry publishers. 3. Investors guide, published by karachi stock exchange in 2004. 4. Portfolio management, s. Kevin, latest edition, prentice hall of india pvt. New delhi
مرستندوی سرچینی	5. Investment Analysis and Portfolio Management (Frank K. Reilly & Keith C. Brown) 6. nvestments: Analysis and Management (Zvi Bodie, Alex Kane, Alan Marcus) 7. Security Analysis & Portfolio Management (Donald E. Fischer & Ronald J. Jordan)

د (حسابداری معلوماتي سیستمونه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0751
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي مدیریت
سمستر	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه

د حسابداري معلوماتی سیستومونه هغه منظم، معیاري او مسلکي چوکاټ دی چې د یو سازمان ټول مالي فعالیتونه په کې ثبت، طبقه‌بندي، کنټرول، احتمالي تحلیل او د راپور بڼه ورکوي. دا سیستم د سازمان د مالي وضعیت د واقعي انځور وړاندې کولو لپاره کارول کېږي تر څو مدیریت، شریکان، تفتیشي اداري او نور ذینفعان وکولی شي د شفافو او دقیقو معلوماتو پر بنسټ پرېکړې وکړي. په دې سیستم کې د ورځنیو معاملو ثبت، د حسابونو تطبیق، د مالي جریان تحلیل، د مالي راپورونو تولید او د نړیوالو مالي معیارونو مراعات شامل دي. د سیستمونو عمده موخه دا ده چې اداره د غلطیو، درغلیو او مالي بې‌نظمۍ له خطره خوندي کړي او یو داسې مالي جریان رامنځته کړي چې د هرې دورې په پای کې اعتماد وړ، واضح او د پلټنې وړ پایلې وړاندې کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په پای کې، زده کونکي باید وکوالی شي:

- د مالي معاملو د ثبت او تحلیل منظم او مسلکي سیستم جوړول.
- په اداره کې شفاف، معیاري او دقیق مالي راپور ورکول یقیني کول.
- د تصمیم نیونې لپاره د باور وړ شمیري او مالي معلومات برابرول.
- د انساني خطا، درغلیو او مالي اختلالاتو د مخنیوي میکانیزم پیاوړتیا.
- د نړیوالو مالي معیارونو او قوانین مراعت.
- په اداره کې د حساب ورکونې او مسوولیت کلتور پیاوړتیا.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل باید وکولای شي لاندې عملي فعالیتونه ترسره کړي:

- زده کوونکي به وکولی شي مالي فعالیتونه دقیق ثبت کړي.
- د مالي راپورونو جوړول، تحلیل او تفسیر به په مسلکي ډول ترسره کړي.

- په نظام کې به د حسابداری نړیوال معیارونه وکاروي.
- د تنظیم شویو سیستمونو په مرسته به د غلطیو او درغلیو کچه راټیټه کړي.
- د اداري مالي وضعیت به په واضح ډول تحلیل او وړاندې کړي.
- د پلټنې، راپور ورکونې او مالي مدیریت لپاره به قوي اسناد او شواهد برابر کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول) ،د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د حسابدارۍ مفاهیم او عملي بنسټونه

- د حسابدارۍ اساسي اصطلاحات او د هغوی مفاهیم
- د حسابدارۍ نظری اساسونه او د هغوی د عملي پلي کېدو مقایسه
- نغدي او جمعي حسابداري او د دواړو ترمنځ د کارونې توپیر
- د ژورنال ثبتونو لیکل، ترتیب او د محاسبوي دورې ارتباط
- د QuickBooks سیستم نصب او د لومړني چاپېریال جوړول
- د شرکت فایل جوړول او د سیستم لومړني تنظیمات ترسره کول

دوهمه څپرکی: د حسابونو جوړښت او ژورنالي ثبتونه

- د حسابونو جوړښت او ژورنالي ثبتونه
- د حسابونو جدول جوړول او د بانک او نغدو حسابونو اضافه کول
- د شتمنیو، پورونو، پانګې، عایداتو او لګښتونو حسابونه جوړول
- د فایل بیک‌اپ اخیستل، بیا رغونه او د فایل د خوندي ساتلو اصول
- د بانک حسابونو لپاره عمومي ژورنال ثبتونه او تطبیقي کړنې
- د عرضه کوونکو مرکز پېژندنه او د معاملو ثبت

دریمه څپرکی: مالي معاملې، پېرل او پلور

- د پلور امرونو جوړول او د هغوی د ثبت طریقه
- د پېرلو امرونه، د توکو اخیستل او د محاسبوي ثبت کړنلارې
- په سیستم کې د خدماتو او توکو اضافه کول او مدیریت، بیل داخلول، د توکو ترلاسه کول او د تادیاتو پروسه
- د تادیه کېدونکو حسابونو تعقیب، د لګښتونو جبران او نظارت، د لنډ او تفصیلي مالي راپورونو تولید او تشریح

څلورمه څپرکی: د پیرودونکو او ګدام مدیریت

- د پیرودونکو مرکز پېژندنه او د پیرودونکو معلومات ثبتول
- اټکل لیکل او د قراردادونو او معاملاتو مخکینی محاسبه، انوایس جوړول، ډیزاین، تنظیم او د اسنادو دودیزول
- د مشتریانو څخه د پیسو ترلاسه کول او د معاملاتو تصفیه
- په QuickBooks کې پرمختللی ګدام فعالول او مدیریت
- د ګدام توکي جوړول، پېر، پلور او د انوینټري اړوند اسناد

پنځمه څپرکی: کاروونکي، تادیات او د حسابونو کنټرول

- په سیستم کې د کاروونکو جوړول، رولونه ټاکل او لاسرسی محدودول
- یو کاروونکی او څو کاروونکي حالتونه او د هغوی ځانګړتیاوې
- رسمي او شخصي مخکینۍ تادیات او د لګښتونو ته اړولو پروسه
- د ترلاسه کېدونکو حسابونو تعقیب، پاکول او راپور ورکول
- د معاش، مالیاتو، بونس، اضافه ساعتونو او پورونو تحلیل پیرامیټر، د باور حدود
- د نمونې اندازه، د نمونې ډولونه، د نمونې تخنیکونه، فرضیه، د فرضیې ډولونه، اصلي فرضیه، بدیله فرضیه

شپږمه څپرکی: مالي پخلا کول، راپور ورکول

- چک لیکل، د توکو او لګښتونو لپاره تادیې ثبتول
- د چک رجسټر او د فنډونو انتقال پروسه تشریح
- د بانکي پخلا کولو تحلیل او د حسابونو تطبیقي بهیر
- د ګټې او تاوان راپورونو تحلیل په لنډه او تفصیلي بڼه
- د بیلانس شیټ راپور کارول او د مالي وضعیت وړاندې کول
- د راپورونو دودیزول او تحلیل

د (حسابداری معلوماتي سیستمونه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د حسابداری بنسټیز اصطلاحات د حسابداری نظریه او عملي پلي کېدل نغدي حسابداري او جمعي حسابداري د ژورنال یا محاسبوي ثبتونو لیکل	۴	۲	۲	

دوهمه	د QuickBooks نصب د شرکت فایل جوړول د سیستم ډیزاین او تنظیم د حسابونو جدول جوړول، د بانک حسابونه او نغدي توازن ثبتول	۴	۲	۲	
دریمه	د حسابونو جوړول لکه شتمنی، پورونه، پانګه، عاید او لګښت بیا رغونه او بیک‌اپ د فایل کاپي جوړول د بانک حسابونو لپاره عمومي ژورنال ثبتونه	۴	۲	۲	
څلورمه	د عرضه کوونکو مرکز کارول د شتمنیو لپاره عمومي ژورنال ثبتونه، ثابتې او جاري شتمنۍ د لګښتونو لپاره عمومي ژورنال ثبتونه	۴	۲	۲	
پنځمه	د پلور امرونه د پیرلو امرونه توکي او خدمات	۴	۲	۲	
شپږمه	د پیرلو امرونو ډیزاین او دودیزول بیل یا انوایس داخلول او توکي ترلاسه کول بیلونه تادیه کول	۴	۲	۲	
اوومه	د جبران وړ لګښتونو تعقیب د تادیه کېدونکو حسابونو او د هغوی د تادیې تعقیب د مختلفو ډولونو لنډیزي او تفصیلي راپورونو تولید	۴	۲	۲	
اتمه	د پیرودونکو مرکز کارول اټکل لیکل انوایس جوړول د انوایس ډیزاین او بیلابیل بڼې د پیسو ترلاسه کول	۴	۲	۲	
نهمه	د ګدام توکو او ترلاسه کېدونکو حسابونو تعقیب په QuickBooks کې پرمختللی انوینټري فعالول د ګدام توکو ایجاد، پیر او پلور د انوینټري اړوند انوایس جوړول	۴	۲	۲	
لسمه	د کریډیټ میمو یا بیرته ستنولو اسناد جوړول د انوینټري، ځایونو، پیرودونکو او عرضه کوونکو راپورونه جوړول توکي او ټولګي جوړول، اصلاح، حذف او یوځای کول	۴	۲	۲	

یوولسمه	د کاروونکو او رولونو جوړول یوه او څو کاروونکي کارول په ټولګیو او پیرودونکو کې د حسابداری کارول	۴	۲	۲	
دولسمه	رسمي او شخصي مخکینۍ تادیې د مخکینیو تادیاتو لګښت ته اړول د ترلاسه کېدونکو حسابونو تعقیب د ترلاسه کېدونکو حسابونو پاکول او راپور ورکول	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د کارکوونکو اړوند خدمات د مالیاتو تشریح لکه عاید، معاش، کرایه او نور مالي مکلفیتونه د لګښتونو، پورونو، بونسونو او اضافي ساعتونو ارزونه د پورونو او مخکینیو تادیاتو تحلیل	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د لګښتونو او توکو لپاره چک لیکل د چک رجسټر او فنډونو انتقال د بانکي پخلا کولو تحلیل	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د ګټې او تاوان راپورونو تشریح په لنډه او تفصیلي بڼه د بیلانس شیټ راپورونو کارول په لنډه او تفصیلي ډول راپورونو تعقیب او دودیزول	۴	۲	۲	
شپاړسمه	پروژوي عملي کار	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Accounting Information Systems Romney & Steinbart 2. Learning QuickBooks Pro & Premier Romney 3. Information Technology Auditing & Assurance Hall & Thayer
مرستندوی سرچینی	4. Organisational Learning & Management Accounting Systems Brooks, Oliver 5. QuickBooks Pro Steinbart

د (پروژې مدیریت) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0749
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مصرفي محاسبه
سمستر	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه

په لنډه توګه، د پروژې مدیریت موخې د پروژې د پیل، پلان جوړونې، اجرا کولو، مقرراتو او بندولو د طرزالعملونو بریالۍ پراختیا او همدارنګه د پروژې ټیم د عملیاتو لارښود دی چې د ټاکل شوي حد، وخت، کیفیت او ټاکل شوي حدودو کې د ټولو موافقه شویو اهدافو ترلاسه کولو لپاره د بودیجې معیارونه دي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په پای کې، زده کونکي باید وکوالی شي:

- د پروژې ساحه، لګښت، وخت، او کیفیت اداره کړي، هر وخت د پروژې په بریالیتوب باندې تمرکز و کړي لکه څنګه چې د پروژې شریکانو لخوا تعریف شوي.
- پروژه د خپل ژوند په اوږدو کې د سازمان ستراتیژیک پلانونو او د سوداګرۍ توجیه سره تنظیم کړي.
- د پروژې اهداف، خنډونه، د سپارلو وړ، د فعالیت معیارونه، د کنټرول اړتیاوې، او د منابعو اړتیاوې د شریکانو سره په مشوره کې وپیژني.
- د پروژې د بریالیتوب د ترلاسه کولو لپاره د پروژې مدیریت پوهه، پروسې، د ژوند دورې او مجسم شوي مفکورې، وسایل او تخنیکونه پلي کړي.
- د هغو مسلو په ځواب کې پروژې تطابق کړي چې په داخل او بهر کې راپورته کیږي.
- د ټیم او شریکانو سره په مسلکي ډول اړیکه ونیسي، توپیرونو ته درناوی وکړي، ترڅو د همکارۍ پروژې چاپیریال ډاډمن شي.
- د اړیکو، همکارۍ، د معلوماتو مدیریت، او پریکړې ملاتړ لپاره د ټیکنالوژۍ وسایلو څخه کار واخلي.
- د پروژې بریالیتوب لپاره د سوداګرۍ عمومي مفکورې، کړنې، او وسایل پلي کړي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې عملي فعاليتونه ترسره کړي:

- د پروژې مديريت مفاهيم، اصول او اهميت تشريح کړي.
- د پروژې ژوندی څرخ (شروع، پلان جوړونه، اجرا، نظارت او پای) تشريح کړي.
- د پروژې اهداف، حدود، وخت او سرچينې تعريف او تنظيم کړي.
- د پروژې د پلان جوړولو وسيلې او تخنيکونه، لکه د ګانت چارت (Gantt Chart) او PERT/CPM ، وکاروي او د پروژې خطرونه وپيژني او د خطر مديريت ستراتيژی تطبيق کړي.۱
- د پروژې لګښتونه او بوديجه تخمين او مديريت کړي.
- د پروژې بريا کې د مشرتابه، اړيکو او ټيم کار اهميت تحليل کړي.
- د پروژې کيفيت ارزونه کړي او د کيفيت تضمين کولو تخنيکونه په عمل کې وکاروي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنی دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) ،د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنی وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنی ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستی ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د پروژې بنسټيز مفاهيم

- پېژندنه
- پروژه څه ده
- کوم شی پروژه نه ده
- د پروژې محدوديتونه
- د پروژې مديريت

دویمه څپرکی: د پروژې بهیر او د ژوندانه دوره

- د پروژې د مدیریت بهیر
- د پروژې ژوندانه دوره، د پروژې د پیل بهیر
- د پروژې د پلان جوړولو بهیر، د پروژې د اجرا بهیر
- د پروژې د څارنې او کنټرول بهیر، د پروژې د پای ته رسولو بهیر

دریمه څپرکی: د پروژې ډولونه او موخې

- د پروژې سمارټ موخې
- د پلان جوړونې له مخې د پروژو ډولونه
- شمېره په رنګ تکمیلېدونکې پروژه، د جوړولو پروژه، د څېړنې پروژه، بیا انجنیرۍ پروژې

څلورمه څپرکی: د لګښت او ګټې تحلیل او د پروژې ارزونه

- د لګښت او ګټې تحلیل، د لګښت او ګټې تحلیل ستونزې
- د پروژې د ټاکلو معیارونه
- د پیسو ښرته ستنېدو موده
- د ښرته ستنېدو مودې ګټې، د ښرته ستنېدو مودې زیانونه
- خالص اوسنی ارزښت، د خالص اوسني ارزښت ګټې، د خالص اوسني ارزښت زیانونه
- داخلي عاید کچه، د داخلي عاید کچې ګټې او زیانونه

پنځمه څپرکی: د عملي محاسبو حل لارې

- د ښرته ستنېدو مودې عملي مسئلې حل
- د خالص اوسني ارزښت عملي مسئلې حل
- د لګښت او ګټې تحلیل عملي مسئلې حل
- د داخلي عاید کچې عملي مسئلې حل

شپږمه څپرکی: د پروژې یقین، نامعلوم حالت او خطر

- د پروژې یقین
- د یقین شرایط
- د پروژې نامعلوم حالت
- د نامعلوم حالت شرایط
- د پروژې خطر، د خطر ډولونه
- د مکس مکس قاعده
- د مکس مېنې قاعده، د مېنې مکس قاعده
- د مېنې مېنې قاعده
- د پرټ کړنلاره
- د سي پي اېم کړنلاره
- د کورنیو دندو او وړاندې کولو چارې

د (پروژې مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	پېژندنه پروژه څه ده کوم شی پروژه نه ده د پروژې محدودیتونه د پروژې مدیریت	۴	۲	۲	
دوهمه	د پروژې د مدیریت بهیر د پروژې د ژوندانه دوره	۴	۲	۲	
دریمه	د پروژې د پیل بهیر د پروژې د پلان جوړولو بهیر د پروژې د اجرا بهیر د پروژې د څارنې او کنټرول بهیر د پروژې د پای ته رسولو بهیر	۴	۲	۲	
څلورمه	د پروژې سمارټ موخې د پلان جوړونې له مخې د پروژو ډولونه شمېره په رنګ تکمیلېدونکې پروژه د جوړولو (ساختمان) پروژه د څېړنې پروژه	۴	۲	۲	
پنځمه	بیا انجنیرۍ پروژې د لګښت او ګټې تحلیل د لګښت او ګټې تحلیل ستونزې د پروژې د ټاکلو معیارونه	۴	۲	۲	
شپږمه	د پیسو بېرته ستنېدو موده د بېرته ستنېدو مودې ګټې د بېرته ستنېدو مودې زیانونه	۴	۲	۲	
اوومه	خالص اوسنی ارزښت د خالص اوسني ارزښت ګټې د خالص اوسني ارزښت زیانونه	۴	۲	۲	
اتمه	داخلي عاید کچه د داخلي عاید کچې ګټې او زیانونه	۴	۲	۲	
نهمه	په بېرته ستنېدو مودې عملي مسئلې حل په خالص اوسني ارزښت عملي مسئلې حل په لګښت او ګټه تحلیل عملي مسئلې حل په داخلي عاید کچه عملي مسئلې حل	۴	۲	۲	

لسمه	د پروژې يقين د يقين شرايط	۴	۲	۲	
يوولسمه	د پروژې نامعلوم حالت د نامعلوم حالت شرايط د پروژې خطر	۴	۲	۲	
دولسمه	د خطر ډولونه	۴	۲	۲	
ديارلسمه	د مکس- مکس قاعده د مکس- مېنې قاعده د مېنې- مکس قاعده د مېنې- مېنې قاعده	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د پرټ کړنلاره	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د سي.پي.اېم کړنلاره	۴	۲	۲	
شپاړسمه	کورنۍ او وړاندې کولو چارې	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Project Management , By Erik W.Larson Clifford F.Gray Seventh Edition 2. Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling Harold Kerzner 3. Project Management, Planning and Control: Managing Engineering, Construction and Manufacturing Projects Albert Lester
مرستندوی سرچينی	4. Project Management: Techniques in Planning and Controlling Construction Projects .Hira N. Ahuja ،S. P. Dozzi ،Simaan M. AbouRizk 5. Effective Project Management: Traditional, Agile, Extreme, Hybrid Robert K. Wysocki 6. Identifying and Managing Project Risk Tom Kendrick

د (بدلون مدیریت) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0755
د کریډیټونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه

سازمانونه د یو شمیر پیژندلو وړ مرحلو څخه تیریږي څنګه چې دوی وده کوي. په ځینو مواردو کې دا بدلونونه پلان شوي وي، په نورو کې غیر پلان شوي دي. ځینې وختونه د بدلون لپاره ځواکونه د سازمان له دننه څخه راځي او ځینې وختونه د بهرنیو ځواکونو یا نفوذ له امله رامینځته کیږي. د بدلیدونکو شرایطو سره د مقابلې لپاره د سازمانونو اړتیا نوښت، خلاقیت او انعطاف ته اړتیا لري. دا کورس به د مهارتونو او پوهې په وده کې مرسته وکړي چې د کار د نوښتونو کارولو او پلي کولو ته وده ورکړي ترڅو بدلون اغیزمن کړي او بدلونونه اداره کړي تر څو د کار ځای کې لږه خنډ شتون ولري.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، ګډون کوونکي به وکولای شي:

- په سازماني بریالیتوب کې د بدلون رول درک کړي.
- د نوښت او پرمختګ ملاتړ لپاره اړین مهارتونو ته وده ورکړي.
- د مثبت بدلون د معرفي کولو او پلي کولو لپاره اړین پلان جوړونې مهارتونو ته وده ورکړي.
- د بدلون په وړاندې د خنډونو د کمولو لپاره د مشورتي پروسو څخه کار واخلي.
- د بدلون سره تړلې ستونزې تحلیل او ارزونه.
- د بدلون سره تړلی فشار اداره کړي او د بدلون پایلې وڅاري.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل باید وکولای شي لاندې عملي فعالیتونه ترسره کړي:

- د بدلون مدیریت بنسټیز مفاهیم، اصول او نظریات تشریح کړي.
- په متحرک او سیالي چاپیریالونو کې د بدلون اړتیا او اهمیت تشریح کړي.
- د سازمان کې د بدلون عواملو وپېژني او تحلیل کړي.

- د بدلون په وړاندې خنډونه او مقاومتونه وپیژني او د هغو د حل لپاره علمي حل لارې وړاندې کړي.
- د بدلون مدیریت مختلف ماډلونه او ستراتیژۍ (لکه د لوین ماډل، کاتر ماډل او نور) مقایسه او په عمل کې تطبیق کړي.
- د رهبرۍ او سازماني کلتور رول د بدلون د بریا یا ناکامۍ په ارزونه کې تحلیل کړي.
- د سازمانونو په بدلون کې د مدیریت لپاره اجرایي پلانونه او طرحې ډیزاین کړي.
- د ټیم کار او اغېزمنه اړیکې جوړولو وړتیا وښیي د سازماني بدلون په بهیر کې.
- د بدلون مدیریت اغېز د سازمان په فعالیت او نوښت باندې ارزونه وکړي.
- د ترلاسه شویو مهارتونو په کارولو سره، د کاري چاپېریالونو کې وړ او لوی بدلونونه اغېزمنه توګه مدیریت کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول) .د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د بدلون مدیریت پېژندنه

- د پیژندنې ټولګي
- د بدلون مدیریت پېژندنه
- د بدلون دلیلونه، د بدلون مدیریت سرچینه، د بدلون د مدیریت اړینتیا

دوهمه څپرکی: د بدلون د مدیریت بهیر او انساني غبرګونونه

- د بدلون د مدیریت عمومي بهیر
- د عادي بدلون پر مهال د انسان ذهني پراوونه
- د بدلون د مدیریت بنسټیز مفاهیم، د بدلون د مدیریت مهمې مرحلې

دریمه څپرکی: د بدلون د مدیریت نظریې او ماډلونه

- د کرټ لوین درې پړاوییزه نظریه
- د چین او بین د بدلون تګلارې
- د بلوک او بټن د پلان شوي بدلون پراوونه، د بکهارد او هریس د بدلون فورمول

څلورمه څپرکی: د بدلون پروژه، عوامل او ستونزې

- د بدلون پروژه او د هغې جوړښت
- بهرني او کورني اغېزمنونکي عوامل، د ناکامو بدلون پروژو بېلګې
- له ناکامو پروژو زده کړې، د بدلون په پروژو کې تېروتنې او ستونزې

پنځمه څپرکی: د بدلون پرمختللې نظریې

- د بدلون د ژوند دورې نظریه
- د ژوند دورې نظریې کارونې، د ژوند دورې نظریې محدودیتونه
- د ټیلیولوژیک بدلون نظریه، د ټیلیولوژیک نظریې کارونې او محدودیتونه
- د متقابل بدلون نظریه، د متقابل بهیر او کارونې، محدودیتونه

شپږمه څپرکی: د بدلون استازی او مشرتابه

- د بدلون استازی او د هغه ځانګړتیاوې، د مشرتابه پېژندنه
- هغه مشرانو ځانګړتیاوې چې بدلون راولي
- د معاملوي مشرتابه ډول، د بدلون راوستونکي مشرتابه ډول
- جذباتي او الهام بخښونکي مشرتابه، د قضیې مطالعې برخه

د (بدلون مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د پیژندنې ټولګي، د بدلون مدیریت پېژندنه د بدلون دلیلونه، د بدلون مدیریت سرچینه	۴	۲	۲	
دوهمه	د بدلون د مدیریت بهیر د عادي بدلون د مدیریت پر مهال د انسان ذهني پراوونه	۴	۲	۲	
دریمه	د بدلون د مدیریت مفاهیم، د کرټ لوین نظریه د چین او بین د انسان په نظام کې د بدلون راوستلو تګلارې	۴	۲	۲	
څلورمه	د بلوک او بټن د پلان شوي بدلون پراوونه د بکهارد او هریس د بدلون فورمول	۴	۲	۲	
پنځمه	د بدلون د مدیریت پروژه بهرني او کورني اغېزمنونکي عوامل	۴	۲	۲	
شپږمه	د ناکامو بدلون پروژو بېلګې، له دغو بېلګو زده کړې د بدلون په پروژو کې تېروتنې او ستونزې	۴	۲	۲	
اوومه	د بدلون د مدیریت نظریې، د بدلون د ژوند دورې نظریه د ژوند دورې نظریې کارونې د ژوند دورې نظریې محدودیتونه	۴	۲	۲	
اتمه	د ټیلیولوژیک بدلون نظریه، د ټیلیولوژیک نظریې کارونې د ټیلیولوژیک نظریې محدودیتونه	۴	۲	۲	

نهمه	د متقابل بدلون نظريه، د متقابل بهير تشريح د متقابل بدلون نظريې کارونې، محدوديتونه	۴	۲	۲	
لسمه	د بدلون استازی، د بدلون د استازي ځانګړتياوې	۴	۲	۲	
يوولسمه	د مشرتابه پېژندنه هغه مشرانو ځانګړتياوې چې بدلون راولي	۴	۲	۲	
دولسمه	د معاملوي مشرتابه ډول	۴	۲	۲	
ديارلسمه	د بدلون راوستونکي مشرتابه ډول	۴	۲	۲	
څوارلسمه	جذباتي يا کرامتي مشرتابه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د قضيې مطالعې برخه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	پروژه او دنده (ارزونه او وړاندې کول)	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Change Management By: Dr. Olaf Passenheim 2. Change ManagementBy: Prof. Christian Ramsauer
مرستندوی سرچينی	3. Leading Change – John P. Kotter 4. Making Sense of Change Management – Esther Cameron & Mike Green

د (شرکت مالي امور) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0856
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	مالي بازارونه او ادارات
سمستر	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه

کورس د دې لپاره ډيزاين شوی چې تشريح کړي چې څنګه د شرکتونو عملي مالي ستونزو حل کولو لپاره مالي تيوري پلي کيدی شي. کورس به د زده کونکو سره مرسته وکړي چې د دوی د شرکت پريکړې کولو څواک ته وده ورکړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کوونکي به وکولای شي:

- د کورس په پای کې زده کوونکي بايد وړتيا ولري چې ستاک او بانډونو ته ارزښت ورکړي.
- د خطر او د شتمنيو بيرته ستنيدو ارزونه.
- د شرکت د پانګې لګښت محاسبه کړي، د پانګونې پروژې ارزونه.
- دا معلومه کړي چې آيا يو شرکت ارزښت رامينځته کوي او يا يې ويجاړوي.
- د شرکت د پور او مساوي تمويل غوره ترکيب انتخاب کړي؛ او ونډه اخيستونکو ته په خورا اسانه طريقه خساره ورکړي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې عملي فعاليتونه ترسره کړي:

- د شرکت د پانګونې لګښتونه کم کړي.
- پانګونه په هغه پروژه کې په غوره توګه تخصيص کړي چې د ګټورتيا زياتوالی لري.
- د ګټورتيا او د عايداتو نرخ لوړ کړي) لکه ROE او ROI.
- په بازار کې د پايدار رقابتي ګټې ترلاسه کړي او د پانګونې بازار او اعتبار ورکوونکو باور جلب کړي.
- مالي انعطاف‌پذيری لوړ کړي تر څو د فرصتونو څخه ګټه پورته کړي.
- مالي شفافيت رامنځته کړي او د راپور ورکولو کيفيت لوړ کړي.

- د شرکت حکمراني تقويه کړي او د ګټې او زيان تضادونه کم کړي.
- د اوږدمهاله مالي پلان جوړونې امکان رامنځته کړي او د نقدي ستونزو مخنيوی وکړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) .د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د شرکت مالي بنسټيز مفاهيم

- د شرکت مالي پېژندنه، د مالي مدير پېژندنه
- د مالي مدير دندې، د مالي مديريت مهمې پرېکړې
- د پانګې اچونې پرېکړې
- مستقيم او غير مستقيم پانګه اچونه
- د ونډو د تاديا‌تو پرېکړې
- د کاروبار د سازمان جوړښت ډولونه
- انفرادي ملکيت، شراکت
- شرکتونه، د شرکت مالي عمومي موخې

دوهمه څپرکی: د شرکت د مديريت اړيکې او بازارونه

- ممکنه موخې او عمومي مالي موخې
- د استازولۍ ستونزه، د استازولۍ لګښتونه
- د شرکت کنټرول او د اړخونو اړيکې
- د مالي بازار پېژندنه، د مالي بازارونو دندو ته عمومي کتنه

دريمه څپرکی: د پيسو د ارزښت وخت او محاسبوي مفاهيم

- د پيسو د ارزښت وخت
- راتلونکی ارزښت او ترکيبي حساب
- په يوې دورې کې پانګه اچونه، په څو دورو کې پانګه اچونه

- اوسنی ارزښت او تخفیف، د یوې دورې اوسنی ارزښت
- د څو دورو اوسنی ارزښت
- اوسنی ارزښت د راتلونکي ارزښت په پرتله
- د تخفیف کچه ټاکل
- د دورو شمېر موندل

څلورمه څپرکی: د بانډونو او ونډو ارزونه

- د سود کچې او بانډ ارزونه
- بانډونه او د هغوی ارزښت
- د بانډ قیمتونه، ارزښتونه او ګټې
- د سود کچې خطر
- د بانډ ټرون او مهم شرایط، امنیت، غوښتلو شرطونه
- د فنډ جوړول او ځانګړې پرېکړې
- ځنډول شوی غوښتل او خوندي موده
- د بانډ درجه بندي
- د ونډو ارزونه، د عادي ونډې ډولونه
- صفر وده، ثابت وده او غیر عادي وده
- د ونډې نقدي بهیر، د اړین عاید برخې
- د عادي او امتیازي ونډو ځانګړتیاوې
- د ونډو بازارونه او د هغوی دندې

پنځمه څپرکی: پانګه اچونه، ارزونه او اوږدمهاله مالي پرېکړې

- د پانګې اوږدمهاله پرېکړې
- د خالص اوسني ارزښت مفهوم او اټکل
- د بېرته ستنېدو قاعده
- د دې قاعدې ګټې او نیمګړتیاوې
- تخفیف شوې بېرته ستنېدنه
- د منځنۍ حسابي عاید کچه
- داخلي عاید کچه
- د ګټورتیا شاخص

شپږمه څپرکی: د پانګې جوړښت، مالي تکیه او ګټې ویش

- مالي تکیه او د هغې اغېز
- د پانګې جوړښت پېژندنه
- د شرکت ارزښت او د ونډو ارزښت
- د مالي تکیې اغېزې پر عایداتو
- د ونډې پر هره برخه عاید د عوایدو او لګښت پرتله

- د ورشوتوب لګښتونه
- مستقیم او غیر مستقیم ورشوتوب لګښت
- مناسب د پانګې جوړښت
- ګټې ویش او د تادیاتو تګلارې
- نغدي ګټې ویش
- د ونډو په بڼه ګټې ویش
- په واقعي نړۍ کې د کم یا زیات تادیاتو عوامل
- د پاتې شونې تګلاره
- د ګټې ویش د نه اغېز تیوري
- د مرغۍ په لاس د ګټې ویش نظریه
- د ونډو بېرته اخیستل
- د ونډو وېش

د (شرکت مالي امور) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د شرکت مالي پېژندنه د مالي مدیر پېژندنه د مالي مدیر دندې	۴	۲	۲	
دوهمه	د مالي مدیریت پرېکړې د پانګې اچونې پرېکړې غیر مستقیم پانګه اچونه مستقیم پانګه اچونه د ونډې تادیاتو (ګټې ویش) پرېکړې	۴	۲	۲	
دریمه	د کاروبار د سازمان ډولونه انفرادي ملکیت شراکت شرکتونه	۴	۲	۲	
څلورمه	د شرکت مالي موخې ممکنه موخې او عمومي موخې د استازولۍ ستونزه او د استازولۍ لګښت د استازولۍ اړیکه د شرکت کنټرول	۴	۲	۲	

پنځمه	د مالي بازار پېژندنه د پیسو د ارزښت وخت راتلونکی ارزښت او ترکیبي حساب په یوه دوره کې پانګه اچونه په څو دورو کې پانګه اچونه اوسنی ارزښت او تخفیف	۴	۲	۲	
شپږمه	د یوې دورې اوسنی ارزښت د څو دورو اوسنی ارزښت اوسنی ارزښت د راتلونکي ارزښت په پرتله د تخفیف کچه ټاکل د دورو شمېر موندل	۴	۲	۲	
اوومه	د سود کچې او بانډ ارزونه بانډونه او د هغوی ارزښت د بانډ قیمتونه، ارزښتونه او ګټې د سود کچې خطر	۴	۲	۲	
اتمه	د بانډ ځانګړتیاوې د بانډ ټرون او شرایط امنیت، د غوښتلو شرط د فنډ جوړول، د غوښتلو اضافه اندازه ځنډول شوی غوښتل، خوندي موده	۴	۲	۲	
نهمه	د ونډو ارزونه د عادي ونډو ارزونه ثابتې ودې ونډې صفر ودې ونډه له عادي ودې پورته ودې ونډه د عادي ونډې نغدي بهیر د اړین عاید اجزا	۴	۲	۲	
لسمه	د عادي ونډو ځانګړتیاوې د امتیازي ونډو ځانګړتیاوې د ونډو بازارونه پلورونکي، اخیستونکي او د هغوی دندې د بازار راپور ورکول	۴	۲	۲	

یوولسمه	د پانګې اوږدمهاله پرېکړې د خالص اوسني ارزښت مفهوم او اټکل د بېرته ستنېدو قاعده د دې قاعدې تحليل او ارزونه	۴	۲	۲	
دولسمه	تخفيف شوې بېرته ستنېدنه د منځني حسابي عايد کچه داخلي عايد کچه د ګټورتيا شاخص	۴	۲	۲	
دیارلسمه	مالي تکيه او د پانګې جوړښت تګلاره د پانګې جوړښت پېژندنه د شرکت ارزښت او د ونډو ارزښت د مالي تکيې اغېز د ونډې پر هره برخه عايد د عايداتو او لګښتونو پرتله	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د پانګې جوړښت او د ونډې د پانګې لګښت د ورشوتوب لګښتونه مستقيم ورشوتوب لګښت غير مستقيم ورشوتوب لګښت مناسب د پانګې جوړښت	۴	۲	۲	
پنځلسمه	ګټې ويش او د ونډو تادياتو تګلاره نغدي ګټې ويش او د ونډو تاديات د ونډو په بڼه ګټې ويش په واقعي نړۍ کې د کم يا زيات تادياتو د لاملونو اغېز د تادياتو د تګلارې ټاکل	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د پاتې شونې تګلاره د ګټې ويش د نه اغېز اصول د ګټې ويش د مرغۍ په لاس نظريه د ونډو بېرته اخيستل د ونډو وېش	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Corporate finance pay ross (4th edition),westerfield, jordan richard-d-irwin inc. 2. Foundation of financial management stanley-b-block, geozzrey-a-hirt,7th edition Richard 3. Corporate Finance, Stephen A. Ross
مرستندوی سرچینی	4. Corporate Finance, Jonathan Berk & Peter DeMarzo 5. Principles of Corporate Finance, Richard Brealey & Stewart Myers 6. Essentials of Financial Management, Eugene F. Brigham & Joel F. Houston

د (اسلامی بانکداري او مالي) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0859
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اتم

د مضمون لنډه پېژندنه

د بانکداری اسلامي مضمون د معاصر مالي نظامونو په منځ کې د شریعت پر بنسټ د بانکداری د نظریاتو، اصولو، میکانیزمونو او عملي تطبیقاتو معرفي کوي. دا مضمون زده‌کوونکي د ربوي اقتصاد له اړتیا پرته پر متبادلو اسلامي حللارو پوهوي او په ښودلو سره چې بانکداري اسلامي نه یوازې په اسلامي هېوادونو بلکې په غیر مذهبي ټولنو کې هم د عقلاني، اقتصادي او اخلاقي دلایلو له مخې بریالی ده، د نوي مالي فکر زمینه برابروي. د مضمون په جریان کې زده کوونکي د اسلامي بانکداری تاریخ، د هغې د لومړنیو تجربو، عصري پرمختګونو، مالي سرچینو، مشارکت، مضاربت، مرابحه، اجاره، قرض او نورو شرعي معاملاتو عملي بڼې مطالعه کوي. د معاصر افغانستان په شرایطو کې چې ګڼ ربایي مالي بنسټونه د اقتصادي فشارونو له امله له ننګونو سره مخ دي، اسلامي بانکداری ورځ تر بلې پراخېږي او اړتیا ده چې مسلکي کادرونه د دې نظام د پیاوړتیا لپاره وروزل شي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په بریالیتوب سره زده کونکي به وکوالی شي:

- د اسلامي بانکداری بنسټیز اصول په علمي او مسلکي ډول تدریس.
- د ربوي او غیر ربوي بانکداری اقتصادي او شرعي توپیرونو څرګندول.
- د اسلامي مالي معاملاتو د تطبیق میتودونه لکه مرابحه، مشارکت، مضاربت، اجاره، سلف او جعاله زده کول.
- د اسلامي بانکداری تاریخي پرمختګ له لومړنیو تجربو څخه تر معاصرو نړیوالو نمونو پورې پېژندل.
- د اسلامي بانکونو مالي منابع، عملیات او عایداتي سیستم تحلیلول.
- زده کوونکو ته هغه مسلکي مهارتونه ورکول چې اسلامي مالي سکتور ته د اړتیا وړ کادري ځواک برابر کړي.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل باید وکولای شي لاندې عملي فعالیتونه ترسره کړي:

- زده کوونکي وکولای شي د اسلامي بانکداری اصول، فلسفه او حقوقي چوکاټ په وضاحت بیان کړي.

- زده کوونکي د سودي مالي نظام او اسلامي مالي نظام ترمنځ کره مقايسه وړاندې کوي.
- زده کوونکي د عملي مثالونو په کارولو سره د مرابحې، مشارکت، مضاربت، اجارې او نورو معاملاتو تطبيقي بڼه وکاروي.
- زده کوونکي د معاصرو اسلامي بانکونو د عوايدو سرچينې، مالي منابع او اجرايي پروسې تحليلولی شي.
- د افغانستان او نړۍ د اسلامي بانکداری د ودې، اړتيا او اقتصادي اهميت د تشريح وړتيا ترلاسه کوي.
- زده کوونکي د څېړنې، مسلکي پرېکړو، تحليلي فکر او ارائه کولو مهارتونه پياوړي کوي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) ،د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د اسلامي بانکداری تاريخ او بنسټونه

- د غرب اقتصادي تسلط پر اسلامي هېوادونو
- د اسلامي بيا ژوندۍ هڅونه
- د اسلامي بانکداری تاريخي شالید
- لومړني تجربې په مصر او مالیزیا کې
- معاصر اسلامي بانکونه

دويمه څپرکی: د اسلامي بانکونو تجارتي اصول

- د اسلامي بانکونو تجارتي اصول
- د بانکونو تجارتي اعمال
- مالي سرچينې
- جاري حساب، ذخيره حساب، د پانګې حساب

دريمه څپرکی: د مالي سرچينو کارونه او اسلامي معاملې

- مرابحه
- مرابحه په L.C کې او د نورو طريقو تطبيق، بيع موءجل

څلورمه څپرکی: مشارکت او مضاربت

- مشارکت په زراعت کې
- مستقیم، تغییري یا متناقص مشارکت
- مشارکت په L.C او کرایه کې
- مضاربت او د مضاربت اوراقو معامله
- اجاره او قناعت

پنځمه څپرکی: قرض او پانګونې

- قرض او حق‌الذمه
- مستقیمې پانګونې
- د نورو پانګونو بڼې
- د تجارتي اوراقو پیرود او پلور
- د منقول او غیر منقول پانګو بیا پیرود
- د سهمونو پیرود او پلور

نهپړمه څپرکی: معاصر تطبیقات

- د ایران د اسلامي بانکونو د کار طریقه
- سلف معاملات او په اقساطو خرڅلاو
- جعاله، مساقات او مزارعه
- د ځینو غلط فهمیو له منځه وړل
- معاصر اسلامي بانکونه په نړۍ کې
  سرمایه‌ګذار بانکونه
- د پیسو چاپ او اړوند مسایل د قانوني کنټرول اغېز پر محاسبه

د (اسلامی بانکداري او مالي) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د غرب اقتصادي تسلط پر اسلامي هېوادونو د اسلامي بیا ژوندۍ هڅونه د اسلامي بانکداری تاریخچه	۴	۲	۲	
دوهمه	د بانکداری اسلامي لومړني تجربې متغمر په مصر کې تیونګ جهنګ په مالیزیا کې معاصر اسلامي بانکون	۴	۲	۲	

دريمه	د اسلامي بانکونو تجارتي اعمال د اسلامي بانکونو مالي سرچينې جاري حساب، ذخيره حساب، د پانګې حساب	۴	۲	۲	
څلورمه	د مالي سرچينو د کارونې وسايل مرابحه مرابحه په L.C کې او د مرابحه نورې لارې بيع موءجل	۴	۲	۲	
پنځمه	مشارکت مشارکت په زراعت کې مستقيم مشارکت، تغييري يا متناقص مشارکت مشارکت په L.C کې مشارکت په کرايه کې	۴	۲	۲	
شپږمه	مضاربت د مضاربت د اوراقو پيرود او پلور اجاره، اجاره او قناعت	۴	۲	۲	
اوومه	قرض حق‌الذمه په قرض کې، مستقيمې پانګونې	۴	۲	۲	
اتمه	د اسلامي بانکونو نورې پانګونې بڼې د تجارتي اوراقو پيرود او پلور د منقول او غير منقول پانګو بيا پيرود د سهمونو پيرود او پلور عددي تمرينونه او ستونزې	۴	۲	۲	
نهمه	د ايران د اسلامي بانکونو د کار طريقه سلف معاملات په اقساطو خرڅلاو	۴	۲	۲	
لسمه	جعاله مساقات مزارعه	۴	۲	۲	

یوولسمه	د ځینو غلط فهمیو له منځه وړل	۴	۲	۲	
دولسمه	معاصر اسلامي بانکونه په نړۍ کې	۴	۲	۲	
دیارلسمه	سرمایه‌گذار بانکونه	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د پیسو چاپ او اړوند مسایل	۴	۲	۲	
پنځلسمه	د زده کوونکو سیمینارونه	۴	۲	۲	
شپاړسمه	پایلې او نتیجه گیري	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Islamic Banking: Theory, Practice and Challenges 2. An Introduction to Islamic Finance
مرستندوی سرچینی	3. Islamic Finance: A Practical Perspective 4. Islamic Financial Products: Principles, Instruments and Structures

د (نړیوال مالي مدیریت) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0855
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ تمویل
سمستر	اتم

د مضمون لنډه پېژندنه

د دې کورس تر شا اساسي نظر د نړیوالو مالي میکانیزم سره د زده کونکو معرفي کول او په نړیوال اقتصادي چاپیریال کې د دوی د پریکړې کولو ځواک ته وده ورکول دي. د کورس مهم موضوع لکه په نړیوال چاپیریال کې نړیوال او د نړیوال پانګو بازارونه پوښي. هره موضوع د عملي مثالونو، بیاکتنې، د قضیې مطالعې او کلیدي اصطلاحاتو لخوا د زده کونکو د پوهاوي د لا پراختیا لپاره د یوې هڅې په توګه ملاتړ کیږي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په بریالیتوب سره زده کونکي به وکوالی شي:

- د نړیوال مالي چاپیریال پورې اړوند د پوهې یوه پیچلې اداره درک کړي چې په هغه کې د میلمه پالنې صنعت باید کار وکړي.
- د څو ملي میلمه پالنې سازمانونو مختلف ډولونو نړیوال مالي اهداف په جدي ډول ارزونه او د برخه اخیستونکو اړوندو اړتیاو په اړه د پانګو بازارونو پوهه.
- د نړیوالو مالیاتو او پانګې اچونې فرصتونو د بدیل سرچینو او په ځانګړو شرایطو کې د دوی مناسبیت په اړه هراړخیز پوهه ولري.
- د میلمه پالنې په صنعت کې د نړیوالې پانګونې پریکړو او فرصتونو باندې اغیزې د فکتورونو پوهه؛
- د نړیوال میلمه پالنې صنعت په یوه جدي بیاکتنه کې مالي ماډلونه پلي کړي.
- د نړیوال مالي خطر د ماهیت او د هغې د کمولو لپاره د مختلف خرید او فروش تخنیکونو کارولو څرنګوالي په اړه پوه شي.
- د نړیوال میلمه پالنې سازمان له خدماتو څخه د مالي حاصلاتو د اعظمي کولو لپاره پوهه پلي کړي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې عملي فعاليتونه ترسره کړي:

- د نړيوالې پيسې او مالي سيستم جوړښت او د مهمو ادارو لکه د نړيوالې پيسې صندوق (IMF) او د نړيوال بانک رول تشريح کړي.
- د اسعارو نرخ مفهوم، د بهرنيو اسعارو بازارونه (فارکس) او د اسعارو نرخ ټاکلو عواملو تحليل کړي.
- د اسعارو د مختلفو نرخ سيستمونو (ثابت، شناور او مديريت شوی) پرتله کړي او د هر يو لپاره د هېوادونو ګټې او زيانونه بيان کړي.
- د اسعارو د آربيتراژ او په ځانګړې توګه د درې ګوني آربيتراژ مفهوم درک کړي او د دې امکان ارزونه وکړي.
- د اسعارو نوساناتو د تاثيراتو تحليل کړي پر مالي پرېکړو د څو ملیتي شرکتونو، د قيمت ټاکلو او د دوی د نغدي جريانونو باندې.
- د نړيوالو مالی سرچينو لکه نړيوال پور، د اروپايي بازارونو کې د قرضو خپرول او د نړيوال سرمايه بازار لپاره د شرکتونو د پانګونې منابع وپيژني.
- د مهمو مفاهيمو لکه د ګټو نرخ برابري او د خريد ځواک برابري درک کړي او د اسعارو د پيشبينۍ لپاره يې وکاروي.
- د مستقيم نړيوال پانګونې او د نړيوال پانګونې د پورټفوليو پرېکړې ارزونه وکړي او د هر يو ګټې او خطرونه پرتله کړي.
- د ماکرو اقتصادي سياستونو (لکه پولي او مالي سياستونه) تاثيرات پر د يوه هېواد د تراز حسابونو او د اسعارو نرخ تحليل کړي.
- يو عملي حالت (Case Study) د نړيوال مالي ستونزې (لکه د اسعارو بحران يا د څو ملیتي شرکت مالي پرېکړه) په هکله د مفصل تحليل او وړاندې کولو لپاره ترسره کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) .
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: نړیوال اقتصادي چاپېریال او پانګې جریان

- د نړۍ اقتصادي چاپېریال او جوړښت بدلونونه، د نړۍ اقتصادي وده او د پانګې جریان
- د ودې توپیر او د پانګې جریان، د پانګې جریان، نړیوالې اړیکې
- د حکومتونو، سوداګرۍ او مالي موسسو لپاره ننګونې
- پرمختللي، پرمختیایي، نوي راڅرګندېدونکي او انتقالي اقتصادونه،چندملتي شرکتونه، بانکونه او مالي موسسې

دوهمه څپرکی: نړیوال بانکداري

- نړیوال سوداګریز بانکداري
- د نړیوال بانکداري ارزونه، د نړیوال بانکداري رجحانات، د نړیوال بانکداري فعالیتونه
- د سر بانکونو جوړښت کې بدلون
- د عملیاتو نړیوال تنظیم
- ګډه پولې بانکداري، ملي او نړیوال سیستم، د پانګې کافي والی او د بانک پانګې اړتیا

دریمه څپرکی: نړیوال مالي سیستم

- د نړیوال مالي سیستم رول، لومړنی تاریخ او د جګړې وروسته پرمختګ
- بریتانیا: د نړۍ بانکدار، د سرو زرو معیار
- د جګړې وروسته پرمختګ
- د نړیوال مالي سیستم بنسټیز عناصر
- نړیوالو اسعارو صندوق، د بهرني اسعارو بازارونه، رسمي ذخیره، شخصي غوښتنه، مداخله او تبادله

څلورمه څپرکی: د بهرني سوداګرۍ تمویل او خطرونه

- د بهرني سوداګرۍ تمویل، د بهرني سوداګرۍ خطرونه
- د بهرني اسعارو، جغرافیایي، سیاسي، انفلاسیون او د تادیاتو خطرونه
- د دودیز بهرني سوداګرۍ تمویل، د تمویل بهیر او د اعتبار لیک ډولونه
- د وارداتو او صادراتو اعتبار لیکونه، نور نړیوال سوداګریزې لارې، مخکې پیسې او خلاص حساب
- سپارښتنه او سندي مسوده، فاکتورینګ، فورفیتینګ، متقابل سوداګري او کرایه ورکول

پنځمه څپرکی: نړیوال نغدي مدیریت

- نړیوال نغدي مدیریت
- د شرکت موخې، سیستمي لید او د انفرادي ځانګو اړتیاوې
- د مؤثر نغدي مدیریت لپاره ستراتیژۍ او میکانیزم، د سیستم پراخه او سیمه ایز لارې
- مرکزي زیرمې لرونکي او سیمه ایز توازن، نړیوال مالي ځانګې او د بیا را لیږد مرکزونه
- د لیږد نرخ، د پیسو لیږد ستراتیژۍ
- د سیستم دننه پورونه، انفرادي پورونه، ځانګړې ستونزې، بند شوي فنډونه او انفلاسیون

نښړمه څپرکی: نړیوالې پانګونې او د پانګې بازارونه

- نړیوالې پانګونې او د پانګې بازارونه، تقسیم شوي یا یوځای شوي بازارونه
- تاریخي کتنه د پانګې د پانګونې
- تېر ریکارډ، د وروستۍ ودې شواهد، د ودې دلیلونه، د بهرنیو پانګونو خنډونه
- مهم بازارونه، راڅرګندېدونکي بازارونه، اندازه او وده، تقسیم شوي او محدود شوي بازارونه
- بنسټیز ځانګړتیاوې، د راڅرګندېدونکو بازارونو د پرمختګ هڅې

د (نړیوال مالي مدیریت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	نړیوال مالي مدیریت او اقتصادي چاپېریال د نړۍ اقتصادي چاپېریال او جوړښت بدلونونه د نړۍ اقتصادي وده او د پانګې جریان	۴	۲	۲	
دوهمه	د ودې توپیر او د پانګې جریان د پانګې جریان، نړیوالې اړیکې د حکومتونو، سوداګرۍ او مالي موسسو لپاره ننګونې	۴	۲	۲	
دریمه	پرمختللي، پرمختیایي، نوي راڅرګندېدونکي او انتقالي اقتصادونه، چندملتي شرکتونه، بانکونه او مالي موسسې	۴	۲	۲	
څلورمه	نړیوال سوداګریز بانکداري د نړیوال بانکداري ارزونه، د نړیوال بانکداري رجحانات	۴	۲	۲	
پنځمه	د نړیوال بانکداري فعالیتونه د سر بانکونو جوړښت کې بدلون، د عملیاتو نړیوال تنظیم	۴	۲	۲	
شپږمه	ګډه پولې بانکداري، ملي او نړیوال سیستم د پانګې کافي والی او د بانک پانګې اړتیا	۴	۲	۲	
اوومه	نړیوال مالي سیستم د نړیوال مالي سیستم رول، لومړنی تاریخ او د جګړې وروسته پرمختګ بریتانیا: د نړۍ بانکدار	۴	۲	۲	
اتمه	د سرو زرو معیار، د جګړې وروسته پرمختګ د نړیوال مالي سیستم بنسټیز عناصر	۴	۲	۲	
نهمه	نړیوالو اسعارو صندوق، د بهرني اسعارو بازارونه رسمي ذخیره، شخصي غوښتنه، مداخله او تبادله د بهرني سوداګرۍ تمویل، د بهرني سوداګرۍ خطرونه د بهرني اسعارو، جغرافیایي، سیاسي، انفلاسیون او د تادیاتو خطرونه، د دودیز بهرني سوداګرۍ تمویل د تمویل بهیر او د اعتبار لیک ډولونه	۴	۲	۲	

لسمه	د وارداتو او صادراتو اعتبار ليکونه،نور نړيوال سوداګريزې لارې مخکې پيسې او خلاص حساب، سپارښتنه او سندي مسوده	۴	۲	۲	
يوولسمه	فاکتورينګ، فورفيتينګ، متقابل سوداګري او کرايه ورکول نړيوال نغدي مديريت، نړيوال مالي مديريت او نغدي مديريت د شرکت موخې، سيستمي ليد او د انفرادي څانګو اړتياوې	۴	۲	۲	
دولسمه	د مؤثر نغدي مديريت لپاره ستراتيژۍ او ميکانيزم د سيستم پراخه او سيمه ايز لارې مرکزي زيرمې لرونکي او سيمه ايز توازن	۴	۲	۲	
ديارلسمه	نړيوال مالي څانګې او د بيا را ليږد مرکزونه د ليږد نرخ، د پيسو ليږد ستراتيژۍ د سيستم دننه پورونه> انفرادي پورونه	۴	۲	۲	
څوارلسمه	څانګړې ستونزې، بند شوي فنډونه او انفلاسيون نړيوالې پانګونې او د پانګې بازارونه تقسيم شوي يا يوځای شوي بازارونه د پانګې د پانګونې تاريخي کتنه تېر ريکارډ، د وروستۍ ودې شواهد، د ودې دليلونه، د بهرنيو پانګونو خنډونه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	مهم بازارونه، راڅرګندېدونکي بازارونه> اندازه او وده	۴	۲	۲	
شپاړسمه	تقسيم شوي او محدود شوي بازارونه بنسټيز څانګړتياوې،د راڅرګندېدونکو بازارونو د پرمختګ هڅې	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Global finanace, maximo, francis and laurence, harper collins college publishers 2. International financial management,cheol-s and bruce-g,rusnick,mcgraw hill corporation. 3. Multinational Financial Management Alan C. Shapiro
مرستندوی سرچينی	4. International Finance: Theory into Practice Piet Sercu 5. The Economics of Foreign Exchange and Global Finance Peijie Wang 6. International Finance and Accounting Handbook Frederick D. S. Choi

د (رهبري) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0857
د کريډيتونو شمير	۳
کټګوري	مسلکي
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اتم

د مضمون لنډه پېژندنه

رهبري کومه نوې مفکوره نه ده بلکي له کلونو راهيسې پرې بحث کيږي. د مشرتابه او مديريت ترمنځ يو مهم توپير د افرادو له لارې د پايلو ترلاسه کولو پروسه ده. مديريت د مطلوبو پايلو ترلاسه کولو لپاره د پلان کولو ، تنظيم کولو کنټرول او پلي کولو پورې اړه لري. رهبري پروسه يو ګام نوره هم پرمخ وړي چې کارمندان خنګه فکر کوي او احساس کوي. رهبري د ډله ايزو پروسو د تمرکز په توګه، د شخصيت د موضوع په توګه، د اطاعت د هڅونې په توګه، د نفوذ د تمرين په توګه، د ځانګړي چلند په توګه، د قناعت په توګه، د ځواک اړيکو په توګه، د لاسته راوړلو لپاره د يوې وسيلې په توګه. موخې، د متقابل عمل په توګه، د يو توپير لرونکي رول په توګه، د جوړښت د پيل په توګه، او د دې تعريفونو ډيری ترکيبونو په توګه يې تصور شوی دی. اغيزمن مشران د يوې اداري د بريالیتوب لپاره مهم دي، او د مشرتابه وده د ښه رهبرانو د ودې لپاره مهمه ده. دا کورس د حياتي رول کتنه کوي چې مشرتابه يې د سوداګرۍ په سازمان کې په ټولو کچو کې لوبوي. زده کونکي به د دوامدار مسلکي او تنظيمي غوره والي لپاره د کليدي شي په توګه د مشرتابه ظرفيت اهميت وموميږي. د فکر هڅوونکو قضيو، تمرينونو او ادبياتو سره مخ کول به د زده کونکو پوهاوی لوړ کړي چې د نړۍ د متحرک او کلتوري پلوه متنوع سازمانونو او ټولنو سره معامله کولو کې د مشرتابه قوي مهارتونو ته وده ورکړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس له لوستلو وروسته زده کوونکي بايد وکولای شي:

- د کار په ځای کې د رهبری د اغيزمن چلند لپاره بنسټيز تيوری او د اوسنۍ ځيرنې موندنې تشريح کړي.
- د مشرتابه مختلف ستايلونه پلي کړي ترڅو د دوی په شخصي او مسلکي محيطونو کې مؤثره رهبري وکړي.
- د سوداګريزو پريکړو او اخلاقي قضاوتونو په کولو کې د مشرتابه انتخابونو سپړنه، بيان او ترکيب کول.
- د نورو او همدارنګه د دوی د مشرتابه او مديريت وړتيا ارزونه.
- د انفرادي او وضعيت ځانګړتياوې په ګوته کړيچې د مشرتابه په اغيزمنتوب اغيزه کوي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې عملي فعاليتونه ترسره کړي:

- د رهبري مفهوم تعريف کړي او د مديريت او رهبري تر منځ اساسي توپيرونه په واضح ډول تشريح کړي.
- د رهبري تيورۍ د تکامل تاريخچه تشريح کړي (له د ځانګړو خصوصياتو او سلوک نظرياتو څخه تر اقتضايي او تحولاتي نظريو پورې).
- د رهبري مختلف سټايلونه (لکه استبدادي، ډموکراتيک، تفويضي، تحولاتي او خدمتي) وپېژني او د هر يو د تطبيق او اغېزمنتيا تحليل وکړي.
- د عاطفي هوښيارتيا (EQ) په رهبري کې اغېز وپېژني او د دې اجزاوې (خپلواکي، ځان کنټرول، ټولنيز پوهه او د اړيکو مديريت) په ځان کې وده ورکړي.
- د مؤثرې اړيکو د اصولو او مهارتونو (فعال غوږ نيونه، د جوړونکي فيډبيک ورکول، او واضح ليد وړاندې کول) په رهبري کې په عملي توګه وکاروي.
- د مختلفو ميتودونو له لارې د پيروانو او ټيمونو په رهبري کې د هڅونې وړتيا پراخه کړي (د داخلي او خارجي هڅونې پر بنسټ).
- د اعتماد، صداقت او شفافيت اهميت وپېژني لکه د رهبر-پيرو اړيکو بنسټ، او په عملي توګه يې څرګند کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) .د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څېړکی: د مشرتابه بنسټونه او پېژندنه

- نندارە يا پېژندنه او د يخ ماتولو فعاليت
- د مشرتابه اساسي پېژندنه
- د زده کړې لپاره مناسب چاپېريال رامنځته کول
- د مشرتابه تعريف، د ځان او مشرتابه وړتياوو ترمنځ اړيکه، د اداري اړتياوې او د مشرتابه رول

دوهمه څپرکی: د مشر شخصي اړخ او د مشرتابه ډولونه

- مشرتابه د یو کس په توګه، د ځانګړتیاوو او مشرتابه اړیکه
- شخصیت، ارزښتونه، چلند او فکري سبکونه، معاملاتي مشرتابه
- بدلون راوستونکی مشرتابه، کرشماتي مشرتابه

دریمه څپرکی: حالتي مشرتابه، د مشر ذهن او د پلویانو رول

- د مشرتابه حالتي لید
- د نظریو او عملي برخو نښلول، د فردي شوې مشرتابه نظریه
- د مشر زړه، ذهن او اخلاقیات، انتقادي فکر، خپلواکي او هوښیارتیا
- پلویتوب، د پلویانو رول په مشرتابه کې، د پلویانو د سبک پېژندنه

څلورمه څپرکی: مشرتابه اړیکه، لید او عملي مشري

- د مشرتابه اړیکه
- د مشر او مدیر د اړیکو توپیر
- د مؤثرې اړیکې عناصر
- د لید له لارې مشري، د لید او ستراتیژۍ رول
- شخصي لید جوړول
- مشرتابه په عمل کې، د سوداګریزو ادارو بېلابېلې مشرتابه لارې

پنځمه څپرکی: ځواک، سیاست، انګېزه ورکول او د ډلو مشري

- مشري، ځواک او سیاسي کړنې، د مشر د ځواک سرچینې
- د ځواک، سیاست او مشرتابه اړیکه، انګېزه ورکول او واک سپارنه، د انګېزې نظریې د مشرتابه له لیدلوري
- د چاپېریال د بدلون رامنځته کول، د ډلې مشري، انفرادي کسان په ټیم بدلول
- له بېلابېلو ډلو سره د مشرتابه چلند، مېلمه ویناوال او د کار نړۍ تمې

نهمه څپرکی: د بدلون مشري، زده کړه او وروستۍ وړاندېز

- په ننۍ اداره کې فشارونه او بدلونونه، خلاقیت او نوښت لوړول

د (رهبري) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	نندارې یا پېژندنه / د یخ ماتولو فعالیت د مشرتابه پېژندنه ګډونوال باید په یوه ارامه او د زده کړې لپاره مناسب چاپېریال کې خان احساس کړي زده کوونکي به وتوانېږي چې:د مشرتابه تعریف وکړي دا وخېږي چې څنګه کولی شي خپل ځان د مشرتابه وړتیاوو او د اداري اړتیاوو سره وتړي	۴	۲	۲	

دوهمه	مشرتابه د یو کس په توګه د مشرتابه شخصي اړخ زده کوونکي به وتوانېږي چې: د ځانګړتیاوو او مشرتابه د اړیکې ارزونه وکړي و تشریح کړي چې شخصیت، ارزښتونه، چلند او فکري سبکونه په سازمانونو کې د مشرتابه پر اغېزمنتیا څه اغېز لري، د مشرتابه بېلابېل ډولونه وپلټي لکه معاملاتي مشرتابه، بدلون راوستونکی مشرتابه او کرشماتي مشرتابه	۴	۲	۲	
دریمه	د مشرتابه حالتي لید د مشرتابه نظري مفاهیم د عملي برخو سره وتړي وپوهېږي چې د فردي شوې مشرتابه نظریه څنګه د مشر، پلویانو او وضعیت ترمنځ اړیکې پراخه کړي	۴	۲	۲	
څلورمه	د مشر زړه، ذهن او اخلاقیات مشرې په داسې ډول وښیي چې تل هوښیار، په انتقادي ډول فکر کوونکی، خپلواک، او هوښیار وي نه بې پروا.	۴	۲	۲	
پنځمه	پلویتوب د پلویانو رول د مشرتابه په اغېزمنتیا کې تعریف کړي تشریح کړي چې مشران څنګه کولی شي پلویان په خپلو سبکونو د پېژندلو له لارې وروزي او اغېزمن کړي	۴	۲	۲	
شپږمه	د مشرتابه اړیکه د مشرانو او مدیرانو د اړیکو په لارو کې توپیرونه وپېژني د مؤثرې مشرتابه اړیکې مهم عناصر تشریح کړي	۴	۲	۲	
اوومه	د لید له لارې مشري د لید یا ستراتیژۍ رول د مشر په اغېزمنتیا او د اداري په بریالیتوب کې تشریح کړي خپلې شخصي مشرتابه لید رامنځته کړي	۴	۲	۲	
اتمه	مشرتابه په عمل کې (د مېلمه ویناوال) هغه بېلابېل مشرتابه لارې وپېژني چې په سوداګریزو ادارو کې عملي کېږي	۴	۲	۲	
نهمه	مشري د ځواک او سیاسي کړنو په مرسته مشري (دوهمه برخه)	۴	۲	۲	
لسمه	د مشر د ځواک سرچینې وپېژني او د ځواک، سیاست او مشرتابه ترمنځ اړیکه تشریح کړي	۴	۲	۲	
یوولسمه	انګېزه ورکول او واک سپارنه زده کوونکي به وکولی شي: د یو مناسب چاپېریال په رامنځته کولو سره بدلون راولي د انګېزې نظریې د مشرتابه له لیدلوري وڅېړي	۴	۲	۲	

دولسمه	د ډلې مشري او تنوع، انفرادي کسان په ټيم بدلول د بېلابېلو ډلو سره د مشرتابه مهارتونو په مرسته چلند کول.	۴	۲	۲	
دیارلسمه	مېلمه ویناوال د نویو سوداګریزو مشرانو څخه د کار نړۍ تمې وخېړي.	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د بدلون مشري او زده کړه په ننني اداره کې فشارونه او بدلونونه درک کړي	۴	۲	۲	
پنځلسمه	خپل او د نورو خلاقیت او نوښت لوړ کړي	۴	۲	۲	
شپاړسمه	ګروپي ټېسټ وروستی پړاو او وروستی وړاندېز (پریزنټېشن) زده کوونکي به په ډلو کې کار کوي او خپلې زده کړې د وړاندېز مهارتونو په مرسته ښکاره کوي	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. The Leadership Experience, by Richard L. Daft. 3rd or latest edition.Thomson, South-western. (Text Book) 2. The Heart of Leadership, by Robert E. Staub. 12 Practices of Courageous Leaders. 3. The Timeless Leader, by John K. Clemens and Steve Albrecht
مرستندوی سرچینی	4. Leadership in Organizations Gary Yukl 5. Primal Leadership: Learning to Lead with Emotional Intelligence Daniel Goleman, Richard Boyatzis, Annie McKee 6. Leadership Challenge – James Kouzes & Barry Posner

دریمه برخه : د انتخابی مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونیز پلانونه

د (ټولنپوهنه) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0448
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	انتخابی
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

کورس د دې لپاره ډیزاین شوی چې زده کونکي ته د ټولنپوهنې قوي اصول ، تیورۍ او مفکورې چمتو کړي. دا کورس دوی د اصلي انساني چلند سره هم اشنا کوي. د دې تر څنګ دا د دوی سره د سوداګرۍ سازمان سیسټمونو او طرزالعملونو ټولنیز اساس په پوهیدو او په هغه کې رامینځته شوي بدلونونو پېژندلو کې مرسته کوي. د دې مینځپانګې د څرګند هدف په موخه رامینځته شوي چې سوداګرۍ او مدیریت دواړه سوسیالیستي دي ترڅو دوی د انساني هوساینې متمرکزي کړي او زده کوونکي اداره کړي تر څو د سوداګرۍ بریالي مدیران شي؛ خپلو مسؤلیتونو ته اماده وي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د ټولنپوهنې تخیل وکاروئ ترڅو وګورئ چې ستاسو د شخصي، ورځني ژوند څانګړتیاوې څنګه د ټولنیز سازمان او همغږۍ له روانو پروسو سره تړاو لري.
- د ټولنپوهنې له ډسپلین څخه بنسټیز مفکورې، تیورۍ او د وضاحت طریقې بیان کړئ او د ټولنې او خپل ژوند په څانګړتیاو کې یې پلي کړئ.
- د ټولنپوهنې په څېړنه کې د معلوماتو راټولولو اصلي میتودونه په ګوته کړئ او معلومه کړئ چې کوم یو د څانګړو څېړنو پوښتنو لپاره خورا مناسب دی.
- د ټولنپوهنې د بنسټ ایښودونکو مرکزي مفکورې تشریح کړئ.
- تشریح کړئ چې څنګه افراد د کلتور، ټولنیز کولو، د کوچنیو کچو ټولنیز تعامل، او سازماني ژوند د بنسټیزو ټولنیزو پروسو له لارې شکل لري.
- تشریح کړئ چې د جرم او انحراف ټولنیز جوړښت څه معنی لري او ولې دا د جرم، جرمونو کچې، زندانونو، او د پولیسو ستراتیژیو په اړه د اوسنیو مسلو د پوهیدو لپاره کلیدي ده.
- د ټولنیزو پروسو او جوړښتونو له مخې د بدن ژوند (جنسیت، عمر، معلولیت، روغتیا) تحلیل کړئ.
- تشریح کړئ چې ولې د ټولنې په اړه د سیستماتیک پوهه رامینځته کول مهم دي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د ټولنپوهنې ماهيت د يوه علم په توګه تشريح کړي او «ټولنيز تصور (Sociological Imagination) » وکاروي ترڅو د شخصي مسايلو تحليل د ټولنيزو ځواکونو په پراخه چوکاټ کې وکړي.
- د ټولنپوهنې بنسټيز مفاهيم (لکه ټولنيز شوي کيدل، ټولنيز جوړښت، ټولنيزې بنسټونه، کلتور، نورمونه، ارزښتونه، ټولنيز رول او ټولنيز طبقه) تعريف او تحليل کړي.
- د ټولنپوهنې کلاسيک او معاصر نظريې (لکه د کارکردګارۍ نظريه، د تضاد نظريه، د نمادين تعامل نظريه او فمينيستي نظريه) پرتله کړي او د ټولنيزو پديدو د تحليل لپاره يې وکاروي.
- د ټولنپوهنې اصلي تحقيق ميتودونه (کمي او کيفي) لکه سروې، مشاهدې، مرکې او د محتوا تحليل پيژني او د هرې لارې قوي او ضعيفې برخې تشريح کړي.
- د ټولنيز شوي کيدو بهير د ژوند په اوږدو کې تشريح کړي او د دې بهير کې د بنسټيزو بنسټونو لکه کورنۍ، تعليم، همزولو ګروپونو او رسنيو رول د فردي او ټولنيز هويت په جوړولو کې وضاحت ورکړي.
- د ټولنيز انحراف او ټولنيز کنترول مفاهيم درک کړي او د دې تبيين کوونکو نظريو تحليل وکړي.
- ټولنيز نابرابري (طبقاتي، قومي، نژادي او جنسي) او د دې نابرابرو ته د تداوم د ميکانيزمونو په سطحو کې تحليل او نقد کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټيشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټيشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د ټولنپوهنې بنسټيز مفاهيم

- د ټولنپوهنې پېژندنه
- د ټولنپوهنې تعريف
- د ټولنپوهنې طبيعت او ساحه

- د ټولنپوهنې برخې او د هغې وده
- د څېړنې طریقې
- مقطعي څېړنه
- اوږدمهاله څېړنه، لابراتواري څېړنه
- ساحوي څېړنه، مشاهداتي څېړنه

دوهمه څپرکی: کلتور او ټولنه

- د کلتور تعریف
- کلتوري بستر، کلتور او ټولنه
- ټولنیز او کلتوري پرمختګ
- بیولوژیکي عوامل، جغرافیایي عوامل
- د کلتور ځانګړتیاوې، د کلتور برخې، مادي کلتور، غیر مادي کلتور، بیا کتنه او ازموینې

دریمه څپرکی: ټولنیز جوړښت او ټولنیز بنسټونه

- ټولنیز تنظیم
- کورنۍ او د کورنۍ جوړښت
- د کورنۍ د ډلې ترکیب
- واده او د کورنیو ډولونه
- ټولنیز بنسټ، ټولنیز جوړښت
- ساده او پېچلی ټولنیز جوړښت
- له نورو بنسټونو سره اړیکې
- کورنۍ، اقتصاد، دین، حکومت، پالیسي

څلورمه څپرکی: دین، اقتصاد او سیاست

- د دین تعریف
- د دین برخې: عقیده، نښې، مراسم، سپېڅلي شیان
- د دین دندې
- د نړۍ ادیان: عیسویت، یهودیت، هندویزم، بودیزم، کنفوسیوسیزم، اسلام
- اقتصادي بنسټونه
- د اقتصادي بنسټ تعریف او جوړښت
- اقتصادي نظام، د کار وېش، اقتصادي تنظیم
- د ټکنالوژۍ او حکومت رول
- سیاسي بنسټونه
- تعریف او جوړښت، رسمي او غیر رسمي جوړښت
- د حکومت درې ځانګې: قضایه، اجرائیه، مقننه

پنځمه څپرکی: ټولنیز خوځښت او ټولنیزه طبقه بندي

- ټولنیز خوځښت
- تعریف
- د خوځښت ډولونه: افقي، عمودي، صفر، جغرافیایي خوځښت
- هغه عوامل چې خوځښت ته لاره برابروي
- ټولنیزه طبقه بندي
- ټولنیز طبقه
- د طبقو ډولونه
- عمومي طبقه بندي
- تعریف شوې طبقې، کلتوري طبقې، اقتصادي طبقې
- سیاسي طبقې، ځان پېژندونکې طبقې
- ټولنپوهنیزې طبقې: لوړه، منځنۍ، ټیټه طبقه

نهمه څپرکی: سیاسي، اقتصادي نظامونه او ټولنیزې ستونزې

- سیاسي اقتصادي نظام، د سیاسي اقتصادي بنسټونو وده
- د سیاسي اقتصادي بنسټونو بڼې: سوسیالي، پانګوالي، ګډ اقتصادي، اسلامي نظام
- هغه ګټې چې اسلام بشریت ته وړاندې کوي
- د افغانستان ټولنپوهنه
- ځانګړتیاوې
- ټولنیزې ستونزې، د نفوس ستونزې
- د روغتیا ستونزې، د زده کړو ستونزې
- د ښځو د پرمختګ ستونزې
- فقر، له کلي ځخه ښارونو ته کډوالی

د (ټولنپوهنه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د ټولنپوهنې پېژندنه تعریف د ټولنپوهنې طبیعت او ساحه د ټولنپوهنې برخې او د هغې وده	۳	۱	۲	
دوهمه	د مطالعې طریقې مقطعي څېړنه اوږدمهاله څېړنه لابراتواري څېړنه ساحوي څېړنه، مشاهداتي څېړنه	۳	۱	۲	

دريمه	د ټولنپوه رول د څېړنيز عالم په توګه، د پاليسي مشاور په توګه د تخنيکر او د ښوونکي په توګه	۳	۱	۲	
څلورمه	کلتور، د کلتور تعريف، کلتوري بستر، کلتور او ټولنه ټولنيز او کلتوري پرمختګ بيولوژيکي عوامل، جغرافيايي عوامل	۳	۱	۲	
پنځمه	د کلتور ځانګړتياوې د کلتور اصلي برخې، مادي کلتور، غير مادي کلتور	۳	۱	۲	
شپږمه	ټولنيز تنظيم، کورنۍ، د کورنۍ جوړښت	۳	۱	۲	
اوومه	د کورنۍ د دلې ترکيب واده، د کورنيو بيلابېل سيستمونه	۳	۱	۲	
اتمه	ټولنيز بنسټ، ټولنيز جوړښت ساده او پېچلې ټولنيزې جوړې له نورو بنسټونو سره اړيکې، الف: کورنۍ، ب: اقتصاد، ج: دين، د: حکومت، هـ: پاليسي	۳	۱	۲	
نهمه	دين، تعريف، د دين برخې عقيده، نښې، مراسم، سپېڅلي شيان، د دين دندې د نړۍ اديان: عيسويت، يهوديت، هندويزم، بوديزم، کنفوسيوسيزم، اسلام	۳	۱	۲	
لسمه	اقتصادي بنسټونه د اقتصادي بنسټ تعريف، د اقتصادي بنسټ جوړښت اقتصادي نظام، د کار وېش، اقتصادي تنظيم، د ټکنالوژۍ او حکومت رول	۳	۱	۲	
يوولسمه	سياسي بنسټونه د سياسي بنسټ تعريف، د سياسي بنسټ جوړښت رسمي او غير رسمي د حکومت اصلي ځانګې: قضايه، اجرائيه، مقننه	۳	۱	۲	
دولسمه	تعليمي بنسټونه د تعليمي بنسټ تعريف، د تعليمي بنسټ جوړښت رسمي او غير رسمي زده کړه، تعليمي نظام	۳	۱	۲	
ديارلسمه	ټولنيز خوځښت تعريف د خوځښت ډولونه، افقي خوځښت عمودي خوځښت صفر خوځښت سيمه ييز/جغرافيايي خوځښت هغه عوامل چې ټولنيز خوځښت ته لاره برابروي	۳	۱	۲	

څوارلسمه	ټولنيزه طبقه بندي ټولنيز طبقه د طبقو ډولونه عمومي طبقه بندي تعريف شوې طبقې، کلتوري طبقې، اقتصادي طبقې سياسي طبقې، ځان پېژندونکې طبقې او ګډون ټولنپوهنيزې طبقې لوړه طبقه، منځنۍ طبقه، ټيټه طبقه	۳	۱	۲	
پنځلسمه	سياسي اقتصادي نظام د سياسي اقتصادي بنسټونو وده د سياسي اقتصادي بنسټونو بڼې سوسيالي نظام، پانګوالي نظام، ګډ اقتصادي نظام، اسلامي نظام، هغه ګټې چې اسلام بشريت ته وړاندې کوي	۳	۱	۲	
شپاړسمه	د افغانستان ټولنپوهنه ځانګړتياوې ټولنيزې ستونزې د نفوس ستونزې د روغتيا ستونزې د زده کړو ستونزې د ښځو د پرمختګ ستونزې، فقر، له کلي ښار ته کډوالي	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر ځارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. Sociology panel b. Horton. Chester l.hunt. 6th edition, mcgraw hill 2. Sociology an introduction s.m shahid 3. Sociology and social problems prof. Abdul hamid taga
مرستندوی سرچينی	4. Introduction to sociolgy, prof. Fazli wahid, khurasan institute of modern sciences. Agricultural university Peshawar 5. Sociology: A Down-to-Earth Approach James M. Henslin 6. Introduction to Sociology Anthony Giddens

د (روانشناسي) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0448
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	انتخابی
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

د اړوپوهنې مضمون د ګډون په کورسونو کې شامله ده، چې موخه يې په خپل چاپيريال کې د يو فرد د هڅونې د زياتولو لپاره د لارو او وسيلو موندل دي او د فشار په حالت کې د ډيرۍ فشارونو د بريالي کولو لپاره څانګړي ميتودونه او تخنيکونه وړاندې کوي. دا کورس به له زده کونکو سره مرسته وکړي چې څان په نوي ننګونکي چاپيريال کې تنظيم کړي او د زده کونکي د شخصيت نمونې ته وده ورکولو کې به هم مرسته وکړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د کلاسيک ښايسته سازۍ کولو اصولو ترمنځ عمومي توپيرونه وکولی شي.
- عملياتي حالت او مشاهده زده کړه (د بيلګې په توګه، احتمالي).
- د اساسي کلاسيک ښايسته سازۍ پيښې تشريح کړئ، لکه استملاک، ورکيدل.
- په ناڅاپي توګه بيا رغونه، عمومي کول، تبعيض، او د لوړې کچې زده کړه.
- د عملياتي حالت اغيزې اټکل کړئ (د بيلګې په توګه، مثبت ملاتړ، منفي ملاتړ، سزا ورکول).
- وړاندوينه وکړئ چې څنګه تمرين، د پياوړتيا مهالويش، او هڅونې به د زده کړې په کيفيت اغيزه وکړي.
- ګرافونه تشريح کړئ چې د زده کړې د تجربو پايلې څرګندوي.
- ښلګې وړاندې کړئ چې څنګه بيولوژيکي محدوديتونه د زده کړې وړاندوينې رامينځته کوي.
- د بصيرت زده کړه، پټې زده کړې، او ټولنيز زده کړې اړينې څانګړتياوې تشريح کړئ.
- د زده کړې اصول پلي کړئ ترڅو احساساتي زده کړې، د خوند څخه کرکه، سپکاوی چلند، او د زده کړې بې وسۍ تشريح کړي.
- وړانديز وکړئ چې څنګه چلند تعديل، بايوفيډبيک، د مقابلې تګلارې، او څان کنټرول د چلند ستونزې حل کولو لپاره کارول کيدی شي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- اړواپوهنه د يوې علمي څانګې په توګه تعريف کړي او د هغې اساسي تګلارې (بيولوژيکي، چلندیزه، ادراکي، انسان‌محوره او روان‌تحليلي) سره مقايسه کړي.
- د ادراکي بهيرونو بنسټيز مفاهيم لکه ادراک، توجه، حافظه، تفکر او ژبه تشريح کړي.
- د زده‌کړې اصول (کلاسيک شرطيزول، فعاله شرطيزول او مشاهدوي زده‌کړه) وپېژني او د هغوی عملي تطبيقات تحليل کړي.
- د انسان د ودې مفاهيم د ژوند په اوږدو کې (د ماشوموالي، ځوانۍ، بلوغ او زړښت په پړاوونو کې) د فزيکي، ادراکي او ټولنيز–عاطفي اړخونو له مخې تشريح کړي.
- د شخصيت تيورۍ (روان‌تحليلي، خانګړتيايي، انسان‌محوره او ادراکي–ټولنيزې) سره مقايسه وکړي او د هرې تيورۍ ځواکمنتيا او نيمګړتياوې وارزوي.
- پر انګيزه او احساساتو اغېزمن عوامل تحليل کړي او اړوندې تيورۍ په عملي توګه تطبيق کړي.
- د ذهني روغتيا او رواني ناروغيو مفاهيم تشريح کړي او عام رواني اختلالات (لکه اضطراب، خپګان او شيزوفرينيا) وپېژني.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)، د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د کورس پېژندنه او عمومي څېړه

- د شخصيت د ودې په اړه د روان‌پوهنې ليدلوری، د انسان د دروني نړۍ لپاره بنسټيزې مقدمې

دوهمه څپرکی: د انسان دروني نړۍ

- غريزه او د هغې رول، د غريزو ډولونه؛ تندخويي، د مينې او جذب ځواک، ځان‌پالنه
- د شخصيت جوړښت؛ نهاد، انا او لوړ انا، دروني جدالونه او دفاعي رواني ميکانيزمونه

دریمه څپرکی: د شخصیت وده او عوامل

- د شخصیت تعریف، د شخصیت د ودې پراوونه
- چاپېریال او د هغه اغېز، د والدینو رول په شخصیت جوړونه کې
- په شخصیت جوړونه کې د ټولنې رول او فرهنګي ارزښتونه

څلورمه څپرکی: روزنه او هویت

- سختګیرانه روزنه او اغېزې یې
- د هویت تعریف، هویت په قومي او قبیلوي جوړښت لرونکې ټولنه کې
- د افغانستان د هویت ټولنیزې بېلګې، عمومي پایله او لنډیز

پنځمه څپرکی: چلندي اختلالات

- د چلندي ستونزو لومړی برخه؛ مرضي خشونت، د کرکې احساس
- حسادت، ناسالم تړاو، خپګان، د پېښو وروسته رواني فشارونه
- نارسیسیزم او سرحدي اختلالات، ټولنیز ضد شخصیتونه او د هغوی ځانګړنې

شپږمه څپرکی: مرور، تحلیل او عملي زده کړه

- د ټولو فصلونو عمومي مرور
- د قضیو تحلیل او رواني څېړنې طریقه، عملي تمرینونه، په افغانستان کې د چلندونو ټولنیز تحلیل

د (روانشناسي) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د شخصیت د ودې په اړه د روان‌پوهنې لیدلوری.	۳	۱	۲	
دوهمه	د انسان د دروني نړۍ پېژندنه، غریزه او د انسان په چلند کې د هغې بنسټیز رول.	۳	۱	۲	
دریمه	د غریزو ډولونه لکه تندخویي، د مینې او جذب ځواک، او ځان‌پالنه، د دغو دروني محرکو اغېزې.	۳	۱	۲	
څلورمه	د شخصیت جوړښت په اړه بحث؛ نهاد، انا او لوړ انا، د انسان د روان درې برخې او د هغوی ځانګړنې.	۳	۱	۲	
پنځمه	د دروني جدالونو پېژندنه، دفاعي رواني میکانیزمونه او د هغو د رامنځته کېدو لاملونه.	۳	۱	۲	
شپږمه	د شخصیت تعریف، د شخصیت د ودې پراوونه، چاپېریالي شرایط او د انسان په ودې د هغوی اغېز.	۳	۱	۲	

اوومه	د والدینو رول په شخصیت جوړونه کې، د کور فضا، چلند او روزنیز سبکونه.	۳	۱	۲	
اتمه	په شخصیت جوړونه کې د ټولنې رول، دودونه، فرهنګي ارزښتونه او ټولنیز تعاملات.	۳	۱	۲	
نهمه	سختګیرانه روزنه او د هغې اغېزې، د هویت پېژندنه او د هویت د جوړېدو بهیر.	۳	۱	۲	
لسمه	د قومي او قبیلوي جوړښت لرونکې ټولنې هویت، په ځانګړي ډول د افغانستان د ټولنیز جوړښت بېلګې.	۳	۱	۲	
یوولسمه	لنډه پایله، د زده‌کوونکو ارزونه او د شل سلنې ازموینې څرنګوالی.	۳	۱	۲	
دولسمه	د چلندي اختلالاتو لومړی برخه؛ مرضي خشونت، د کرکې حس او د دغو ستونزو عوامل.	۳	۱	۲	
دیارلسمه	د حسادت احساس، د ناسالم تړاو ستونزې، خپګان او د پېښو وروسته رواني فشارونه.	۳	۱	۲	
څوارلسمه	نارسیسیزم او سرحدي اختلالات، د دې اختلالاتو نښې او لاملونه.	۳	۱	۲	
پنځلسمه	د ټولنې ضد شخصیتونه، د هغوی ځانګړنې، د چلند بڼې او ټولنیزې پایلې.	۳	۱	۲	
شپاړسمه	د ټولو موادو عمومي مرور، د واقعي پېښو او قضیو تحلیل، عملي تمرینونه او د افغانستان د ټولنې د چلندونو ارزونه.	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Introlduction to human behaviour, prof. Fazli wahid, 2. Institute of modern sciences. Agricultural university peshawar. 3. Introduction to psychology, hilgard, 3rd addition
مرستندوی سرچینی	4. Introduction to psychology, david g. Myers 5. Psychology: The Science of Mind and Behaviour Author: Richard Gross 6. Introduction to Psychology: Gateways to Mind and BehaviorAuthors: Dennis Coon..

څلورمه برخه: د ټول شمولې مضمونونو لپاره درسي مفردات او اونيز پلانونه

د: (اسلام اعتقادی نظام) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0171
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخ اړی مضمون	نلري
سمستر	اول

د مضمون لنډه پېژندنه

داسلامي ثقافت ټول شموله مضمون په لړ کې (داسلام اعتقادي نظام) داسلامي ثقافت په کریکولم کې لومړی او تر ټولو مهم مضمون دی چې داسلامي ثقافت مضمون له مفهووم سره له بلدتیا وروسته محصل کولای شي چې داسلام اعتقادي نظام په علمي او مستدله توګه وپیژني.

داسلامي ثقافت په تحصیلی نصاب کې اعتقادي نظام دلومړني مضمون په توګه دمنطقي او علمي تسلسل له مخې ټاکل شوی دی ، ځکه چې عقاید او باورونه دتکلیفي احکامو لپاره اساس او بنسټ ګڼل کیږي ، دامضمون داسلامي ثقافت دنورو ټولو مضامینو لپاره بنسټیز او ترټولو مناسب مدخل شمیرل کیږي.

ددې مضمون په مطالعه او لوست محصلان کولای شي چې دسمستر په پای کې داسلام اعتقادي نظام مضمون داساسي موضوعاتو لکه الله تعالی ،انسان او نړی پیژندنې په اړه په اکاډمیکه توګه له دلایلو سره کلي معلومات ترلاسه کړي او په پایله کې یې وکولای شي دیوځیرک ، پوه او سالم انسان په توګه دکاياتو له پالونکي ، او له بل انسان سره اړیکه په سمه توګه تنظیم کړي او دکاياتو دپالونکي له نعمتونو څخه په سمه توګه ګټه واخلي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- داسلامي ثقافت له مفاهیمو سره بلدتیا ، دپیژندګلوي اسباب او ډولونه ، داسلام اعتقادي نظام او په اړه یې راغلي آیتونه، احادیث او اسلامي عقیده پیژندل.
- په سمه توګه داسلام داعتقادي مظام پیژندنه او له غیرې اسلامي نظامونو سره یې پرتله.
- داسلامي عقیدې او ایمان رول په ډاګه کول او ددنیوی او اخروي ژوند په سالم تنظیم کې ترې دګټې اخیستنې اړتیا او دژوند په هره برخه کې دالله تعالی دحاضر او ناظر عقیدې ویښتابه رمنځته کول.
- داسلامي عقایدو پر فطري والي او اعتدال نقلي او عقلي دلایل وړاندې کول، له نورو اسلامي دینونو سره یې پرتله او دا په ډاګه کول چې داسلام اعتقادي نظام او اسلامي نړی لید پرنورو ټولو نظامونو او نړی لیدونو حقانیت او فوقیت لري.

- په اکاډمیکه او علمي توګه له اسلامي عقایدو او باورونو څخه ددفاع وړتیا او په خپراوي کې یې هڅې او زیار ایستل.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د «توحید» مفکوره د اسلام د بنسټیز او اساسي عقیدوي اصل په توګه درک کړي او وکولای شي د هغې مختلف اړخونه (توحید په ذات، صفاتو، عبادت او حاکمیت کې) توضیح کړي.
- د «نبوت» مقام او رول د بشر د هدایت په نظام کې وپېژني او وکولای شي د انبیاؤ د رالیږلو اړتیا، د هغوی ځانګړنې او د اسلام د پیغمبر (ص) خاتمیت تشریح کړي.
- د «معاد» او له مرګ وروسته د ژوند مفهوم درک کړي او وکولای شي د اعمالو د محاسبې، جنت او دوزخ څرنګوالی د اسلامي ښوونو پر بنسټ بیان کړي.
- د الهي «عدل» اصل وپېژني او وکولای شي هغه د جبر او اختیار له مسئلې او د خدای تعالی د حکمت له مفکورې سره یوځای تشریح کړي.
- د «امامت» مفهوم د نبوت د دوام په توګه د تشیع په مکتب کې درک کړي او د امامانو (ع) ځانګړنې او دندو سره آشنا شي.
- وکړای شي د دین د اصولو (توحید، نبوت، معاد) او فروعو (لکه لمونځ، روژه، زکات) ترمنځ ژوره او منطقي اړیکه د یوه یو موټي اعتقادي، عملي نظام په توګه توضیح کړي.
- د اسلامي باورونو د عقلاني او نقلي دفاع او استدلال وړتیا پیاوړې کړي، څو د عامو پوښتنو او شکوکو پر وړاندې ځواب ویونکي واوسي.
- د اسلامي اصلي متونو (لکه د قرآن کریم او معتبر احادیثو) سره زیات انس ومومي او وکولای شي د عقایدو په برخه کې ورته استناد وکړي.
- د اسلامي اعتقادي نظام رول د یوې بشپړې ایډیالوژۍ په توګه درک کړي، چې د انسان فردي او ټولنیزو اړتیاوو ته په ټولو برخو کې ځواب وایي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د ثقافت بنسټیز مفاهیم

- د ثقافت مفهوم، د ثقافت تعریف، اهمیت او حکم، د ثقافت موضوع او مطالب
- د اسلامي ثقافت سرچینې او اساسات، د اسلامي ثقافت اهداف او ځانګړتیاوې
- د اسلامي ثقافت په وړاندې ستونزې او چلینجونه، د نړۍ لید مفهوم، د نړۍ لید تعریف، اهمیت او اړتیا
- د نړۍ لید اصول، اساسات او ډولونه: دیني، فلسفي، علمي، عقلاني، تجربوي
- د اسلامي نړۍ لید تعریف، اهمیت، اړتیا او ځانګړتیاوې
- د اسلامي نړۍ لید اهداف او اغېزې: فردي اغېزې، ټولنیزې اغېزې

دوهمه څپرکی: د اسلامي اعتقادي نظام پېژندنه

- د اعتقادي نظام تعریف او اهمیت، د اعتقادي نظام ډولونه: الهي نظامونه، بشري نظامونه
- د اسلامي اعتقادي نظام تعریف او اهمیت، د اسلامي اعتقادي نظام سرچینې: قرآن، حدیث، اجماع
- ځانګړتیاوې: توقیفي، غیبي، فطري، شمولیت، اعتدال، د اسلامي اعتقادي نظام اهداف او غرض
- د اعتقادي نظام موضوع او برخې: د الله پېژندنه، د انسان پېژندنه، د کایناتو پېژندنه
- دعقیدې د علم حکم، فضیلت، نومونه او اصطلاحات، دعقیدې امامان او اهل السنت والجماعت پېژندنه
- د اهل السنت والجماعت اعتقادي اصول او مناهج، خصوصیات او عمومي صفات

دریمه څپرکی: د الله تعالی، انسان او کایناتو پېژندنه

- د الله تعالی پېژندنه
- د اله او الله معنا او توپیر
- د الله د پېژندنې نښې او دلایل
- د انسان پېژندنه، د انسان خلقت، مقام او اړتیاوې: جسمي، روحي، عقلي
- الحادي تصور او اسلامي تصور، د انسان مکلفیتونه: معرفت، عبادت، د ځمکې ابادي، د شریعت قایمول
- طبیعت او کاینات، د طبیعت حقیقت، غیر اسلامي تصور د طبیعت او کایناتو په اړه
- اسلامي تصور د طبیعت او کایناتو په اړه، د کایناتو په اړه نوی ساینس او اسلام

څلورمه څپرکی: د توحید موضوع او د الله تعالی اسما او صفات

- د توحید لغوي او اصطلاحي معنا
- د توحید ارکان او شروط، د توحید اهمیت، اهداف او حکم
- د توحید ډولونه:، د الوهیت توحید، د ربوبیت توحید، د اسماوو او صفاتو توحید، د الله تعالی اسما او صفات
- د اسماوو تعریف، دلایل، حکم او ثمېر
- د صفتونو ډولونه: ذاتی او فعلي، ثبوتي او سلبي، ذاتي صفات: قدرت، اراده، علم، کلام، حیات، سمع، بصر
- فعلي صفات: تخلیق، ترزیق، احیا، اعزاز، اذلال
- ثبوتي صفات: حیات، علم، قدرت، سلبي صفات: موت، نوم، جهل، عجز
- باطلې فرقې: معطله، مشبّهه، مجسمه او نور
- د اهل السنت والجماعت دریځ د اسماوو او صفاتو په اړه

څلورمه څپرکی: د ایمان ارکان، له ملایکو تر آخرت پورې

- پر ملایکو ایمان
- د ملایکو حقیقت، صفات او د پیدایښت ماده
- مقربې پرښتې او دندې
- د پېریانو او شیطانانو پیژندنه، ډولونه او دلایل
- پر اسماني کتابونو ایمان
- اسماني کتابونه، اړتیا، تعریف او حکم
- د تحریف او منسوخ کېدو دلایل
- د قرآن کریم ځانګړتیاوې، موخې او د عدم تحریف دلایل
- پر پیغمبرانو ایمان، د نبوت او رسالت تعریف او توپیر، د بعثت اړتیا او موخې
- صفات، عصمت، مسئولیتونه او معجزې
- ارهاص، معجزه، کرامت، استدراج، سحر، کهانت، تنجیم
- د محمد صلی الله علیه وسلم نبوت، معجزې او خصوصیات
- د ختم نبوت عقیده او د مدعیانو حکم
- د صحابه وو مقام او د اهل السنه والجماعت عقیده
- پر آخرت ایمان، قیامت، نښانې، کوچنی قیامت او لوی قیامت
- د روح حقیقت، قبض روح، برزخ، د قبر عذاب او نعمت
- بعث، حشر، حساب، حوض، شفاعت، پل صراط، جنت او دوزخ

پنځمه څپرکی: قضا او قدر، نواقض ایمان او د فرقو پېژندنه

- پر قضا او قدر ایمان
- د قضا او قدر تعریف او مفهوم
- د تقدیر ډولونه
- د تقدیر ګټې او د انسان د اختیار حدود
- د تقدیر په اړه د ادیانو او فرقو نظریات
- نواقض ایمان
- د کفر لغوي او اصطلاحي معنا او ډولونه: انکار، جحود، عناد، نفاق، زندقه، الحاد
- د شرک معنا او ډولونه: اکبر او اصغر
- د نفاق ډولونه: اعتقادي او عملي
- د ارتداد معنا، حکم او ډولونه: اعتقادي، قولي، فعلي
- د زندیق مفهوم او د توبې حکم
- د تکفیر تعریف، اصول، شروط، موانع او احتیاط
- د اهل قبله احکام
- فرقې، مذاهب، مناهج او مسلکونه او د هغوی توپیر
- کبائر او د اهل کبائر په اړه د اهل السنت والجماعت دریځ

نېږمه څېرکی: قضا او قدر، نواقض ایمان او د فرقو پېژندنه

- پر قضا او قدر ایمان
- د قضا او قدر تعریف او مفهوم
- د تقدیر ډولونه، د تقدیر ګټې او د انسان د اختیار حدود
- د تقدیر په اړه د ادیانو او فرقو نظریات
- نواقض ایمان
- د کفر لغوي او اصطلاحي معنا او ډولونه: انکار، جحود، عناد، نفاق، زندقه، الحاد
- د شرک معنا او ډولونه: اکبر او اصغر
- د نفاق ډولونه: اعتقادي او عملي
- د ارتداد معنا، حکم او ډولونه: اعتقادي، قولي، فعلي
- د زندیق مفهوم او د توبې حکم
- د تکفیر تعریف، اصول، شروط، موانع او احتیاط
- د اهل قبله احکام
- فرقې، مذاهب، مناهج او مسلکونه او د هغوی توپیر
- کبائر او د اهل کبائر په اړه د اهل السنت والجماعت دریځ

د (اسلام اعتقادی نظام) مضمون اونیز درسي پلان

اونۍ	محتوا	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	دثقافت مفهوم: دثقافت تعریف، اهمیت او حکم. دثقافت موضوع او مطالب. داسلامي ثقافت سرچینې او اساسات. داسلامي ثقافت اهداف اوځانګړتیاوې. داسلامي ثقافت په وړاندې چیلینجونه.	۲	۲		
دوهمه	داسلام اعتقادي نظام: داعتقادي نظام تعریف او اهمیت. داعتقادي نظام ډولونه : الهي نظامونه، بشري نظامونه. داسلام داعتقادي نظام تعریف او اهمیت. داسلام داعتقادي نظام سرچینې: قران کریم، حدیث او اجماع. ځانګړتیاوې : توقیفی، غیبي، فطري، شمولیت او اعتدال. داسلام داعتقادي نظام غرض او اهداف. داعتقادي نظام موضوع او برخې: الله تعالی پېژندنه، انسان پېژندنه، کایناتو پېژندنه. دعقیدې دعلم حکم، فضیلت، نومونه او اړوند اصطلاحات، دعقایدو امامان، اهل السنت والجماعت پېژندل، اعتقادي اصول او مناهج یې ، خصوصیات او عمومي صفات یې.	۲	۲		

درېيمه	نړي ليد: دنړی ليد تعريف ، اهميت او اړتيا. دنړی ليد اصول ، اساسات او ډولونه: ديني ، فلسفي، علمي، عقلاني، تجربوي. داسلامي نړی ليد تعريف، اهميت او اړتيا. داسلامي نړی ليد اهداف، ځانګړتياوې او دغوره والي دلايل يې. داسلامي نړی ليد اغيزې: فردي اغيزې، ټولنيزې اغيزې.	۲	۲		
څلورمه	داعتقادي نظام برخې الله تعالی پيژندنه، انسان پيژندنه، طبعيت او کايناتو پيژندنه. دالله تعالی پيژندنه: داله او الله معنا او توپير يې. دالله تعالی دپيژندنې نښې او دلايل. دانسان پيژندنه، دانسان خلقت او مقام. الحادي تصور اسلامي تصور. دانسان اړتياوې: جسمي. روحي. عقلي. دانسان مکلفيتونه: معرفت. عبادت. دځمکې ابادي. داسلامي شريعت قايمول.	۲	۲		
پنځمه	طبيعت او کاينات دطبيعت حقيقت. دطبيعت او کايناتو په اړه غيرې اسلامي تصور. - دطبيعت او کايناتو په اړه اسلامي تصور. دکايناتو په اړه نوی ساينس او اسلام.	۲	۲		
شپږمه	د توحيد بحث دتوحيد لغوي او اصطلاحی معنی. دتوحيد ارکان او شروط. دتوحيد اهميت ، اهداف او حکم. دتوحيد ډولونه: دالوهيت توحيد(معنا، دلائل او غوښتنې يې). دربوبيت توجيد(معنا، دلايل او غوښتنې يې). داسماوو او صفاتو توحيد(معنا، دلائل او غوښتنې يې).	۲	۲		
اووه	دالله تعالی صفات او ډولونه دالله تعالی داسماوو او صفاتو تعريف. دالله تعالی داسماوو داثبات دلايل، دالله تعالی داسماوو شمير، دالله تعالی داسماوو حکم،دصفتی اسماوو او صفاتو ترمنځ توپير. دالله تعالی صفات او ډولونه: ذاتی او فعلي صفتونه. ثبوتي او سلبي صفتونه. ذاتي صفتونه ، تعريف او تفصيل يې: قدرت، اراده ، علم، کلام، حيات، سمع او بصر. فعلي صفتونه تعريف او تفصيل يې:	۲	۲		

	تخليق، ترزيق، احياء، اعزاز او اذلال. ثبوتي صفتونه، تعفريف او تفصيل يې: حيات، علم، قدرت. سلبي صفتونه، تعريف او تفصيل يې: موت ، نوم، جهل، عجز.				
اتمه	دالله تعالى داسماوو او صفات په اړه دمعطله، مشبهه، مجسمه او نورو باطلو فرقو عقايد. دالله تعالى داسماو او صفاتو په اړه داهل السنت والجماعت عقايد او تګلاره.	۲	۲		
نهمه	دايمان دوهم ركن : پرملايكو ايمان دملايكو حقيقت ، صفات او دپيدايښت ماده يې. مقربې پرښتې او دملايكو دندې. پرملايكو دايمان تعريف، تفصيل او مفهوم. دپيريانو او شيطانانو پيژندنه، ډولونه او دوجود دلايل يې.	۲	۲		
لسمه	دايمان دريیم ركن. پراسماني كتابونو ايمان داسماني كتابونو پيژندنه. اسماني كتابونو ته اړتيا. پراسماني كتابونو دايمان تعريف ، مفهوم او حكم. دمخكيني اسماني كتابونو دتحريف او منسوخي دلايل. دقرانكريم پيژندنه، ځانګړتياوې، موخې او دعدم تحريف دلايل يې.	۲	۲		
يوولسمه	دايمان څلورم ركن پرپيغمبرانو ايمان دنبوت او رسالت پيژندنه او درسول او نبي ترمنځ فرق. پرپيغمبرانو دايمان تعريف او مفهوم. دپيغمبرانو دبعثت اړتيا او موخې. دپيغمبرانو صفات، عصمت، مسئوليتونه او معجزې. ارهاص، معجزه، كرامت، استدراج، سحر، كهانت، تنجيم او كهانت. دمحمد صلى الله عليه وسلم نبوت، صفات ، معجزې او خصوصيات. دختم نبوت عقيده ، دمنكرينو او دپيغمبرۍ ددعوا كوونكو حكم. دصحابه وو پيژندنه ، مقام او په اړه يې داهل السنه والجماعت عقيده.	۲	۲		
دولسمه	دايمان پنځم ركن. داخرت په ورځ ايمان. آخرت دورځې پيژندنه. پرآخرت دايمان تعريف ، اهميت او اسلامي تصور. دقيامت ډولونه (صغرى، كبرى) او نښانې يې (بعيده،متوسطه اوقريبه). دروح حقيقت له جسم سره دروح دتعلق ډولونه، دروح قبض ، دقبر او برزخ عذاب او نعمت، دتناسخ عقيده او رد يې. بعثت ، حشر، حساب، حوض ، شفاعت، پل صراط، جنت او دوزخ.	۲	۲		
ديارلسمه	دايمان شپږم ركن . پرقضا او قدر ايمان دقضا او قدر تعريف. پرقضا ءاو قدر دايمان مفهوم. دتقدير ډولونه. پرتقدير دايمان ګټې او دانسان دواک كچه او داختيار ساحه. دتقدير په اړه بيلابيل اديان او فرقې.	۲	۲		

څوارلسمه	دایمان نواقض دکفر لغوی او اصطلاحي معنا او ډولونه یې. (انکار، جحود، عناد، نفاق، زندقه او الحاد). شرک لغوي او اصطلاحي معنا او ډولنه یې. (اکبر او اصغرشرک) دنفاق لغوي او اصطلاحي معنا او ډولونه یې. (اعتقادي او عملي) دارتداد لغوي او اصطلاحي معنا ، حکم او ډولونه یې. (اعتقادي ، قولي او فعلي) دزندیق لغوي او اصطلاحي معنا او دتوبې حکم یې. دتکفیر لغوي او اصطلاحي معنا ، دکفر او تکفیر ترمنځ توپیر ، دتکفیر اصول، شروط ، موانع، اوپه تکفیر کې احتیاط.	۲	۲		
پنځلسمه	اهل قبله او احکام یې. دادیانو ، فرقو مذاهبو، مناهجو او مسلکونو ترمنځ فرق او احکام یې.	۲	۲		
شپاړسمه	کبائر او اهل کبائر په اړه یې داهل السنت والجماعت او نورو فرقو عقیده.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر خارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	۱. شرح کتاب الفقه الاکبر للامام الملاعلی القاري الحنفی. ۲. العقیدة الطحاویه للاءمام ابي جعفر الطحاوي الحنفی. ۳. شرح العقیده الطحاویه للاءمام عبدالغنی الغنیمی المیدانی الحنفی. ٤. شرح عقیدة الامام الطحاوي لابي حفص سراج الدین عمر بن اسحاق الغزنوي الهند.
مرستندوی سرچینی	۵. شرح العقائد النسفیت للاء مام سعد الدین التفتازانی. ٦. النبراس شرح شرح العقائد النسفیة ، لمحمد عبدالعزز الفرهاري. ۷. الرسالت الحمیدیة فی حقیقة الدیانت الاسلامیة وحقیقة الشریعة المحمدیة، حسین آفندي الجسرالطرابلسی. ۸. الحصون الحمیدیة للمحافظة علی العقائد الاسلامیة ، السید حسین آفندي الجسر الطرابلسي. ۹. الانتباهات المفیدة فی حل الاشتباهات الجدیة للشیخ محمد آشرف علی الهانوی.

د (تلاوت او تجوید) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0172
د کریډیتونو شمیر	۱
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	اول

د مضمون لنډه شرحه

تجوید یو له هغو مهمو مضامینو څخه دی چې هیڅ مسلمان یی له زده کړې څخه چاره نه لري. ځکه دقران کریم سمه زده کړه او په ترتیل سره یی لوستل له تجوید سره پیاوړې اړیکه لري، له تجوید پرته دقرآنکریم سمه زده کړه او په هر حرف له خپل مخرج څخه اداء کول ناشونی دی ، او دقرانکریم سم لوستل او هر حرف له خپل مخرج څخه اداء کولو هڅه پر هر مسلمان فرض ، دقرانکریم حق او دلمانځه دصحت لپاره شرط دی، نو له همدې امله اړینه ده چې هر مسلمان او په ځانګړی توګه محصل تجوید زده کړي او سم ډول دقرانکریم لوستلو او صحیح تلفظ کولو توان پیداکړي.

د دې مضمون په مطالعه او لوست محصلان کولای شي چې دسمستر په پای کې دتجوید مهم موضوعات لکه دحروفو مخارج صفات او احکام له عملي اجرا سره زده کړي اوپه پایله کې وکولای شي چې قرانکریم په سمه توګه تلاوت او اجر یی ترلاسه کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- ایمان پیاوړي کول او دقرانکریم پرعظمت باور کول.
- په ترتیل سره دقرانکریم تلاوت او هرحرف له خپل مخرج څخه له ټولو لازمي او عارضي صفتونو سره سم لوستلو توان پیداکول.
- له هغه اصولو او قواعدو سره اشنایي چې په سمه توګه دقرانکریم لوستلو کې انسان له تیروتنو څخه خوندي کوي.
- په قراني ادابو او اخلاقو محصل اراسته کول او دقرانکریم په رڼا کې دهغوی په خوبونو کې بدلون راوستل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د تجويد له لومړنيو اصولو او د هغه له ارزښت سره آشنايي ومومي، څو د قرآن کريم د صحت ساتنه او د آيتونو د معنا د دقيق درک زمينه برابره شي.
- وکړای شي د عربي تورو سمه تلفظ د هغوی له اصلي مخارجو څخه ترسره کړي او د متشابه تورو تر منځ توپير تشخيص کړي.
- پر بنسټيزو تجويدي قواعدو لکه د نون ساکنه او تنوين احکام (اظهار، ادغام، اقلاب او اخفاء) تسلط پيدا کړي.
- پر د ميم ساکنه احکامو (اظهار شفوي، ادغام او اخفاء شفوي) تسلط ولري.
- وکړای شي د مد او قصر احکام په بنسټيزه توګه تشخيص او رعايت کړي.
- د وقف او ابتدا له اصولو سره آشنا شي او وکولای شي د آيتونو د مناسب وقف ځايونه وپيژني.
- قرآن کريم په تجويد سره، په ورو او سمه توګه تلاوت کړي (په دقت تمرکز سره).
- د ښکلي لحن او روانې تلاوت وړتيا ښه کړي، څو له ځرګندو تېروتنو پرته تلاوت وکړي.
- د منظمې تلاوت له لارې له قرآن کريم سره د ورځني انس عادت پياوړی کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).
- ويډيو زده کړه

د محصلينو د ارزونې طريقې

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د تجويد پېژندنه او اصول

- دتجويد لغوي او اصطلاحي تعريف
- دتجويد موضوع او غرض
- دتجويد ډولونه: نظري او عملي
- دتجويد حکم او دلايل
- دتجويد ارزښت او اړتيا
- د قرآن کريم د تلاوت آداب، حفظ تمرينونه: الناس، الفلق، الاخلاص

دوهمه څپرکی: د لحن او تلاوت پیل

- دلحن پېژندنه
- دلحن ډولونه: جلي او خفي
- دلحن جلي او خفي مثالونه او حکم
- حفظ تمرینونه: المسد، النصر، الکافرون
- د تلاوت پیل او صورتونه: د سورت له پیل، د سورت له منځه، په منځ کې د سورت پیل
- حفظ تمرینونه: الکوثر، الماعون، قریش

دریمه څپرکی: د غاښونو نومونه او حرفونه

- د غاښونو نومونه: ثنایا، رباعي، انیاب، ضواحک، طواحي، نواجذ
- حفظ تمرینونه: الفیل، الهمزه، العصر
- د حرف تعریف او مخارج
- اساسي مخارج: جوف، حلق، لسان، شفتان، خیشوم
- حفظ تمرینونه: التکاثر، القارعه

څلورمه څپرکی: د حروفو صفات او احکام

- د صفاتو تعریف
- صفات لازمه: متضاد او غیر متضاد
- صفات عارضه او احکام
- تفخیم او ترفیق
- د الله د لفظ احکام
- د الف لام احکام
- د راء احکام او تقسیمات
- د نون ساکن او تنوین احکام: اظهار، ادغام، اقلاب، اخفاء
- د میم ساکن احکام: ادغام، اخفاء، اظهار
- حفظ تمرینونه: العادیات، الزلزله، التین، الانشراح، الضحی

پنځمه څپرکی: ادغام او مدونه

- ادغام تعریف او ډولونه: متماثلین، متجانسین، متقاربین، تام، ناقص
- حفظ تمرینونه: اللیل
- د مد تعریف، حروف، اسباب، مقدار، ډولونه: اصلي مد او فرعي مد
- د مد اصلي ډولونه: طبیعي، الصله الصغری، العوض، البدل، التمکین، حي طهر
- د مد فرعي ډولونه
- مدونه چې سبب یې همزه وي
- مدونه چې سبب یې سکون وي
- حفظ تمرینونه: الشمس، البلدة

نېړمه څېړکی: غير پارامتري ميتودونه او څېړنيز پرمختګ

- د غير پارامتري ازموينو پېژندنه
- مان-ويټني U ټيسټ او وايلکوکسون ټيسټ غوښتنې
- کله په څېړنه کې غير پارامتري ميتودونه وکارول شي
- د مضمون بياکتنه او پرمختللي غوښتنې
- د کليدي کمېتي ميتودونو بياکتنه
- د قضيو مطالعات او په حقيقي نړۍ کې غوښتنې
- د پرمختللې څېړنې او تحليلي پروژو لپاره چمتووالی

د (تلاوت او تجويد) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	دتجويد پيژندنه (لغوي او اصطلاحي تعريف) دتجويد موضوع او غرض دتجويد ډولونه (نظري او عملي) دتجويد حکم (له دلايلو سره) دتجويد ارزښت او اړتيا دقرانکريم دتلاوت آداب حفظ (الناس، الفلق، الاخلاص) مشق او تمرين.	۲		۲	
دوهمه	دلحن (تيروتنه) تعريف دلحن ډولونه (لحن جلی او لحن خفي) دلحن جلي صورتونه، لحن خفي او مثالونه يې او دلحن حکم. حفظ (المسد، النصر، الکافرون) مشق او تمرين.	۲		۲	
دريمه	دتلاوت پيل او صورتونه يې (جزئيات) دقرائت پيل دسورت له پيله دقرآئت پيل دسورت له منځه دقرآئت په منځ کې دسورت پيل حفظ (الکوثر، الماعون، قريش) مشق او تمرين	۲		۲	
څلورمه	دغابنونو نومونه (ثنايا ، رباعي، انياب، ضواحک، طواحي ، نواجذ) حفظ (الفيل، الهمزه، العصر) مشق او تمرين	۲		۲	

پنځمه	حرف او مخارج يې (جزيات) دحرف تعريف اساسي مخارج (جوف، حلق، لسان، شفتان، خيشوم) حفظ (التكاثر، القارعه) مشق او تمرين	۲		۲	
شپږمه	دحروفو صفات دصفاتو تعريف صفات لازمه (صفات متضاد او غيرې متضاد) حفظ (العاديات ، الزلزله)	۲		۲	
اوومه	صفات عارضه او احكام يې تفخيم او ترفيق دالله دلفظ احكام د(الف لام) احكام حفظ (البينه) مشق او تمرين	۲		۲	
اتمه	د (راء) احكام(تقسيمات) دغنې تعريف او حروف يې دنون ساكن او تنوين احكام (اظهار ، ادغام) حفظ (التين) مشق او تمرين	۲		۲	
لسمه	دنون ساكن او تنوين احكام (اقلاب ، اخفاء) حفظ (الانشراح) مشق او تمرين	۲		۲	
يوولسمه	دميم ساكن احكام (ادغام، اخفاء او اظهار) حفظ (الضحى) مشق او تمرين	۲		۲	
دولسمه	ادغام، دادغام تعريف ، دادغام ډولونه(متماثلين، متجانسين، متقاربين) ، (ادغام تام، او ادغام ناقص) حفظ (الليل) مشق او تمرين	۲		۲	

دیارلسمه	دمد تعریف ، دمد حروف، دمد اسباب، دمد مقدار ، دمد ډولونه (اصلي مد او فرعي مد) جفظ (الشمس) مشق او تمرین	۲		۲	
څوارلسمه	دمد اصلي ډولونه (مد طبیعي، مد الصله الصغری ، مد العوض، مد البدل، مدالتمکین ، مد(حي طهر) دمد فرعي ډولونه هغه مدونه چې سبب یې همزه وي. هغه مدونه چې سبب یې سکون وي. حفظ (البلد)، مشق او تمرین	۲		۲	
پینځلسمه	غیر پارامتري میتودونه -د غیر پارامتري ازموینو پېژندنه -د مان-ویټني U ټیسټ او وایلکوکسون ټیسټ غوښتنې -کله په څېړنه کې غیر پارامتري میتودونه وکارول شي	۲		۲	
شپاړسمه	د مضمون بیاکتنه او پرمختللي غوښتنې -د کلیدي کمیتي میتودونو بیاکتنه -د قضیو مطالعات او په حقیقي نړۍ کې غوښتنې -د پرمختللې څېړنې او تحلیلي پروژو لپاره چمتووالی	۲		۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	۱. فی التجوید، عزت عبید دعاس ۲. جمال القرآن، مولانا اشرف علي تهانوي
مرستندوی سرچینی	۳. فوائد مکیة ، مولانا عبد الرحمن مکي ٤. المقدمة الجزریة للا مام محمد بن محمد الجزری

د (اسلام عبادتي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0273
د کريډيتونو شمير	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکيني مضمون	نلري
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه

داسلامي ثقافت په نصاب کې (داسلام عبادتي نظام) دوهم ټول شموله مضمون دی، چې په علمي او مستدله توګه محصلان دژوند له اصلي موخې (عبادت) سره چې دانساني ژوند ټولو برخو ته شامله ده ، اشنا کوي.

په حقيقت کې عبادت دايمان پايله ده او د يوازيني وړ معبود الله جل جلاله پيژندل دانسان له مادي او معنوي اړتياوو څخه دی، نو په لومړي سمستر کې د (اسلام اعتقادي نظام) په نوم مضمون په همدې موخه تدرسيري، نو همدې مناسبت ته په کتو ضرور ده چې ورپسې په دوهم سمستر کې داسلام عبادتي نظام تر بحث لاندې ونيول شي.

ددې مضمون په مطالعې او لوست محصلان کولای شي چې دسمستر په پای کې دعباداتو په مفهوم ،ډولونو، دهريو په حکم، شرطونو،حکمتونو او غيزو بشپړه او هر اړخيزه پوهه ترلاسه کړي او په پايله کې پوه شي چې عبادت دانسان يوه ضروري او فطري اړتيا ده. نو ځرنګه چې انسان دفزيکي ودې په موخه اوبو او غذا ته اړتيا لري همداراز دروحي او معنوي ودې په موخه عبادت ته هم اړتيا لري او دعبادت پراخ مفهوم ته په کتو انسان ټولنې ته دوخت دارزښت پيژندونکي منظم ، ګټور او زيار کښ غړي په توګه وړاندې کوي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- دعباداتو دمفاهيمو ، ډولونو، شرطونو، احکامو او حکمتونو بشپړه پيژندنه.
- داسلامي عباداتو او له ځانه دجوړو نورو وضعي عبادتونو ترمنځ توپيرونه پيژندل.
- په علمي او اکاډميکه توګه دخاصو او عامو عبادتونو تفسير ، تشريح او دشرعي دلايلو په رڼا کې دعبادتونو دپريښودلو فردي او ټولنيز زيانونه پيژندل.
- دمالي عبادتونو دترسره کولو په حکمتونو او اغيزو نقلي او عقلي دلايل وړاندې کول او داسلامي او بشري ټولنې په اقتصادي او اجتماعي پرمختګ کې يې رول.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د «عبادت» مفهوم د اسلام له نظره د انسان د پيدايښت د اصلي هدف په توګه درک کړي او د هغې مختلف اړخونه په انفرادي او ټولنيز ژوند کې وپېژني.
- د لمونځ د فلسفې او احکامو سره آشنا شي، د دين د ستن په توګه يې ارزښت درک کړي او د مسلمانانو په فردي او ټولنيز روزن کې د هغه رول توضيح کړي.
- د روژې احکام او شرايط وپېژني او د دې الهي فريضې تربيوي، اخلاقي او ټولنيزې اغېزې درک کړي.
- د زکات او خمس له احکامو سره آشنا شي او د دغو واجب عبادتونو اقتصادي او ټولنيز نقش د اسلامي نظام په چوکاټ کې تحليل کړي.
- د حج احکام او شرايط درک کړي، د مسلمانانو د ستر عبادي ـ سياسي غونډې په توګه يې وپېژني او د هغې فردي او ټولنيزې اغېزې توضيح کړي.
- له نورو مستحب عبادتونو لکه دعا، نيايش، ذکر او اعتکاف سره آشنايي وموميي او د هغوی رول د فردي روحانيت او معنوي کمال په پياوړتيا کې وپېژني.
- د عبادتونو او د انسان او خدای تر منځ د اړيکې ترمنځ ژوره اړيکه درک کړي او د هغې اغېز په ځان جوړونه او د نفس په تزکيه کې تحليل کړي.
- وکړای شي د عبادتونو رول د اسلامي ټولنې په جوړښت، پياوړتيا او د ټولنيزو اړيکو په تحکيم کې وڅېړي او توضيح کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څېړکی: د عبادت پېژندنه او اصول

- د عبادت لغوي او اصطلاحي معنا
- د عبادت او اطاعت توپير، د عبادت سرچينې او اساسات

- د اسلام په ژوند کې د عبادت اهمیت او اهداف، د عبادت مادي او معنوي ګټې
- د اسلامي عبادت ځانګړتیاوې، د عبادت ارکان او شرطونه، د عبادت فلسفه او حکمتونه
- د عبادت اړیکې: ایمان، اخلاق، معاملات، د عبادت د ځای او وخت مطابق تطبیق، د عبادت ساحې پراختیا

دوهمه څپرکی: د عبادت ډولونه او مراتب

- د عبادت ډولونه: قلبي، بدني، مالي، بدني او مالي
- د عبادت مراتب: فرض، واجب، سنت، نفل
- د عبادت د احکامو مراتب: فرض، واجب، سنت، نفل، حرام، مکروه، خلاف اولی، فردي او ټولنیز عبادتونه

دریمه څپرکی: شهادت کلمه او لمونځ

- شهادت کلمه: مفهوم، فضیلت، مقصد، احکام او آثار
- لمونځ: پېژندنه، فضیلت، مرتبه او حکمتونه، د لمونځ حکم او دلایل، لمونځ پر اخلاقو اغیز
- لمونځ ارکان، شرطونه او آداب، لمونځ مکروهات او مفسدات
- جمعه لمونځ: اهمیت، حکم او ځانګړي شرطونه
- نفلي لمونځونه: تحیت الوضوء، الاشراق، الضحی، الاءوابین، التهجد، التسبیح، تحیت المسجد، الاستخاره، التوبه، التراویح

څلورمه څپرکی: زکات، صدقه او مالی عبادتونه

- زکات: پېژندنه، فضیلت، مرتبه، حکمتونه، د زکات حکم، دلایل، ارکان، شرطونه او آداب
- د زکات نصاب او اړوند مسائل، د زکات ډولونه: زکات الاموال، زکات الفطر
- د زکات مستحقین او ټولنیز اهمیت، صدقه الفطر: تعریف، اهمیت، نصاب، احکام

پنځمه څپرکی: روژه، اعتکاف او حج

- روژه: پېژندنه، فضیلت، ثواب، مرتبه، حکمتونه
- د روژې حکم، ارکان، شرطونه، آداب، د روژې مکروهات او مفسدات، نفلي روژه او د نه نیولو احکام
- اعتکاف: اهمیت، فضیلت، شرطونه، اعمال او مفسدات
- حج: پېژندنه، فضیلت، ثواب، مرتبه، شالید، حکمتونه
- د حج حکم، فرضیت، ارکان، شرطونه، واجبات او آداب، د حج ډولونه: قران، تمتع، افراد
- د حج مکروهات، مفسدات او جنایات، عمره: پېژندنه، فضیلت، ثواب، حکمتونه، فرائض، واجبات، سنن

شپږمه څپرکی: قرباني ، جهاد او هجرت

- قرباني: پېژندنه، فضیلت، ثواب، حکمتونه، د قربانۍ وجوب شرطونه، وخت او نصاب
- د قرباني ځاروي، آداب او اړوند مسائل
- جهاد: پېژندنه، فضیلت، ثواب، حکمتونه
- د جهاد اهداف، آداب، مشروعیت او دلایل، د جهاد ډولونه: اقدامي، دفاعي
- جهاد بالنفس، بالمال، باللسان، د هجرت پېژندنه، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه

د (اسلام عبادتي نظام) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	دعبادت لغوي او اصطلاحي معنا دعبادت او اطاعت ترمنځ توپير. دعبادات مصادر او اساسات په اسلام کې دعبادت اهميت او اهداف دعبادت مادي او معنوي ګټې داسلامي عبادت ځانګړتياوې، دعبادت ارکان او شرطونه	۲	۲		
دوهمه	په اسلام کې دعبادت فلسفه او حکمتونه دعبادت او ايمان ترمنځ اړيکې دعبادت او اخلاقو ترمنځ اړيکې دعبادت او معاملاتو ترمنځ اړيکې له مکان او زمان سره دعبادت مطابقت	۲	۲		
دريمه	په اسلام کې دعبادت دساحې پراختيا دعبادت ډولونه (قلبي، بدني،مالي ، مالي او بدني) دعباداتو مراتب(فرض، واجب، سنت، نفل) دعبادت داحکامو مراتب(فرض، واجب، سنت، نفل،حرام ، مکروه تحريمي، تنزيهي، خلاف اولى) دعبادت دشموليت او هراړخيز توب اړخونه: الف: فردي عبادتونه. ب: ټولنيز عبادتونه.	۲	۲		
څلورمه	داسلام ارکان او حکمتونه: دشهادت کلمه، اهميت او حکمتونه يې دشهادت دکلمې مفهوم، دشهادت دکلمې فضيلت دشهادت دکلمې مقصد دشهادت دکلمې احکام او مراتب آثار دشهادت دکلمې غوښتنې	۲	۲		
پينځمه	لمونځ، پيژندنه، فضيلت، مرتبه او حکمتونه يې، دلمانځه حکم اودفضيت دلايل يې. پراخلاقو دلمانځه اغيز. دلامنځه ارکان، شرطونه او آداب.ـ دلمانځه مکروهات او مفسدات. ـ په جمعه دلمانځه اهميت او فضيلت. ـ دلمانځه پر پريښودلو حکم.	۲	۲		
شپږمه	دلمانځه ډولونه: پنځه وخته لمونځ اودتکرار حکمتونه يې. دجمعې دلمونځ ، اهميت، حکم او ځانګړي شرطونه يې. دعيدينو لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانګړي احکام او طريقې يې. دجنازې لمونځ، اهميت، حکم، شرطونه، ځانګړي احکام او	۲	۲		

	طریقې یې. داستسقاء لمونځ، اهمیت، حکم، شرطونه، ځانګړي احکام او طریقې یې. دخوف لمونځ، اهمیت، حکم، شرطونه، ځانګړي احکام او طریقې یې. دخسوف لمونځ، اهمیت، حکم، شرطونه، ځانګړي احکام او طریقې یې. نفلي لمونځونه: (صلات تحیت الوضوء، الاشراق، الضحی، الاءوابین ، التهجد، التسبیح، تحیت المسجد، الاستخاره، التوبه، التراویح)، دنفل لمونځونو اهمیت او اغیزې.				
اوومه	ذکات پیژندنه، فضیلت، مرتبه او حکمتونه یې: دزکات حکم او دفرضیت دلایل یې. دذکات ارکان ، شرطونه او آداب. دذکات نصاب او اړوند مسائل یې. دزکات ډولون:(زکات الاموال، زکات الفطر) (نقود، (سره زر، سپیه زر، اوسنۍ پیسې) څاروي، سوداګریز توکي،دځمکې حاصلات). دهرمال زکات اړوند ځانګړي احکام.	۲	۲		
اتمه	په ټولنه کې دزکات مستحق خلک. دزکات پرپریښودلو حکم. صدقت الفطر:تعریف ، همیت، شرطونه او حکمتونه یې.دصدقت الفطر نصاب.دصدقت الفط اړوند مسایل.په اسلامي نظام کې دزکات اوعشورو ټولو اهمیت، اړتیا او بیت المال ته پاملرنه.	۲	۲		
نهمه	روژه پیژندنه، فضیلت، ثوابونه ، مرتبه او حکمتونه یې. دروژې حکم او دفرضیت دلایل یې. درمضان دمیاشتې فضایل. دروژې ارکان ، شرطونه او آداب. دروژې مکروهات او مفسدات.	۲	۲		
لسمه	دحکم له پلوه دروژې ډولونه: (فرض، واجب، سنت، مستحب، مکروه او ناروا روژه) نفلي روژه.دروژې دنه نیولو عذرونه او احکام یې. دروژې دخوړلو عذرونه او احکام یې. له عذر پرته دروژې خوړونکي حکم. (په پټه او عام محضر کې) اعتکاف ، اهمیت، فضیلت، شرطونه او ډولونه یې. داعتکاف ځانګړي اعمال او مفسدات یې. داعتکاف ځانګړي احکام.	۲	۲		

یوولسمه	ـ حج، پیژندنه، فضیلت، ثوابونه، مرتبه، شالید او حکمتونه یې. دحج حکم او دفرضیت دلایل یې. دحج ارکان ، شرطونه ، واجبات او آداب.	۲	۲		
دولسمه	دحج ډولونه: (قران، تمتع، افراد) دحج مکروهات او مفسدات.جنایات او ډولونه. دحرم او احرام جنایتونه ، جزاوې او ډولونه یې. ـ دحج پریښودلو حکم	۲	۲		
دیارلسمه	عمره، پیژندنه، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه یې. دعمرې حکم، فرائض، واجبات ، سنن. دعمرې وخت او طریقې یې. دمدینې منورې زیارت اوآداب یې.	۲	۲		
څوارلسمه	قربانی ، پیژندنه ، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه یې.دقربانی دوجوب شرطونه، وخت او نصاب. دقرباني ځاروي، دقرباني آداب او اړوند مسایل یې.	۲	۲		
پنځه لسمه	جهاد، پیژندنه ، فضیلت ، ثوابونه او حکمتونه یې. دجهاد اهداف، آداب، مشروعیت او دمشروعیت دلایل یې. دجهاد ډولونه:(اقدامي، دفاعي)(جهاد بالنفس، بالمال، باللسان)	۲	۲		
شپاړسمه	هجرت پیژندنه، فضیلت، ثوابونه او حکمتونه یې. دهجرت ډولونه: کفري هیوادونو ته دبیلا بیلو سفرونو حکم.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر ځارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	۱. فقه المسیر، شفیق الرحمن الندوي. ۲. الأرکان الأربعة ، ابوالحسن علي الندوي. ۳. حجة الله البالغة ، شاه ولی الله الدهلوي.
مرستندوی سرچینی	٤. نور الایضاح، حسن بن عمار بن علی الشرنبلا لی الحنفی. ٥. مختصر القدوري ، ابوالحسن احمد بن محمد القدوری. ٦. الاختیار لتعلیل المختار، عبدالله بن محمود الموصلی.

د (سیرت) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0274
د کریډیټونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه

سیرت پوهنه او اسلامي تاریخ له هغو مهمو ټول شموله مضامینوڅخه دي چې په کې دنبي کریم صلی الله علیه وسلم له زوکړې مخکې بیا د هغه د زوکړې، ماشومتوب، ځوانۍ، بعثت او آن تر وفات پورې د ژوند له ټولو اړخونو څخه د معتمدو روایتونو پربنسټ بحث کیږي؛ ترڅو د نبوي سیرت په رڼا کې د ټولنې اوسنیو ستونزو او اړتیاوو ته په سم ډول ځواب ولټول شي او دیوې مسلمانې ټولنې ټولې ستونزې له نبوي کړنو او لارښوونو سره سمې حل او فصل شي، نو له همدې امله اړینه ده چې محصلان له خپل پیغمرب صلی‌الله علیه وسلم سره مینه پیدا کړي او د هرې ستونزې حل او پرمختګ یوازې د خپل پیغمبر په پیروۍ او لارښوونو کې ولټوي، او د ژوند په ټولو برخو کې اسلامي تاریخ ته مراجعه وکړي او د راشده خلفاوو تګلارې تعقیب‌کړي.

د دې مضمون په مطالعه او لوست محصلان کوالی شي چې د سمستر په پای کې د نبوي سیرت له ښه بیلو برخو، اسلامي تاریخ او راشده خلفاوو له تګلارو څخه درسونه، عربتونه اوګټې ترلاسه کړي او په رڼا کې یې خپل راتلونکی ترتیب او تنظیم کړي

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د رسول الله صلی الله علیه وسلم د ژوند له ښه ښلو اړخونو په اړه معلومات ترلاسه کول.
- محصلان د نبوي سیرت او اسلامي تاریخ اړوند ښه ښل کتابونو سره اشناکول او له هغو څخه د ګټې اخېستلوکړنلاره ورته په ګوته کول.
- د نبوي سیرت د سمې زده‌کړې له لارې په محصلانو کې د هغه د پیروۍ ولوله او جذبه پیدا کول.
- د اسلامي تاریخ په رڼا کې په خپل فردي او ټولنیز ژوند کې بدلون راوستل.
- د نبوي سیرت او اسلامي تاریخ د واقعاتو په رڼا کې د خپلو شته ستونزو حل لارې موندل.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د جزیرةالعرب حالت د رسول الله ﷺ له بعثت مخکې د سیاسي، ټولنیز، کلتوري او دیني اړخونو له مخې وپېژني.
- د پیغمبر ﷺ د زوکړې، کوچنیوالي او ځوانۍ حالات درک کړي او د هغه اخلاقي ځانګړنې د بعثت تر مخه وپېژني.
- د پیغمبر ﷺ د بعثت اړوند مهمې پېښې وپېژني او د اسلامي بلنې پر وړاندې د لومړنیو غبرګونونو تحلیل وکړي.
- د پیغمبر ﷺ د دعوت پراوونه په مکه کې وپېژني او د دې مرحلې ستونزې او ننګونې (چلنجونه) درک کړي.
- د پیغمبر ﷺ د هجرت د علتونو او اغېزو په اړه پوهه ترلاسه کړي او د دې ستر تاریخي پېښې رول د اسلام په تاریخ کې توضیح کړي.
- د مدینې دورې مهمې پېښې، لکه غزاوې، سریې او سیاسي ټرونونه وپېژني.
- د پیغمبر ﷺ د سیاست، تدبیر او د موافقانو او مخالفانو سره د چلند طریقې وپېژني او د هغه د اسلامي ټولنې د اداري کړنلارې تحلیل کړي.
- د پیغمبر ﷺ د روزنیزو، اخلاقي او تعلیمي تګلارو په اړه ژوره پوهه ترلاسه کړي، څو د اصحابو په تربیه کې
- د هغه طرز وپېژني.
- د پیغمبر ﷺ د شخصیت، اخلاقو او مشرتابه ځانګړنې وپېژني، څو هغه د مسلمانانو لپاره د کاملې بېلګې په توګه ودرکوي.
- د پیغمبر ﷺ د ژوند وروستۍ پېښې، وصیتونه او وروستي ښوونې وپېژني.
- د سیرت النبوي اهمیت درک کړي، د قرآن کریم د ښه فهم او د اسلامي احکامو د ژور درک لپاره یې د بنسټیزې سرچینې په توګه وپېژني.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د سیرت او اسلامي تاریخ پیژندنه

- د سیرت او اسلامي تاریخ مفهوم
- د نبوي سیرت او تاریخ تعریف او اهمیت، د نبوي سیرت مصادر او ځانګړتیاوې
- له بعثته مخکې موجودې امپراتورۍ او متدنونه

- له اسلام څخه مخکې د جزيرة العرب ديني، اخلاقي، علمي، ټولنيز، سياسي او اقتصادي حالت
- له پيدايښته مخکې پېښې: د زمزم څاه کيندل، د فيل پېښه، درسونه او عبرتونه

دوهمه څپرکی: د نبوت له پيل څخه تر هجرت پورې

- نسب، پيدايښت او رضاعت
- وړوکتوب، پالنه، ځواني، سفرونه او حالات له بعثته مخکې
- حرب الفجار، حلف الفضول
- بناء الكعبة
- لومړنی وحي او نبوت
- مکي دور، پټه او ښکاره بلنه
- د حبشې په لور هجرت
- پرېکون او د ظلم ټرون
- د غم کال، ارساء او معراج
- د عقبې لومړی او دوهم بيعت، درسونه او عبرتونه

دريمه څپرکی: مدينې منورې ته هجرت او د اسلامي دولت بنسټ

- مدينې منورې ته هجرت
- د مسجد تاسيس او د مسلمانانو ترمنځ د وروړگلوی ټرون
- له نورو قبيلو سره د رسول الله صلى الله عليه وسلم ټرونونه
- د اسلامي دولت تاسيس او د تاريخ لومړنی اصولي معياري اساسي قانون، درسونه او عبرتونه

څلورمه څپرکی: غزاگانې او د مکې فتحه

- غزاگان: د بدر غزا، د احد غزا، د بنی نضير غزا
- درسونه او عبرتونه
- غزاگانې: د احزاب غزا، د بنی قريظه غزا
- د حديبيې سوله، د خيبر غزا، د موته غزا
- درسونه او عبرتونه
- د مکې فتحه: د حنين غزا، د تبوک غزا
- درسونه او عبرتونه
- حجة الوداع، د حج خطبه او مراسم، ناروغي
- وفات، تجهيز او تکفين، ميراث او ترکه، نبوي خصوصيات، درسونه او عبرتونه

پنځمه څپرکی: نبوي کورنۍ او خلفای راشدين

- امهات او اولاد، تعدد زوجات او د زياتوالي مقصد
- له امهات المؤمنين او اولادونو سره نبوي ژوند
- درسونه او عبرتونه
- د ابوبکر صديق او عمر فاروق رضی الله عنهما خلافت

- ابوبکر صدیق رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضایل، د انتخاب طریقه، کارنامې، شهادت
- عمر فاروق رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضایل، د انتخاب طریقه، کارنامې، شهادت
- د عثمان، علي او حسن رضی الله عنهم خلافت
- عثمان رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضایل، د انتخاب طریقه، کارنامې، شهادت
- علي رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضایل، د انتخاب طریقه، کارنامې، شهادت
- حسن رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضایل، د انتخاب طریقه، کارنامې، شهادت

نېږمه څېړکی: اسلامي خلافتونه او د مسلمانانو حالت

- د بنی امیه خلافت، بارز شخصیتونه، فتوحات
- د خلافت پرمهال دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام
- د امویانو د زوال اسباب، د فاطمیانو واکمني، بارز شخصیتونه، فتوحات
- د واکمنۍ پرمهال دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام
- د فاطمیانو د زوال اسباب
- د سلجوقیانو او زنګیانو واکمني او صلیبي جنګونه، بارز شخصیتونه، فتوحات
- د واکمنۍ پرمهال دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام
- د عثماني خلافت، بارز شخصیتونه، فتوحات
- د واکمنۍ پرمهال دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام
- د عثماني خلافت د زوال اسباب او علتونه، د اسلامي خلافت د ړنګیدو وروسته د مسلمانانو حالت

د (سیرت) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د سیرت او اسلامي تاریخ مفهوم. د نبوي سیرت او تاریخ تعریف او اهمیت. د نبوي سیرت مصادر او ځانګړتیاوې له بعثته مخکې شته امپراتورۍ او متدنونه له اسلام څخه مخکې د جزیرة العرب دیني، اخلاقي، علمي، ټولنیز، سیاسي او اقتصادي حالت. له پیدایښته مخکې پېښې دزمزم څاه کیندل،دفیل پېښه، درسونه اوعربتونه	۲	۲		
دوهمه	له پیدایښته تر بعثته نسب، پیدایښت او رضاعت. وړوکتوب، پالنه، ځوانۍ، سفرونه اوحالات یې له بعثته وړاندې پېښې حرب الفجار، حلف الفضول، بناءالکعبة، درسونه اوعربتونه	۲	۲		

درېيمه	له بعثته تر هجرته. لومړنۍ وحي او نبوت. مکي دور، پټه او ښکاره بلنه. د حبشې په لور هجرت. پرېکون او د ظلم ټرون.، د غم کال، ارساء او معراج. د عقبې لومړۍ او دوهم بيعت.، درسونه اوعربتونه	۲	۲		
څلورمه	مدينې منورې ته هجرت د مسجد تاسيس د مسلمانانو ترمنځ د وروړگلوی ټرون. له نورو قبيلو سره د رسول الله صلى الله عليه وسلم ټرونونه. د اسلامي دولت تاسيس او د تاريخ لومړنۍ اصولي معياري اساسي قانون. درسونه اوعربتونه	۲	۲		
پنځمه	غزاگان :د بدر غزا.. د احد غزا.. د بني نضير غزا. درسونه او عبرتونه.	۲	۲		
شپږمه	غزاگانې :د احزاب غزا. د بني قريظه غزا. د حديبيې سوله.د خيبر غزا.د موته غزا. درسونه او عبرتونه.	۲	۲		
اوومه	د مکی فتحه: د حنين غزا د تبوک غزا. درسونه او عبرتونه.	۲	۲		
اتمه	حجة الوداع.د حج خطبه او مراسم.ناروغي. وفات.تجهيز او تکفين.ميراث او ترکه. نبوي خصوصيات او شاميل.درسونه او عربتونه.	۲	۲		
نهمه	امهات او اولاد.تعدد زوجات او د زياتوالي مقصد. له امهات المؤمنين او اولادونو سره نبوي ژوند. درسونه او عربتونه.	۲	۲		
لسمه	دابوبکرصديق‌اوعمرفاروق رضی الله عنهما خلاقت. ابوبکرصديق رضی الله‌عنه، نوم او نسب، صفات او فضايل، د انتخاب طريقه، کارنامې، شهادت. عمرفاروق رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضايل، د انتخاب طريقه، کارنامې، شهادت.	۲	۲		
يوولسمه	دعثمان،علي اوحسن رضی الله‌عنهم خلافت. عثمان رضی الله‌عنه، نوم او نسب، صفات او فضايل، د انتخاب طريقه، کارنامې، شهادت. د علي رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضايل، د انتخاب طريقه، کارنامې، شهادت. حسن رضی الله عنه، نوم او نسب، صفات او فضايل، د انتخاب طريقه، کارنامې، شهادت.	۲	۲		
دوولسمه	د بني اميه خلافت، بارز شخصيتونه، فتوحات. د خلافت پرمهال يې ديني، اخلاقي، علمي او ټولنيز حالت، سياسي، اقتصادي او عسکري نظام. د امويانو د زوال اسباب.	۲	۲		

دیارلسمه	د بني امیه خلافت، بارز شخصیتونه، فتوحات. د خلافت پرمهال یې دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام. د امویانو د زوال اسباب.	۲	۲		
څوارلسمه	د فاطمیانو واکمني، بارز شخصیتونه، فتوحات. د واکمنۍ پرمهال یې دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام. د فاطمیانود زوال اسباب.	۲	۲		
پنځلسمه	د سلجوقیانو او زنګیانو واکمني اوصلیبي جنګونه، بارز شخصیتونه، فتوحات. د واکمنۍ پرمهال یې دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام.	۲	۲		
شپاړسمه	د عثماني خلافت، بارز شخصیتونه، فتوحات. د واکمنۍ پرمهال یې دیني، اخلاقي، علمي او ټولنیز حالت، سیاسي، اقتصادي او عسکري نظام. د عثماني خلافت د زوال اسباب او علتونه. د اسلامي خلافت د ړنګیدلو وروسته د مسلمانانو حالت.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. السيرة النبوية، للشيخ ابوالحسن الندوي ۲. السيرة النبوية، دروس وعرب، شيخ مصطفى السباعي. ۳. السيرة النبوية، عرض وقائع وتحليل أحداث، شيخ علي محمد الصلابي. ٤. فقه السرية، شيخ رمضان البوطي. ٥. سيرة ابن هشام،لاين هشام.
مرستندوی سرچینی	٦. تاريخ الخلفاء للامام السيوطي. ۷. التاريخ الاسلامي لابراهيم الرشيقي. 8. كتب التاريخ الاسلامي، شيخ علي محمد الصلابي.

د (اسلام اخلاقي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0375
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

داسلام اخلاقي نظام چې له بده مرغه اوسمهال په اسلامي ټولنوکې پیکه تطبیقي او عملي بڼه لري ، د اسلامي ثقافت په نصاب کې د ثقافت له مضامینوڅخه درېیم ټول شموله مضمون دی .

مضمون د نیکو اخلاقو یا دناخوښ چلن له مخې دانسانانو اړیکه له خپل ځان او دټولنې له نورو وګړو سره ترمطالعې لاندې نیسي، د د اسلام اخلاقي نظام د نورو ټولو نظامونو لپاره سرچینه ده، له همدې امله رسول الله صلی الله علیه وسلم اسلامي اخلاق په مستقیمه توګه له عقیدې او عبادت سره تړلي دي.

د سمستر په پای کې و کوالی شي چې د اخلاقو په مفهوم، په فرد او ټولنه کې د غوره او ښو اخلاقو پر اغیزو ،د فرد او ټولنې دناوړو اخلاقو په بدیو او پایلو، دناوړه اخلاقو په درملنه، بشپړ معلومات ترلاسه کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د اخلاقو د علم له اساساتو او مفاهیمو سهر بشپړه بلدتیا، د اسلام د اخلاقي نظام مفهوم، سرچینې، بنسټونه، اصول، ځانګړتیاوې او فضیلتونه پېژندل او د عقایدو، عباداتو او معاملاتو سره یې تړاو.
- په سمه توګه د اسلامي اخلاقو پالنه او خپلول یې لو له نورو غیر اسلامي اخلاقي نظامونو سره یې پرتله.
- د اسلام اخلاقي سرچینو له مخې د مسلمان اخلاقي مسؤولیتونه پیژندل او اسلامي اخلاقو ته د بلنې او خپروای په لاره کې فعاله ونډه اخیستل.
- د اسلامي اخلاقي ارزښتونو په ګټو او اغیزو نقلي او عقلي دلایل وړاندې کول او د بدو اخلاقو د خپلولو پایلې .
- په ناوړه اخلاقو د اخته کیدو لاملونه او د اسلام اخلاقي نظام په رڼا کې یې د درملنې لارې چارې پیژندل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اخلاقو مفهوم د اسلام له نظره د دين د اساسي برخې په توګه درک کړي او د هغې اړيکه له عقايدو او عبادتونو سره وپېژني.
- د اسلامي اخلاقي نظام اصلي سرچينې (قرآن، سنت، عقل او اجماع) وپېژني.
- له اسلامي ليدلوري د فضيلتونو او رذيلتونو (اخلاقي ښېګڼو او بديو) وېش ودرکوي.
- د نيت او اخلاص مقام د اخلاقي اعمالو په ارزښت کې وپېژني.
- مهمې فردي اخلاقي فضيلتونه لکه رښتينولي، امانت، تقوا، صبر او زړورتيا وپېژني.
- مهمې ټولنيزې اخلاقي ښېګڼې (لکه عدالت، احسان، ايثار، تواضع او د وعدې وفا) درک کړي.
- د کورنۍ په چاپېريال کې د اخلاقي اړيکو (د مور او پلار، مېرمن او اولاد حقونه) سره آشنا شي.
- د اسلامي ټولنيز چلند آداب او د انساني اړيکو اصول وپېژني.
- د اسلامي اخلاقو د روزنې طريقې (مراقبه، محاسبه نفس او مجاهده) درک کړي.
- د اخلاقو رول د اسلامي ټولنې په جوړښت او د نړيوالو اړيکو په سمون کې تحليل کړي.
- د اخلاقي روزنې خنډونه لکه د نفس غوښتنې، شيطاني وسوسې او ناسالم چاپېريال وپېژني.
- وکړای شي د اسلامي اخلاقو اصول په ورځنۍ ژوند کې تطبيق کړي او د معاصرو اخلاقي ستونزو لپاره عملي حل لارې وموميي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د اخلاقو پيژندنه او اسلامي نظام

- د اخلاقو لغوي معنا، د اخلاقو اصطلاحي تعريف، د اخلاقو نظام تعريف
- د اسلام د اخلاقي نظام مفهوم، د اسلامي اخلاقي نظام اهميت او اهداف
- د اسلامي اخلاقي نظام فلسفه او اساسات، د اسلامي اخلاقي نظام مصادر او ځانګړتياوې
- د عقايدو، عباداتو او معاملو سره د اسلامي اخلاقي نظام تړاو

دوهمه څپرکی: د اخلاقو ډولونه او د ځان ژغورنه

- د اخلاقو ډولونه
- طبعي او کسبي اخلاق، حسنه او سيئه اخلاق، فردي او اجتماعي اخلاق
- د حسنه اخلاقو د خپلولو او له سيئه اخلاقو د ځان ژغورنې لارې چارې

دريمه څپرکی: د نفس پېژندنه او تزکيه

- د نفس او نفيس غرايزو پېژندنه او کنټرول، د نفس د مراتب پېژندنه: أماره، لوامه، مطمئنه
- له اسلامي اخلاقو څخه د انحراف لاملونه، د نفس تزکيه: مشارطه، مراقبه، محاسبه، مواخذه
- د فاسدو ټولنو پېژندنه او د ځان ژغورنه

څلورمه څپرکی: غوره فردي اخلاق

- اخلاص: لغوي معنا او اصطلاحي تعريف، حکم، ګټې او لارې چارې
- توکل، تقوا، تواضع، صبر، شجاعت
- حياء او عفت، سخاوت، صداقت او امانت، پر وعده وفا، عفوه او بخښنه، شفقت او ترحم، محبت

پنځمه څپرکی: غوره اجتماعي اخلاق

- عدالت، تسامح، صله رحمي، ايثار او قرباني
- احترام او شفقت، احسان او تعاون، مېلمه پالنه، د استاذانو احترام، له والدينو، ګاونډيانو او ټولنې سره ښه چلند

شپږمه څپرکی: سيئه اخلاق او د هغوی مخنيوی

- فردي ناوړه اخلاق: ريا او سمعه، فسق او فجور، دروغ، غصب، بخل، حسد
- نور ناوړه اخلاق: تکبر، سوء ظن، تعصب، اسراف، حب دنيا، چاپلوسي، تجسس، عيب جويی، استهزاء، ظلم، خيانت، غيبت، فحشاء
- د رسول الله صلی الله عليه وسلم او راشده خلفاوو د اخلاقو څو بيلګې
- د حاکمانو او چارواکو اسلامي اخلاق: اخلاص، تقوی، عدالت، صداقت، نظم، شجاعت، صبر، تواضع، مساوات، د مشکلاتو حل، شورا، اصلاح، لوړه حوصله او همت

د (اسلام اخلاقي نظام) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د اخلاقو لغوي معنا د اخلاقو اصطلاحي تعريف د اخلاقو نظام تعريف. د اسلام د اخلاقي نظام مفهوم د اسلامي اخلاقي نظام اهميت اواهداف د اسلامي اخلاقي نظام فلسفه او اساسات د اسلامي اخلاقي نظام مصادر د اسلامي اخلاقي نظام ځانګرتياوې	۲	۲		

دوهمه	عقايدو سره اسلامي اخلاقي نظام تړاو عباداتو سره د اسلامي اخلاقي نظام تړاو معاملاتو سره د اسلامي اخلاقي نظام تړاو د اخلاقو ډولونه اول تقسيم : طبعي اوکسبي اخلاق او بېلګې يې دوهم تقسيم : حسنه اوسيئه اخلاق اوبېلګې يې دريم تقسيم : فردي اواجتماعي اخلاق او بېلګې يې	۲	۲		
دريمه	دحسنه ااخلاقو د خپلولواو له سيئه اخلاقوځخه د ځان ژغورنې لارې چارې د نفس او نفيس غرايزو پېژندنه او کنټرول دنفس دمراتبو پېژندنه الف (أماره نفس ب (لوامه نفس ج(مطمئنه نفس له اسلامي اخلاقو ځخه د انحراف لاملونه	۲	۲		
خلورمه	(دنفس تزکيه الف (مشارطه ب (مراقبه ج (محاسبه د (مواخذه دفاسدو ټولنو پېژندنه او دځان ژغورنه	۲	۲		
پنځمه	غوره فرديااخلاق اخلاص لغوي معناواصطلاحي تعريف داخلاص حکم اخلاص د قرآن کريم او احاديثو په رڼا کې اخلاص د آثارو او علماوکرامو داقوالو په رڼا کې د اخلاص ګټې او د اخلاص دخپلولو لارې چارې توکل، تقوا،تواضع، صبر، شجاعت	۲	۲		
شپږمه	حياء اوعفت، سخاوت، صداقت او امانت، پر وعده وفا، عفوه او بخښنه، شفقت او ترحم، محبت	۲	۲		
اووه	غوره اجتماعي اخلاق. عدالت، تسامح،صله رحمي، ايثار او قرباني، احترام او شفقت، احسان او تعاون، مېلمه پالنه، د استاذانو احترام، له والدينو سره ښه چلند له ګاونډيانو سره ښه چلند	۲	۲		
اته	سيئه اخلاق. فردي ناوړه اخلاق. ريا اوسمعه لغوي معنا صطلاحي تعريف. د ريا او سمعې حکم ريا او سمعه د قرآن کريم او احاديثو په رڼا کې ريا او سمعه د آثارو او د علماء کرامو د اقوالو په رڼا کې د ريا او سمعې زيانونه او ترې دخلاصون لارې چارې فسق او فجور، عداوت، تکبر، دروغ، غضب،جبن	۲	۲		
نهمه	بخل، حسد، سوء ظن او بدګماني، تعصب، اسراف اوتبذير،حب دنيا	۲	۲		
لسمه	متلق او چاپلوسي، تجسس، عيب جويي، استهزاء او تمسخر، ظلم، خيانت او غدر، غيبت، فحشاء	۲	۲		

يوولسمه	د رسول الله صلى الله عليه وسلم او دراشده خلفاوو داخلاقو څوبيلګې د رسول الله صلى الله عليه وسلم د اخلاقو څو بيلګې د عمررضى الله عنه د اخلاقو څو بيلګې د عثمان رضى الله عنه د اخلاقو څو بيلګې ابوبكر صديق رضى الله عنه د اخلاقو څو بيلګې د علي كريم الله وجهه د اخلاقو څو بيلګې ارزونه	۲	۲		
دوولسمه	دحاكمانو او چارواكو اسلامي اخلاق.اخلاص او تقويوړتيا او ښه حكومتولي امتيازي سياسي پوهه	۲	۲		
ديارلسمه	عدالت، احسان، صداقت، پروعده وفا	۲	۲		
څوارلسمه	نظم او انتظام، شجاعت، صبر او زغم، عفو اوبخښنه	۲	۲		
پنځلسمه	تواضع او سادګي، عدل او مساوات، كاراهل كارته سپارل، د مشكلاتو د حل وړتيا درلودل	۲	۲		
شپاړسمه	شورا او د انتقاد منل، اصلاح او سمون، لوړه حوصله او همت، دراز ساتل	۲	۲		

مقرر كتاب	محتوا او نوي درسي كتابونه دې د دې نصاب له ټاكل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده كړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه كې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه كې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټكو په پام كې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو كې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پكې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو كې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو كې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذكر شي،لكه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس كنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	۱. اخلاق للمسلم للشيخ وهبة الزحيلي ۲. إحياء علوم‌الدين للامام الغزالي. ۳. د اسلامي حاكمانو اخلاق او صفات للشيخ عبدالباقي‌حقاني
مرستندوی سرچينی	٤. تربية الاولاد للشيخ عبدالله ناصح علوان ٥. تحفة الدعاة الاصلاح الرعية والرعاة، دعوت و ارشاد جلب جذب كمپسون 6. خلق المسلم للشيخ محمد الغزالي

د (اسلام ټولنیز نظام) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0376
د کریډیټونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	دریم

د مضمون لنډه پېژندنه

د اسلام ټولنیز نظام اسلامي ثقافت دمضامینو په لړکې څلورم مضمون دی چې دمنطقي تسلسل له مخې په څلورم سمیسټر کې تدریسیږي، دهرمسلمان لپاره ددې نظام پېژندل ځکه ضروري دي چې دا نظام دااسلامي ټولنې‌د افرادو ترمنځ او داسلامي ټولنې له نورو غیر اسلامي ټولنو سره اړیکې د قرآن‌کریم، احادیثو او اسلامي فقهې له لارښوونو سره سمې تنظیموي.

دا مضمون له مطالعې او زده‌کړې وروسته محصلان د اسلام د ټولنیز نظام د مفهوم، اصولو ، اساساتو، فرد او کورنۍ جوړونې، د کورنۍ له منځه وړلو په عواملو، د اسلام د ټولنیز نظام لارښوونو سره سم د فردي او ټولنیز ژوند اداب مراعاتوي، له ټولنیزو ناخوالو سره مبارزه کوي او د ټولنې په وده کې مسؤولانه فعاله ونډه اخلي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د اسلام د ټولنیز نظام د اساساتو په اړه بشپړه پوهه تر لاسه کول او هغه ایتونو او احادیث زده‌کول چې د ټولنې او د ټولنیز ژوند په اړه راغلي دي.
- د اسلام په ټولنیز نظام کې دکورني نظام د جوړښتونو او د اسلامي ټولنیز نظام له اصولو سره د فردي ژوند د جوړښتونو اړیکه پېژندل.
- هغه لارښوونې او دالیل پېژندل چې پر ټولنه حاکم دي او د ناخوښو دودونو او عرفونو تفکیک.
- د کورنیو شخړو لاملونه مشخصول او حل لارې ورته لټول.
- د اسلام له ټولنیز نظام څخه په علمي او اکاډمیک ډګر کې د دفاع وړتیا ترلاسه کول او د اسلام له لید لوري د ټولنیزو ناخوالو سره د مبارزې لارې چارې پېژندل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اسلامي ټولنې ځانګړنې د قرآن او سنت له نظره وپېژني.
- د «امت اسلامي» مفهوم درک کړي او د هغې د ځانګړتياوو او د نورو ټولنو سره د توپير اړخونه وپېژني.
- په اسلامي ټولنيز نظام کې د افرادو او ټولنې متقابل حقوق وپېژني.
- د کورنۍ نظام د اسلام له نظره وپېژني او د هغې مقام د ټولنې د بنسټيزې هسته په توګه درک کړي.
- د کورنۍ د غړو حقوق او مسؤليتونه د اسلام له ليدلوري وپېژني.
- د اسلامي وروروليۍ (اخوت اسلامي) مفهوم درک کړي او د هغې رول د ټولنيز يووالي او انسجام په ټينګښت کې وپېژني.
- د ګاونډيانو، خپلوانو او نورو ټولنيزو ډلو حقوق وپېژني.
- د «امر بالمعروف او نهی عن المنکر» مفهوم د ټولنيزې ځارنې او اصلاح د اصل په توګه درک کړي.
- د اسلامي حقوقي او قضايي نظام بنسټونه وپېژني او د هغوی رول د ټولنيزو شخړو په حل کې تحليل کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د ټولنيز نظام پېژندنه

- د ټولنيز نظام تعريف، اهميت او اړتيا، د اسلام د ټولنيز نظام تعريف، اهميت، ارزښت او اړتيا
- په اسلامي عباداتو کې اجتماعيت: لمانځ، زکات، روژه، حج، سياست
- د اسلام د ټولنيز نظام سرچينې، د اسلام د ټولنيز نظام بنسټونه
- د اسلامي ټولنيز نظام ځانګړتياوې: الهي وحي، عقيده او ايمان، نيک اخلاق، اخوت، تعاون، عدالت، مساوات، امر بالمعروف، نړيوال او کامل نظام

دوهمه څپرکی: د اسلامي ټولنيز نظام اصول او اهداف

- د اسلامي ټولنيز نظام اساسي اصول، لويديځوال ټولنپوهان، مسلمان ټولنپوهان، د اسلام ټولنيز نظام اهداف
- د فرد جوړښت: له رب سره اړيکه، ايمان او عقيده، له ځان سره اړيکه، اخلاق او آداب، له ټولنې سره اړيکه
- په اسلام کې د فرد جوړونې اصول: موحد مسلمان، عالم انسان، ښوونکی انسان، متفکر انسان
- د کورنۍ جوړښت: مفهوم او ډولونه، د کورنۍ مفهوم په غير اسلامي ټولنو کې
- د مسلمانې کورنۍ ځانګړتياوې، د مسلمانې کورنۍ د روزنې اصول، د کورنۍ د جوړښت پر وړاندې خنډونه

دريمه څپرکی: نکاح، کورنۍ او طلاق

- د نکاح تعريف، مشروعيت، حکم او ډولونه
- د نکاح ارکان او شرطونه، د زوجينو اهليت، د عاقدينو خوښه، ولي
- د نکاح آداب، ګټې، حکمتونه او اهداف، محرمات او ډولونه، د مرکې معنی، اصول، آداب او د اړيکې حکم
- د زوجينو د انتخاب معيارونه، تعدد الزوجات او د نبي کريم حکمتونه
- د نکاح ډولونه: موقت، متعه، تحليل، شغار، مسيار، پټه نکاح، د خاوند او مېرمنې حقوق
- د اولاد حقوق: مخکې له پيدايښت او وروسته له پيدايښت، د والدينو حقوق
- د طلاق د مخنيوي لارې چارې، د طلاق ډولونه او احکام: رجعي، بائن، مغلظ، سني او بدعي
- خلع او تفريق: پېژندنه، مشروعيت، حکمتونه، شرطونه او پايلې
- ايلاء، ظهار او لعان، د مېرمنې عدت: مشروعيت، حکمت او ډولونه، د نسل تنظيم حدود او احکام

څلورمه څپرکی: د ټولنې اصلاح او د اسلامي ټولنيز نظام پلي کول

- د اسلامي ټولنې د جوړېدو لارې چارې: توحيد ته بلنه، اجتماعي عباداتو ته هڅونه، د دين حاکميت، په ټولنيزو چارو کې ګډون، متقابل مسؤوليت
- اسلام د ټولنيز وحدت د رامنځته کولو لارې: نيک ګومان، ښه وينا، عدالت، بخښنه، صله رحمي، ليدنه کاته، ښه ګاونډيتوب
- د ټولنې په اصلاح کې د فرد مسؤوليت، د انساني کرامت رعايت
- ټولنيز آداب: د اجازې آداب، سلام، مجلس، خبرو اوربدو او ويلو آداب، معاشرت، مسجد، د علم مجلس، خوراک او څښاک، خوب، لباس، مېلمستيا، د ناروغ پوښتنه، د لارې او سفر آداب

پنځمه څپرکی: د ټولنيزو انحرافاتو مخنيوی

- د انحراف لاملونه: سيکولريزم، ليبراليزم، نشنليزم، استشراق، تنصير
- د حجاب تعريف، اهميت او حکمتونه، د بې حجابۍ اضرار
- په تعليمي چاپېريال کې اختلاط او مفاسد، په ادارو کې اختلاط او زيانونه
- اخلاقي انحرافات: فحشاء، عرياني، خيانت، غلا، رشوت، اداري فساد
- مسکرات او مخدرات: حکم او زيانونه. سود، غرر، قمار، غيبت او تهمت
- موسيقي او رقص: حکم، فلسفه او زيانونه، په ټولنه د موسيقي اغېزې
- د معاصرو وسايلو ناسم استعمال: انټرنټ، ټولنيزې شبکې، تلويزيون، موبايل

د (اسلام ټولنيز نظام) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د ټولنيز نظام تعريف، اهميت او اړتيا. د اسلام د ټولنيز نظام تعريف، اهميت، ارزښت او اړتيا . د اسلام په ځاني او مالي عباداتو کې اجتماعيت. لمونځ، زکات، روژه، حج، سياست .... د اسلام د ټولنيز نظام سرچينې.د اسلام د ټولنيز نظام بنسټونه.د اسلام د ټولنيز نظام ځانګړتياوې. الهي وحي، عقيده او ايمان،نيک اخلاق، اخوت، تعاون، ترحم او همدردي، عدالت، مساوات، امر بالمعروف، د قواعدو الزامي والی، نړيوال، کامل او شمول...	۲	۲		
دوهمه	د اسلام د ټولنيز نظام اساسي اصول. ټولنپوهان: لويديځوال ټولنپوهان. مسلمان ټولنپوهان. د اسلام ټولنيز نظام اهداف . د اسلامي ټولنې جوړښت د اسلام له ليدلوري. .د فرد جوړښت.دکورنۍ جوړښت دټولنې جوړښت د فرد جوړښت او برخې يې: له خپل رب سره اړيکه ايمان اوعقيده، له خپل ځان سره اړيکه، اخلاق او آداب له ټولنې سره اړيکه صله رحمې، ترحم، مرسته، غم شريکي او داسې نور په اسلام کې د فرد جوړونې اصول، موحدمسلمان عالم انسان، ښوونکی انسان. متفکر انسان	۲	۲		
درېيمه	د کورنۍ جوړښت د کورنۍ مفهوم په اسلامي ټولنه‌کې او ډولونه يې: کوچنۍ کورنۍ متوسطه کورنۍ لويه کورنۍ د کورنۍ مفهوم په غيراسلامي ټولنوکې د مسلمانې کورنۍ ځانګړتياوې. د مسلمانې کورنۍ د روزنې اصول. د مسلمانې کورنۍ د جوړښت پر وړاندې خنډونه	۲	۲		

څلورمه	د نکاح تعریف د نکاح مشروعیت د نکاح حکم او ډولونه د نکاح ارکان د نکاح شرطونه د زوجینواهلیت د عاقدینوخوښه د ولي موجودیت او اجازه د نکاح آدابد نکاح ګټې او حکمتونه د نکاح اهداف	۲	۲		
پنځمه	محرمات او ډولونه یې: نسبي او سببي .دائمي او موقت د مرکې (خطبه) معنی او مفهوم.د مرکې (خطبه) شرعي اصول او آداب.د زوجینو د یو او بل د انتخاب معیارونه.د مرکې (خطبه) وروسته او مخکې تر نکاح له مخطوبې سره د اړیکې حکم.	۲	۲		
شپږمه	تعدد الزوجات د نبي‌کریم صلی الله علیه وسلم د تعدد زوجات حکمتونه. د نکاح بېلا بېل ډولونه:(موقت، متعه، تحلیل، شغار، مسیار، پټه نکاح)دزوجینوحقوق: د خاوندحقوق، د میرمنې حقوق ګډحقوق	۲	۲		
اووه	اولادونو حقوق: لومړی: مخکې له پیدایښت. د ښې مورانتخاب . د ژوند حق ورکول. د سلامتیا حق دوهم: له پیدایښت وروسته: اذان او اقامت ښه نوم غوره کول عقیقه، ختنه(سنتول)، نفقه .، ښه روزنه. واده د والدینوحقوق: احترام . خدمت اطاعت . د اړتیا پرمهال نفقه ورکول، دعا ورته کول او داسې نور	۲	۲		
اته	دطلاق د مخنیوي لارې چارې عفو او تفاهم، نصیحت او سپارښتنه بستره بهلول، شرعي تأدیب. تحکیم	۲	۲		
نهمه	د طلاق ډولونه او احکام یې. رجعي، بائن، مغلظ سني اوبدعي‌طالق. حسن او احسن طلاق.) دوهم: خلع: د خلع پېژندنه، مشروعیت ، حکمتونه، شرطونه، پایلې او د خلع بدل) .درېیم:تفریق: (د تفریق پېژندنه، لاملونه او احکام یې) (د ایلاء، ظهار او لعان پېژندنه او اړوند احکام یې)	۲	۲		

	د مېرمنې عدت، مشروعیت، حکمت، ډولونه او اړوند احکام یې. د اسلام له نظره تحدید نسل حدود ، شرطونه او احکام یې.				
لسمه	د اسلام په اجتماعي نظام کې د ټولنې جوړونه د اسلامي ټولنیز نظام درامنځته کولو لارې چارې توحید ته بلنه اجتماعي عباداتو ته هڅونه په ټولو برخوکې د دین حاکمیت په اجتماعي ډول په کارونو کې ګډون متقابل مسؤولیت ټولنیز چلند ته پاملرنه،راکړه ورکړه (تعاملات) د جزایي قوانینو وضع کول. اسلام په ټولنیز نظام کې د وحدت د رامنځته کولو لارې چارې: په خلکو نیک ګومان. له خلکو سره ښه وینا او اخلاق ښه چلند او عدالت.عفو او بخښنه. صله رحمي. له یو بل سره لیده کاته.له ګاونډي سره ښه چلند.	۲	۲		
یوولسمه	د ټولنې په اصلاح کې د فرد مسؤولیت د انساني کرامت رعایت.ټولنیز آداب د اجازې او لیدنې آداب.د سلام آداب.د مجلس آداب د خبرو کولو او اوربدلو آداب.د معاشرت آداب د مسجد آداب.د علم د مجلس آداب د خوراک او څښاک آداب.د خوب آداب د کالو اغوستلو آداب.د مېلمستیا آداب د ناروغ پوښتنې آداب د لارې آداب.د سفر آداب	۲	۲		
دوولسمه	په اسلامي ټولنه کې د بې نظمۍ او انحراف لاملونه سیکولریزم. لېربالیزم. نشنلیزم. استشراق. تنصیر او د داسې نورو انحرافاتو پېژندنه او د ترویج د مخنیوي لارې چارې.	۲	۲		
دیارلسمه	د حجاب تعریف، او اهمیت د حجاب حکمتونه، ګټې او حکم یې د بې حجابۍ دیني او دنیوي اضرار او مفاسد یې. تعلیمي او تحصیلي چاپیریال کې د اختلاط او بې حجابۍ مفاسد او اضرار. دیني او دنیوي تاوانونه په ادارو کې د نارینه او ښځینه اختلاط مفاسد او اضرار.	۲	۲		

څوارلسمه	اخلاقي انحرافات. اختلاط او د هغې مفاسد. فحشاء اوعرياني. خيانت او ډولونه يې. غلا، حکم اوضرورونه يې.. رشوت او اداري فساد او د مخنيوي لارې چارې يې ..	۲	۲		
پنځلسمه	مسکرات او مخدرات او د پېر او پلور حکم او زيانونه يې. سود، غرر، قمار، حکم او زيانونه يې. غيبت، تهمت، تعريف، گناه او حکم يې. موسيقي او رقص او د حرمت دلائل يې. د موسيقي د حرمت فلسفه او زيانونه يې. په ټولنه د موسيقي ناوړه اغېزې	۲	۲		
شپاړسمه	معاصرو توکو څخه ناسمه استفاده (انټرنټ ،ټولنيزي شبکې، تلويزيون اوموبايل)	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	1. حجة الله البالغة، لشاه ولي الله الدهلوي .. ۲. الهداية، للامام أبي الحسن علي بن أبي بكرالمر غيناني . ۳. ما ذا خسر العالم بانحطاط المسلمين ،للشيخ أبي الحسن علي الندوي. ٤. البحرالرائق،لابن نجيم الحنفي.
مرستندوی سرچينی	٥. فقه الاسره، لوهبة الزحيلي. ٦. التكافل الاجتماعي فی اسلام، لمصطفی السباعي. 7. تربية الاولاد فی الاسلام ، لعبد الله ناصح علوان.

د (فکري پوهنې) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداړې لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0477
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

دغه مضمون یو له هغو مهمو او ټول شموله مضامینو څخه دی چې په ترڅ کې یې د فکري پوهنې اړوند ځینې مهم موضوعات لکه د یاد مضمون د تاریخ په اوږدو کې په بېلابېلو پراوونو څخه تېرېدل، د فکري او پوځي جګړې ترمنځ توپیر، د غرب فکري سرچینې، ځانګړنې یې، د فکري جګړو د وسایلو لکه صلیبي جګړو، استعمار، د هغو موخې او د صلیبیانو د ناکامېدو لاملونه، استشراق، د هغه ډولونه، سیکولرېزم او اسلامي نړۍ ته یې راتګ، داعیان او موخې یې، همدارنګه تنصیر، د هغو حقیقت، تاریخي مخینه، وسایل، موخې او د هغو د مخنیوي لارې په ګوته کېږي، همدارنګه خینې نور مهم مسایل لکه له نړیوالتوب، د هغو له ډولونو سره د محصلانو اشنا کول دي، او لوستلو محصلان د سمستر په پای کې کولای شي چې د غرب له فکري جګړو او د اسلام او مسلمانانو پر خلاف د هغوی له دسیسو څخه ځان خوندي کړي او په اکاډمیکه، منطقي او مستد له توګه له خپلو اسلامي افکارو او ارزښتونو څخه د دفاع کولو جوګه شي.

د دې مضمون په مطالعه او په پایله کې بیا د اسلامي فکر بنسټیزې سرچینې، ځانګړنې، نړۍ ته یې لاسته راوړنې، همدارنګه د دښمن نیمګړتیاوې او دېته ورته نورې مهمې مسئلې بیانیږي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د شرعي نصوصو په رڼا کې محصلانو ته د اسلامي فکر په اړه بشپړ معلومات ورکول او روزل یې.
- په اکاډمیکه، منطقي او مستدله توګه له خپلو اسلامي افکارو او ارزښتونو څخه دفاع کول.
- د فزیکي او فکري جګړې ترمنځ محصلانو ته توپیرونه په ګوته کول او د فکري جګړې له خطرناکو اغېزو څخه یې خبرول.
- اسلامي ټولنې ته د ناوړه او ناسمو افکارو د واردېدو مخنیوی او د مقابلې لارې چارې به کوته کول.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د انتقادي تفکر وړتيا په ځان کې وروزي او د مسئلو د تحليل توان د بېلابېلو اړخونو له مخې ترلاسه کړي.
- د پوښتنې کولو مهارت او د علمي نقد ځواک پياوړی کړي.
- وکړای شي د باور وړ او معتبر معلوماتي سرچينې وپېژني او تر منځ يې توپير وکړي.
- د منطقي استدلال او د برهان وړاندې کولو مهارتونه وروزي.
- د ستونزو د حل توان د منظمو او سيستماټيکو لارو له مخې پياوړی کړي.
- د خلاق تفکر وړتيا او د نوو مفکورو د وړاندې کولو توان وده ورکړي.
- د تحليل او تأمل (تفکر ژور) پر بنسټ د پرېکړې نيولو مهارت پياوړی کړي.
- د علمي، محترمانه او منطقي بحث او مناظرې مهارتونه تقويه کړي.
- په اسلام کې د تعقل، تفکر او خردورځی اهميت درک کړي.
- د فکري مغالطو د پېژندنې او د هغو د مخنيوي توان پياوړی کړي.

د تدريس او زده کړې طريقې:

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د فکري پوهنې پيژندنه

- د فکري پوهنې تعريف
- اهميت
- موضوع
- غرض او اهداف
- مصادر
- اساسات
- ځانګړتياوې

دوهمه څپرکی: فکري جګړه

- د فکري جګړې تعریف
- تاریخ
- د فکري جګړې اهداف
- لویدیځو ولسونو ته د اسلامي دعوت د رسېدو مخنیوی، په لویدیځ کې اسلام بدنامول
- د اسلامي امت د تاریخ بدنامول
- په نړیواله کچه د اسلام او مسلمانانو بدنامول
- مسلمانان په خپلو منځو کې په فکري او فزیکي جګړو بوختول، مسلمانان د خپل راتلونکي په باب مشکوک ساتل
- د اسلامي امت نړیوال تشخیص کمزورول
- په اسلامي هېوادونو کې د لویدیځ لاسپوڅي واک ته رسول، نړیوال اسلامي خوځښتونه بدنامول

دریمه څپرکی: د فکري جګړې وسایل

- غربي فرهنګ ترویج
- سیکولریزم ترویج
- په مصنوعي توګه د مشرتابه رامنځته کول، له تعلیمي نصابونو د افشاکوونکو مطالبو حذف
- میډیا او رسنۍ تر واک لاندې راوستل

څلورمه څپرکی: د اسلامي نړۍ پېژندنه

- د اسلامي نړۍ تعریف
- اهمیت
- ستراتېژیک موقعیت
- اسلامي نړۍ د درې وچو زړه د اسیا، افریقا او اروپا ترمنځ
- بحرونه، کانالونه، خلیجونه او سیندونه چې اسلامي نړۍ پرې اغېز لري
- د اسلامي نړۍ شتمنۍ، کرهڼیزې شتمنۍ، اقلیمي امتیاز
- حیواني شتمنۍ، بحري شتمنۍ، معدني شتمنۍ، صنعتي شتمنۍ، د نړیوالو سفرې کرښو مرکزیت

پنځمه څپرکی: د اسلامي نړۍ د شاته پاتې کېدو عوامل

- داخلي عوامل
- په ډلو او حزبونو وېش
- بېځایه مناظرې او اختلافات
- له یوه هېواد څخه ګڼ واکمنان
- خارجي عوامل
- د مغولو یرغل
- صلیبي جګړې
- اروپایي استعمار
- صهیوني تحریک
- کمونیزم یرغل

- د داخلي او خارجي ګواښونو ناوړه عواقب
- د اسلامي شریعت نه تطبیقول
- د عثماني خلافت سقوط
- د وضعي قوانینو د تطبیق پیل
- د فرانسي تر استعمار لاندې هېوادونه
- الجزایر ۱۸۳۰، تونس ۱۸۸۱، مراکش ۱۹۲۱، سنګال ۱۸۸۲
- د انګلستان تر استعمار لاندې هېوادونه
- هندوستان ۱۸۵۷، مصر ۱۸۸۲، عراق ۱۹۱۴، فلسطین او اردن ۱۹۱۸، سوډان ۱۸۹۸، نایجیریا ۱۸۵۱
- د ایټالیا تر استعمار لاندې هېوادونه
- صومالیا او ارتریا ۱۸۸۷، لیبیا ۱۹۱۱
- د شوروي اتحاد تر استعمار لاندې هېوادونه
- د منځنۍ اسیا هېوادونه، د ختیځې اروپا هېوادونه

ښپړمه څېړکی: د اسلامي نړۍ معاصر وضعیت

- فکري وضعیت
- صلیبي جګړې، تاریخ او اهداف
- استعمار، تګلارې او اهداف
- استشراق، تاریخ، ډولونه، اهداف او وسایل
- تنصیري خوځښتونه، تاریخ، اهداف او وسایل
- د مخنیوي لارې، ټولنیز وضعیت
- غرب ډوله ښځینه ازادي
- له حجاب سره مبارزه
- د تعدد الزوجات له منځه وړل
- د نارینه او ښځینه اختلاط زیاتول
- له کوره د ښځو ایستل، د کورنۍ جوړښت ویجاړول
- سیاسي وضعیت
- د نړۍ له قیادت څخه محرومېدل
- د دین او سیاست بېلول
- سیکولریزم خپرېدل
- قومي، ژبني، سمتي، حزبي او الحادي تفرقې
- اقتصادي وضعیت، د شتمنیو مصادره
- خارجي تجارت د استعمار په انحصار کې
- د اسلامي هېوادونو تولیدات شنډول
- سود، احتکار او مالي فساد پراخول، شتمني په محدودو کسانو کې تمرکز
- د اقتصادي فشار له لارې د دیني ارزښتونو کمزوري
- تعلیمي او تقنیني وضعیت
- د اسلامي تعلیمي نظام پرځای وضعي نظام، د شرعي قوانینو پرځای وضعي قوانین

د (فکري پوهنې) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د فکري پوهنې تعریف،اهمیت، موضوع، غرض او اهداف مصادر، اساسات او ځانګړتیاوې فکري جګړه. د فکري جګړې تعریف، تاریخ	۲	۲		
دوهمه	د فکري جګړې اهداف: لویدیځو ولسونو ته د اسلامي دعوت د رسېدو مخنیوی. د لویدیځو ولسونو په منځ کې اسلام بدنامول. د سلامي امت تېر تاریخ بدنامول. په نړۍ کې اسلام او مسلمان ولسونه په بېلابېلو پلمو بدنامول. مسلمانان په خپلو منځو کې په فزیکي او فکري جګړو بوختول. مسلمانان د هغوی د راتلونکي په باب مشکوک ساتل،په نړیواله کچه د اسلامي ا مت په خیث د مسلمانانو نړیوال تشخیص ته صدمه رسول. په اسلامي هیوادونو کې خپل لاسپوڅي د واک او ځواک پر ګدۍ کښېنول. نړیوال اسلامي خوځښتونه بدنامول.	۲	۲		
درېیمه	د فکري جګړې وسایل: غربي فرهنګ ترویجول. علمانیت (Secularism) ترویجول. په کاذب او مصنوعي ډول قیادتونه رامنځته کول. له تعلیمي او تحصیلي نصابونو څخه هغه مواد لرې کول چې د دښمن توطیې افشا کوي. میډیا او رسنی تر خپل واک لاندې راوستل.	۲	۲		
څلورمه	د اسلامي نړۍ پېژندنه د اسلامي نړۍ اهمیت ستراتیژیک موقعیت اسلامي نړۍ د دریو لویو وچو (اسیا،افریقا او اروپا) زېږه. هغه بحرونه، کانالونه، خلیجونه او سیندونه چې اسلامي نړۍ پرې مستقیم اغېز لري او ګټه ترې اخلي.	۲	۲		
پنځمه	د سلامي نړۍ شتمنی:کرهنیزې (زراعتي) شتمنی. په نړیواله کچه اقلیمي امتیاز. حیواني شتمنی.بحري شتمنی. معدني شمتنی.صنعتی شمتنی. اسلامي نړۍ د نړیوال سفري(بري، بحري او جوی) کرښو مرکز.	۲	۲		

شپږمه	د سلامي نړۍ د شاته پاتې کېدو اسباب او لاملونه داخلي لاملونه. په ډلو او حزبونو د مسلمانانو وېش. په بې ځایه بحثونو او مناظرو مسلمانان اخته کول.له یوه ځخه د ډېرو واکمنانو شتون.	۲	۲		
اوومه	خارجي لاملونه:د مغولو یرغل. صلیبي جګړې.اروپایي استعمار. صهیوني تحریک.د کمونیزم یرغل.	۲	۲		
اتمه	د داخلي او خارجې ګواښونو ناوړه عواقب. د سلامي شریعت نه تطبیقول. د عثماني خلافت سقوط د وضعي قوانینو د تطبیق پیلامه. په اسلامي هېوادونو د فرانسې، انګلستان او ایټالیې پراخ استعماري یرغل. د فرانسوي استعمار لاندې هېوادونه. الجزائر (۱۸۳۰م)، تونس (۱۸۸۱م) مراکش (۱۹۲۱م)، سنګال (۱۸۸۲م)	۲	۲		
نهمه	د انګلیسي استعمار لاندې هېوادونه: هندوستان (۱۸۵۷م) ، مصر (۱۸۸۲م) عراق (۱۹۱۴م)،فلسطین او اردن (۱۹۱۸م) سوډان (۱۸۹۸م)، نایجیریا (۱۸۵۱م)	۲	۲		
لسمه	د ایټالیې تر استعمار لاندې هېوادونه: صومالیا او ارتریا (۱۸۸۷م) لیبیا (۱۹۱۱م) د شوروي اتحاد د استعمار لاندې هېوادونه: د منځنی اسیا هېوادونه، اروپا هېوادونه	۲	۲		
یوولسمه	د سلامي نړۍ معاصر وضعیت: فکري وضعیت.لومړی مرحله: صلیبي جګړه (CRUSADE WARS)د صلیبي جګړو تاریخ او اهداف دوهمه مرحله: استعمار(COLONIZATION)د استعمار تګلارې او اهداف	۲	۲		
دولسمه	دېیمه مرحله: استشراق (ختیځ پوهنه (ORIENTALISM) د استشراق تاریخ، ډولونه، تګارې، اهداف او وسایل.د استشراق موضوعات او د مخنیوي لارې یې.څلورمه مرحله: تنصیري خوځښتونه (CHRISTIANISM) د تنصیر تاریخ، اهداف او وسایل.د تنصیر د مخنیوي لارې.	۲	۲		
دیارلسمه	ټولنیز وضعیت:د ښځو غرب ډوله آزادي.	۲	۲		

	د حجاب له منځه وړل.د تعدد الزوجات اصل له منځه وړل.د ښځينه وو او نارينه وو ترمنځ اختلاط.د مساوات او پرمختګ په پلمه له کوره د مسلمانې ښځې ايستل.د مسلمانو کورنيو جوړښت له منځه وړل.				
څوارلسمه	سياسي وضعيت:د نړۍ قيادت له لاسه ورکول. دين او سياست بېلول.علمانيت، (SECULARISM)د دښمن لخوا قومي، حزبي، ژبني، سمتي او الحادي تعصبات او نظريات ترويجول.	۲	۲		
پنځلسمه	اقتصادی وضعيت: د استعمار لخوا د مسلمانانو پر شتمنيو ولکه. د مسلمانانو خارجي تجارت د استعمار په انحصار کې.د اسلامي هېوادونو توليدات شنډول. سود، احتکار او مالي فساد ترويجول. د مسلمانانو شتمنی په محدودو لاسونو کې انحصارول.د اقتصادي فشارونو له لارې مسلمانان له خپلو ديني او ملي ارزښتونو څخه په شا کول.	۲	۲		
شپاړلسمه	تعليمي او تقنيني وضعيت: د اسلامي تعليمي نظام پرځای و ضعي تعليمي نظامونه ترويجول. د شرعي قوانينو پرځای وضعي قوانين ترويجول.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	۱. ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمين، للشيخ أبي الحسن علي الندوي. ۲. رجال الفكروالدعوة، للشيخ أبي الحسن علي الندوي. ۳. الاتجاهات الفكرية المعاصرة، على محمد جريشه دار الوفاء
مرستندوی سرچينی	٤. أساليب الغزو الفكري، على محمد جريشه دار الوفاء ٥. الحركة الفكرية ضد الاسلام، بركات عبدالفتاح دويدار

د (اديان او مذاهب) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0478
د کريډيتونو شمير	۱
کټګوري	ټول شموله
مخکيني مضمون	نلري
سمستر	څلورم

د مضمون لنډه پېژندنه

اديان او مذاهب د ټول شموله مضامينو په لړ کې يو مهم مضمون دي، چې په کې د الهي او وضعي اديانو په اړه هر اړخيز معلومات په داسې ډول وړاندي کيږي چې د ښلاښلو معتقداتو په اړه د هر دين ليد لوری او لنډ اعتقادي اصول بيانيږي، همدارنګه د ديني مراسمو، شعايرو او نېکيو او بديو په اړه بحثونه کيږي، له مرګ وروسته د بيا راژوندي کولو په اړه د هر دين ليد لوری بيانيږي، تر څو د اسماني اديانو او وضعي اديانو ترمنځ د توپير په اړه محصلان بشپړه معلومات ترلاسه کړي.

همدارنګه په ياد مضمون کې د ښلاښلو حق او باطل ډلو او مسلکونو اړوند معلومات، کلي اصول، بنسټونه او سرچينې يې بيانيږي، د اړتيا پرمهال د باطلو مقابله او د راپورته کړيو پوښتنو ځوابول او د حقو ډلو په اړه د دلايلو په رڼا کې خلکو ته قناعت ورکول د ياد مضمون مهمه موخه ده، نو اړينه ده چې هر محصل خپل دين ته د بلنې په ډګر کې پرقانع کوونکو دلايلو سمبال او د ښو او بدو ترمنځ توپير کوونکی وي.

د مضمون له مطالعې او زده کړې وروسته محصل د اسماني او وضعي اديانو او مذاهبو د مراسمو او شعايرو په اړه باوري، د اديانو او مذاهبو په اړه ليد لوری روښانه کيږي او د خپل دين او مذهب حقانيت ورته څرګندېږي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د نړۍ د آسماني او وضعي اديانو له اعتقادي اصولو سره د محصلانو آشنا کول.
- د اديانو د مطالعې په پايله کې د اسلام سپېڅلي دين حقانيت څرګندول.
- د باطلو اديانو، فرقو او مذاهبو پېژندل، له اضرارو څخه يې ځان خوندي کول او شکوکو او شبهاتو ته يې په مستدله او علمي توګه ځوابونه موندل.
- د دعوت او بلنې په ډګر کې د اديانو او مذاهبو په اړه کافي معلومات ترلاسه کول، او د اسلام د سپېڅلي دين د دفاع او بلنې په لارکې ترې ګټه اخيستل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د «دين» او «مذهب» مفاهيم په سمه توګه درک کړي او د دواړو تر منځ بنسټيز توپيرونه وپېژني.
- د نړۍ د سترو اديانو (ابراهيمي، هندو، بودايي، زرتشتي او نورو) له تاريخچې او د رامنځته کېدو له بنسټونو سره آشنايي وموميِ.
- د بېلابېلو اديانو اساسي ښوونې، مقدس متون او بنسټيز باورونه وپېژني.
- د سترو اديانو تر منځ د خدا پېژندنې، نړۍ پېژندنې او انسان پېژندنې په برخو کې تشابهات او توپيرونه درک کړي.
- د اسلام د اصلي مذهبونو (شيعه، سني، تصوف او نور) تاريخچه او د هغوی د رامنځته کېدو بهير وپېژني.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د دين پېژندنه

- د دين لغوي معنا
- د دين اصطلاحي تعريف،د دين اهميت او اړتيا
- د دين ډولونه: آسماني او غير آسماني، د دين، مسلک، مذهب او منهج ترمنځ توپير

دوهمه څپرکی: الهي اديان او اسلام

- الهي اديان پېژندنه
- اسلام د وروستي کامل دين په توګه، د اسلام د حقانيت، کمال او شموليت دلايل
- د اسلام ځانګړتياوې، د شريعت، طريقت او مذهب ترمنځ اړيکې
- مشهورې کلامي، فقهي او تصوفي فرقې

دریمه څپرکی: تحریف شوي اسماني ادیان

- یهودیت تعریف، تأسیس، شخصیتونه، معاصرې فرقې، کتابونه، عقاید، د تحریف دلایل، د خپرېدو سیمې
- نصرانیت تعریف، تأسیس، شخصیتونه، معاصرې فرقې، کتابونه، عقاید، د تحریف دلایل، د خپرېدو سیمې
- صابئین تعریف، تأسیس، شخصیتونه، عقاید، د خپرېدو سیمې

څلورمه څپرکی: غیر اسماني شرقي ادیان

- زردشتیت تعریف، تأسیس، شخصیتونه، کتابونه، عقاید، د خپرېدو سیمې
- هندوایزم تعریف، تأسیس، شخصیتونه، کتابونه، عقاید، د خپرېدو سیمې
- بودایزم تعریف، تأسیس، شخصیتونه، کتابونه، عقاید، د خپرېدو سیمې
- کنفوشیزم تعریف، کتابونه، شخصیتونه، عقاید، د خپرېدو سیمې
- شنټوایزم تعریف، تأسیس، شخصیتونه، کتابونه، عقاید، د خپرېدو سیمې

پنځمه څپرکی: مهمې تاریخي فرقې

- نصیریه، قرامطه، دروز، اسماعیلیه
- اغاخانیه تعریف، تأسیس، شخصیتونه، عقاید، خپرېدو سیمې بهائیت، قادیانیت
- پروېزیت تعریف، تأسیس، شخصیتونه، عقاید، خپرېدو سیمې

شپږمه څپرکی: معاصر فکري، اقتصادي او سیاسي نظامونه

- کمونیزم او سوشیالیزم تعریف، تأسیس، شخصیتونه، اصول، خپرېدو سیمې، نیمګړتیاوې
- کاپیټالیزم تعریف، تأسیس، شخصیتونه، اصول، خپرېدو سیمې، نیمګړتیاوې
- سیکولریزم تعریف، تأسیس، شخصیتونه، اصول، خپرېدو سیمې، نیمګړتیاوې

اوومه څپرکی: د غربتوب نوې نظریې

- تغریب: مفهوم، اهداف، ډګرونه، د مخنیوي لارې
- نړیوالتوب: مفهوم، ډولونه، سیاسي، اقتصادي، فرهنګي او اجتماعي ساحې، د توحید او تقریب الأدیان فتنه

اتمه څپرکی: اسلام او جدیدیت

- تعریف او پېژندنه
- اړتیا
- اغېزې
- نیمګړتیاوې

د (اديان او مذاهب) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د دين لغوي معنا. د دين اصطلاحي تعريف. د دين اهميت او اړتيا. د دين ډولونه: آسماني اديان، غير آسماني اديان د دين، مسلک، مذهب او منهج ترمنځ توپير	۱	۱		
دوهمه	الهي اديان: اسلام د الهي اديانو په لړ کې د وروستني کامل دين په توګه: د سلام پېژندنه. د سلام د حقانيت، کمال او شموليت دلايل. د اسلام د سپېځلي دين ځانګړتياوې. د شريعت، طريقت او مذهب ترمنځ اړيکه او مشهوره کلامي، فهي او تصوفي فرقې، مذاهب او طريقې.	۱	۱		
درېيمه	اسماني تحريف شوي او منسوخ اديان په پخوانی او معاصره بڼه: يهوديت: تعريف تأسيس او مهم شخصيتونه، او معاصرې فرقې يې، کتابونه، افکار او عقايد يې. د يهوديتد د تحريف، منسوخيت او بطلان دلايل د خپرېدو او اغېز ځايونه يې.	۱	۱		
څلورمه	نصرانيت (مسيحيت) تعريف. تأسيس او مهم شخصيتونه، او معاصرې فرقې يې. کتابونه ، افکار او عقايد يې. د مسيحيت د تحريف، منسوخيت او بطلان دلايل. د خپرېدو او اغېز ځايونه يې.	۱	۱		
پنځمه	الصابئة: تعريف. تأسيس او مهم شخصيتونه او معاصرې فرقې يې. افکار او عقايد يې. د خپرېدو او اغيز ځايونه يې	۱	۱		
شپږمه	د غير اسماني شرقي اديانو تعريف. د زردشتيت تعريف. تاسيس او مهم شخصيتونه يې. کتابونه ، افکار او عقايد يې د خپريدو او اغېز ځايونه يې.	۱	۱		

اوومه	د هندوایزم تعریف تاسیس او مهم شخصیتونه یې. کتابونه ، افکار او عقاید یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې.	۱	۱		
اتمه	د بودایزم تعریف: تاسیس او مهم شخصیتونه یې. کتابونه ، افکار او عقاید یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې.	۱	۱		
نهمه	د کنفوشیزم تعریف. د شنتوایزم تعریف. تاسیس او مهم شخصیتونه یې. کتابونه ، افکار او عقاید یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې. د شنتوایزم تعریف تاسیس او مهم شخصیتونه یې. کتابونه ، افکار او عقاید یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې.	۱	۱		
لسمه	ځینې مشهوري فرقې. نصیریه، قرامطه، دروز، اسماعیلیه او اغاخانیه فرقې. تعریفونه یې. تاسیس او مهم شخصیتونه یې. افکار او عقاید یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې.	۱	۱		
یوولسمه	د بهائیت، قادیانیت او پروېزیت فرقې. تعریفونه یې. تاسیس او مهم شخصیتونه یې. افکار او عقاید یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې.	۱	۱		
دولسمه	ځینې مهم معاصر فکري، اقتصادي، سیاسي او ټولنیز نظامونه: د کمونیزم (الشیوعیة) او سوشیالیزم (الاشتراکیة) تعریف تاسیس او مهم شخصیتونه یې. افکار عقاید او اصول یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې. نیمګړتیاوې او د بطلان دلایل یې.	۱	۱		
دیارلسمه	د کاپیټالیزم (الرأسمالیة) تعریف تاسیس او مهم شخصیتونه یې. افکار عقاید او اصول یې د خپریدو او اغېز ځایونه یې. نیمګړتیاوې او د بطلان دلایل یې.	۱	۱		

څوارلسمه	دسیکولریزم تعریف. تاسیس او مهم شخصیتونه یې. افکار عقاید او اصول یي د خپریدو او اغېز ځایونه یې. نیمګړتیاوې او د بطلان دلایل یې. التغریب (غرب ګرایي) د تغریب مفهوم، اهداف او ډګرونه او مخنیوی یې.	۱	۱		
پنځلسمه	نړیوالتوب، مفهوم، ډولونه او ډګرونه یې. سیاسي. اقتصادي. فرهنګي.اجتماعي. د بشریت او اسلام ضد فتنه،توحید او تقریب الأدیان.	۱	۱		
شپاړلسمه	اسلام او جدیدیت: پېژندنه. اړیتا، اغېزې او نیمګړتیاوې یې.	۱	۱		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	۱. الملل والنحل للعلامة محمد بن عبدالکریم الشهرستاني. ۲. اظهارالحق للشیخ محمد رحمة الله الکیرانوي. ۳. ماهی النصرانیة؟ مفتي محمد تقي العثماني
مرستندوی سرچینی	٤. الموسوعة المیسرة فی الأدیان والمذاهب المعاصرة، الندوة العالمیة للشباب الاسلام. ٥. الاتجاهات الفکریة المعاصرة للشیخ علي محمد جریشة. ٦. المستشرقون والاسلام للدکتور مصطفی السباعي.

د (اسلام سياسي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0579
د کريډيتونو شمير	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکيني مضمون	نلري
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه

د اسلام سياسي نظام يو له هغو نظامونو څخه دی چې په اړه يې نن ورځ ترټولو زياتې شبهې شتون لري او له ډېرو بريدونو سره مخ دی، تردې چې د ځينو خبرو مسلمانانو ترمنځ د دې پوچې نظريې د خپرېدو لامل شوی دی چې وايی سياست له دين څخه جلا دی.

دا نظام چې په پنځم سمستر کې تدريسيږی په ترڅ کې يې محصلان د سمستر په پای کې د دين او سياست د اړيکې په اړه د اثبات دلايلو، د اسلام د سياسي نظام اصولوو اساساتو، جوړښتونو او اهدافو په اړه مستدل او کلي معلومات ترلاسه کوي.

محصل پوهيږي چې په اسلام کې دولت څنګه جوړيږي .د اسلامي واکمن حقوق او وظايف څه دي؟ د رعيت مکلفيتونه څه دی؟ څرنګه اسلامي دولت له نورو دولتونو سره خپلې اړيکې رغوي؟ همداراز په اسلام کې د سولې او جګړې ارزښت او دا چې اسلام څرنګه سوله تامينوي، د سولې بېلابېل ډولونه او د نړی له ټولو هېوادونو سره څرنګه سوله او په کومو شروطو او موخو رامنځته کېدای شي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د سياست له مفهوم او په اسلامي سياست کې د اسلام د سياسي نظام له نظريې سره اشنايي، د اسلام د سياسي نظام د بنسټونو پېژندنه او د اسلامي واکمن او د رعيت حقوق او وجايب پېژندل.
- د شرعي او علي سرچينو له مخې دين سره د سياست اړيکه ، په اسلام کې د سياست او د دين د جلاوالي لاملونه پېژندل او ترديد يې.
- د اسلام د سياسي نظام سرچينې پېژندل، د دولت تشکيلوونکې قوې او د هرې يوې صلاحيتونه، او د اسلام په سياسي نظام کې د شورا ارزښت پېژندل.
- د ټولنيز عدالت د تامين اصول، له نامسلمانانو سره چلن او د اسلامي دولت له نورو غير اسلامي دولتونو سره د سولې او جنګ په حالتونو کې اړيکې پېژندل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اسلامي سياسي نظام بنسټونه او موخې د توحيد، عدالت، امامت او شوری پر محور باندې درک کړي.
- د الهي حاکميت مفهوم وپېژني او د هغه توپير له سکولار نظامونو کې د ولسي حاکميت سره تحليل کړي.
- د اسلامي نظام د حاکم او قانون جوړوونکي ځانګړنې (لکه علم، عدالت، تقوا او کفايت) وپېژني.
- د حاکم او ولس تر منځ متقابل حقوق او مسؤليتونه په اسلامي سياسي چوکاټ کې درک کړي.
- د اسلامي سياسي نظام اساسي بنسټونه (مشرتوب، اجرائيه، مقننه او قضائيه قوا) وپېژني.
- د «بيعت» مفهوم د اسلامي حکومت د مشروعيت د يوه ميکانيزم په توګه درک کړي.
- د شوری او مشورې رول د اسلامي نظام د ستراتيژيکو پرېکړو په نيولو کې تحليل کړي.
- د اسلامي دولت دنده او مسؤليتونه د داخلي او نړيوالو اړيکو په ساحو کې وپېژني.
- د امت اسلامي مفهوم او د هغې مقام د اسلامي سياسي نظام په جوړښت کې درک کړي

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د سياسي نظام عمومي پېژندنه

- د سياسي نظام مفهوم او تعريف، اهميت او تاريخي شاليد
- د شرعي سياست تعريف، موضوع، غرض، مشروعيت او اهميت
- اسلام او سياست: تړاو، خای، د دين او سياست تلازم او د جلاوالي پايلې
- شرعي او وضعي سياست پرتله، د اصطلاحاتو پېژندنه: ايمان، دين، شريعت، فقه، حقوق، قانون
- د سياسي افکارو تاريخ:، د نامسلمانو نظريات؛ فطري حالت، اجتماعي تړون، ځواک نظريه، پلارواکي او الهي اصل.
- د مسلمانانو نظريات؛ وحي، الهي حاکميت، خلافت

دوهمه څپرکی: نړیوال سیاسي نظامونه او ډیموکراسي

- عمده سیاسي نظامونه: شاهي، اشراف واکي، دیکتاتوري، ډیموکراسي، جمهوریت
- د ډیموکراسي تعریف، فلسفه، فکري بنسټونه، تاریخي لاملونه
- د ډیموکراتیکو ادارو رامنځته کېدل: سیاسي ګوندونه، ټاکنې، اساسي قانون، مقننه
- د جمهوریت او ډیموکراسي نقد او پرتله

دریمه څپرکی: د اسلام سیاسي نظام

- د سرچینو وېش: اصلي او اتفاقي، فرعي او اختلافي
- د اسلام د سیاسي نظام بنسټونه، اهداف، ځانګړتیاوې او اصول
- د دولت تعریف، اهمیت، رامنځته کېدو نظریې او عناصر
- په اسلام کې د دولت مفهوم، اهمیت او ارکان، د حکومت تعریف، مشروعیت او سرچینې
- د اسلامي دولت مشر: نومونه، حیثیت، شرایط او صفات
- د امیر ټاکنه: حکم، طریقې، بیعت، شورا، استخلاف، استیلا او پرتله یې

څلورمه څپرکی: د دولت جوړښت او اداره

- د امام او رعیت حقوق او وجایب
- په اسلام کې د حکومت مسؤلیتونه: عدالت، امنیت، حدود، زکات، شریعت حاکمول
- وزیران: تعریف، ډولونه، شرایط، ټاکنه او صلاحیتونه، والیانو: شرایط، ټاکنه، عزل، مسؤلیتونه
- د امام عزل، دلایل او طریقې، بغاوت او احکام یې

پنځمه څپرکی: مقننه او قضائیه قوه

- مقننه قوه: تعریف، اهمیت، تاریخ، په اسلام کې قانون جوړونې اصول، حدود او ساحه
- شورا: تعریف، نومونه، ډولونه، مشروعیت، غړي، شرایط او صلاحیتونه
- د اسلامي مقننه قوې پرتله معاصر نظامونو سره، قضائیه قوه: تعریف، اهمیت، تاریخ، مشروعیت او فضیلت
- قضایي اصول، خپلواکي، د قاضي شرایط، صفات او مسؤلیتونه
- د اسلامي قضائیه قوې پرتله معاصر قضایي نظامونو سره

شپږمه څپرکی: نړیوالې اړیکې او نړیوال حقوق

- د اسلامي هېواد اړیکې له اسلامي هېوادونو سره
- د غیراسلامي هېوادونو ډولونه: دارالحرب، دارالأمن
- په جنګ کې د اړیکو اصول، د جهاد مشروعیت، حکم او آداب، په سوله کې اصول، ټرونونه او شروط
- په اسلام کې د انساني اړیکو بنسټونه: کرامت، وحدت، تسامح، عدالت، مرسته، وفا
- د ګډې دفاع ټرونونه او اصول

د (اسلام سياسي نظام) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د سياسی نظام مفهوم: د سياسي نظام تعريف. اهميت او تاريخ د شرعي سياست تعريف، موضوعو غرضو مشروعيت، شرعي حكم، اهميت د اسلام او سياست ترمنځ ټراو او په اسلام کې د سياست ځای. له دين سره يې د تلازم دلايل او له دين څخه يې د جلاوالي لاملونه او پايلې. د شرعي او وضعي سياست مقايسه او پرتله. د اصطلاحاتو پېژندنه. ايمان، دين شريعت، فقه، حقوق، او قانون	۲	۲		
دوهمه	د سياسي افكارو تاريخ او ليد لوری. د نامسلمانو له نظره د سياسي افكارو تاريخ او ليد لوری.فطري حالت د ټولنيز ټرون نظريه. د ځواک نظريه د پلارواکی نظريه .د الهي اصل نظريه د مسلمانانو له نظره د سياسي افكارو تاريخ او ليد لوری. وحي، الهي حاكميت او خلافت.	۲	۲		
درېيمه	د نړی بېلابېل عمده سياسی نظامونه. شاهي . Monarchy اشراف واکي . Aristocracy ديکتاتوري Dictatorship ډيموکراسي Democracy جمهوريت Republic	۲	۲		
څلورمه	جمهوريت او ډيموکراسي .د ډيموکراسي تعريف فلسفه او فکري بنسټونه يې د ډيموکراسی د منځته کېدو تاريخي لاملونه د ډيموکراسی له اغېزې جوړې شوې اداړې سياسی گوندونه.تاکنې .مقننه .اساسي قانون د جمهوريت او ډيموکراسی نقد او پرتله	۲	۲		
پنځمه	د اسلام د سياسي نظام سرچينې اصلي او اتفاقي سرچينې. فرعي او اختلافي سرچينې. د اسلام د سياسي نظام بنسټونه. د اسلام د سياسي نظام اهداف.	۲	۲		

شپږمه	د اسلام د سیاسي نظام ځانګړتیاوې. د اسلام د سیاسي نظام اساسي ا صول. د اسلام دسیاسي نظام شرطونه.	۲	۲		
اوومه	د دولت تعریف، اهمیت، تاریخ، د رامنځته کېدو لاملونه او بېلابېلې نظریې او د تشکیل عناصریې. د اسلام په سیاسي نظام کې د دولت تعریف،اهمیت، تاریخ د دولت بنسټیز عناصر او ارکان د حکومت تعریف، مشروعیت او د مشروعیت منابع.	۲	۲		
اتمه	د اسلام په سیاسي نظام کې د دولت مشر نومونه، القاب او شرعي حیثیت یې. د دولت د مشر شروط او مواصفات. د امیر د ټاکلو شرعي حکم د امیر د ټاکلو طرېقې. بیعت د بیعت تعریف د بیعت مشروعیت. د بیعت حکم د بیعت ډولونه شورا (اهل حل او عقد) استخلاف د استخلاف تعریف. داستخلاف مشروعیت د استخلاف ډولونه.د استخلاف شرعي حکم د استخلاف او ولیعهدی ترمنځ فرق استیلاء د استیلاء تعریف .د استیلاء ډولونه د استیلاء شرعی حکم د شرعي او ضعي ټاکنیز نظام ترمنځ فرق او پرتله.	۲	۲		
نهمه	په اسلامي نظام کې د امام او رعیت حقوق او وجایب. په اسلام کې د حقوقو او جایبو اصول او اساسات د امام حقوق، اطاعت، نصیحت، مرسته درناوی، له بیت المال څخه یې لګښت دعاء د امام او اسلامي حکومت و جایب او مسؤولیتونه له شرعي اصولو سره سم د دولت چارې اداره کول. دولتي منصبونو ته امین او وړ افراد ټاکل د دین ساتل او شریعت حاکمول حدود قایمول .زکات راټولول ا و بیت المال تنظیمول. عدل او انصاف پلي کول.په نیکیو امر او له بدیو منع کول .عبادات قایمول .امنیت تامینول د رعیت حقوق تامینول .د دولت له حریم څخه دفاع.	۲	۲		

لسمه	وزيران او واليان. د وزير تعريف، د وزيرانو ډولونه، د تفويض وزير، د تنفيذ وزير. د وزيرانو شروط او صفات او د تاکلو طريقه او عزل يې. د وزيرانو صلاحيتونه او مسؤوليتونه. د والي تعريف، شروط او صفات، د تاکلو طريقه او عزل. صلاحيتونه او مسؤوليتونه. د امام عزل، د عزل اسبابو د عزل صلاحيت او طريقې. د اسلامي نظام پر خلاف بغاوت او احکام يې.	۲	۲		
يوولسمه	مقننه قوه. د مقننه قوې تعريفو اهميت او تاريخ، د اسلام په سياسي نظام کې د قانون جوړونې اصول او اساسات. په اسلام کې د قانون جوړونې حدود، ساحه او مجال. شورا: د شورا تعريف. د شورا نومونه. د شورا ډولونه. ملزمه شورا، معلمه شورا. سياسي شورا تقنيني شورا د شورا مشروعيت. د شورا حکم.	۲	۲		
دولسمه	د شورا د غړو تعداد، شروط او صفات. د شورا د غړو د انتخاب طريقه. د شورا صلاحيتونه او مسؤليتونه. د غړو د انتخاب او عزل صلاحيت د اسلام په سياسي نظام کې مقننه قوه او له نورو معاصرو مقننه قوو سره يې مقارنه.	۲	۲		
ديارلسمه	قضائيه قوه. د قضائيه قوې تعريف او اهميت. د سلام په سياسي نظام کې د قضائيه قوې تعريف، اهميت او تاريخ. د قضائيه قوې مشروعيت، شرعي حکم او فضيلت.	۲	۲		
څوارلسمه	د قضائيه قوې اصولو اساسات او خپلواکي. د قاضي شروط، صفات، ادابو صلاحيتونه او مسؤليتونه. د سلام په سياسي نظام کې قضائيه قوه او له نورو معاصرو قضائيه قوو سره يې پرتله.	۲	۲		

پنځلسمه	نړيوالي اړيکې له نورو اسلامي هېوادونو سره د اسلامي هېواد د اړيکو شرعي اصول. د غير اسلامي هېوادونو سره د اسلامي هېواد د اړيکو شرعي اصول. د غير اسلامي هېوادونو ډولونه. دار الحرب، دار الأمن. د جنګ په حالت کې له غيراسلامي هېوادونو سره د اړيکو اصول او حدود يې. د جهاد مشروعيتو شرعي حکم، فضيلت، حکمت او آداب يې	۲	۲		
شپاړلسمه	د سولې په حالت کې د اړيکو اصول او حدود. د سولې او تړونونو اصول او شروط. په اسلام کې د انساني اړېکو بنسټونه او اصول. انساني کرامت، د انساني ټولنې وحدت تسامح، اخلاقي ارزښتونه. همدردي. عدالت. مرسته. بالمثل معامله. په ژمنه وفا. تړونونه او پرې ژمن پاتې کېدل. د ګډې دفاع تړونونه او شروط يې.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	۱. الآحكام السلطانية، للماوردي ۲. السياسة الشرعية. عبدالوهاب خلاف.
مرستندوی سرچينی	۳. السياسة و الادارة فی الاسلام. عبدالباقي حقاني ٤. اسلام او سياسي اندونه. مفتی محمد تقی عثماني.

د (اسلام اداری نظام) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0580
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	پنځم

د مضمون لنډه پېژندنه

د اسلامي اداري نظام هم یو له هغو بنسټیزو مضامینو څخه دی چې ډېرى هغو پوښتنو ته پکې ځواب ویل شوی چې ایا اسلام له خپله کوم اداري سېستم او کړنلاره لري او که پهه دې اړه مسلمانان اړ دي چې له نورو زده کړه ترلاسه کړي؟ نو دلته به د اسلام هر اړخیزه اداري کړنلارې او اصول په ګوته کیږي.

دا نظام هم په پنځم سمستر کې تدریسیږي په ترڅ کې یې محصلان د سمستر په پای کې په اسلام کې د اداري جوړښت د اثبات دلایلو، د اسلام اداري نظام اصولو، اساساتو، جوړښتونو او اهدافو په اړه مستدل او کلي معلومات ترلاسه کوي.

د سمستر په پایله کې یې محصل پوهیږی چې په اسلام کی اداري جوړښت څه ډول دی او کوم اصول لري؟ د اداري مراتبو او رعایت څه حیثیت لري؟ د اداري پر وړاندي د رعیت مکلفیتونه څه دي؟ د اسلامي حکومتولئ په اداري چوکاټ کې د خلکو پر وړاندې مسؤولیتونه څه دي؟ همدارنګه کاري وختونه، له بیت المال څخه د واکمن د ګټې اخېستلو حدود او په هغو کې نور تصرفات د کمولو اصولو له مخې کولای شي؟ په ادارو کې ګومارنه او عزل د کومو اصولو له مخې باید وشي او څه ډول خلکو ته لومړیتوب ورکړل شي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د اداري له مفهوم او په اسلامي حکومتولئ کې د اداري نظام له نظریې سره اشنایي، د اسلام اداري نظام د بنسټونو پیژنده او په اسلامي حکومتولئ کې د اداري اصولو او کړنلارې پېژندنه.
- د شرعي اصولو له مخې په اداره کې د ګومارنې او عزل د اصولو پېژندنه او د هغه د پلي کولو لارې چارې په ګوته کول
- د اسلام د اداري نظام سرچینې پېژندل، د دولت د بېلابېلو ارګانونو تر منځ د اړیکې پېژندنه او د یوبل په کارنو کې د مداخلې او نه مداخلې حدودو پیژندنه.
- د اسلامي واکمن د تیروتنو اصلاح،د مشورې حیثیت او حکم او په پایله کې د قائمې اداري پرخلاف د وتلو حکم پېژندل.

- د ټولنیز عدالت د تامین اصول، د اداري وختونو پیل او پای، د کارمندانو لپاره د حق الزحمې ټاکل او له علمي او کاري وړتیا سره یې سمه اندازه په ګوته کول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اسلامي اداري نظام بنسټیز مفاهیم (عدالت، شفافیت او مسؤلیت) درک کړي.
- د اسلامي نظام د کارکوونکو او مدیرانو ځانګړنې (امانت، تقوا او کفایت) وپېژني.
- وکړای شي د اداري بنسټونو (لکه دولت، اجرائیه او نظارتي برخې) رول د اسلام له نظره تحلیل کړي.
- له نظارتي او کنترولي میکانیزمونو (امر بالمعروف، نهی عن المنکر، حسابرسي) سره آشنا شي او د هغوی اهمیت درک کړي.
- د ټولنې د اداري او مالي اصولو (لکه انفاق، زکات او د منابعو عادلانه وېش) مفکوره درک کړي.
- وکړای شي د اوسنیو اداري نظامونو نقد د اسلامي معیارونو پر بنسټ ترسره کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د اداري پېژندنه

- د اداري لغوي او اصطلاحي معنا، د اداري ډولونه، د اداري تاریخ او اهمیت
- د پیغمبرانو علیهم السلام په تاریخ کې اداره، د رسول الله صلی الله علیه وسلم او راشده خلفاوو په وخت کې اداره

دوهمه څپرکی: د اداري د احکامو سرچینې او مقاصد

- د اداري احکامو د استخراج سرچینې، د اداري احکامو اهداف او مقاصد
- د اسلامي اداري ځانګړتیاوې، د اسلامي اداري د جوړولو ضرورت

دریمه څپرکی: د حاکمانو او مسؤولینو ټاکنه

- په اداره کې د حاکمانو او مسؤولینو د ټاکلو اړتیا، د حاکمانو او مسؤولینو ټاکنه، د ټاکلو صلاحیت او اختیار

- په اسلامي اداره کې د ټاکلو اصول، د لوړپوړو مسؤولینو په ټاکنه کې مشوره
- د حاکم او مسؤول ځانګړتیاوې، امانتداري، اهلیت او نور

څلورمه څپرکی: د منصب غوښتنه او مسؤولیت

- د منصب او مقام غوښتنه، له ټولنیزو ګټو پرته د منصب غوښتنه، د ټولنیزو ګټو لپاره د منصب غوښتنه
- د دیني او ټولنیزو مصلحتونو پر بنسټ د منصب منل، د نیک حاکم مرتبه، اجر او ثواب

پنځمه څپرکی: د ټاکنو تګلاره او اداري تنظیم

- له علمي، بدني وړتیا سره سم منصب سپارل د ګومارل شوي تن ازمویل، په ګومارنه کې اصلح ته په صالح ترجیح ورکول
- د ټاکونکي دندې او مسؤولیتونه، ټاکل شویو حاکمانو ته لارښوونې
- د ټاکل شویو اړتیاوې پوره کول، د امیر سپارښتنې، مشورې او لارښوونې

شپږمه څپرکی: ځارنه، محاسبه او اداري عدالت

- د حاکمانو دندې او وجایب، د عالمانو او پوهانو د مشورو پابندي
- د وخت پابندي، له منصب څخه د ناوړې ګټې اخیستنې حرمت، د خلکو نیوکې اورېدل او اصلاح
- د مسؤولینو ځارنه، د ځارنې حدود او اداب، ظالم حاکم ته سزا ورکول، د مکافاتو او مجازاتو اصل
- د حاکمانو او مسؤولینو عزل او شرطونه

د (اسلام اداري نظام) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د اداري لغوي او اصطلاحي معنا. د اداري ډولونه.د اداري تاریخ او اهمیت.	۲	۲		
دوهمه	د پیغمبرانو علیهم السلام په تاریخ کې اداره. د رسول الله صلی الله علیه وسلم او راشده خلفاوو په وخت کې اداره.	۲	۲		
دریمه	د اداري احکامو د استخراج سرچینې. د اداري احکامو اهداف او مقاصد.د اسلامي اداري ځانګړتیاوې.	۲	۲		
څلورمه	د اسلامي اداري د جوړولو ضرورت او په اداره کې د حاکمانو او مسؤولینو د ټاکلو اړتیا. د حاکمانو او مسؤولینو ټاکنه.	۲	۲		
پنځمه	د حاکمانو او مسؤولینو د ټاکلو صلاحیت او اختیار. په اسلامي اداره کې د ټاکلو ا صول.	۲	۲		
شپږمه	د لوړپوړو حاکمانو او مسؤولینو په ټاکنه کې مشوره. د حاکم او مسؤول ځانګړتیاوې.امانتداریو اهلیت او داسې نور.	۲	۲		
اووه	د منصب او مقام غوښتنه له ټولنیزو ګټو پرته د منصب غوښتنه. د ټولنیزو ګټو لپاره د منصب غوښتنه.	۲	۲		

اتمه	د يني او ټولنيزو مصلحتونو پر بنسټ مسؤوليت او منصب سمبالول او د پيغمبرانو عليهم السلام سنت. په اسلامي شريعت کې د نيک حاکم مرتبه. اجر او ثواب.	۲	۲		
نهمه	د ټاکنو تګلاره او اصول له علمي او بدني وړتيا سره سم منصب سپارل او ګټې يې د ګومارل شوي تن ازمويل په ګومارنه کې اصلح ته په صالح ترجيح ورکول	۲	۲		
لسمه	د ټاکونکي دندې او مسؤوليتونه ټاکل شويو حاکمانو ته لارښوونې	۲	۲		
يوولسمه	د ټاکل شويو حاکمانو اړتياوې پوره کول ګومارل شويو ته د امير سپارښتنې، مشورې او لارښوونې	۲	۲		
دولسمه	د حاکمانو دندې او وجيبې د ديندارو، عالمانو او پوهانو د مشورو پابندي	۲	۲		
ديارلسمه	د وخت پابندي، له منصب څخه د ناوړې ګټې اخيستنې حرمت، د خلکو نيوکې اورېدل او اصلاح	۲	۲		
څوارلسمه	د مسؤولينو څارنه، د څارنې حدود، د څارنې اداب او کړنلار	۲	۲		
پنځلسمه	ظالم حاکم ته سزا ورکول د مکافاتو او مجازاتو اصل	۲	۲		
شپاړلسمه	د حاکمانو او مسؤولينو عزل او شرطونه يې	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	۱. الآحكام السلطانية، للماوردي ۲. السياسة الشرعية. عبدالوهاب خلاف.
مرستندوی سرچينی	۳. السياسة و الادارة فی الاسلام. عبدالباقي حقاني ٤. اسلام او سياسي اندونه. مفتی محمد تقی عثماني.

د (اسلام اقتصادي نظام) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډيپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0681
د کريډيتونو شمير	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکيني مضمون	نلري
سمستر	شپږم

د مضمون لنډه پېژندنه

اقتصاد د بشري ژوند د ملا د تير په څېر د بشر له مهمو ا ړتياوو څخه ګنل کيږي، د اسلام سپيڅلی دين نه يوازې اقتصادي احکام لري، بلکې د عباداتو له جملې څخه په اسلام کې يو مهم مالي عبادات زکات دی، له همدې امله د اسلامي ثقافت د نصاب په چوکاټ کې په شپږم سمستر کې د اسلام اقتصادي نظام لوستل کيږي.

د سمستر په پايله کې يې محصل پوهيږی د اقتصادي نظامونو، د مال او په اسلام کې يې د ارزښت او هدف، د ملکيت ډولونو، عوايدو، مصارفو او د مال د ګټلو او ورته وده ورکولو د شرطونو په اړه کړي معلومات ترلاسه کوي او د فردي او ټولنيز اقتصاد په رغيدو او وده کې د اسلامي لارښوونو او احکامو په پلي کولو کې هر اړخيز کوښښ کوي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د اسلامي اقتصادي نظام کي مباحث او مفاهيم پيژندل او د نورو وضعي اقتصاي نظامونو په اړه پرتليز او مقايسوي معلومات ترلاسه کول.
- په عوايدو، مصارفو او د شتمنۍ په وېش کې د اسلام اقتصادي نظام او د نورو وضعي نظامونو لکه سوسيالستي او پانګوال نظامونو تر منځ توپيرونه پيژندل.
- د اسلام په اقتصادي نظام کې د ملکيت ډولونه او د هر ډول ځانګړنې پيژندل.
- په اسلام کې د خصوصي ملکيت مشروع او نامشروع اسباب، د سود ډولونه، احکام او د حرمت فلسفه او سودي اجناس پيژندل.
- د مشروع شرکت ډولونه پيژندل او د بيمې له احکامو او ډولونو سره بلدتيا، او د بيمې د بديل په توګه تکافل پيژندل.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اسلامي اقتصادي نظام بنسټونه او موخې (توحيد، عدالت، تعادل او عامه مصلحت) درک کړي او د هغې
- توپير له نورو اقتصادي نظامونو (سرمايه‌داری، سوسياليزم) سره وپېژني.
- د مالي منابعو د تأمين اسلامي ميکانيزمونه (زکات، خمس، انفال، جزيه، خراج) وپېژني او د هغوی رول د شتمنۍ په عادلانه وېش کې تحليل کړي.
- د تجارت او معاملاتو اصول د اسلام له نظره (حلال او حرام، ربا، غرر، احتکار) درک کړي او د هغوی اغېز د اقتصاد پر سلامتۍ وڅېړي.
- د مالکيت مفهوم په اسلام کې (شخصي، عامه او دولتي مالکيت) وپېژني او د هغې حدود د ټولنيزو مصالحو له مخې درک کړي.
- د افرادو اقتصادي حقونه (د کار حق، د ټولنيز تأمين حق، د حداقل معيشت حق) وپېژني او د دولت مسؤليتونه په دې برخه کې درک کړي.
- د اسلامي اقتصادي بنسټونو (بيت‌المال، وقف، قرض‌الحسنه) سره آشنا شي او د هغوی رول د اقتصادي پراختيا په بهير کې تحليل کړي.
- د اخلاقو او اسلامي ارزښتونو رول (رښتينولي، امانت، له اسرافه ډډه) د اقتصادي فعاليتونو په تنظيم کې وپېژني.
- وکړای شي معاصر اقتصادي ستونزې (پرسوب، بې‌کاری، فقر) د اسلامي اقتصادي نظام له ليدلوري تحليل کړي.
- د مالي او پولي سياستونو اصول په اسلام کې (د بازار تنظيم، د قيمتونو کنټرول، مالياتي سياستونه) وپېژني.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټېشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د اقتصادي نظام عمومي پېژندنه

- د اقتصادي نظام تعریف، موضوع، اهمیت، اهداف او تاریخ
- د اقتصادي نظام بنسټیز مسایل: لومړیتوبونه ټاکل، د وسایلو ځانګړنه، د عوایدو ویش، پرمختګ
- د پانګوال، سوسیالیستي او مخلوط اقتصادي نظامونو تعریف، تاریخ، اصول، د ځلورګونو مسایلو حل او نیمګړتیاوې
- د اسلام د اقتصادي نظام تعریف، اهمیت او تاریخ
- د نبوت په پیر کې اقتصاد، تر نبوت وروسته پیړیو کې اقتصادي جوړښت، د اسلامي اقتصاد معاصره بڼه

دوهمه څپرکی: د اسلامي اقتصاد سرچینې، بنسټونه او ځانګړتیاوې

- د اسلامي اقتصادي نظام سرچینې، بنسټونه او اساسي اصول، د اقتصادي آزادۍ مفهوم، حدود، شرعي اصول
- د اسلامي اقتصاد ځانګړتیاوې او اهداف، د اسلامي اقتصادي نظام بهتري او له نورو وضعي نظامونو سره پرتله
- اقتصادي آزادي په بیلابیلو نظامونو کې، په اسلام کې د اقتصادي آزادۍ محدودیت لاملونه او ډولونه
- په اقتصادي چارو کې د دولت مداخله: مفهوم، اهمیت، اهداف، مشروعیت او ډولونه
- د مداخلې له پلوه د اقتصادي چارو ډولونه

دریمه څپرکی: د ملکیت احکام او د تولید نظام

- ملکیت: اسباب، ډولونه، د خصوصي ملکیت تعریف، ځانګړتیاوې، اهداف او محدودیتونه
- د خصوصي ملکیت سرچینې: بیعه، اجاره، زراعت، صنعت او نور
- د عمومي ملکیت تعریف، ثبوت، ځانګړتیاوې، اهداف او سرچینې: خیریه اوقاف، حمی، معدنونه او نور
- د ملکیتونو ترمنځ تعارض او د ساتنې وسایل، د تولید هڅوونکي، مشروعیت، د تولید عوامل
- د خصوصي او عمومي ملکیت د تعارض پر مهال لومړیتوب، تولیدات او شراکتونه
- عواید: مشروع عواید، شخصي عواید، دولتي عواید او سرچینې، غیر مشروع عواید
- سود: ډولونه، سودي توکي، احکام، حرمت، حکمت او په قرضونو کې سود

څلورمه څپرکی: د عوایدو وېش، لګښتونه او اقتصادي مسؤلیتونه

- د عوایدو وېش او د اسلام او وضعي نظامونو ترمنځ توپیرونه
- مصارف او په اسلامي اقتصاد کې د لګښت موخې، د لګښت ډولونه، د اسلامي هېواد اقتصادي مسؤلیتونه

پنځمه څپرکی: اسلامي بانکوالي او مشارکتي تمویل

- د بانک تعریف، اهمیت، تاریخ، ډولونه او کړنې، د اسلامي بانکداری تعریف، اهمیت، اړتیا، تاریخ او اهداف
- په اسلامي بانکوالی کې د مشارکت پر بنسټ تمویل، تمویل لارې چارې: مثالي او غیر مثالي طریقې
- د شرکت تعریف، مشروعیت، ډولونه او شرطونه، د مشارکت پر بنسټ تمویل بیلګې
- د مضاربت تعریف، مشروعیت، عناصر، شرطونه او ډولونه
- د مشارکې او مضاربې ترمنځ توپیرونه، د مضاربت پر بنسټ تمویل
- د مرابحې او اجارې پر بنسټ تمویل: تعریف، مشروعیت، عناصر، ډولونه او شرطونه
- د سلم او استصناع پر بنسټ تمویل: تعریف، مشروعیت، عناصر، شرطونه او توپیرونه
- حسنه قرض او اقتصادي ګټې، اسلامي پانګوونې صندوق

نښړمه څپرکی: بیمه، تکافل او پولي نظام

- د بیمې او تکافل پېژندنه، د بیمې ډولونه
- د بیمې د نامشروعیت دلایل او اسباب
- تکافل د بیمې بدیل، د تکافل فقهي شکلونه
- پولي نظام: د پولې واحد تعریف، ډولونه، د اسلامي پولي سیاست اصول
- د پولي واحدونو ترمنځ تبادله او احکام، په پولي واحدونو کې سود

د (اسلام اقتصادي نظام) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د اقتصادي نظام تعریف، موضوع، اهمیت، اهداف او تاریخ یې. د اقتصادي نظام بنستیز مسایل . الف : لومړیتوبونه ټاکل. ب : د وسایلو څانګړنه. ج . د عوایدو ویش د . پرمختګ	۲	۲		
دوهمه	د پانګوال، سوسیالیستي، او مخلوط اقتصادي نظامونو تعریف، تاریخ، اصول او څلورګونو مسایلو حل او نیمګړتیاوې یې.	۲	۲		
دریمه	دسلام د اقتصادي نظام تعریف، اهمیت. د اهمیت دا سلام د اقتصادي نظام تاریخ. د نبوت په پیرکې تړې وروسته پیړۍ، معاصره بڼه یې د اسلام د اقتصادي نظام سرچینې، بنسټونه، اساسي اصول. د سلامي اقتصاد څانګړتیاوې او اهداف د اسلام د اقتصادي نظام بهتري او له نورو وضعي نظامونو سره یې پرتله.	۲	۲		
څلورمه	د اقتصادي آزادی مفهوم، حدود او شرعي اصول یې. اقتصادي آزادي په بیلابیلو نظامونو کې. په اسلام کې د اقتصادي آزادی د محدودیت لاملونه او ډولونه. په اقتصادي چارو کې د دولت مداخله. د مداخلې مفهوم، اهمیت، اهداف او مشروعیت و ډولونه یې. د مداخلې له پلوه د اقتصادي چارو ډولونه.	۲	۲		
پنځمه	ملکیت، د ملکیت اسباب، ډولونه، د خصوصي ملکیت تعریفو څانګړتیاوې، اهداف او پرې محدودیتونه	۲	۲		

شپږمه	د خصوصي ملکیت سرچینیږ بیعه، اجازهو زراعت، صنعت.....	۲	۲		
اوومه	د عمومی ملکیت تعریف، ثبوت، ځانګړتیاوې اهداف او سرچینې .خیریه اوقاف، حمی، معدنونه و غیره...	۲	۲		
اتمه	د ملکیتونو ترمنځ تعارض او د ساتنې وسایل یې. د خصوصي او عمومي ملکیت د تعارض پرمهال لومړیتوب	۲	۲		
نهمه	تولیدات، شراکتونه، د تولید هڅوونکي، د مشروعیت تولید عوامل، عواید، مشروع عواید، شخصي عواید، دولتي عواید او سرچیني یې. غیر مشروع عواید. سود، ډولونه یې، سودي توکي او احکام یې، د سود حرمت، د سود د حراموالي حکمت، په استهلاکي او استثماري قرضونو سود. د غیر مشروع عواید نورې سرچینې	۲	۲		
لسمه	د عوایدو وېشو د عوایدو په وېش کې د اسلام اقتصادي نظام او ضعي نظامونه ترمنځ توپیرونه. مصارف، په اسلامي اقتصاد کې د لګښت موخې، دلګښت ډولونه. د اسلامي هیواد اقتصادي مسؤلیتونه.	۲	۲		
یوولسمه	اسلامي بانکوالي. د بانک تعریف، اهمیت، تاریخ، ډولونه او کړنې یږ داسلامي بانکوالي تعریفو اهمیت اړتیا، تاریخ او اهداف یې.	۲	۲		
دولسمه	د مشارکت پربنسټ تمویل. په اسلامي بانکوالی کې د تمویل لارې چارې مثالي لارې چارې. غیر مثالي لارې چارې. د شرکت تعریف، مشروعیت، ډولونه او شرطونه یې. په اسلامي بانکوالی کې د مشارکت پر بنسټ د تمویل بیلګې.	۲	۲		
دیارلسمه	د مضاربت تعریف او مشروعیت. د مضاربت عناصر، شرطونه او ډولونه. د مشارکې او مضاربې ترمنځ توپیرونه. د مضاربت پر بنسټ تمویل.	۲	۲		
څوارلسمه	د مرابحې او ا جارې پربنسټ تمویل. د مرابحې او اجارې تعریف او مشروعیت د مرابحې او اجاري عناصر. ډولونه او شرطونه یې.	۲	۲		
پنځلسمه	د سلم او استصناع پر ننسټ تمویل. سلم او استصناع تعریف او مشروعیت یږ	۲	۲		

	د سلام او استصناع عناصر او شرطونه. د سلم او استصناع ترمنځ توپيرونه. حسنه قرض، د حسنه قرض اقتصادي ګټې، د ا سلامي پانګونې صندوق.				
شپاړسمه	بيمه او تکافل. د بيمې او تکافل پېژندنه. د بيمې ډولونه. د بيمې د نامشروعيت دلايل او اسباب. د بيمې د بديل په توګه کافلږ د تکافل فقهي شکلونه. پول د پولې واحد تعريف، ډولونه، د اسلام د پولي سياست اصول، د پولي واحدونو ترمنځ تبادله او احکام يې په پولي واحدونو کې سود.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچينی	۱. صيغة مقترحة لقانون البيع الاسلامي، الشيخ تقي العثماني. ۲. اسلام او نوی تجارتو مفتي محمد تقي عثماني ۳. د اسلامي بانکوالي بنسټونه، مفتي محمد تقي عثماني
مرستندوی سرچينی	٤. النظام الاقتصادي في الاسلامو مجموعة من العلماء ٥. اسلامي اقتصاد او بانکوالي، مفتي عبدالحق حقاني

د (قرآن او عصری علوم) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0782
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه

قرآن کریم او معاصر علوم د اسلامي ثقافت د مضامینو څخه یو مهم ټول شموله مضمون دی چې د تحصیلي نصاب په چوکاټ کې په اووم سمستر کې تدریسیږي، دا مضمون به کلي توګه د قرآن کریم د مطالبو اړیکه له معاصرو علومو سره بیانوي او په سمه توګه د اسلام په پېژندنه کې ورته خرګنده اړتیا لیدل کیږی، ځکه چې معاصرې ټکنالوژی ځینې هغه ځوانان له خطرناکو شکوکواو شبهو سره مخامخ کړي دي چې د قرآني مضامینو په اړه کافي معلومات نه لري، د بېلګې په توګه داسې ګومان کول چې د علم او ټکنالوژی د پرمختګ په زمانه کې د قرآن کریم مطالب د پلي کیدو وړ نه دي.

خو معاصرو علومو چې ځومره نوښتونه رامنځته کړي به حقیقت کې له هغه څه پرته بل څه نه دي چې څه باندې یو رز او ځلورسوه کاله مخکې د قرآن کریم او نبوي سنتونو په علمي اشارو کې راغلي دي.

د دې مضمون په لوستلو د سمستر په پای کې محصلان د قرآن کریم د نزول صورتونو، مرحلو، حقوق، او د اعجاز پر بیلابیلو اړخونو او له نویو ایجاداتو سره یې د ټرلو په اړه، کلي علمي معلومات ترلاسه کوي.

د دې مضمون په پایله کې یې د قرآن کریم دعلمي اعجاز له عظمت او لویي سره لاښه آشنا کیږي او په انفرادي او ټولنیز ژوند کې د قرآن کریم د لارښوونو په پلي کولو کې بې دریغه هڅې او کوښښونه کوي او د ژوند په هره برخه کې اغیزمن ګامونه پورته کوي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د قرآن کریم د عمومي او کلي مباحثو، د نزول مرحلو او پراوونو، د اعجاز اړخونو او د هغه تلپاتې الهي کلام د اعجازي بېلګو پېژندل.
- د قرآنکریم د حقوقو، مقاصدو، او اهدافو درک او پېژندنه.

- د قرآنکریم د اعجاز اړخونه، له معاصرو اکتشافاتو سره د قرآنکریم اړیکه او د معاصرو علومو له لوري پر وړاندې شویو نظریاتو د باور کچه او کیفیت پېژندل.
- د سیارو د پیدایښت، په مدارونو کې یې حرکت، د انساني پیدایښت پرمختګ، د باران اوریدل او په کایناتو کې د جوړې د نظام د شتون په اړه په قرآني مطالبو پوهه ترلاسه کول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د قرآن کریم د آیتونو او د تجربوي علومو (طبیعي علوم، طب، فلک‌پېژندنه، ځمک‌پېژندنه او نور) تر منځ اړیکه درک کړي.
- د قرآن علمي اعجاز په بېلابېلو برخو کې وپېژني، لکه د انسان د خلقت پراوونه، د هستۍ د جوړښت اسرار او د طبیعت قوانین.
- وکړای شي د قرآني مفاهیمو او معاصرو علمي نظریو تر منځ تحلیلي او تقابلي ارزونه ترسره کړي.
- د علمي تفسیر د حدودو او اصولو سره آشنا شي او له دې څخه ډډه وکړي چې ناپایداري او غیر ثابتې علمي نظریې پر آیتونو وتپي.
- د قرآن رول د تفکر، څېړنې او علمي څارنې د هڅونې په برخه کې درک کړي، په ځانګړي ډول د مشاهده، تجربه او تعقل پر اهمیت باندې.
- د قرآن د لیدلوري او تجربوي علومو د لیدلوري تر منځ توپیر درک کړي، په ځانګړي ډول د توحیدي لیدلوري او مادي لیدلوري تر منځ.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د قرآن کریم پېژندنه او وحي

- د قرآن کریم لغوي معنا او د قرآن کریم اصطلاحي تعریف
- وحي او ډولونه یې، وحي جلي (متلو)، وحي خفي (غیر متلو –نبوي احادیث)
- نبوي احادیث او مقام یې، د قرآن کریم نومونه

دوهمه څپرکی: د قرآن کریم نزول، تدوین او قراءت

- د قرآن کریم د نزول مرحلې، د قرآن کریم تدریجي نزول او حکمتونه
- په قرآن کې د نسخې حکمتونه
- اسباب نزول، اختلافات او پېژندنې ګټې
- د وحي لیکونکي
- د قرآن کریم د جمع کولو ډولونه، پراوونه، خصوصیات او کړنلارې
- توثیقي لارې په جمع کې
- د قرآن کریم نسخې، قراءتونه، روایت او توپیر یې، د قراء اصول او شروط
- د قرآن کریم د سورتونو او آیتونو شمېر، د سورتونو ترتیب او د ویش ګټې
- د سورتونو ډولونه: مکي او مدني سورتونو خصوصیات، د سورتونو د اندازې له مخې ډولونه
- د قرآن کریم حقانیت او د عدم تحریف دلایل، د قرآن په اړه د غربي پوهانو نظرونه

دریمه څپرکی: د قرآن کریم علوم، موضوعات او فضایل

- هغه علوم چې قرآن پرې مشتمل دی
- د قرآن کریم اساسي موضوعات، د علماوو نظرونه: غزالي، دهلوي، ابن عاشور، رشید رضا
- د قرآن کریم فضایل، د قرآن کریم صفات، په ژوند کې د قرآن اهمیت، د قرآن کریم حقوق، د قرآن تلاوت آداب

څلورمه څپرکی: معجزه، اعجاز او د رسول الله ﷺ معجزې

- د معجزې تعریف، د معجزې ډولونه، د معجزې شرطونه
- د رسول الله صلی الله علیه وسلم معجزې، د قرآن کریم اعجاز، د اعجاز ډولونه: بیاني، بلاغي، تشریعي، غیبي، علمي

پنځمه څپرکی: د قرآن کریم علمي اعجاز او تفسیر

- د علمي اعجاز په اړه د علماوو نظریات
- د علمي تفسیر او علمي اعجاز ترمنځ فرق
- د قرآن کریم د علمي اعجاز نمونې
- خلقت او کایناتو پراختیا
- په هر شي کې زوجیت
- شپه او ورځ
- له ستنو پرته آسمان
- د اسمان او ځمکې جلا کېدل

- د ځمکې مرکزیت
- د ځمکې کرویت او حرکت
- د غرونو شکلونه او دندې
- د ونو تلقیح
- د انسان خلقت، د انسان د خلقت مراحل او د جنین د نمو پړاوونه
- د نباتاتو په اړه د قرآن علمي حقایق
- چاپېریال ساتنه د قرآن له نظره
- د سمندرونو په اړه علمي لارښوونې، د سمندرونو ترمنځ حایل

ښپړه څېړکی: د حلالو او حرامو خوړو علمي اعجاز

- په حرامو خوړو کې علمي اعجاز
- د خبائثو په اړه د قرآن کریم لارښوونې، د خبائثو تفصیلي بیان
- د خوړو د قرآني لارښوونو طبي او علمي اړخونه

د (قرآن او عصری علوم) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د قرآن کریم لغوي معنا. د قرآن کریم اصطلاحي تعریف. وحي او ډولونه یې. وحي جلي (متلو). وحي خفي (غیر متلو (نبوي احادیث)). نبي احادي او مقام یې. د قرآن کریم نومونه.	۲	۲		
دوهمه	د قرآن کریم د نزول مرحلې. د قرآن کریم تدریجي نزول او حکمتونه یې. په قرآن کریم کې د نسخې حکمتونه. اسباب نزول، په اسباب نزول کې اختلاف او پېژندنې ګټې یې.	۲	۲		
دریمه	د وحي لیکونکي. د قرآن کریم جمع کولو ډولونه، پړاوونه او د هرپړاو خصوصیات او کړنلاره. هغه توثیقي لاري چې د قرآن کریم په جمع کولو کې تر ې ګټه اخیستل شوې دهر. د قرآن کریم نسخې. قراءتونه او قراءت او روایت ترمنځ توپیر او د قراء اصول او شروط.	۲	۲		

څلورمه	د قرآن کریم د سورتونو او آیتونو شمېر د سورتونو ترتیب او د قرآن کریم د ویش ګټې. د قرآن کریم د سورتونو ډولونه. د ملکي او مدني سورتونو خصوصیات. د اندازې له پلوه د سورتونو ډولونه.	۲	۲		
پنځمه	د قرآن کریم حقانیت او د عدم تحریف دلایل د قرآن کریم په اړه د غربي پوهانو نظرونه. هغه علوم چې قرآن کریم پرې مشتمل دی. د قرآن کریم اساسي موضوعات. د مختلفو علماوو نظرونه (غزالي، دهلوی، ابن عاشور، رشید رضا).	۲	۲		
شپږمه	د قرآن کریم فضائل. د قرآن کریم صفات. په ژوند کې د قرآن کریم اهمیت. د قرآن کریم حقوق. د قرآن کریم د تلاوت آداب.	۲	۲		
اوومه	معجزه او ډولونه یې. د معجزې تعریف دمعجزې شرطونه. د رسول الله صلی الله علیه والسلم معجزې د قرآن کریم اعجاز. د قرآن کریم د اعجاز ډولونه.	۲	۲		
اتمه	د قرآن کریم بیاني او بلاغي اعجاز د قرآن کریم تشریعي اعجاز. د غیبو په اړه د قرآن کریم خبر ورکول.	۲	۲		
نهمه	د قرآن کریم علمي اعجاز. د قرآن کریم د علمي اعجاز په اړه د علماء نظریات. د قرآن کریم علمي تفسیر او د قرآن کریم علمي اعجاز ترمنځ فرق.	۲	۲		
لسمه	د قرآن کریم د علمي اعجاز نمونې. خلقت او کائناتو پراختیا د قرآن کریم او معاصرو علومو له نظره. په هرڅه کې زوجیت. شپه او ورځ د قرآن کریم او معاصرو علومو له نظره. له ستنو پرته آسمان. د اسمان او ځمکې جدایي. د ځکمې مرکزیت. د ځمکي کرویت. د ځمکي حرکت.	۲	۲		

یوولسمه	د غرونو شکلونه او د هغوی دندې د قرآن کریم او معاصرو علومو له نظره. د ونو تلقیح	۲	۲		
دولسمه	د انسان خلقت د قرآن او معاصر علومو له نظره. د انسان د خلقت مراحل په قرآن کې. (د جنین د نمو پړاوونه).	۲	۲		
دیارلسمه	د نباتاتو په اړه قرآن او معاصرو علومو نظر. علمي حقائق د نباتاتو په اړه. چاپېریال ساتنه د قرآن کریم له نظره.	۲	۲		
څوارلسمه	د سمندرونو په اړه د قرآن کریم او معاصروعلومو نظر. د سمندرونو ترمنځ حایل.	۲	۲		
پنځلسمه	په حرامو خوړو کې علمي اعجاز.	۲	۲		
شپاړلسمه	د خبائثو شیانو په اړه د قرآن کریم لارښوونې او تفصیل یې.	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	۱. قرآن و علوم معاصر د. مصباح الله عبدالباقی ۲. الاتقان في علوم القرآن، للامام السيوطي. ۳. مناهل العرفان، للامام الزرقاني. ٤. علوم القرآنو للشيخ شمس الحق الافغاني. ٥. علوم القرآنو للشيخ تقي العثماني.
مرستندوی سرچینی	٦. التبيان في علوم القرآن، للشيخ محمد علي الصابوني. ۷. أصول التفسيرالميسرة، للشيخ خالد سيف الله الرحماني. ۸. مباحث فی علوم القرآن للشيخ مناع القطان. ۹. شريعة الرقرآن من دلائل اعجازه للشيخ أبوزهرة. ۱۰. الاعجاز العلمی فی القرآن کریم للدکتور زغلول النجار.

د (اسلامي تمدن) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	SL.IC.0883
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	اتم

د مضمون لنډه پېژندنه

د اسلامي تمدن مضمون چې د اسلامي ثقافت د تحصيلي نصاب په چوکاټ کې يو مهم مضمون دی، چې په حقيقت کې د اسلامي تاريخ هغه برخه ده چې اوسنيو مسلمانانو او په ځانګړې توګه ځوان قشر هير کړی دی چې پرې خبريدل او په سمه توګه يې پېژندل د محصلاتو بنسټيزه اړتيا ده.

د سمستر په پای کې محصلان د تمدن پر مفهوم، د تمدنونو د رامنځته کېدو پرعواملو، د تمدنونو رغنده عناصرو، په ځانګړې توګه د اسلامي تمدن پرعناصرو، د تمدن د لاسته راوړنو په لاره کې د سمون او مثبت تغيير په اړه د اسلام د رول، په اړه کلي معلومات ترلاسه کوي.

په پايله کې يې محصل کولای شی چې د تمدن د اساساتو ترځنګ د تمدن په مختلفو برخو او په بېلابېلو علومو کې لکه کيميا، فزيک، رياضې، طب، فارمسي، انجنيري، همداراز تاريخ، فلسفه، فلکيات او د شرعي علومو سربيره، د مسلمانانو له لاسته راوړنو دفاع وکړي او په خپراوي کې يې رغنده هڅې وکړي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د کورس په بشپړيدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د تمدن له رغنده عناصرو او له اسلام وړاندې له بشري تمدنونو سره بشپړه بلدتيا.
- د تمدن تشکيلوونکي عناصر په عامه توګه او د اسلامي تمدن عناصرپه خاصه توګه، له مستندو دلايلو سره په علمي او اکاډميکې لارې څرګندول او بيانول.
- په محصل کې دا وړتيا پيدا کول چې د اسلامي تمدن د جوړښت او پراختيا په زمانه کې رسول الله صلی الله عليه وسلم په بشري تمدن کې کوم بدلونونه او اصلاحات رامنځته کړل او کوم نوي اصول يې وضعه کړل.
- محصل د دې جوګه شي چې د اسلامي تمدن په وده او پراختيا کې د راشده خلفاوو له کارنامو څخه ښلګې وړاندې کړای شي او د اسلامي تمدن د هېرو شويو وړتياوو په اړه خپله مسؤولانه وظيفه ادا کړي.
- په مدلل ډول له دې دفاع کول چې معاصربشري تمدن د اسلام په پيل او لومړني تاريخ کې د مسلمانانو د هڅو او کوښښونو پوروړی دی.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د اسلامي تمدن مفهوم درک کړي او د هغې توپير له نورو بشري تمدنونو سره د عقيدوي، کلتوري او علمي بنسټونو له مخې وپېژني.
- د اسلامي تمدن د رامنځته کېدو او پراختيا عوامل وپېژني، په ځانګړي ډول د قرآن، سنت نبوي، اسلامي حکومتونو او د بېلابېلو ملتونو د ونډې رول.
- د اسلامي تمدن علمي لاسته راوړنې په بېلابېلو برخو کې (طب، رياضي، نجوم، کيمیا، فلسفه او ادب) وپېژني.
- د اسلامي تمدن د ستر عالمانو لکه ابن‌سينا، خوارزمي،ابن‌هيثم،رازي او فارابي علمي او فکري خدمتونه درک کړي.
- داسلامي معماری اوهنر ځانګړنې مسجدونه،مانې،خطاطي،تذهيب اودتمدن اسلامي فرهنګي سمبولونه وپېژني.
- د اسلامي تمدن د تعليمي نظام او علمي بنسټونو (مدارس، کتابتونونه، د ژباړې او څېړنې مرکزونه) سره آشنا شي.
- د اسلامي تمدن اغېز پر لوېديځ تمدن او د هغې رول د اروپا د رنسانس په رامنځته کېدو کې درک کړي.
- د اسلامي تمدن د رکود او زوال عوامل د تاريخ له نظره تحليل کړي.
- د اسلامي تمدن د بيا راژوندي کېدو ننګونې او فرصتونه په معاصر عصر کې وپېژني.
- خپل اسلامي هويت او د اسلامي تمدن د ميراث د احيا په وړاندې مسؤليت احساس پياوړی کړي.
- د اسلامي تمدن او نورو تمدنونو (لوېديځ، ختيځ) تر منځ تقابلي تحليل ترسره کړي.
- د عربي ژبې رول د علمي او فرهنګي ژبې په توګه د اسلامي تمدن په پرمختګ کې وپېژني.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټېشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څېړکی: د تمدن پېژندنه او بنسټيز مفاهيم

- د تمدن لغوي معنا، د تمدن اصطلاحي تعريف
- د تمدن عناصر: اعتقادات، باورونه، اخلاقيات، سياست، اقتصاد، علوم، فرهنګ او هنر
- د تمدن، مدنيت او کلتور ترمنځ اړيکې، له اسلام څخه مخکې تمدنونه
- منځنيو پېړيو کې د شرق، اروپا او غرب اخلاقي، سياسي، اقتصادي او اجتماعي وضعيت

دوهمه څپرکی: د اسلامي تمدن رامنځته کېدل او ځانګړتیاوې

- د اسلامي تمدن تعریف، تاریخ، عناصر او ډولونه
- د اسلامي تمدن او نورو تمدنونو توپیرونه (اتفاقي او اختلافي موارد)
- د اسلامي تمدن ځانګړتیاوې
- له عقیدې سره ترڅو، له عباداتو سره ترڅو، له اخلاقو سره ترڅو
- اعتدال او توازن، دیني، انساني او کلتوري ارزښتونه، تعادل او تکامل

دریمه څپرکی: د رسول الله صلی الله علیه وسلم او راشده خلفاوو تمدني نقش

- رسول الله صلی الله علیه وسلم او د اسلامي تمدن بنسټ ایښودنه
- د اسلامي ټولنې رامنځته کول
- قوانین او تطبیق یې (ټولنیز عدالت)
- علم او پوهې ته هڅونه، د اسلامي اقتصاد اساس ایښودل
- د اقتصاد د ټکني کوونکو اسبابو له منځه وړل: سود، غرر، قمار، احتکار، د رغنده سیاست رامنځته کول
- رسول الله صلی الله علیه وسلم او طب
- د جګړې اخلاقي اصول او قوانین
- په راشده خلفاوو پېر کې تمدني پرمختګونه
- په اسلامي ټولنې د استحکام هڅې
- په سیاست او اداره کې پرمختګ (حکومتولي او قوانین)

څلورمه څپرکی: د اسلامي تمدن علمي، کلتوري او تخنیکي لاسته راوړنې

- د پخوانیو مسلمانانو تمدني کارنامې
- د علومو په برخه کې لاسته راوړنې (علما، مرکزونه)
- د فنونو لاسته راوړنې (خطاطي، نقاشي، معماري)
- د صنعت او ایجاد لاسته راوړنې (کاغذ، قطب‌نما، ساعت، بارود، عینک)
- د زراعت لاسته راوړنې
- په اسلامي شرعي علومو کې پرمختګ: تفسیر، اصول تفسیر، حدیث، اصول حدیث، فقه، اصول فقه، عقیده، علم کلام
- په ټولنیزو علومو کې لاسته راوړنې: تاریخ، جغرافیه، ژبه، ادبیات
- د ریاضیاتو، هندسې او فزیک لاسته راوړنې
- د ساینسي، کیمیاوي او طبي علومو لاسته راوړنې
- د فلکیاتو، فلسفې او حکمت لاسته راوړنې

پنځمه څپرکی: د اسلامي تمدن مصادر، انساني ارزښتونه او ټولنیز خدمتونه

- د اسلامي تمدن مصادر او اصول: قرآن کریم، نبوي سنت، اجماع، قیاس، مصالح مرسله
- مسلمانان د یوې متمدنې ټولنې بنسټګر
- د ټولنې لپاره د انساني اصولو وضع کول: انساني کرامت، متقابل احترام، د بیان ازادي، حقوقي مساوات د فرد او ټولنې د اصلاح تصور
- ټولنیز خدمتونه: لویې لارې، کاروان‌سرایونه، روغتونونه، دارالمجانین، یتیم‌خانې، زندانونه

ښپړمه څپرکی: د اسلامي تمدن نړيوال نفوذ، معاصرې ستونزې او د افغانانو ونډه

- په اسلامي تمدن کې د افغانانو ونډه: د علومو او فنونو برخه
- په معاصر تمدني ډګر کې د مسلمانانو وروستوالی
- بيروني او داخلي لاملونه او حل لارې
- اروپا او لويديځ د اسلامي تمدن مرهون
- د مسلمانانو لاسته راوړنو په رڼا کې د لويديځ پرمختګ تحليل

د (اسلامي تمدن) مضمون اونيز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونيز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د تمدن لغوي معنا. د تمدن اصطلاحي تعريف. د تمدن عناصر: اعتقاداتو باورونهو اخلاقيات، سياست، اقتصاد، علوم، فرهنګ او هنر د تمدن، مدنيت او کلتور ترمنځ اړيکې. له اسلام څخه د مخکې تمدنونو لنډه ارزونه. (په ځانګړې توګه منځنيو پيړيو کې د شرق، اروپا او غرب اخلاقي، سياسي، اقتصادي او اجتماعي حالات)	۲	۲		
دوهمه	د اسلامي تمدن رامنځته کېدل. د اسلامي تمدن تعريف، تاريخ،عناصر او ډولونه يې. د اسلامي تمدن له نورو تمدنونو سره توپيرونه. (اتفاقي او اختلافي مواردې)	۲	۲		
درېيمه	د سلامي تمدن ځانګړتياوې. له عقيدې سره تړاو. له عباداتو سره تړاو. له اخلاقو سره تړاو. اعتدال او توازن. ديني، انساني، او کلتوري ارزښتونه. تعادل او تکامل	۲	۲		
څلورمه	رسول الله صلى الله عليه وسلم او د اسلامي تمدن بنسټ ايښودنه. د اسلامي ټولنې رامنځته کول. قوانين او تطبيق يې (ټولنيز عدالت) علم او پوهې ته هڅونه. د اسلامي اقتصاد اساس ايښودل.	۲	۲		

	د اقتصاد ټکني کوونکو اسبابو له منځه وړل، لکه سود،غرر،قمار،احتکار و غیره د رغنده سیاست رامنځته کول. رسول الله صلی الله علیه وسلم او طب د جګړې اخلاقي اصول او قوانین رامنځته کول.				
پنځمه	د راشده خلفاوو اسلامي دولت په پېر کې د تمدن پرمختګونه د اسلامي ټولنې د استحکام په برخه کې د سیاست او ادارې په برخه کې د حکومتولی،طرز قوانین	۲	۲		
شپږمه	د پخوانیو مسلمانانو تمدني کارنامو ته لنډه کتنه. د علومو په برخه کې(نامتو علماوو، علمي مرکزونو لنډه یادونه) د فنونو په برخه کې (خطاطي، نقاشي،معماري) د صنعت او ایجاد په برخه کې(کاغذ، قطب نماو ساعت، بارود، عینک) د زراعت په برخه کې.	۲	۲		
اوومه	په اسلامي شرعي علومو کې د اسلامي تمدن لاسته راوړنې تفسیرو اصول تفسیر، حدیث، اصول حدیث فقهو اصول فقه، عقیدهو علم کلام او نور	۲	۲		
اتمه	په ټولنیزو علومو کې د سلامي تمدن لاسته راوړنې تاریخ، جغرافیه، ژبه او ادبیات	۲	۲		
نهمه	د ریاضیاتو، هندسې، او فزیک علومو په برخه کې.	۲	۲		
لسمه	د ساینسي، تجربوي، کیمیایي او طبي علومو په برخه کې.	۲	۲		
یوولسمه	د فلکیاتو، فلسفې او حکمت په برخه کې.	۲	۲		
دولسمه	د اسلامي تمدن مصادر او اصول. قرآن کریم نبوي سنت اجماع ، قیاس، مصالح مرسله	۲	۲		
دیارلسمه	مسلمانان د یوې متمدنې ټولنې بنسټګر د ټولنې لپاره د انساني اصولو وضع کول. (انساني کرامت، متقابل احترام، د بیان ازادي، حقوقي مساوات او) د فرد او ټولنې د اصلاح تصور رامنځته کول. ټولنیز خدمتونه وړاندې کول(لکه دلویو لارو جوړول، کاروان سرایونه، روغتونونهو دارالمجانین، یتیم خانې، زندانونه او)	۲	۲		

څوارلسمه	په اسلامی تمدن کې د افغانانو ونډه. د علومو په برخه کې د فنونو په برخه کې	۲	۲		
پنځلسمه	په معاصر نړیوال تمدني ډګر کې د مسلمانانو د وروستوالي لاملونه او حل لاري یې. د اخلي او بیروني لاملونه او حل لاري یې.	۲	۲		
شپاړلسمه	اروپا او لویدیځ په معاصر تمدني پرمختګ کې د سلام مرهون دي. د مسلمانانو د یادو شویو لاسته راوړنو په رڼا کې باید تحلیل شي	۲	۲		

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	۱. ماذاخسر العالم بانحطاط المسلمینو لابي الحسن علی الندوی ۲. معالم الحضارة فی الاسلام، لناصح علوان.
مرستندوی سرچینی	۳. من روائع خضارتناو لمصطفی سباعی. ٤. الحضارة الاسلامیة مقارنة بالحضارة الغربیة، لتوفیق یوسف الواعي.

د (انګلیسي ژبه - ۱) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0115
د کریډیټونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	لومړۍ

د مضمون لنډه پېژندنه

انګلیسي ژبه په ځلورو بنسټیزو مادلونو ولاړه ده، چې عبارت دي له (لیکل، لوستل، اوریدل او خبرې کول) دا ټول موضوعات یو له بل سره تړلي دي. لکه څنګه چې مور په اوسني وخت کې د انګلیسي ارزښت پوهیږو چې دا یوه نړیواله ژبه شوې ده او دا د سوداګرۍ ژبه ده؛ په ټوله نړۍ کې ډیری خلک په انګلیسي ژبه خبرې کوي.

انګلیسي ژبه د هرې اداري یو له خورا اساسي اړتیاو څخه ده. هره اداره د خپلو دفتري چارو لپاره غوره انګلیسي مفاهمه کوونکو ته اړتیا لري.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- په ښلاښلو حالاتو کې د انګلیسي ژبې له لارې مؤثره اړیکه ټینګه کړي.
- د ژبې ځلور بنسټیز مهارتونه (اورېدنه، خبرې کول، لوستل او لیکل) پیاوړي کړي.
- د لغتونو زېرمه پراخه کړي او د ګرامري جوړښتونو پوهه زیاته کړي.
- د انګلیسي ژبې له کلتوري اړخونو سره آشنایي وموميي.
- خپل ځان د علمي او مسلکي چاپېریال لپاره د ژبې عملي کارونې ته چمتو کړي.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د بنسټیزو او پرمختللو لغتونو معناوې درک او په مختلفو برخو کې یې په سمه توګه وکاروي.
- د ګرامري جوړښتونو څخه په سمه توګه په خبرو او لیکلو کې استفاده وکړي.
- د ښلاښلو موضوعاتو لیکلي متنونه درک کړي او تحلیل یې کړي.

- د ورځنيو او مسلکي خبرو اترو د پوهېدو وړتيا ولري.
- خپل نظريات او مفکورې په روانه انګليسي ژبه شفاهي ډول څرګندې کړي.
- بېلابېل ليکلي متنونه (بريښنالیک، راپور، مقاله) وليکي.
- په رسمي او غيررسمي حالاتو کې د ژبې مناسب کارونه ترسره کړي.
- د کلتوري توپيرونو په درک سره د انګليسي اړيکو په اغېزناکه توګه برخه واخلي.
- د معلوماتو د ترلاسه کولو لپاره د انګليسي سرچينو څخه ګټه واخلي.
- په ډله‌ييزو خبرو اترو او پريزنټېشنونو کې فعاله برخه واخلي.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټېشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول).د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څېړکی: د ګرامر بنسټونه او د وينا برخې

- د وينا د برخو پېژندنه
- اسم، د اسم ډولونه او حالتونه
- ضمير، د ضمير ډولونه
- فعل، د فعل ډولونه
- صفت، د صفت ډولونه
- قيد، د قيد ډولونه
- حرف اضافه، د حرف اضافه ډولونه
- حرف ربط، د حرف ربط ډولونه
- حرف ندا(Interjection)

دوهمه څپرکی: زمانونه او مهمې دستورې قاعدې

- حال ساده او بېلابېلې کارېدنې
- حال استمراري، د ing د زیاتولو قواعد
- تیر ساده (Simple Past)
- راتلونکی ساده (Simple Future)

دریمه څپرکی: د کار، دندو او صنعت اړوند درسونه

- د دندو او صنعت پېژندنه (Unit 1)
- ځایونه او صنعتونه (Unit 2)
- د کار ډولونه (Unit 3)
- کار ته رسېدل او تګ راتګ (Unit 5)

څلورمه څپرکی: د سوداګرۍ سفر او د کار چاپېریال

- د سوداګرۍ سفر ۱ (Unit 6)
- د سوداګرۍ سفر ۲ (Unit 7)
- څوک رئیس دی؟ (Unit 10)
- د کار کولو لارې چارې (Unit 11)

پنځمه څپرکی: مهارتونه، زده کړه او روزنه

- مهارتونه (Unit 13)
- تحصیلات او روزنه (Unit 14)
- ای ـ زده کړه (Unit 15)

شپږمه څپرکی: مالي موضوعات، پیسې او شرکتونه

- د ازاد وخت او رخصتیو موضوع (Unit 22)
- نوټونه او سکې (Unit 23)
- بیې (Unit 24)
- شمېرې او پیسې (Unit 25)
- ایا موږ یې اخیستلی شو؟ (Unit 26)
- معاش او امتیازات (Unit 27)
- د شرکت بانکداري (Unit 28)
- کمپنۍ او پیسې ۱ (Unit 29)
- کمپنۍ او پیسې ۲ (Unit 30)

د (انګلیسي ژبه-۱) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د وینا برخو پېژندنه او معرفي اسم، د اسم ډولونه او د اسم حالتونه	۳	۱	۲	
دوهمه	ضمیر او د ضمیر ډولونه ساده اوسنی زمان او د دې زمان بېلابېل استعمالونه	۳	۱	۲	
درېیمه	لومړی واحد: دندې او صنعتونه دوهم واحد: ځایونه او صنعتونه	۳	۱	۲	
څلورمه	درېیم واحد: د کار ډولونه پنځم واحد: کار ته رسېدل	۳	۱	۲	
پنځمه	شپږم واحد: سوداګریز سفر ۱ اووم واحد: سوداګریز سفر ۲	۳	۱	۲	
شپږمه	لسم واحد: څوک رئیس دی یوولسم واحد: د کار کولو طریقې	۳	۱	۲	
اوومه	دیارلسم واحد: مهارتونه څوارلسم واحد: وړتیاوې او روزنه	۳	۱	۲	
اتمه	قید او د قید ډولونه اوسنی روان زمان د ing زیاتولو قاعدې	۳	۱	۲	
نهمه	تېر ساده زمان راتلونکی ساده زمان صفت او د صفت ډولونه	۳	۱	۲	
لسمه	فعل او د فعل ډولونه حرف اضافه او د حرف اضافه ډولونه	۳	۱	۲	
یوولسمه	پنځلسم واحد: انلاین زده‌کړه دوویشتم واحد: د فري وخت او رخصتیو موضوعات	۳	۱	۲	

دولسمه	درويشتم واحد: نوټونه او سکې څلورويشتم واحد: بيې	۳	۱	۲	
دیارلسمه	پنځه ويشتم واحد: شمېرې او پيسې شپږ ويشتم واحد: ايا موږ يې اخيستلی شو؟	۳	۱	۲	
څوارلسمه	اووه ويشتم واحد: معاش او امتيازات اته ويشتم واحد: د شرکت بانکداري	۳	۱	۲	
پنځلسمه	نهه ويشتم واحد: شرکتونه او پيسې ۱ ديرشم واحد: شرکتونه او پيسې ۲	۳	۱	۲	
شپاړلسمه	حرف ربط او د حرف ربط ډولونه ناروغي يا احساسات پريزنتيشنونه او پوښتنليکونه	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Business Vocabulary in Use elementary to Pre-intermediate, Second Edition 2. Oxford Business English Business Result (Elementary / Pre-Intermediate)
مرستندوی سرچینی	3. English for Business Studies Cambridge 4. Market Leader (Elementary / Pre-Intermediate) Pearson

د (انګلیسی ژبه - ۲) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0220
د کریډیټونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شمول
مخ اړی مضمون	انګلیسی ژبه - ۱
سمستر	دوهم

د مضمون لنډه پېژندنه

انګلیسي ژبه په ځلورو بنسټیزو مادلونو ولاړه ده، چې عبارت دي له (لیکل، لوستل، اوریدل او خبرې کول) دا ټول موضوعات یو له بل سره تړلي دي. لکه څنګه چې مور په اوسني وخت کې د انګلیسي ارزښت پوهیږو چې دا یوه نړیواله ژبه شوې ده او دا د سوداګرۍ ژبه ده؛ په ټوله نړۍ کې ډیری خلک په انګلیسي ژبه خبرې کوي.

انګلیسي ژبه د هرې اداري یو له خورا اساسي اړتیاو څخه ده. هره اداره د خپلو دفتري چارو لپاره غوره انګلیسي مفاهمه کوونکو ته اړتیا لري.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس د مطالعې له لارې محصلان به په لاندې موضوعاتو لاس ومومي:

- د غوره اړیکو پراختیا لپاره (لفظي).
- د سم ګرامر کارولو وړتیا لوړولو لپاره.
- د سوداګرۍ لغتونو سره زده کونکي آشنا کول.
- د ځان مطالعې عادتونو ته وده ورکول.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصلان باید وکولای شي لاندې کړنې په عملي توګه ترسره کړي:

- د مختلفو برخو کې د بنسټیزو او پرمختللو لغتونو پوهه او کارول.
- په وینا او لیکنه کې د ګرامري جوړښتونو سمه کارول.
- د مختلفو موضوعاتو سره اړوند لیکلي متنونو درک کول.
- د ورځني او تخصصي خبرواترو درک کول.

- د نظریاتو او ایده‌ګانو په شفاهي توګه بیانول.
- د مختلفو متنونو لیکل (ایمیل، راپور، مقاله).
- په رسمي او غیر رسمي شرایطو کې د ژبې کارول.
- په انګلیسي اړیکو کې د کلتوري توپیرونو درک کول.
- د معلوماتو ترلاسه کولو لپاره د انګلیسي منابعو کارول.
- په ګروپي خبرو اترو کې ګډون کول او پریزنټیشنونه وړاندې کول.

د تدریس کړنلاړه

- لکچرونه وړاندې کول.
- سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټیشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث.ازموینه، کوئز، پریزنټیشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %).
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %).
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %).
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦٠ %).

د مضمون درسي مفردات (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د محصول او خدمت پېژندنه
- د محصول او خدمت ترمنځ توپیر پېژندل
- د محصول د ځانګړتیاوو، ګټو او ستونزو تشریح
- د تولیدوونکي او پېرودونکي ترمنځ د اړیکې درک
- د محصول جزیات، خدمتونه، او د بازار اړتیاوې
- له تولیدوونکي څخه تر پېرودونکي پورې د بهیر څېړنه
- د محصول د ستونزو پېژندنه او د حل لارې وړاندې کول

دویمه څپرکی: د لیکلو بنسټونه
- د لیک د سریزې او جوړښت پېژندنه
- د تورو لوبدل، نقطې او نښې سم کارول
- د جملو جوړښت او ډولونه درکول
- د سریزې لیکل، د نښو کارونه، د جملې جوړښت
- د معنا،جوړښت او جوړېدو له مخې دجملو ډولونه

دریمه څپرکی: د سوداګریز لیک پېژندنه

- د سوداګریز لیک تعریف او اهمیت پېژندل
- د سوداګریز لیک ډولونه او برخې زده کول
- د ټولنیز او رسمي لیک ترمنځ توپیر معلومول
- د سوداګریز لیک برخې (پته، سلام، متن، پای)، د سوداګریز لیک بېلګې او تمرینونه

څلورمه څپرکی: د ژوندلیک او پوښلیک چمتو کول

- د ژوندلیک او تکراري ژوندلیک توپیر درکول
- د مؤثر ژوندلیک جوړښت زده کول، د پوښلیک هدف او لیکلو طرز تمرینول
- د ژوندلیک جوړښت (شخصي معلومات، زده‌کړې، تجربه، مهارتونه)، د پوښلیک لیکلو اصول او بېلګې

پنځمه څپرکی: د زمانونو پېژندنه او عملي کارونه

- د زمانونو عمومي پېژندنه او دندې
- د اوسني، تېر او راتلونکي زمان ډولونه زده کول
- د "ینګ" د زیاتولو او د زمانونو د بدلون قواعدو تمرین
- اوسنی، تېر، او راتلونکی زمان (ساده، روان، بشپړ، بشپړ روان)
- د هر زمان د جملو جوړښت او کارونې تمرین

د (انګلیسی ژبه - ۲) مضمون اونیز درسي پلان

اونۍ	محتوا	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د محصول جزیات ۱ د محصول جزیات ۲	۳	۱	۲	
دوهمه	خدمت ۱ خدمت ۲	۳	۱	۲	
دریمه	له تولیدوونکي څخه تر پیرودونکي ۱ له تولیدوونکي څخه تر پیرودونکي ۲	۳	۱	۲	
څلورمه	د محصول ستونزه ۱ د محصول ستونزه ۲	۳	۱	۲	

پنځمه	د سریزې لیکل او د تورو لوړدل د نښو او نقطو کارونه	۳	۱	۲	
شپږمه	جمله د معنا له مخې د جملو ډولونه د جوړښت له مخې د جملو ډولونه د جوړېدو له مخې د جملو ډولونه د سوداګریز لیکلو پېژندنه	۳	۱	۲	
اوومه	ټولنیز لیک د سوداګریز لیک پېژندنه	۳	۱	۲	
اتمه	د سوداګریز لیک برخې د سوداګریز لیک بېلګې	۳	۱	۲	
نهمه	د ژوندلیک او تکراري ژوندلیک توپیر څنګه یو اغېزمن ژوندلیک چمتو کولی شو؟ د ژوندلیک پوښلیک	۳	۱	۲	
یوولسمه	د زمان پېژندنه د زمان پراوونه	۳	۱	۲	
دولسمه	د زمان دندې اوسنی ساده زمان اوسنی روان زمان	۳	۱	۲	
دیارلسمه	د "ینګ" د زیاتولو قواعد اوسنی بشپړ زمان اوسنی بشپړ روان زمان	۳	۱	۲	

څوارلسمه	تېر ساده زمان تېر روان زمان	۳	۱	۲	
پنځلسمه	تېر بشپړ زمان تېر بشپړ روان زمان راتلونکی ساده زمان	۳	۱	۲	
شپاړسمه	راتلونکی روان زمان راتلونکی بشپړ زمان راتلونکی بشپړ روان زمان	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي-ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي، د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي، لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Business Vocabulary in Use elementary to pre-intermediate Second edition. 2. Business Vocabulary in Use – Intermediate (Second Edition). 3. English for Business Studies (Third Edition).
مرستندوی سرچینې	4. Business Result – Pre-Intermediate (Second Edition). 5. Oxford Business English E usiness Benchmark Pre-Intermediate to Intermediate. (Second Edition) xpress Series (Complete Set).

د (کمپیوټر اساسات) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.CS.0102
د کریډیټونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	لومړی

د مضمون لنډه پېژندنه

کمپیوټر اوسمهال یو د نړۍ تر ټولو پرمختللیو او ګړندیو ټیکنالوژیو له جملې څخه حسابیږي. هره ورځ د کمپیوټر د سافټویر او هارډویر په برخه کې بې ساري پرمختګونه رامنځ ته کیږي. د ټیکنالوژۍ په برخه کې دغه رجحان ته په کتلو د اقتصاد د سوداګرۍ د مدیریت اداري لپاره اړینه وبلل شوه چې د کمپیوټر په برخه کې کریکولم ته هم ځای ورکړي او محصلینو ته د کمپیوټر پېژندنه، د کمپیوټر تاریخچه او په سازمانونو کې د MS OFFICE پروګرام د استعمال مهمې برنامې په عملي توګه ورزده کړي. دا کورس به محصلینو ته په سازمانونو کې د معلوماتو د سیستمونو رول، شبکې او ډیټابیس مفاهیم هم روښانه او زده کړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د کورس په بشپړیدو سره، زده کونکي به پدې پوه شي:

- د کمپیوټر هارډیور او سافټوویر محصلینو ته ورپېژندل.
- په کمپیوټر کې د مهمو اسنادو، ورکشاپونو، پریزنټیشنونو د اماده کولو طرېقې زده کول.
- د کمپیوټر د شبکې ګټې، نقصانونه او د هغې څخه مؤثره استفاده اخستل.
- ایمل جوړول او د ایمیل کولو مختلفې طرېقې زده کول.
- د کمپیوټر ویب څخه استفاده او د کمپیوټر په توسط تحقیق کول.
- د کمپیوټر خطرونه او د هغې د برنامو خوندیتوبونه پېژندل.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان باید لاندې فعالیتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د هارډویر بنسټیزې برخې وپېژني :محصل دې وکولای شي د کمپیوټر اصلي اجزا) لکه مادر بورډ، پروسسور، RAM، هارډ ډیسک، ګرافیک کارت، او د بربښنا منبع (نومونه واخلي او د هر یوه بنسټیز فعالیت په ساده ژبه تشریح کړي.

- د سافټویر بنسټیز مفاهیم درک کړي :محصل دې وکولای شي توپیر د سیستم سافټویرونو) لکه Windows یا (Linux او د کاری سافټویرونو) لکه Microsoft Word یا د انټرنېټ براوزرونه (تر منځ روښانه کړي.
- د عملیاتي سیستم ابتدایي کارونه ترسره کړي :محصل دې وکولای شي د سیستم په دننه کې لومړني فعالیتونه ترسره کړي، لکه د فایلونو او فولډرونو جوړول، حذف کول او تنظیمول، او د ډیسټاپ ساده ترتیبات بدلول.
- له کمپیوټري شبکو سره آشنایي وموميي :محصل دې د انټرنېټ بنسټیز مفاهیم) لکهISP ، مودم، راوتر (او د محلي شبکو (LAN)مفهوم درک کړي او د لومړنۍ امنیتي مفکورې (لکه قوي پاسورډ ټاکل) اهمیت وپېژني.
- د اداري سافټویرونو ابتدایي کارونه ترسره کړي :محصل دې وکولای شي د ټایپ او متن د ساده قالب‌بندي لپاره د Wordپروګرام او د معلوماتو داخلولو او ساده فورمولونو کارولو لپاره د) Spreadsheet لکه (Excel څخه ګټه واخلي.
- د سایبري امنیت اهمیت درک کړي :محصل دې وکولای شي د انلاین ګواښونو (لکه ویروسونه، فیشینګ، درغلۍ) پېژندنه وکړي او د ځان او معلوماتو د خوندیتوب لپاره د احتیاطي تدابیرو ابتدایي فهرست جوړ کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول).د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰%)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: کمپیوټر پېژندنه

- ځانګړتیاوې
- دندې
- نسلونه
- هارډویر او سافټویر
- د سافټویر ډولونه

دوهمه څپرکی: چلولو نظام

- د کړکۍ پېژندنه
- سکرین
- نښانې
- پیل مینو

- پروګرامونه
- امستنې او کنټرول تخته
- نښته، وخت، کیبورډ او موږک

دریمه څپرکی: د دفتر پروګرامونه

- د لیک جوړولو پروګرام
- فایل جوړول، پرانیستل، ساتل، بدلول
- کټ، کاپي، چسپانول
- خط او بڼه بدلول
- پاڼې تنظیم، لټون او سمون
- چاپول، جدول جوړول او سمول
- د شمېرنو پاڼه، فورمولونه او دندې
- کاري پاڼې زیاتول او کمول

څلورمه څپرکی: د وړاندې کولو پروګرام

- نوې وړاندې کول
- متن او انځورونه
- خوځښتونه، نندارە او د وخت تمرین

پنځمه څپرکی: انټرنټ

- کارونې او ځانګړتیاوې
- پاڼو لټولو وسیله
- نښلونکی جوړول
- معلوماتي سیستمونه
- ډاټابېس او جزوې
- اوله او پردۍ کرښه
- شبکې، ډولونه او ګټې
- شبکیز شکلونه

د (کمپیوټر اساسات) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	کمپیوټر پېژندنه د کمپیوټر ځانګړتیاوې د کمپیوټر دندې	۳	۱	۲	
دوهمه	د کمپیوټر نسلونه هارډویر او سافټویر، د سافټویر ډولونه	۳	۱	۲	

درېیمه	چلولو نظام پروګرام جوړولو ژبې ماشین ژبه اسمبلر ژبه، لوړه کچه ژبه	۳	۱	۲	
څلورمه	سکرین نښانې پیل مینو پروګرامونه امستنې د کنټرول تخته نندارې، نښته او وخت، کیبورډ او موږک	۳	۱	۲	
پنځمه	د دفتر پروګرامونو پېژندنه د لیک جوړولو پروګرام نوی فایل جوړول فایل پرانیستل، فایل ساتل فایل بیا نومول، کښې، کاپي، چسپانول خط بدلول، غټول، نری کول	۳	۱	۲	
شپږمه	بڼه لیږدونکی پاڼې ماتول متن سمول د مترادف کلمو پلټنه د املا څېړنه متن لټول او بدلول د پاڼې جوړښت د چاپ امستنې د چاپ مخکتنه سند چاپول	۳	۱	۲	
اووه	جدول جدول رسمول جدول ورزیاتول ستنې ښي‌خوا زیاتول لیکې پورته زیاتول لیکې لاندې زیاتول جدول ړنګول	۳	۱	۲	
اتمه	د شمېرنو پاڼې پېژندنه د کار کتابونه کاري پاڼه	۳	۱	۲	

	حجرې ډکول او سمول څو حجرې ټاکل له شمېرنو سره کار فورمول جوړول لیکې او ستنې زیاتول او کمول حجرې زیاتول او کمول حجرې لېږدول او کاپي کول				
نهمه	نورې کاري پاڼې زیاتول کاري پاڼې ړنګول بنسټیز دندې کارول مجموعه اوسنۍ شمېرې منځنۍ	۳	۱	۲	
لسمه	د وړاندې کولو پروګرام پېژندنه نوې وړاندې کول جوړول متن او انځورونه زیاتول ځانګړې خوښتونه نندارە د وخت تمرین	۳	۱	۲	
یوولسمه	انټرنټ د انټرنټ کارونې او ځانګړتیاوې پاڼو لټولو وسیله انټرنټ کارول د انټرنټ لپاره د زنګ وهلو نښلونکی جوړول	۳	۱	۲	
دولسمه	معلوماتي سیستم د معلوماتي سیستم ځانګه د معلوماتي سیستم ډولونه	۳	۱	۲	
دیارلسمه	د بېلارې سیستم د معلوماتو زېرمه د بېلارې سیستم د دندو مسؤل ډګر، ریکارډ، جدول اوله کرښه، پردې کرښه	۳	۱	۲	

څوارلسمه	شبکې او د معلوماتو لېږد جال یا شبکه د شبکې ګټې او کارونې د شبکې ډولونه کورنی جال، لوی جال، منځنی جال	۳	۱	۲	
پنځلسمه	پېر او سرور جالونه د برابرۍ جال شبکیز شکلونه د بس طریقه د ستورې طریقه د کړۍ طریقه	۳	۱	۲	
شپاړلسمه	عملي تمرینونه کورنۍ دندې	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Introduction to Computer by Peter Norton, 3rd Edition 2. Computer Science: An Overview J. Glenn Brookshear
مرستندوی سرچینی	3. The Hidden Language of Computer Hardware and Software 4. Modern Operating Systems Andrew S. Tanenbaum

د (محیط زیست اساسات) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0217
د کریډیتونو شمیر	۲
کټګوري	ټول شموله
مخکینی مضمون	نلري
سمستر	دویم

د مضمون لنډه پېژندنه

چاپیریال پوهنه یو کورس دی چې د هغه زده کونکو لپاره ډیزاین شوی څوک چې غواړي په چاپیریال باندې د انساني فعالیتونو اغیزو په اړه لا زیات معلومات زده کړي. زده کونکي به وکوالی شي لومړني مفکورې پلي کړي ترڅو په سیمه ایز او نړیواله کچه د چاپیریال مختلف ستونزو څېړنه وکړي.

په دې کورس کې به څلور لوی فصلونه وي. لومړی، د انرژي رسولو اختیارونه او په چاپیریال باندې د دې اختیارونو نسبي اغیزې. دوهم، د عضوي کیمیا د بنسټیزو مفاهیمو پېژندنه او دا چې څنګه ککړونکي لکه DDT او PCB په شمالي ایکو سیستمونو اغیزه کړي. دریم، د اوبو د دوران او د ځمکې لاندې اوبو اهمیت او همدارنګه د کورنیو کرنې او صنعتي سرچینو څخه د اوبو د ککړتیا ستونزې وپېژندي. او په نهایت کې ، د چاپیریال ساتنې عملي اړخونه او د محافظت بیولوژي او چاپیریال مقرراتو پېژندنه.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په پای کې تمه کیږي چې زده کونکي به وکوالی شي:

- د محیطي موضوع د څېړنې او ارزونې لپاره د کتابتون سرچینې وکاروي.
- یو بنسټیز ساینسي راپور ولیکي چې د یوې ساحې یا لابراتوار مطالعې پایلې د معرفت، میتودونو، پایلو او بحثونو معیاري بڼې په کارولو سره تشریح کړي.
- د ساده عضوي مالیکولونو نوم واخلي، د الکانونو احتراق غبرګون تشریح کړي، فعال ګروپونه او آیسومر وپېژني، او د PCB ساختماني اړخونه درک کړي چې د دوی زهرجنیت اغیزه کوي.
- د انرژۍ د ساتنې اړوند پروپوزل په شمول د یو میټریکس چې د اړونده خارجي عناصرو لیست کوي، ساده لګښت - ګټې تحلیل رامینځته کړي.
- د محیطي پوښتنې په شاوخوا کې د اخلاقي لیدونو، د پایښت پوښتنې او د بیولوژیکي او کیمیاوي فکتورونو په شمول د مسلو لرې لنډیز کړي.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس د بشپړولو لپاره، محصلان بايد لاندې فعاليتونه په عمل کې ترسره کړي او وکولی شي:

- د چاپېريال د ساتنې د اسلامي بنسټونو پوهه ترلاسه کړي، په ځانګړي ډول د قرآن کريم آيتونه، احاديث او د معصومينو سيره وپېژني.
- د طبيعت د ساتنې په اړه د فردي او ټولنيزو مسؤليتونو پوهاوی ولري، لکه د اوبو، خاورو، هوا او نورو طبيعي منابعو ساتنه.
- وکړای شي د چاپېريالي بحرانونو علتونه (لکه اسراف، ککړتيا، تخريب) د اسلامي ليدلوري له مخې تحليل کړي.
- د "اعتدال"، "توازن" او "د الهی نعمتونو ساتنې" کليدي مفاهيم وپېژني.
- د عملي کړنو وړتيا ولري، لکه له اسراف څخه ډډه، د بيا کارونې (recycling) رعايت او د چاپېريال پاک ساتنه.
- د اسلامي حکومت رول د چاپېريال ساتنې په قوانينو کې درک کړي.
- وکړای شي د اسلامي ليدلوري او نورو مکتبونو ترمنځ د چاپېريال په اړه توپيرونه تشريح کړي.
- د حيواناتو او نباتاتو د حقوقو په اړه د اسلامي ښوونو پر بنسټ حساسيت رامنځته کړي.
- د قناعت او د مصرف له افراط څخه ډډې کولو فرهنګ پياوړی کړي، ترڅو د چاپېريال د تخريب مخنيوی وشي.
- وکړای شي د چاپېريال د ستونزو د حل لپاره اسلامي نمونې وړاندې کړي، لکه پايدار کرنه او د اوبو مديريت.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول)
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (٦٠ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړی څپرکی: د دوړې عمومي پېژندنه

- د انرژۍ لنډه کتنه
- په طبيعي نظامونو کې د سيستم تحليل
- د بېرته راګرځېدو کړۍ
- د مشرتابه او د انرژۍ د تګلارې پېژندنه
- بهرنۍ اغېزې او د لګښت ګټې ارزونه

دوهمه څپرکی: انرژي او د هغې مفهوم

- د انرژۍ د اندازې واحدونه
- د بیا رغاونې وړ انرژۍ سرچینې
- د نه بیا رغاونې وړ انرژۍ سرچینې
- اټومي انرژي، ژور برمه کول، د کاربن نیول او خوندي کول

دریمه څپرکی: کیمیا لنډه پېژندنه

- ایونیک او کوالېنټ تړونونه
- د کاربن مرکبات او تنوع
- الکانونه، الکینونه
- الکاینونه او کړۍ لرونکي مرکبات
- د الکانو سوځېدنه او معادلو برابرول
- ایزومرونه او بنزین
- فعاله ډلې، جوړښت، زهریت، دوه مخي مرکبات او فضایي جوړښت
- شمالي سیمو کې ککړتیاوې او د کیمیا پای

څلورمه څپرکی: د اوبو کیمیاوي ځانګړتیاوې

- د اوبو ککړتیا پېژندنه
- د ځمکې لاندې اوبو سرچینې
- د ځمکې لاندې اوبو ګوابنونه
- د سطحې اوبه
- د سرسبزې ډېرېدل ایوټروفیکېشن

پنځمه څپرکی: عملي مطالعات او څېړنې

- د سپین اس د جهیل څېړنه
- عمومي بیاکتنه او پایل

د (محیط زیست اساسات) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
لومړۍ	د دورې عمومي پېژندنه، د انرژۍ لنډه کتنه	۳	۱	۲	
دوهمه	په طبیعي نظامونو کې د سیستم تحلیل او د بېرته راګرځېدو کړۍ	۳	۱	۲	

درېیمه	د مشرتابه، مقرراتو او د انرژۍ د تګلارې پېژندنه	۳	۱	۲	
څلورمه	بهرنۍ اغېزې او د لګښت – ګټې د ارزونې پېژندنه	۳	۱	۲	
پنځمه	انرژي څه ده؟ د اندازې واحدونه	۳	۱	۲	
شپږمه	د بیا رغاونې وړ او نه بیا رغاونې وړ د انرژۍ سرچینو عمومي پېژندنه	۳	۱	۲	
اوومه	اټومي انرژي، ژور برمه کول د کاربن نیول او خوندي کول د کیمیا بیاکتنه: ایونیک او کوالېنټ تړونونه	۳	۱	۲	
اتمه	ولې د کاربن دومره ډېر مرکبات شته؟ د الکانو، الکینو، الکاینو او کړۍ لرونکو کاربن مرکباتو پېژندنه	۳	۱	۲	
نهمه/ لسمه	د الکانو سوځېدنه او معادلو برابرول ایزومرونه، بنزین، فعاله ډلې	۳	۱	۲	
یوولسمه	جوړښت او زهریت، دوه مخي مرکبات او فضایي جوړښت	۳	۱	۲	
دولسمه	په شمالي خوږو کې ککړتیاوې (د سپین اس د جهیل څېړنه) او د کیمیا پای	۳	۱	۲	
دیارلسمه	د اوبو کیمیاوي ځانګړتیاوې	۳	۱	۲	
څوارلسمه	د اوبو ککړتیا عمومي پېژندنه	۳	۱	۲	

پنځلسمه	د ځمکې لاندې اوبو سرچينې او ګوابنونه	۳	۱	۲	
شپاړلسمه	د سطحې اوبه او د سرسبزې ډېرېدل ايوټروفيکېشن	۳	۱	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Freedman,Bill.Environmental Science: A Canadian Perspective 5th Edition 2010 2. Environmental Science: A Global Concern
مرستندوی سرچینی	3. Living in the Environment

پنځمه برخه: د پایانامه لپاره اونیز درسي مفردات او کاري پلان

د (سوداګرۍ څېړنې میتودونه) مضمون مفردات او اونیز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري لیسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0750
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	پایان نامه
مخ اړی مضمون	نړیواله سوداګرۍ
سمستر	اووم

د مضمون لنډه پېژندنه

دا کورس د دې لپاره طرحه شوی چې د سوداګرۍ څېړنې اصولو او میتودونو ته یوه عمومي کتنه وړاندې کړي: د څېړنې د پوښتنو پیژندنه ، د نظري چوکاټ او ماډل رامینځته کول ، د ځواب ویونکو خوندي کول ، د ازموینې تفتیش رامینځته کول ، نمونې اخیستل د معلوماتو راټولول ، د راټول شویو معلوماتو ډولونه او غلطۍ ، د معلوماتو جدول کول او تحلیل کول، د موندنو تشریح کول او د یو لړ ټولګیو پروژو له لارې پایله بیانول. عملي تجربه زده کونکو ته وړاندې کیږي چې څنګه د سوداګرۍ ستونزې حل کولو لپاره د څېړنې تخنیکونه او طرزالعملونه پلي کیږي. دا کورس د دې لپاره هم ډیزاین شوی چې زده کونکي وهڅوي چې د تیوریو پلي کولو سپړنه وکړي چې په عمده ډول په لویدیځ کلتورونو کې د مختلف څېړنې میتود تخنیکونو په کارولو سره رامینځته شوي. د محلي تمریناتو لپاره د لویدیځ څېړنې د تړاو په اړه پوهه به له زده کونکو سره مرسته وکړي چې د سوداګرۍ پورې اړوند بیلابیلې ستونزې او د دوی د منلو وړ حل لارې له داخلي لید څخه وپلټي. کورس به د زده کونکو سره د مدیریت پریکړې وسیلې په توګه د سوداګرۍ څېړنې اهمیت په پوهیدو او د سوداګرۍ پورې اړوند مختلف نظري او پلي شوي ستونزو سره معامله کولو کې هم مرسته وکړي.

د مضمون زده کړه ییزې موخې

د دې کورس په پای کې، زده کونکي باید وکوالی شي:

- د سوداګرۍ په مطالعاتو کې د لومړي ګام په توګه د څېړنې اهمیت پیژني.
- د مناسبو علمي څېړنو پوښتنو ته د بنسټیزو /تطبیق شویو سوداګرۍ مسلې تفسیر کړي.
- د څېړل شویو مسلو او د تحقیق د طریقې ترمنځ د اړیکو په اړه پوه شي؛
- د سیمه ایزو مدیرانو لپاره د حل لارې چمتو کولو په برخه کې د لویدیځ څېړنې اړونده پوهه د غالب نظریو د سوداګرۍ زده کړې څېړنه.
- د کیفیت او سروې څېړنې دودونو کې د حکومت کولو په اصولو ، د هر یو وړتیا او محدودیتونو، او د سوداګرۍ شرایطو کې د دوی خپلواک او ملاتړي رولونو باندې پوهیدل.
- د احصایوي تحلیل او تشریح لپاره مختلف سافټویرونه وکاروي پشمول د SPSS ، Amos، او E-Views وغیره.

- د کیفیت او/یا سروې میتودونو په کارولو سره د څېړنې مطالعې ډیزاین او ترسره کولو لپاره اړین مهارتونه درک او پلي کړي.
- د څېړنې پایلې تشریح کولو وړتیا ترلاسه کړي او د مدیریتي تمرین لپاره د موندنو اصلي معنی او اغیزې رامینځته کړي.

د مضمون تمه شوي پایلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل باید وکولای شي لاندې عملي فعالیتونه ترسره کړي:

- د علمي څېړنې عمومي بهیر، له مسئلې پېژندنې تر راپور لیکلو پورې تشریح کړي او د اقتصادي او سوداګریزو څېړنو په برخه کې د سمې میتودولوژۍ اهمیت درک کړي.
- یو واضح، اړونده او د څېړنې وړ مسئله د اقتصاد یا سوداګرۍ په حوزه کې وپیژني او د مسئلې طرحه او د څېړنې پوښتنه مشخصه کړي.
- د څېړنې موضوع په اړه یو منظم ادبیاتو بیاکتنه (Literature Review) ترسره کړي، معتبرې سرچینې وپېژني او هغه علمي خلا تشریح کړي چې څېړنه یې ډکه کول غواړي.
- د څېړنې اهداف (عمومي او ځانګړي) په روښانه توګه تعریف کړي او د څېړنې په نظریاتي چوکاټ کې د ازموینې وړ فرضیې وړاندې کړي.
- د څېړنې مناسب میتود) کمي Quantitative ، کیفي Qualitative ، یا ګډ (Mixed د څېړنې د پوښتنو طبیعت په پام کې نیولو سره وټاکي او توجیه کړي.
- د معلوماتو د راټولولو وسایل (لکه پوښتنلیک، مرکې، مشاهده، ثانوي معلومات) ډیزاین یا وټاکي او د هغوی د اعتبار (Validity)او باورمندي (Reliability) ارزونه وکړي.
- یو مناسب نمونه اخیستنې میتود (احتمالي یا غیر احتمالي) وټاکي او د څېړنې د نفوس او نمونې تشریح وکړي.
- راټول شوي معلومات د احصایوي سافټویرونو په کارولو سره) لکه (SPSS, Excel, Stata تحلیل کړي او د مناسب احصایوي تخنیکونو (تشریحي، استنباطي، همبستګي، رګرسیون او نور) په مرسته تعبیر کړي.
- د څېړنې موندنې په روښانه او بې پرې توګه وړاندې کړي، فرضیې ازموینې او د څېړنې پوښتنو ته ځواب ورکړي.
- د څېړنې پایلې د مخکینیو مطالعاتو سره پرتله کړي، د څېړنې محدودیتونه ذکر کړي او د پالیسي جوړونکو، سوداګریزو مدیرانو او راتلونکو څېړنو لپاره عملي سپارښتنې وړاندې کړي.
- ټول څېړنیز بهیر د څېړنیزو اخلاقو اصولو (لکه خبرتیا سره رضایت، محرمیت، په راپور کې رښتینولي) سره سم ترسره کړي او خپل وروستي موندنې په یوه معیاري او اکادمیک پایان‌نامه یا څېړنیز راپور کې ترتیب کړي.

د تدریس او زده کړې طریقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپینه تخته، ملټي میډیا پریزنټېشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري میتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ایز بحث، د قضیې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموینه، کوئز، پریزنټېشنونه، د سمولو تمرینونه (د رول لوبول) .
- د کورس اړوند مستند فلمونه / ویډیو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طریقه

- صنفي فعالیت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظیفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموینه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموینه (٦۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د سوداګریزې څېړنې پېژندنه

- د سوداګریزې څېړنې پېژندنه
- سوداګریزه څېړنه څه ده، ولې سوداګریزه څېړنه مهمه ده
- څېړنه او مدیران، د څېړنې ځانګړتیاوې

دوهمه څپرکی: د څېړنې ساحې او سرچینې

- د څېړنې بېلابېلې ساحې
- د څېړنې ډولونه
- د بازار څېړنه
- د مصرفوونکي څېړنه،
- د اعلان څېړنه
- د څېړنې سرچینې
- لومړنۍ سرچینه، دوهمه سرچینه
- ګټې او زیانونه

دریمه څپرکی: د څېړنې ډولونه او ساینسي پلټنه

- کمي څېړنه، کیفي څېړنه، بنسټیزه څېړنه، عملیاتي څېړنه
- ساینسي پلټنه، د ساینسي څېړنې نښې
- هدف لرنه، سخت تګلاره
- ازمویل کېدنه، بیا ازمویل کېدنه
- دقیقیت او باور، بې پرېتوب، عمومیت او ساده توب

څلورمه څپرکی: د علمي څېړنې بنسټونه

- د علم بنسټیز توکي، مشاهده
- لومړنۍ د معلوماتو راټولونه
- نظریه جوړونه
- فرضیه، د علمي معلوماتو نور راټولونه
- د معلوماتو تحلیل، پایله اخیستنه

پنځمه څپرکی: د څېړنې بهير او احصايوي وسايل

- د څېړنې عمومي بهير، د څېړنې ستونزه ټاکل
- د څېړنې طرحه جوړول
- د معلوماتو د راټولولو وسيله جوړول
- نمونه ټاکل، د څېړنې وړاندیز لیکل
- د معلوماتو راټولول، د معلوماتو پروسس کول
- د څېړنې راپور لیکل، څېړنه د شمېرنیزو وسایلو سره
- ټول نفوس، نمونې، شمېرنیز ارزښت
- پیرامیټر، د باور حدود
- د نمونې اندازه، د نمونې ډولونه، د نمونې تخنیکونه
- فرضیه، د فرضیې ډولونه، اصلي فرضیه، بدیله فرضیه

شپږمه څپرکی: د ادبیاتو بیاکتنه او د څېړنې راپور

- د ادبیاتو بیاکتنه، د ادبیاتو د بیاکتنې مطالعه، د بیاکتنې کړنلاره
- د ادبیاتو بیاکتنه او نظری چوکاټ
- د څېړنې ستونزه جوړول، د څېړنې ستونزې د جوړولو پراووونه
- د موضوع پېژندنه، د موضوع د برخو تجزیه
- پوښتنې جوړول، موخې ټاکل، د بیاکتنې پراو
- د مفاهیمو اندازه کول، د پیمانو مطالعه
- د بدلونونو پېژندنه، د بدلونونو ډولونه
- کمي بدلونونه، کیفي بدلونونه، بې‌پرله بدلونونه
- پرله‌پسې بدلونونه، د څېړنې طرحه
- د معلوماتو د راټولولو د وسیلې جوړول
- د معلوماتو د راټولولو لارې
- د لومړنیو سرچینو له لارې د معلوماتو راټولونه
- مشاهده، د مشاهدې ډولونه
- مرکه، د مرکې ډولونه
- پوښتنلیک، د څېړنې وړاندیز او راپور لیکنه
- د راپور لیکنه
- د راپور برخې
- لومړنۍ برخه
- اصلي برخه
- پیوستون شوې برخه
- د راپور د فصلونو عمومي کتنه

د (سوداګرۍ څېړنې میتودونه) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د سوداګریزې څېړنې پېژندنه، سوداګریزه څېړنه څه ده ولې سوداګریزه څېړنه مهمه ده	۴	۲	۲	
دوهمه	څېړنه او مدیران، د څېړنې ځانګړتیاوې	۴	۲	۲	
دریمه	د څېړنې بېلابېلې ساحې، د څېړنې ډولونه، د بازار څېړنه د مصرفوونکي څېړنه د اعلان څېړنه د څېړنې سرچینې لومړنۍ سرچینه، دوهمه سرچینه، ګټې او زیانونه	۴	۲	۲	
خلورمه	د څېړنې ډولونه، کمي څېړنه، کیفي څېړنه بنسټیزه څېړنه، عملیاتي څېړنه	۴	۲	۲	
پنځمه	ساینسي پلټنه، د ساینسي څېړنې نښې هدف لرنه، سخت تګلاره ازمویل کېدنه بیا ازمویل کېدنه، دقیقیت او باور	۴	۲	۲	
شپږمه	بې پرېتوب عمومیت او ساده توب د علم بنسټیز توکي مشاهده لومړنۍ د معلوماتو راټولونه نظریه جوړونه، فرضیه د علمي معلوماتو نور راټولونه، د معلوماتو تحلیل،پایله اخیستنه	۴	۲	۲	
اووه	د څېړنې عمومي بهیر، د څېړنې ستونزه ټاکل د څېړنې طرحه جوړول د معلوماتو د راټولولو وسیله جوړول نمونه ټاکل، د څېړنې وړاندیز لیکل د معلوماتو راټولول د معلوماتو پروسس کول، د څېړنې راپور لیکل	۴	۲	۲	
اتمه	څېړنه د شمېرنیزو وسایلو سره ټول نفوس، نمونې، شمېرنیز ارزښت، پیرامیټر، د باور حدود	۴	۲	۲	
نهمه	د نمونې اندازه،د نمونې ډولونه، د نمونې تخنیکونه، فرضیه د فرضیې ډولونه، اصلي فرضیه، بدیله فرضیه	۴	۲	۲	
لسمه	د ادبیاتو بیاکتنه، د ادبیاتو د بیاکتنې مطالعه د بیاکتنې کړنلاره، د ادبیاتو بیاکتنه او نظری چوکاټ	۴	۲	۲	

یوولسمه	د څېړنې ستونزه جوړول د څېړنې ستونزې د جوړولو پراوونه د موضوع پېژندنه، د موضوع د برخو تجزیه پوښتنې جوړول موخې ټاکل، د بیاکتنې پراو	۴	۲	۲	
دولسمه	د مفاهیمو اندازه کول د پیمانو مطالعه د بدلونونو پېژندنه، د بدلونونو ډولونه کمي بدلونونه، کیفي بدلونونه، بې‌پرله بدلونونه، پرله‌پسې بدلونونه	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د څېړنې طرحه	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د معلوماتو د راټولولو د وسیلې جوړول د معلوماتو د راټولولو لارې د لومړنیو سرچینو له لارې د معلوماتو راټولونه	۴	۲	۲	
پنځلسمه	مشاهده، د مشاهدې ډولونه مرکه، د مرکې ډولونه، پوښتنلیک	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د څېړنې وړاندیز او راپور لیکنه د راپور لیکنه، د راپور برخې لومړنۍ برخه، اصلي برخه، پیوستون شوې برخه د راپور د فصلونو عمومي کتنه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شویو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګلیسي ژبه کې د (تجربوي او طبیعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنیزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نیولو سره ترتیب او تألیف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستیو پرمختګونو سره سم ترتیب شي، او چیرې چې اړتیا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې یادې شي. • په ټولنیزو، انساني او ادبي علومو کې دې دیني اصل وساتل شي او په ساینسي او طبیعي علومو کې چیرې چې اړتیا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقلیم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پیوند او داسې نور.

د سرچینو فهرست	
اصلی سرچینی	1. William G. Zikmund, Business Research Methods, Latest Edition, Thomson Learning 2. Business Research Method Uma Sekaran 4th Edition 3. Business Research Methods (Schindler & Cooper) Pamela Schindler
مرستندوی سرچینی	4. Business Research Methods (Bryman & Bell) Alan Bryman .Emma Bell 5. Management and Business Research Mark EasterbySmith،Lena J Jaspersen 6. Researching and Analysing Business: Research Methods in Practice

د (مونوګراف) مضمون مفردات او اونيز درسي پلان

پوهنتون	سلام پوهنتون
پوهنځی	اقتصاد
ډیپارټمنټ	د سوداګرۍ اداره
د پروګرام عنوان	د سوداګرۍ اداري ليسانس
د مضمون کوډ	B.BA.0850
د کریډیتونو شمیر	۳
کټګوري	پایان نامه
مخ اړی مضمون	د سوداګرۍ څېړنې میتودونه
سمستر	اتم

د مضمون لنډه پېژندنه

مونوګراف د اقتصاد په رشته کې د ليسانس/ماسټري دورې له مهمو علمي کتګوريو څخه شمېرل کېږي، چې محصل ته دا فرصت ورکوي څو خپلې علمي پوهې او څېړنيزې وړتياوې په يوه ټاکلي علمي موضوع کې وکاروي. په دې پراو کې محصل د علمي څېړنې له طريقو څخه په ګټې اخيستنې سره د يوې واقعي يا نظري مسئلې تحليل، څېړنه او پايله‌ګيري ترسره کوي.

د مونوګراف د مضمون موخه دا ده چې محصلين د علمي څېړنې له پراوونو سره بلد کړي، د هغوی د ليکنې او تحليلي وړتياوې پياوړې کړي، او په لوړو تحصيلي مقاطعو کې د راتلونکو څېړنو لپاره زمينه برابره کړي. د مونوګراف مضمون د موضوع ټاکنه، د معلوماتو راټولونه، د معلوماتو تحليل، د پايلو وړاندې کول او د مونوګراف د متن وروستۍ ليکنه رانغاړي. دغه مضمون معمولاً د وروستي سمستر په ترڅ کې تدريس کېږي او يو علمي لارښود لري، چې محصل د څېړنې په ټولو پراوونو کې ملتيا کوي.

د مضمون زده کړه ييزې موخې

د دې کورس په پای کې، زده کونکي بايد وکوالی شي:

- د خپلې تحصيلي رشتې په چوکاټ کې د يوې مناسبې څېړنيزې موضوع پېژندنه او ټاکنه د علمي ارزښت، نوښت او عملي کېدو په نظر کې نيولو سره.
- د علمي پروپوزل چمتو کول او ترتيبول د څېړنې د طريقو او معيارونو سره سم.
- د لومړنيو او ثانوي سرچينو څخه د معلوماتو او ارقامو راټولول په علمي او اخلاقي ډول.
- د څېړنيزو پوښتنو د څېړلو لپاره د معلوماتو د تحليل د مناسبو طريقو کارول لکه کمّي، کيفي يا ګډې طريقې.
- د څېړنې د موندنو پر بنسټ پايله‌ګيري او د منطقي استدلال په رڼا کې د علمي وړانديزونو وړاندې کول.
- د مونوګراف د متن ليکنه په علمي، دقيق، منظم او اکاډمیک معيار سره برابره بڼه.
- د ارزونې د پلاوي پر وړاندې د مونوګراف اغېزمنه دفاع د وړاندې کولو او پوښتنو ته د ځواب ويلو د مهارتونو په کارولو سره.
- د څېړنې د اخلاقي اصولو مراعت کول لکه علمي امانتداري، د سرچينو يادونه او له علمي غلا څخه ډډه کول.

د مضمون تمه شوي پايلې

د دې کورس له بشپړولو وروسته، محصل بايد وکولای شي لاندې عملي فعاليتونه ترسره کړي:

- د مونوګراف د مفهوم او ماهيت درک کول د يو علمي او تخصصي ليکلي اثر په توګه چې د يوې واحدې موضوع ژوره او هراړخيزه څېړنه پکې ترسره کېږي.
- د مونوګراف د ليکنې لپاره د يوه مناسب او د څېړنې وړ موضوع د ټاکلو او محدودولو وړتيا د شخصي علاقې، د سرچينو د شتون او د موضوع د علمي اهميت پر بنسټ.
- د ټاکل شوې موضوع سره اړوندو معتبرو معلوماتي سرچينو د لټون، راټولولو، ارزونې او مستندسازۍ مهارت ترلاسه کول لکه کتابونه، علمي مقالې، معتبر ژورنالونه او برقي سرچينې.
- د مونوګراف لپاره د منطقي او منظم جوړښت او پلان د طرحې کولو وړتيا چې پکې لومړنۍ پاڼې لکه د عنوان پاڼه، مننه او قدرداني، د مطالبو لېست، اصلي فصلونه او وروستۍ پاڼې لکه پايله‌ګيري او د سرچينو او مآخذو لېست شامل وي.
- د علمي او رسمي ليکنې د مهارت وده کول د ګرامري اصولو په مراعتولو، د متن د انسجام په ساتلو او د څېړنې د نظرياتو او موندنو په روښانه او کره بيان سره.
- د بېلابېلو سرچينو څخه د ترلاسه شوو معلوماتو د تحليل، ترکيب او پروسس کولو وړتيا، نه يوازې د هغو نقل کول، بلکې د موضوع په اړه د شخصي، منطقي او منسجم ليدلوري وړاندې کول.
- د څېړنې د موندنو د نقد او ارزونې مهارت ترلاسه کول او د منطقي پايله‌ګيري وړاندې کول چې د مونوګراف اساسي پوښتنو ته ځواب ووايي او د څېړنې ارزښت خرګند کړي.
- د څېړنې د اخلاقي اصولو مراعت کول او د کارول شوو سرچينو ته د کره ارجاع او رفرنس ورکولو وړتيا د ځانګړي سبک له مخې لکه APA ، MLA يا Chicago تر څو له علمي غلا څخه مخنيوی وشي.
- د وړاندې کولو تر مخه د مونوګراف د متن وروستۍ سمون او بياکتنه له محتوايي، جوړښتي، ژبني او ظاهري پلوه د فارميټ له مخې.
- د شفاهي وړاندې کولو د مهارتونو پياوړتيا د اړتيا پر مهال د مونوګراف د موندنو د معرفي کولو او دفاع لپاره د استادانو او محصلينو پر وړاندې.

د تدريس او زده کړې طريقې

- لکچرونه وړاندې کول، سپينه تخته، ملټي ميډيا پريزنټشنونه او کتابونه.
- دمحصل محوري ميتود له مخې ددرسي عنوان اړوند پوښتنو ته ځوابونه.
- کورنۍ دندې، ډله ايز بحث، د قضيې مطالعې، د ټولګي پر بنسټ پروژې.
- ازموينه، کوئز، پريزنټشنونه، د سمولو تمرينونه (د رول لوبول) ، د کورس اړوند مستند فلمونه / ويډيو زده کړه.

د محصلانو د ارزونې طريقه

- صنفي فعاليت او حاضري (۱۰ %)
- کورنۍ وظيفه (۱۰ %)
- د سمستر منځنۍ ازموينه (۲۰ %)
- د سمستر وروستۍ ازموينه (۶۰ %)

د مضمون درسي مفردات: (فصلونه او فرعي عنوانونه)

لومړۍ څپرکی: د پای‌لیک عمومي مفاهیم

- د پای‌لیک څه ته ویل کېږي
- په تحصیلي بهیر کې د پای‌لیک ځایګی او اهمیت
- د پای‌لیک د چمتو کولو اساسي لاملونه
- د پای‌لیک موخې
- د علم د تولید په بهیر کې د پای‌لیک ځایګی
- د پای‌لیک په ترتیب او تدوین کې د لارښود استاد او مشورتي استاد رول
- د پای‌لیک د تدوین پړاوونه

دوهمه څپرکی: د پای‌لیک جوړښت او د مطالبو تشریح

- د پای‌لیک مقدماتي پاڼې
- سریزه
- د مطالبو فهرست
- د شکلونو فهرست
- مقدمه
- لومړی فصل: د څېړنې عمومي مباحث
- د لومړي فصل تشکیلي برخې
- دوهم فصل: تاریخي شالید او د موضوع اساسي مفاهیم
- دریم فصل: د متغیرونو تبیین، تشریح او تحلیل
- څلورم فصل: د معلوماتو تفسیر، لنډیز، پایله‌ګیري او نور
- د اصلي متن د لیکلو طریقه
- د سرچینو او مآخذو د فهرست ترتیب
- د متن دننه د آثارو او سرچینو د استناد طریقه
- د داورانو د پلاوي له خوا د تصویب پاڼه

دریمه څپرکی: د علمي لیکنې اصول

- په لیکنه کې ساده‌لیکنه
- د ګرامري اصولو مراعت کول
- نښان‌ګذاري او په لیکنه کې یې اهمیت
- د جملې نښانې
- د نښلولو او بېلوالي موارد
- د فارسي رسم‌الخط په اړه څو ټکي

څلورمه څپرکی: په لیکنه او څېړنه کې اخلاقي ارزښتونه

د څېړنیز اخلاق مفهوم
په څېړنه کې د اخلاقو تاریخي شالید
له څېړنې ګډونوالو سره ترلې اخلاقي اصول
د څېړنې د پایلو د خپرولو اړوند اخلاقي اصول
له څېړونکي سره ترلې اخلاقي اصول
د څېړنې فرهنګ
څېړنیز ناسم چلند
د غوره څېړونکي او محقق ځانګړنې
د څېړنیز اخلاق د پیاوړتیا لارې چارې
د څېړنې د فرهنګ د پیاوړتیا لارې چارې

د (مونوګراف) مضمون اونیز پلان

اونۍ	منځپانګه	اونیز درسي ساعتونه			
		ټولټال	نظري	عملي	ساحوي
اوله	د مضمون معرفي د پای‌لیک عمومي مفاهیم، پای‌لیک څه ته ویل کېږي په تحصیلي بهیر کې د پای‌لیک ځایګی او اهمیت د پای‌لیک د چمتو کولو اساسي لاملونه	۴	۲	۲	
دوهمه	د پای‌لیک موخې د علم د تولید په بهیر کې د پای‌لیک ځایګی د پای‌لیک په ترتیب کې د لارښود استاد او مشورتي استاد رول د پای‌لیک د تدوین پراووونه	۴	۲	۲	
دریمه	د پای‌لیک جوړښت او د مطالبو تشریح د پای‌لیک مقدماتي پاڼې سریزه، د مطالبو فهرست، د شکلونو فهرست	۴	۲	۲	
څلورمه	مقدمه لومړی فصل د څېړنې عمومي مباحث د لومړي فصل تشکیلي برخې	۴	۲	۲	
پنځمه	تاریخي شالید او د موضوع اساسي مفاهیم	۴	۲	۲	

شپږمه	د متغیرونو تبیین، تشریح او تحلیل د معلوماتو تفسیر، لنډیز، پایله‌ګیري او نور	۴	۲	۲	
اوومه	د اصلي متن د لیکلو طریقه د سرچینو او مآخذو د فهرست ترتیب د متن دننه د آثارو او سرچینو د استناد طریقه د داورانو د پلاوي له خوا د تصویب پاڼه	۴	۲	۲	
اتمه	د علمي لیکنې اصول په لیکنه کې ساده‌لیکنه د ګرامري اصولو مراعت کول	۴	۲	۲	
نهمه	نښان‌ګذاري او په لیکنه کې یې اهمیت د جملې نښانې	۴	۲	۲	
لسمه	د نښلولو او بېلوالي موارد د فارسي رسم‌الخط په اړه څو ټکي	۴	۲	۲	
یوولسمه	په لیکنه او څېړنه کې اخلاقي ارزښتونه د څېړنیز اخلاق مفهوم	۴	۲	۲	
دولسمه	په څېړنه کې د اخلاقو تاریخي شالید له څېړنې ګډونوالو سره ټرلي اخلاقي اصول	۴	۲	۲	
دیارلسمه	د څېړنې د پایلو د خپرولو اړوند اخلاقي اصول له څېړونکي سره ټرلي اخلاقي اصول	۴	۲	۲	
څوارلسمه	د څېړنې فرهنګ څېړنیز ناسم چلند د غوره څېړونکي او محقق ځانګړنې	۴	۲	۲	

پنځلسمه	د څېړنيز اخلاق د پياوړتيا لارې چارې د څېړنې د فرهنګ د پياوړتيا لارې چارې	۴	۲	۲	
شپاړسمه	د محصلينو د مونوګراف ستونزو حل اسايمنتونه	۴	۲	۲	

مقرر کتاب	محتوا او نوي درسي کتابونه دې د دې نصاب له ټاکل شويو مفرداتو سره سم، د لوړو زده کړو وزارت تر څارنې او سرپرستۍ لاندې، د رسمي ژبو ترڅنګ په انګليسي ژبه کې د (تجربوي او طبيعي علومو) او په عربي ژبه کې د (ټولنيزو علومو) لپاره د لاندې ټکو په پام کې نيولو سره ترتيب او تأليف شي: • په تجربوي علومو کې دې د مضمون محتوا د وروستيو پرمختګونو سره سم ترتيب شي، او چيرې چې اړتيا وي د مسلمان پوهانو رول او لاسته راوړنې دې هم پکې يادې شي. • په ټولنيزو، انساني او ادبي علومو کې دې ديني اصل وساتل شي او په ساينسي او طبيعي علومو کې چيرې چې اړتيا وي،د ظاهري علتونو ترڅنګ دې الهي او شرعي اړخ هم ذکر شي،لکه: زلزله، باران، طوفان، د اقليم بدلون، د نفوس کنټرول، د انساني اعضاوو پيوند او داسې نور.

د سرچينو فهرست	
اصلی سرچینی	1. Neuman, W. L. (2014). Social research methods: Qualitative and quantitative approaches (7th ed.). Pearson. 2. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches *(*5th ed.*).* SAGE Publications. 3. Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research: Gary King, Robert Keohane, Sidney Verba
مرستندوی سرچینی	4. Systematic Mixed-Methods Research for Social Scientists: Wendy Olsen 5. A Gentle Guide to Research Methods: Gordon Rugg & Marian Petre 6. Research Methodology: A Step-by-Step Guide for Beginners: Ranjit Kumar

پایان‌نامه (مونوګراف)

محصل مکلف دی چې د لیسانس برنامو د څېړنیزو فعالیتونو د رهنمود، د محترم وزارت تحصیلات عالي د اړوندو لایحو او کړنلارو، او د سلام پوهنتون د داخلي طرزالعملونو سره سم خپل مونوګراف (پایان‌نامهٔ لیسانس) ترتیب، ترتیب شوی اثر ثبت، او په ټاکلي وخت کې ترې دفاع ترسره کړي.

د مونوګراف پېژندنه او علمي ارزښت

مونوګراف هغه علمي څېړنیز اثر دی چې د لیسانس محصل له خوا د فراغت د شرایطو د پوره کولو په موخه، د خپلې تحصیلي برنامې د یوې اساسي برخې په توګه ترتیبېږي. په دې څېړنه کې د محصل د تخصصي رشتې پورې اړوند یوه معینه موضوع په علمي، تحلیلي او منظم ډول څېړل کېږي، چې موخه یې د محصل د څېړنیزو مهارتونو وده، د علمي تفکر پیاوړتیا، او د عملي ستونزو د تحلیل وړتیا لوړول دي.

په لیسانس کچه کې مونوګراف پر دې تمرکز لري چې محصل د لارښود استاد تر مستقیمې علمي څارنې لاندې یوه خپلواکه څېړنه ترسره کړي، چې محتوا، جوړښت او بڼه یې باید د ټاکل شوو علمي معیارونو او رسمي رهنمودونو سره سمون ولري.

د مونوګراف ارزښت

۱. د فراغت اساسي شرط :د مونوګراف ترتیب او بریالی دفاع د لیسانس د فراغت له بنسټیزو شرایطو څخه ګڼل کېږي.
۲. د څېړنیزو مهارتونو پیاوړتیا :محصل د معلوماتو راټولولو، تحلیل، د علمي منابعو ارزونې او اکادمیک لیکنې عملي تجربه ترلاسه کوي.
۳. د ستونزو علمي تحلیل :مونوګراف محصل ته زمینه برابروي چې د ټولنې اړوند علمي یا عملي ستونزې تحلیل او ارزونه کړي.
٤. علمي اعتبار :معیاري مونوګراف د پوهنتون علمي اعتبار لوړوي او د محصل لپاره تحصیلي او کاري فرصتونه زیاتوي.
۵. د علمي معیارونو رعایت :د رسمي رهنمودونو مطابق ترتیب شوی مونوګراف دا تضمینوي چې څېړنه د لیسانس د کچې له ملي او علمي معیارونو سره برابره ده.

د بریالي مونوګراف ځانګړتیاوې

۱. روښانه، نوې او تحقیق‌پذیره موضوع چې د محصل د رشتې سره مستقیم تړاو ولري.
۲. منظم او معیاري جوړښت د پنځه فصلي سیستم له مخې (کلیات، مخینه، د څېړنې طریقه، موندنې، پایله)
۳. د معتبرو، علمي او تازه منابعو مؤثر استعمال.
٤. منسجمه، علمي او منطقي دفاع او د پوښتنو قانع کوونکي ځوابونه.

د مونوګراف موخې

١. د ټاکل شوې موضوع ژوره علمي څېړنه.
٢. د نظري مفاهيمو عملي تطبيق.
٣. د محصل د تحقيق او تحليل وړتياوو پياوړتيا.
٤. د راتلونکو علمي او تحصيلي فعاليتونو لپاره بنسټ برابرول.

د مونوګراف د ترتيب او تدوين پراوونه

١. د موضوع انتخاب او د څېړنيز پروپوزل ترتيب

د څېړنې بهير د يوې نوې، غيرتکراري او د رشتې پورې اړوند موضوع په ټاکلو پيلېږي. محصل مکلف دی چې د لارښود استاد په مشوره يو څېړنيز پروپوزل ترتيب کړي، چې پکې د مسئلې بيان، موخې، د څېړنو مخينه، د تحقيق طريقه او د څېړنې اهميت شامل وي. ياد پروپوزل بايد د ټاکل شوې کمېټې له خوا وڅېړل شي او تر تصويب وروسته په رسمي سيستم کې ثبت شي.

٢. د څېړنې ترتيب او ليکنه

له پروپوزل د تصويب وروسته، محصل د څېړنې د عملي پراو ته داخليږي، چې پکې د معلوماتو راټولول، تحليل او د مونوګراف ليکنه شامل دي. محصل مکلف دی چې په منظم ډول له استاد راهنما سره علمي اړيکه وساتي، د علمي اخلاقو اصول رعايت کړي، له معتبره منابعو ګټه واخلي او له هر ډول علمي سرغړونې (سرقت علمي) ځخه په جدي ډول ډډه وکړي.

٣. دفاع او وروستۍ بڼه

له دې چې مونوګراف بشپړ شي، محصل مکلف دی چې خپل اثر د وروستۍ دفاع لپاره چمتو کړي. د دفاع غونډه د لارښود استاد او د ارزونې کمېټې په حضور کې ترسره کېږي. له بريالۍ دفاع وروسته، محصل بايد د کمېټې وړاندیز شوي اصلاحات تطبيق کړي او وروستۍ نسخه د ټاکل شوو اصولو مطابق ثبت او آرشيف کړي.

د برنامې د تصویب مرحلې

د سوداګرۍ اداري د ډیپارټمنټ تایید

د پروټوکول شمېره ( ) نېټه:
د سوداګرۍ اداري ډیپارټمنټ د پورتنۍ نیټې او د پروټوکول نمبر سره سم په خپل مجلس کې د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام نصاب مناقشه او تایید کړ.
د ډیپارټمنټ د آمر نوم او لاسلیک:

د اقتصاد پوهنځي دنصاب دکمیټې تایید

د پروټوکول شمېره ( ) نېټه:
د اقتصاد پوهنځي دنصاب دکمیټې د پورتنۍ نیټې او پروټوکول سره سم په خپل مجلس کې د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام نصاب تایید کړ.
د کمیټې د مسؤول نوم او لاسلیک:

د اقتصاد پوهنځي د علمي شورا تایید

د پروټوکول شمېره ( ) نېټه:
د اقتصاد پوهنځي علمي شورا د پورتنۍ نیټې او پروټوکول سره سم په خپل مجلس کې د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام نصاب تایید کړ.
د پوهنځي ریس نوم او لاسلیک:

د سلام پوهنتون د نصاب کمیټې تایید

د پروټوکول شمېره ( ) نېټه:
د سلام پوهنتون د نصاب کمیټې د پورتنۍ نیټې او پروټوکول سره سم په خپل مجلس کې د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام نصاب تایید کړ.
د پوهنتون د علمی مرستیال نوم او لاسلیک:

د پوهنتون د علمي شورا تایید

د پروټوکول شمېره ( ) نېټه:
د سلام پوهنتون علمي شورا د پورتنۍ نیټې او پروټوکول سره سم د سوداګرۍ اداري د لیسانس پروګرام نصاب تایید کړ.
د پوهنتون د علمی مرستیال نوم او لاسلیک:

د تحصیلي نصاب د ملي کمیسون فیصله او تایید

د پروټوکول شمېره ( ) نېټه:
د تحصیلي نصاب د رئیس نوم او لاسلیک:

د سلام پوهنتون د شریعت پوهنځي او د اسلامي ثقافت څانګې استادانو نظر د اقتصاد پوهنځي د سوداګرۍ اداري د لیسانس د تحصیلي نصاب په اړه.

محترما!

مورِ د سلام پوهنتون د شریعت پوهنځي او د اسلامي ثقافت څانګې د علمي کادر غړي، د دې پوهنتون د اقتصاد پوهنځي د سوداګرۍ اداري د لیسانس تحصیلي نصاب چې د اړوندې څانګې مسئولینو د تحصیلي نصابونو د تدوین، بیاکتنې او پراختیا د رهنمود له مخې ترتیب کړی، د شرعي ملاحظاتو، د نظام د پالیسۍ او د محتوا او منابعو له پلوه په بشپړه توګه مطالعه کړ.

هغه منابع او درسي مفردات چې د یاد نصاب په محتوا کې له ديني، ملي او فرهنګي ارزښتونو او د نظام له پالیسۍ سره سمون نه درلود، اصلاح شول.

له همدې امله، د دې فورم له لارې د تحصیلي نصاب ریاست ته اطمینان ورکوو چې د یاد شوي لیسانس تحصیلي نصاب له شرعي او پالیسۍ له پلوه ستونزه نه لري او زمورِ له لوري تأیید دی.

با احترام

نوم او تخلص	اړونده پوهنځی او څانګه	لاسلیک
۱. استاد عبدالملک ثاقب	د شریعت پوهنځی، د فقه او قانون څانګه	
۲. دکتور محمد طاهر قاسمی	د شریعت پوهنځی، د اسلامي تعلیماتو څانګه	
۳. دکتور فصیح الله عبدالباقی	د شریعت پوهنځی، د اسلامي تعلیماتو څانګه	
٤. استاد وزیر محمد سعیدی	د شریعت پوهنځی، د فقه او قانون څانګه	
۵. استاد حسبان الله متوکل	د سلام پوهنتون د اسلامي ثقافت د څانګې آمر	

د شریعت پوهنځي ریاست د یادو استادانو نظرونه او تأیید تصدیق کوي.

د پوهنځي د رئیس نوم او لاسلیک

استاد عبدالملک ثاقب

د پوهنځي د ریاست مهر

د سلام پوهنتون ریاست د شریعت پوهنځي نظر تأییدوي.

د پوهنتون د رئیس نوم او لاسلیک

د.مصباح الله عبدالباقی

د پوهنتون د ریاست مهر

Ministry of Higher Education

Salam University

Faculty of Economics

Bachelor of Business Administration Program Curriculum

The Year 2025 A.D